† **Petroniu Florea**

EPISCOPIA SĂLAJULUI: PRIMELE PASTORALE

Editura Episcopiei Sălajului
„Credință și viață în Hristos”
Zalău, 2017

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
FLOREA, PETRONIU

Episcopia Sălajului: Primele pastorale / Petroniu Florea. - Zalău : Editura Episcopiei Sălajului „Credinţă şi viaţă în Hristos", 2017

ISBN 978-606-8848-04-4

252

Cuvânt înainte

Cele douăzeci de pastorale cuprinse în acest volum au fost adresate de către autor preoților, cinului monahal, precum şi dreptcredincioşilor creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului, pe parcursul a aproape zece ani de zile, începând cu praznicul Învierii Domnului din anul mântuirii 2008, care a fost sărbătorit la doar două săptămâni după întronizarea Preasfințitului Părinte Petroniu ca cel dintâi episcop al Episcopiei Sălajului, până la sărbătoarea Naşterii Domnului din anul 2017.

Cuprinsul acestor pastorale nu a fost ales la voia întâmplării, ci subiectele tratate au o înlănțuire şi continuitate firească între ele. Astfel, prima pastorală la praznicul Învierii Domnului explică din punct de vedere teologic moartea, consecințele acesteia în lume, precum şi biruirea ei, pentru toți oamenii, de către Fiul lui Dumnezeu întrupat. În celelalte pastorale am prezentat, din punct de vedere istoric, vinderea, arestarea, condamnarea, patimile, răstignirea, îngroparea şi învierea Domnului Hristos din morți, am vorbit despre giulgiul şi mahrama Mântuitorului, care au rămas în mormânt după învierea Sa cu trupul din morți, am arătat faptul că Domnul Hristos a acceptat de bunăvoie patimile

şi moartea, am vorbit despre sensurile cuvântului „lumină” şi despre sfânta lumină care vine în fiecare an la mormântul Mântuitorului din Ierusalim, despre profeţiile Vechiului Testament împlinite în persoana Domnului Hristos, despre procesul Mântuitorului şi am prezentat biografia guvernatorului Ponţiu Pilat, cel care L-a condamnat la moarte prin răstignire pe Fiul lui Dumnezeu întrupat. De asemenea, am vorbit despre oraşul Ierusalim, unde a fost condamnat la moarte şi unde a înviat Mântuitorul lumii, şi am prezentat istoria lemnului crucii şi a Golgotei.

În pastoralele la praznicul Naşterii Domnului am vorbit despre planul cel veşnic al lui Dumnezeu de mântuire a lumii şi de unire a lui Dumnezeu cu lumea, prin intermediul omului, care este o adevărată sinteză a lumii create, despre pregătirea lumii în vederea acceptării învăţăturii mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu întrupat, am înfăţişat evenimentul naşterii din punct de vedere istoric, am vorbit despre Maica Domnului, din care s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu, despre sfinţii îngeri, care au vestit naşterea Pruncului Iisus în Betleemul Iudeii, despre păstori, aceştia fiind primii martori ai venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu, şi care îi reprezintă pe evreii care au îmbrăţişat învăţătura Domnului Hristos, dar şi despre alţi păstori vestiţi din paginile Sfintei Scripturi, am vorbit despre cei trei magi de la Răsărit, Gaşpar, Melchior şi Baltazar, care au

adus Pruncului Iisus daruri de aur, smirnă şi tămâie, ei reprezentându-i pe păgânii care au acceptat învățătura Mântuitorului, şi am prezentat viața regelui Irod, care în mod absurd şi-a simțit amenințat tronul, încât a poruncit ca Pruncul Iisus să fie omorât. În ultimele două pastorale la praznicul Naşterii Domnului am descris naşterea Fiului lui Dumnezeu făcut om, dar şi alte evenimente importante din viața Domnului Hristos, cu texte luate din neprețuitul tezaur al colindelor noastre străbune.

Spre deosebire de pastoralele citite de două ori pe an în toate bisericile, mănăstirile şi paraclisele din Episcopia Sălajului, la interval de câteva luni unele de altele, faptul că cele douăzeci de cuvinte pastorale au fost adunate într-un volum, le conferă continuitate, unitate şi consistență.

Întrucât subiectele alese au fost amplu prezentate, fiind temeinic argumentate cu texte din paginile Sfintei Scripturi, dar şi cu multe date istorice, precum şi cu afirmații ale Sfinților Părinți ai Bisericii, tragem nădejdea că acestea au lămurit anumite aspecte, mai mult sau mai puțin cunoscute, pentru cei interesați.

Am pus la început şi cuvântările rostite la înființarea Episcopiei Sălajului, la constituirea Adunării Eparhiale, la alegerea şi la întronizarea ca episcop al Sălajului. De asemenea, am adăugat şi pastorala Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din anul 2003, care a fost întocmită de mine, precum şi cuvântul

pastoral adresat preoților, monahilor şi credincioşilor din Episcopia Sălajului la începutul postului Crăciunului din anul 2009.

Întrucât această carte poate fi lecturată şi de unii cititori care cunosc prea puține date despre autor, la finalul acesteia am inclus biografia personală.

Autorul

„De pofteşte cineva Episcopie, bun lucru doreşte”[1]

Înaltpreasfinţite Părinte Mitropolit Bartolomeu, Preasfinţite Părinte Episcop Sofronie, Preacucernici şi Preacuvioşi Părinţi, Preacuvioase Maici, distinse oficialităţi, iubiţi credincioşi,

Astăzi, 18 octombrie, Biserica îl sărbătoreşte pe Sfântul Apostol şi Evanghelist Luca, autorul inspirat al celei de a treia Evanghelii sinoptice şi a cărţii Faptele Apostolilor. După cum ştim prea bine, în călătoriile lor misionare Sfinţii Apostoli aşezau episcopi în cetăţile prin care treceau, pentru a purta de grijă creştinilor de acolo. Aşa Sfântul Pavel l-a rânduit pe Tit episcop în Creta, iar pe Timotei în Efes. Întrucât creştinii din acele cetăţi doreau din toată inima să aibă un episcop al lor, iar oraşul să devină sediu episcopal, Apostolul neamurilor a făcut următoarea remarcă: „*De pofteşte cineva Episcopie, bun lucru doreşte*” (I Timotei 3,1).

[1] Cuvânt rostit în 18 octombrie 2007 în biserica „Înălţarea Domnului” din Zalău, cu prilejul lucrărilor Adunării Eparhiale Extraordinare a Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului.

Animați de dragostea față de Dumnezeu şi Biserică, dar având în minte şi cuvintele Sfântului Apostol Pavel, cu câțiva ani în urmă, un grup de preoți şi credincioşi din acest județ, însuflețiți de Preacucernicul Părinte Ioan Ghiurco, parohul măreței biserici în care ne aflăm, a avut inițiativa înființării Episcopiei Sălajului, care nu înseamnă în niciun caz separare sau divizare de Episcopia Oradiei, de care aparține canonic județul Sălaj, ci creştere, sporire, fiind dovada unei Biserici dinamice, care înțelege şi îşi asumă responsabil vremurile pe care le trăieşte, înmulțindu-şi lucrătorii în ogorul Domnului.

De la venirea la cârma Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului, Preasfințitul Părinte Episcop Sofronie a agreat ideea înființării Episcopiei Sălajului, atitudinea Preasfinției Sale fiind capitală în acest sens, pentru care îl felicităm şi îi mulțumim.

Anul acesta, în ziua de 5 aprilie, în Joia Mare, a avut loc în catedrala patriarhală din Bucureşti slujba sfințirii Marelui Mir. Când i s-a comunicat regretatului Părinte Patriarh Teoctist dorința conducerii Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului de a înființa o Episcopie în Sălaj, Preafericitul s-a bucurat nespus, afirmând că în comparație cu județul Giurgiu, unde anul trecut a fost întronizat primul episcop, Sălajul este o întreagă țară, care merită cu prisosință să aibă Episcopie, iar în faptul că prima biserică creştină din

nordul Dunării de pe teritoriul actual al țării noastre nu a fost la Bucureşti, Iaşi, Cluj sau Timişoara, ci în Sălaj, la Porolissum, avem dovada incontestabilă a vechimii creştinismului pe aceste meleaguri.

Adevărata bogăție a unei Biserici nu constă în biserici mărețe, icoane scumpe, vase liturgice de aur, veşminte somptuoase, ci în învățătura ei şi în credința puternică a oamenilor, care naşte sfinți pe pământ, aceştia devenind protectorii noştri din cer. Credeți că Sălajul nu are sfinți şi martiri? Cu siguranță are destui, dar nu-i cunoaştem noi, Dumnezeu însă îi ştie prea bine şi îi cinsteşte. Aceştia doresc o Episcopie în acest județ.

În România există în acest moment şase județe Episcopie. Cine iubeşte Sălajul doreşte o Episcopie aici, iar dacă atâta lume doreşte acest lucru, eu sunt convins că şi Dumnezeu se bucură de aceasta.

Când a fost înființată Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale şi de Nord, iar Înaltpreasfințitul Părinte Serafim a fost întronizat mitropolit, primarul Nűrenbergului i-a mulțumit, afirmând că prin titulatura structurii eclesiastice bisericeşti oraşul a devenit metropolă, deşi Înaltpreasfinția Sa este ierarhul unei minorități etnice şi confesionale.

În cele ce urmează voi face o scurtă comparație între Biserica Greciei şi Biserica Ortodoxă Română.

Vă prezint modelul grecesc pentru că am studiat la Tesalonic cinci ani de zile şi cunosc foarte bine realităţile de acolo. De asemenea, trebuie să recunoaştem că Biserica Greciei este cea mai înfloritoare Biserică Ortodoxă din lume, atât între graniţele ţării, cât şi în diaspora, iar noi suntem datori să urmăm exemplele bune.

Astfel, în Grecia la 9 milioane şi jumătate de creştini ortodocşi există 120 de ierarhi. România, la 18.817.975 de ortodocşi (conform recensământului din 2002), are 37 de arhierei între graniţele ţării. În consecinţă, dacă la greci un episcop păstoreşte 80 000 de suflete, în România un ierarh ortodox poartă de grijă de 486 000 de credincioşi, deci de şase ori mai mult. Atunci să nu ne mirăm câţi sfinţi şi sfinte moaşte are Grecia, pentru că prezenţa permanentă a arhiereului într-un loc dinamizează viaţa creştină de acolo.

Voi prezenta acum câteva date statistice legate de judeţul Sălaj şi de viaţa bisericească din această zonă. Suprafaţa Sălajului este de 3.864 de km². Conform aceluiaşi recensământ din 2002, populaţia judeţului este de 248.407 locuitori, dintre care 165.097 (deci 66,5%) sunt creştini ortodocşi. Dacă Sălajul s-ar afla în Grecia, pe teritoriul lui ar funcţiona deja două Episcopii.

Pentru a avea o viziune de ansamblu asupra vieţii bisericeşti din Sălaj în ultima perioadă de timp, voi face o comparaţie între anii 1990 şi 2007:

	1990	*2007*
Protopopiate	două	3
Parohii	140	200
Preoți	143	224
Preoți în Zalău	3	12
Mănăstiri	-	7
Şcoli Teologice	-	un Seminar Teologic
Complexe sociale	-	3

Întrucât nu au fost centralizate datele exacte ale tuturor bisericilor nou construite în Sălaj, voi înfăţişa situaţia lăcaşurilor de cult din oraşele judeţului în aceeaşi perioadă:

	1990	*2007*
Zalău	două	7
Şimleu Silvaniei	două	3
Jibou	una	două
Cehu Silvaniei	una	două

De asemenea, între anii 2001 şi 2007 s-au sfinţit în Sălaj pietrele de temelie pentru 10 biserici, s-au târnosit 25 lăcaşuri de cult noi şi s-au resfinţit 41 de biserici, iar anul curent încă nu s-a încheiat.

Singurul motiv plauzibil pentru care unele persoane ar putea fi reticente faţă de ideea înfiinţării unei Episcopii în Sălaj este legat de aspectul financiar, însă din istoria Bisericii cunoaştem faptul că nicio Episcopie din ţară sau din străinătate nu a avut o bază materială solidă când a luat fiinţă, însă pe parcurs toate

şi-au construit catedrală şi sediu eparhial, au dobândit proprietăți, încât în prezent majoritatea dintre ele desfăşoară o bogată activitate socială în beneficiul celor lipsiți. De asemenea, ierarhul nu risipeşte banii Bisericii, ci îi atrage şi îi adună în vistierie pentru nevoile Bisericii, el fiind centrul care polarizează toți creştinii din jurul său, căci „unde este episcopul acolo este Biserica".

Dacă o parohie mică, fostă filie, cu câteva zeci de familii de credincioşi, poate ridica biserică şi casă parohială, şi nu vreau să dau exemple, pentru că sunt prea multe şi fiecare cunoaştem cel puțin unul, credeți că un județ în care 66% din populație este ortodoxă nu va fi în stare să poarte de grijă de Episcopia lor?

În plus, cunosc şi apreciez deschiderea autorităților județene şi locale în sprijinirea inițiativelor Bisericii. Admir dorința sinceră a preoților, a monahilor şi a credincioşilor sălăjeni de a avea propria lor Episcopie, încât nu am nici cea mai mică teamă de faptul că baza materială necesară înființării, dar şi ființării acesteia, nu va fi o problemă.

Sunt convins că prin votul exprimat astăzi de membrii clerici şi mireni ai Adunării Eparhiale a Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului aspirația preoților, a monahilor şi a credincioşilor sălăjeni de a avea propria lor Episcopie va deveni realitate, iar înființarea Episcopiei Sălajului nu face decât să

continue activitatea Sfinților Apostoli. În consecință, ziua de astăzi va fi una memorabilă pentru județul Sălaj, în care noi, cei de față, continuăm activitatea începută în țara noastră în urmă cu 2000 de ani de Sfântul Apostol Andrei, fiind făuritori de istorie sacră. Prin aceasta nu doar asistăm pasivi la modul în care alții fac istorie, ci noi înşine deschidem o pagină importantă de istorie bisericească.

Sălăjenii, care sunt atât de credincioşi, merită o Episcopie, iar pentru ca bucuria lor să fie deplină, eu sper ca în viitor ierarhul de aici să fie născut chiar în Sălaj.

În urmă cu patru zile, în 14 octombrie, l-am sărbătorit pe Sfântul Silvan. De vreme ce ne aflăm în Țara Silvaniei, eu nu cred că evenimentul de astăzi este întâmplător.

Aş mai avea multe de spus, însă întrucât vor fi şi alte luări de cuvânt mă opresc aici, fiind pe deplin convins că sălăjenii îşi vor dovedi din plin credința şi dragostea față de Dumnezeu şi Biserică prin susținerea Episcopiei nou înființate, căreia îi adresez urarea: „Vivat, crescat, floreat”.

Amin

Libertate şi responsabilitate[1]

Preacucernici Părinţi, distinşi membri mireni ai Adunării Eparhiale a Episcopiei Sălajului,

Ne găsim împreună la cea dintâi şedinţă a Adunării Eparhiale a Episcopiei Sălajului, care conform statutului, legiuirilor şi regulamentelor Bisericii Ortodoxe Române este dedicată constituirii acestei Adunări. Cei mai mulţi dintre dumneavoastră aveţi experienţa participării la lucrările Adunării Eparhiale, pentru că aţi avut unul sau mai multe mandate în Adunarea Eparhială a Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului. Cei noi sunt convins că veţi deprinde foarte repede ceea ce aveţi de făcut. Vă felicit pe toţi şi vă spun „La mulţi ani" pentru 2008, la începutul căruia ne aflăm şi vă doresc mult succes în activitatea pe care o începeţi astăzi. Actualul mandat va fi de numai doi ani, întrucât Adunările Eparhiale ale celorlalte Arhiepiscopii şi Episcopii din ţară, precum şi Adunarea Naţională Bisericească, au fost constituite în

[1] Cuvânt rostit în 10 ianuarie 2008 în biserica „Sfânta Treime" din Zalău, cu prilejul constituirii Adunării Eparhiale a Episcopiei Sălajului.

2006, pe o perioadă de 4 ani, urmând ca următoarele alegeri să aibă loc în 2010 pentru întreaga Biserică.

Istoria începută în 18 octombrie 2007, când Adunarea Eparhială a Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului, întrunită în şedinţă extraordinară în biserica „Înălţarea Domnului" din Zalău, a înfiinţat prin vot unanim Episcopia Sălajului, îşi continuă paşii fireşti, prin constituirea Adunării Eparhiale de astăzi, ultima etapă la nivel local, înainte de alegerea întâistătătorului Eparhiei. Acestea sunt cele mai importante evenimente bisericeşti pe care le-a trăit vreodată Sălajul, de aceea să-I dăm slavă lui Dumnezeu pentru că a rânduit acest mare privilegiu generaţiei noastre, urmând să dovedim în continuare că ne asumăm responsabilităţile ctitoririi Episcopiei Sălajului, cea mai înaltă instituţie bisericească pe care a avut-o vreodată acest judeţ.

Toţi cei 30 de membri aleşi în Adunarea Eparhială aţi fost consideraţi cei mai vrednici fii ai Bisericii Ortodoxe din Sălaj, iar astăzi vă găsiţi aici pentru a fi investiţi oficial în noua calitate, care nu vă oferă numai prilejul unei satisfacţii personale, ci şi ocazia de a vă implica cât mai activ în sprijinirea noii Episcopii. Ca unii ce suntem ctitori de istorie sfântă trebuie să conştientizăm importanţa momentului pe care îl trăim, care implică datoria de a crea un climat cât mai favorabil demersului nostru, aşa cum s-a întâmplat şi până acum, dar şi o bază materială adecvată, precum

şi toate celelalte condiţii necesare bunului mers al unei Eparhii, încât efectul pozitiv al acesteia asupra vieţii bisericeşti din judeţ să fie cât mai puternic în prezent şi în viitor, realizându-se prin aceasta scopul Bisericii pe pământ, care este mântuirea sufletelor credincioşilor, la care se adaugă şi purtarea de grijă faţă de fiii Bisericii aflaţi în dificultate.

Psalmistul a afirmat: „*Cerurile spun slava lui Dumnezeu şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria*" (Psalmul 18,1), pentru că lucrarea lui Dumnezeu în lume este evidentă. Cu toate acestea, Domnul doreşte ca şi omul, care a fost rânduit ca stăpân al universului material, cu un rol aparte în istoria lumii, să fie împreună lucrător la opera de mântuire a lumii, el fiind conştiinţa stăpânitoare şi transformatoare a ei. Ar fi foarte uşor pentru Dumnezeu să rezolve orice problemă a lumii în care trăim prin intervenţii directe, însă prin aceasta ar fi anulată libertatea cu care El ne-a înzestrat şi pe care ne-o respectă, iar lumea ar fi o simplă jucărie teleghidată sau controlată în permanenţă de un demiurg care nu ar aştepta de la om un răspuns de iubire conştient şi voluntar şi nu ar avea în consecinţă nicio mulţumire în faptul că a adus această lume în existenţă. De aceea rolul omului în istoria lumii este atât de important, pentru că el poate fi un împreună lucrător al lui Dumnezeu, nu un indiferent din punct de vedere religios sau chiar un duşman al Acestuia.

Dumnezeu a vrut o Episcopie în Sălaj şi Şi-a realizat planul prin oameni, prin cei de faţă, însă este deosebit de important ca toţi să conştientizăm faptul că rolul nostru nu s-a încheiat, ci abia începe. Episcopia Sălajului există teoretic, însă noi trebuie să o ctitorim din punct de vedere material, pentru a-i putea vedea roadele în timp.

Important este ca toţi să ne mobilizăm şi să sprijinim prin tot ceea ce putem Episcopia Sălajului, încât aceasta să crească şi să fie aşa de frumoasă ca şi sufletul sălăjenilor, care şi-au dorit să aibă propria lor Episcopie.

Bunul Dumnezeu să ne ajute tuturor şi să-Şi facă lucrarea prin noi, pentru a putea fi ctitori de istorie sfântă.

Amin

„Nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta”[1]

Preafericite Părinte Patriarh Daniel,
Înaltpreasfinţiile şi Preasfinţiile Voastre,
membri ai Sfântului Sinod al
Bisericii Ortodoxe Române,

Sfântul Apostol Pavel a afirmat: „*Vrednic de crezare este cuvântul: De pofteşte cineva Episcopie, bun lucru doreşte*” (I Timotei 3,1), însă acelaşi Apostol a mărturisit faptul că „*nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, după cum şi Aaron*” (Evrei 5,4), pentru că locul slujirii noastre în Biserică este rânduit prin chemare de sus, de aceea trebuie să fim conştienţi că în momentul alegerii unui ierarh nu se realizează voinţa oamenilor, ci Dumnezeu îşi împlineşte voia Sa în viaţa Bisericii, trupul tainic al Domnului Hristos.

Cu toate că Dumnezeu rânduieşte poziţia şi locul slujirii fiecăruia în Biserică, îndeplinirea atribuţiilor

[1] Cuvânt rostit în 5 martie 2008, la Palatul Patriarhiei din Bucureşti, cu prilejul alegerii Preasfinţitului Părinte Petroniu în demnitatea de episcop al Sălajului.

funcției respective depinde numai de persoana rânduită la aceasta, care va da socoteală înaintea Celui de sus pentru tot ceea ce a făcut, dar şi pentru ceea ce trebuia să împlinească, însă din diverse motive nu a realizat.

Prin alegerea de astăzi mi se deschide o nouă etapă în viață, însă sunt pe deplin conştient de faptul că nu o funcție pe care o ocupă cineva vremelnic pe fața pământului, oricât de importantă ar fi ea, este cea care dă sens vieții, ci ceea ce contează este modul vieţuirii noastre, prin care dobândim sau nu loc în împărăția cerurilor, motiv pentru care Mântuitorul a afirmat: „*Căutaţi mai întâi împărăția lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate acestea se vor adăuga vouă*" (Matei 6,33).

Ca unul care am primit marele dar al arhieriei cu peste şapte ani de zile în urmă, ştiu ce înseamnă să fii ierarh în vremurile pe care le trăim, mai ales în Transilvania, şi ce aşteaptă Dumnezeu şi oamenii de la un episcop. Cu toate acestea realizez faptul că prin alegerea de astăzi mi-a fost încredințată responsabilitatea deplină a turmei cuvântătoare din județul Sălaj, în calitate de episcop titular, care mă obligă la o şi mai conştientă şi intensă slujire conducătoare, învățătorească şi sfințitoare. Întrucât Episcopia Sălajului este nouă îmi dau seama că organizarea ei va necesita un volum mare de muncă, însă de vreme ce cunosc deja realitatea bisericească din zonă şi preoții, mă voi strădui să

muncesc cu timp şi fără timp, împreună cu colaboratorii pe care îi voi alege, la bunul mers al vieții bisericeşti.

Îi mulțumesc Bunului Dumnezeu pentru tot ceea ce mi-a oferit în această viață şi pentru înalta demnitate la care m-a chemat prin alegerea de astăzi.

Aduc mulțumirile mele Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Înaltpreasfinților şi Preasfinților Voastre pentru încrederea arătată prin votul acordat, pe care mă voi strădui să nu o înşel niciodată.

Am nevoie de rugăciunile membrilor Sfântului Sinod, dar şi de cele ale preoților, monahilor şi credincioşilor din Episcopia Sălajului, pentru ca Dumnezeu să-mi ajute să port cu vrednicie sarcinile Eparhiei încredințate. Mă voi ruga şi eu în permanență, repetând mereu cuvintele psalmistului: „*Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta şi o desăvârşeşte pe ea*" (Psalmul 79,15-16).

Bunul Dumnezeu să ne aibă pururea în paza Lui.

Amin

Priorități ale slujirii chiriarhale[1]

Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit Bartolomeu, Înaltpreasfinţiile şi Preasfinţiile Voastre, domnule Secretar de Stat în Ministerul Culturii şi Cultelor, domnule Consilier al Primului Ministru, Preacucernici şi Preacuvioşi Părinți, Preacuvioase Maici, distinse autorități, iubiți credincioşi,

Prin purtarea de grijă a Bunului Dumnezeu astăzi a avut loc întronizarea întâistătătorului Episcopiei Sălajului, prin care poporul dreptcredincios de pe aceste meleaguri şi-a primit propriul ierarh. Să-i dăm slavă pentru aceasta lui Dumnezeu şi să-L rugăm să vegheze în permanență asupra Episcopiei noastre.

Sălajul are o istorie îndelungată şi bogată în evenimente şi vestigii bisericeşti, dintre care amintim: templul păgân al cetății romane Porolissum, datând din veacul al IV-lea d. Hr., refăcut şi utilizat ca biserică

[1] Cuvânt rostit în 13 aprilie 2008, de către Preasfințitul Părinte Petroniu, în catedrala din Zalău, cu prilejul întronizării Preasfinției Sale ca episcop al Sălajului.

creştină în perioada postromană, care este cea mai veche bazilică creştină cunoscută la nordul Dunării. În apropierea ruinelor acesteia au fost descoperite vase ceramice şi de bronz cu simboluri şi inscripţii creştine, precum şi fragmente dintr-un disc străvechi, pe care apare monograma criptografică a Domnului Hristos şi inscripţia: „Ego Paulus votum posui”.

Biserica de la Slăveni, cu pandantivul în formă de cruce, datează din secolele V-VI.

În hotarul comunei Jac s-au descoperit chilii şi bisericuțe rupestre din secolele V-VIII.

Viața bisericească dinamică din aceste locuri este atestată de vestigii arheologice incontestabile, precum chiliile şi bisericuțele rupestre de la Brebi şi Buciumi, de mănăstirile de la Sângeorzu de Meseş, Bălan, Brebi, Strâmba, Chechiş, Ciocmani, Dolheni, Cutiş, Popteleac, Staboru, Şimişna şi Treznea.

Vrednic de amintit este engolpionul găsit pe dealul Pomet, din Moigrad, în apropierea fostei mănăstiri Meseş, datând din secolele XII-XIII, care dovedeşte fără echivoc prezența unui ierarh ortodox în zonă în acele vremuri.

Ziua de astăzi însă întrece prin importanță şi măreție toate evenimentele bisericeşti din istoria zonei, iar soborul ierarhilor de față este cel mai numeros care a slujit vreodată pe aceste meleaguri. Ținând cont de acestea, pornim la drum cu încrederea că noua

structură eclesiastică sălăjană va fi spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. De asemenea, faptul că județul nostru are un număr de două sute zece parohii, şapte mănăstiri şi schituri, ne dă convingerea că activitatea ierarhică, în cele trei laturi ale ei: sfințitoare, conducătoare şi învățătorească, va spori considerabil în folosul clerului şi al credincioşilor încredințați spre păstorire.

În calitatea de episcop al Sălajului, dobândită prin alegerea de la Bucureşti şi prin întronizarea de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Bartolomeu, dorim să prezentăm pe scurt programul activității noastre chiriarhale:

Primul pas va fi cel al alcătuirii unui aparat administrativ bisericesc, în care vor fi cooptați cei mai valoroşi preoți ai Sălajului. Respectând în literă şi duh poruncile, canoanele şi legiuirile bisericeşti vom avea ca mod de lucru în Eparhie coordonarea şi conlucrarea, competența şi transparența. Având în minte cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „*Orice ați face, lucrați din toată inima, ca pentru Domnul şi nu ca pentru oameni, bine ştiind că de la Domnul veți primi răsplata moştenirii; căci Domnului Hristos slujiți*" (Coloseni 3,23-24), le fac cunoscut colaboratorilor faptul că vom munci împreună, la modul cel mai serios, pentru binele Bisericii, de vreme ce Dumnezeu ne-a chemat la această slujire şi tot El ne va răsplăti eforturile depuse.

Centrul Eparhial va fi preocupat în permanență de bunul mers al Seminarului Teologic din Zalău, pentru a pregăti buni slujitori ai sfintelor altare, care să înțeleagă semnele vremurilor pe care le trăim.

Ținem să precizăm faptul că vom veghea personal ca activitatea caritativ-filantropică a Eparhiei să sporească.

Din cauza vitregiilor vremurilor de altă dată, mănăstirile şi schiturile județului nostru au fost înființate abia după 1990, de aceea suntem datori să acordăm o atenție sporită monahismului, pentru a ființa conform tradiției autentice întemeiate şi păstrate în Biserică de Sfinții Părinți.

Îi asigurăm pe Înaltpreasfinției şi Preasfinției Părinți prezenți că Episcopia Sălajului va avea o bună colaborare cu celelalte Eparhii Ortodoxe din țară şi din străinătate.

Ne vom strădui să avem relații cât mai bune cu celelalte culte, precum şi cu autoritățile de stat, care au arătat o foarte mare deschidere în sprijinirea inițiativei înființării şi bunei funcționări a Episcopiei Sălajului.

Îi mulțumim Bunului Dumnezeu pentru că ne-a adus în existență şi ne-a oferit nenumărate binefaceri, dintre care dreapta credință şi arhieria le socotim cele mai de preț.

Aducem calde mulțumiri Preafericitului Părinte Patriarh Daniel şi Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit

Bartolomeu pentru grija deosebită pe care au arătat-o în înființarea Episcopiei noastre.

Le mulțumesc Preşedintelui țării şi Primului Ministru pentru mesajele trimise.

Nu putem trece cu vederea rolul deosebit de important al Preasfințitului Părinte Episcop Sofronie al Oradiei în înființarea şi sprijinirea Episcopiei Sălajului, atitudinea Preasfinției Sale fiind capitală în acest sens, pentru care îi mulțumim în numele clerului, monahilor şi credincioşilor din noua Episcopie şi regretăm nespus faptul că Preasfinția Sa, deşi a dorit foarte mult, din motive obiective nu a putut fi astăzi împreună cu noi.

Nu putem uita demersurile începute cu ani în urmă de preoții şi credincioşii sălăjeni în vederea înființării Episcopiei Sălajului, în fruntea cărora s-a aflat, ca purtător de stindard, neobositul părinte Ioan Ghiurco, ctitorul măreței catedrale în care ne aflăm. Bunul Dumnezeu să le răsplătească însutit şi înmiit.

Le mulțumim tuturor ierarhilor prezenți, care şi-au lăsat la o parte nenumăratele îndatoriri pe care le au, pentru a fi împreună cu noi la bucuria de astăzi.

Adresăm cuvânt de mulțumire Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ambrozie de Helsinki, prieten al nostru, prezent aici ca reprezentant al Comisiei Mixte Internaționale de Dialog Teologic între Biserica Ortodoxă şi cea Romano Catolică, în care suntem colegi.

Îmi exprim mulțumirile mele soborului de preoți şi diaconi care a slujit la Sfânta Liturghie. Vreau să evidențiez dintre preoții slujitori pe părintele Cornel Avramescu venit tocmai de la Los Angeles pentru a fi împreună cu noi la sărbătoarea de astăzi.

Le mulțumesc distinselor oficialități centrale, județene şi locale, oaspeților de departe sau de aproape, precum şi tuturor credincioşilor din oraş şi din județ care sunt astăzi martorii celui mai important eveniment bisericesc din istoria Sălajului.

Bunul Dumnezeu să ne ajute tuturor.

Amin

Pastorala Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la Duminica Ortodoxiei din anul 2003[1]

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române
Preaiubitului cler, cinului monahal şi dreptmăritorilor creştini din cuprinsul Patriarhiei Române,
Har, milă şi pace de la Dumnezeu Tatăl,
iar de la noi arhiereşti binecuvântări.

Iubiți fii duhovniceşti,

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu am început şi anul acesta postul Sfintelor Paşti şi am ajuns să sărbătorim „Duminica Ortodoxiei", zi sfântă, dedicată credinței noastre.

Această zi de sărbătoare a fost instituită de sinodul de la Constantinopol din anul 843, la care a fost confirmată dogma cinstirii sfintelor icoane şi a fost aruncată anatema asupra celor care nu le cinsteau,

[1] Această scrisoare pastorală a fost întocmită de către Preasfințitul Părinte Petroniu pe când era arhiereu vicar al Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului.

precum şi asupra tuturor celor ce s-au abătut de la dreapta credință în decursul vremii şi a fost proclamat triumful Ortodoxiei asupra tuturor ereziilor. În 11 martie acelaşi an, în prima duminică din postul Sfintelor Paşti, a fost celebrată pentru prima dată această zi de sărbătoare.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie ni-L înfățişează pe Mântuitorul Hristos alegându-Şi o parte dintre Apostoli, cărora le va spune în timpul activității Sale publice: „*Fericiți sunt ochii voştri că văd şi urechile voastre că aud. Căci adevărat grăiesc vouă că mulți proroci şi drepți au dorit să vadă cele ce priviți voi, şi n-au văzut, şi să audă cele ce auziți voi, şi n-au auzit*" (Matei 13,16-17). Pornind de la această afirmație a Mântuitorului, Sfântul Ioan Evanghelistul subliniază şi el, pentru a da greutate celor propovăduite de Apostoli: „*Ceea ce am văzut şi am auzit, vă vestim şi vouă, ca şi voi să aveți părtăşie cu noi*" (I Ioan 1,3). Astfel Sfinții Apostoli au propovăduit ceea ce au văzut şi au auzit, de aceea în mesajul pe care creştinismul îl dă lumii, alături de cuvântul auzit şi înțeles stă şi imaginea, chipul Celui care rostea adevărul. În acest context au apărut sfintele icoanele, reprezentări grafice ale Mântuitorului Hristos, ale Maicii Domnului, iar ulterior ale sfinților.

După o perioadă de aproximativ şapte sute de ani, în care Biserica a cinstit sfintele icoane, în veacul al

VIII-lea, datorită opoziției musulmanilor din provinciile orientale ale Imperiului Bizantin față de icoane, care pe motive religioase înlăturau orice reprezentare a vreunei ființe vii şi tindeau către o artă pur ornamentală, precum şi din cauza unor exagerări în ceea ce priveşte cinstirea sfintelor icoane în sânul Bisericii, unii împărați de la Constantinopol, originari din orientul imperiului, au declanşat persecuția contra celor ce se închinau la sfintele icoane.

Dreptmăritori creştini,

Lupta contra icoanelor nu a putut birui. Inițiată şi patronată nu de teologi sau de oameni ai Bisericii, ci de capete încoronate şi de armatele lor de mercenari, ea a trebuit să cedeze în fața opoziției de neclintit a ierarhilor Bisericii, a teologilor celor mai iluştri de atunci, a monahilor şi a mulțimilor de credincioşi, care au dat numeroşi martiri pentru cauza dreaptă a icoanelor. Cultul icoanelor era prea adânc înrădăcinat în concepția şi în practica vieții religioase a creştinismului, pentru a mai putea fi pus în discuție, tăgăduit şi dezrădăcinat sau desființat. Icoana ocupase deja locul ei în viața Bisericii şi devenise obiect al tradiției înainte de a începe să fie obiect al speculației teologice şi dinainte de a începe incertitudinea asupra posibilității de a reprezenta pe Dumnezeu şi de a venera icoanele. Statornicirea

cultului icoanelor prin sinodul din 843 a fost o victorie a Bisericii, care prin martiriu a îngenunchiat literalmente Imperiul Bizantin, respectiv pe împărat, în fața împăratului Hristos.

Lupta contra icoanelor încheie seria marilor erezii care au frământat Biserica în primele opt veacuri creştine. Fiecare dintre aceste învățături greşite ataca un aspect sau altul al lucrării mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu. Iconoclasmul însă nu mai lua ca țintă un anumit aspect, ci lucrarea mântuirii în ansamblu. Şi, aşa cum această foarte complexă erezie constituia o ofensivă generală împotriva întregii învățături ortodoxe, tot aşa, restabilirea cultului icoanelor nu a reprezentat o victorie izolată, ci triumful întregii Ortodoxii. Biserica a învins şi va continua să învingă o mulțime de erezii felurite, dar una singură dintre victoriile sale, cea împotriva iconoclasmului, a fost proclamată în mod solemn drept triumf al Ortodoxiei.

Iubiți credincioşi,

În atmosfera de sărbătoare pe care o trăim, în care Biserica a ieşit biruitoare asupra marii încercări a iconoclasmului, Sfântul Sinod al Bisericii noastre îşi îndreaptă chemarea părintească plină de iubire, ca şi în alți ani, către slujitorii sfintelor altare şi către toți credincioşii, de a sprijini cu aceeaşi râvnă colecta

îndătinată a **Fondului Central Misionar**, pentru a ne dovedi prin fapte credința noastră. Din acest fond sunt ajutate biserici în construcție sau reparație, altele sunt împodobite cu pictură ori sunt înzestrate cu odoare sfinte, sunt întreținute parohiile nevoiaşe şi parohiile româneşti de peste hotare, aşezămintele sociale ale Bisericii, precum orfelinate, cămine pentru bătrâni, cantine pentru cei aflați în lipsuri, şi este susținut în mare parte programul filantropic al Bisericii.

Sfântul Apostol Pavel a constatat că: „*dacă un mădular suferă, toate mădularele suferă împreună*" (I Corinteni 12,26), de aceea când o parte a credincioşilor Bisericii din Ierusalim se afla în nevoi, Apostolul neamurilor nu a putut rămâne nepăsător şi a inițiat o „*strângere de ajutoare pentru săracii din Ierusalim*" (Romani 15,26). Să urmăm pilda creştinilor primului veac, iar întrucât „*mila este biruitoare asupra judecății*" (Iacov 2,13), adică cel care face milostenie aproapelui său va fi cercetat cu milă la judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu, să răspundem şi de această dată chemării Bisericii, pentru că numai prin astfel de fapte ne putem învrednici să auzim cuvintele Dreptului Judecător adresate celor de-a dreapta Sa: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moşteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii, căci flămând am fost şi Mi-ați dat să mănânc; însetat şi Mi-ați dat să beau; străin*

am fost şi M-aţi primit; gol am fost şi M-aţi îmbrăcat; bolnav am fost şi M-aţi cercetat; în temniţă am fost şi aţi venit la Mine" (Matei 25,34-36).

Îmbrăţişându-vă cu dragoste părintească, noi, membrii Sfântului Sinod, vă împărtăşim binecuvântarea apostolică: „*Harul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toţi*" (II Corinteni 13,13).

Amin

Postul, poruncă dumnezeiască şi rânduială bisericească[1]

Preacucernici Părinți, iubiți credincioşi,

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu ne găsim la începutul postului Crăciunului, perioadă deosebită în decursul anului bisericesc. Întrucât am constatat că pe an ce trece, fie din necunoaşterea voii lui Dumnezeu, fie din înțelegerea greşită a Sfintei Scripturi, ori din slăbirea credinței, numărul credincioşilor care postesc este tot mai mic, am hotărât să vă adresăm o scrisoare pastorală, în care să vă vorbim despre post.

După cum bine ştim prima poruncă a lui Dumnezeu adresată omului, şi de fapt singura din rai, a fost aceea de a se abține să mănânce din rodul unui pom, cu alte cuvinte de a posti. Astfel, Dumnezeu i-a zis lui Adam: „*Din toți pomii din rai poți să mănânci, dar din pomul cunoştinței binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit!*” (Facere 2,16-17). Pentru că Adam şi Eva au călcat porunca lui

[1] Această scrisoare pastorală a fost adresată de către Preasfințitul Părinte Petroniu clerului şi credincioşilor Episcopiei Sălajului la începutul postului Crăciunului din anul 2009.

Dumnezeu, mâncând din rodul acelui pom, prin păcatul săvârşit au murit sufleteşte, căci aşa cum a afirmat Sfântul Iacob: „*păcatul, odată săvârşit, aduce moarte*" (Iacob 1,15), au fost alungaţi din rai, iar după o vreme au murit şi cu trupul.

Dintre cele nouă porunci bisericeşti, patru sunt legate de post. A doua: „*Să ţinem toate posturile de peste an*". A patra: „*Să ne spovedim în fiecare dintre cele patru posturi de peste an sau cel puţin în postul Sfintelor Paşti*". A şasea: „*Să ţinem posturile rânduite de episcopul locului în vreme de primejdii, boli sau necazuri*", iar a noua: „*Să nu facem nunţi sau ospeţe în post*". Aceste porunci ne conştientizează despre importanţa postului în viaţa Bisericii.

Postul îl întâlnim în aproape toate religiile lumii, sub diverse forme şi cu diferite înţelesuri. Din punct de vedere creştin postul înseamnă înfrânarea de bunăvoie de la mâncare şi băutură. Această abţinere poate fi ajunare sau reţinere totală de la orice fel de mâncare şi băutură, sau renunţare numai la anumite mâncări şi băuturi, precum şi gustarea celor permise cu cumpăt. Cei mai râvnitori creştini îşi reduc în post şi numărul de ore dedicat odihnei, consacrând acest timp rugăciunii.

Postul potoleşte poftele trupeşti, înfrângând puterea lor asupra trupului şi asupra sufletului. În al doilea rând, el este un exerciţiu al voinţei, care-şi arată dominaţia

asupra instinctului de hrană şi asupra poftei şi plăcerilor legate de acest instinct. În al treilea rând, postul este expresia pocăinței pentru păcate. În al patrulea rând, el se aduce ca o jertfă bineprimită lui Dumnezeu. Şi, în sfârşit, postul sprijină rugăciunea; el face ca spiritul, eliberat de tulburarea poftelor trupeşti, să se înalțe cu uşurință spre Dumnezeu. La aceasta se adaugă considerația că postul este necesar şi indicat şi din punct de vedere medical, pentru că el purifică trupul de toxine, îl înnoieşte şi-l fereşte de diferite boli. Postul trupesc trebuie însă completat cu latura sa duhovnicească, ferirea de păcat şi săvârşirea de fapte bune.

De postul trupesc sunt scutiți copiii până la 7 ani, vârstnicii de peste 60 de ani, bolnavii, cei ce prestează munci grele, precum şi cei ce se află în călătorii lungi şi obositoare. Scutirea acestora nu este însă obligatorie; dacă vor, pot şi ei să postească. De aspectul duhovnicesc al postului (ferirea de păcat şi săvârşirea de fapte bune) nu este scutit nimeni, acesta fiind obligatoriu pentru toți creştinii.

Postul este dovada noastră că putem renunța la lume şi la unele bucurii ale ei, pentru a ne deschide lui Dumnezeu şi lumii spirituale. Dacă nu suntem în stare să ne lipsim din când în când de unele plăceri ale vieții, cum sunt mâncărurile de dulce, cum vom putea refuza noianul de tentații păcătoase ale lumii? Cel ce nu posteşte demonstrează că nu se desprinde de lume

pentru a împlini porunca lui Dumnezeu. Noi nu putem fi şi cu lumea şi cu Dumnezeu, pentru că aşa cum a afirmat Sfântul Ioan Evanghelistul: „*Lumea trece, şi pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac*” (I Ioan 2,17).

Postul este una dintre cele mai puternice arme ale creştinului în lupta cu diavolul. În acest sens citim în Sfânta Scriptură că un om necăjit i-a rugat pe Sfinții Apostoli să alunge duhul necurat care-i poseda fiul, dar aceştia nu au reuşit. Marea lor mirare provenea din faptul că Mântuitorul le dăduse puterea de a alunga demonii (Matei 10,1; Marcu 3,15; 6,7; Luca 9,1), încât după ce s-au întors de la propovăduirea de probă, I-au spus Acestuia cu bucurie: „*Doamne, şi demonii ni se pleacă în numele Tău*” (Luca 10,17). Contrar aşteptărilor, de această dată ei nu au reuşit să exorcizeze băiatul, motiv pentru care L-au întrebat nedumeriți pe Domnul Hristos: „*«De ce noi n-am fost în stare să-l scoatem?». Iar El le-a zis: «Soiul acesta de demoni prin nimic nu poate ieşi, decât numai prin rugăciune şi prin post»*” (Marcu 9,28-29).

Sfântul Isaac Sirul a spus şi el: „*Când diavolul vede pe vreunul dintre oameni că posteşte, îndată se înfricoşează şi îşi aduce aminte de înfrângerea lui de către Mântuitorul în pustia Carantaniei şi puterea lui se frânge şi este ars de vederea armei date nouă de către Domnul. Ce armă este mai puternică decât*

ea? Şi ce dă mai multă îndrăzneală inimii în lupta împotriva duhurilor răutății, decât foamea răbdată pentru Hristos?”.

Postul este obligatoriu pentru toți creştinii, el nu este o simplă recomandare a Bisericii, aşa cum consideră unii, care interpretează greşit cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „*Cel ce mănâncă să nu-l disprețuiască pe cel ce nu mănâncă, iar cel ce nu mănâncă să nu-l judece pe cel ce mănâncă*” (Romani 14,3). Pentru a înțelege sensul exact al cuvintelor Apostolului neamurilor, le vom explica în contextul în care au fost scrise.

În perioada apostolică păgânii aduceau diverse ofrande zeilor, printre care şi carnea anumitor animale. Ceea ce rămânea din carnea respectivă se consuma la mesele comune de la templu sau din casa familiei care aducea jertfa respectivă, la care luau parte rudele, vecinii şi prietenii. Dacă se întâmpla să fie carne de prisos, aceasta se punea în vânzare, fiind cea mai bună din piață, pentru că animalele jertfite zeilor trebuiau să fie fără cusur.

Trăind împreună cu păgânii şi fiind invitați la ospețele lor, creştinii primului veac, care proveneau şi ei din rândul păgânilor, îşi făceau procese de conştiință din a accepta sau nu să mănânce la aceste mese ori să cumpere astfel de carne. Unii creştini considerau că de vreme ce zeii nu există, ei fiind simple născociri ale minții omeneşti, cumpărarea, precum şi consumarea

acestei cărni nu înseamnă nimic. Alții argumentau însă că în spatele zeilor stau demoni, care pot exercita o influență negativă asupra cărnii, pângărind-o, de aceea nu este bine ca aceasta să fie consumată.

Carnea jertfită zeilor nu are nicio valoare morală, de aceea cei ce o mănâncă, ştiind prea bine că zeii nu sunt nimic, prin aceasta nu sporesc duhovniceşte, iar cei ce se feresc de ea nu au nimic de pierdut din punct de vedere spiritual. Sfântul Pavel le atrage luarea aminte creştinilor din Corint care au conştiința că zeii nu există, ca nu cumva să devină pietre de poticnire pentru cei slabi în credință, prin faptul că ei consumă carnea jertfită zeilor. Cei neîntăriți duhovniceşte, văzându-i că fac acest lucru la masa din templul idolilor, pot să li se alăture, dar ei neavând conştiința clară că zeii sunt simple plăsmuiri ale minții omeneşti, şi neînțelegând că ceea ce mănâncă este doar o bucată oarecare de carne, pot considera că prin consumarea ei fac un păcat, pentru că ei, care erau păgâni înainte de convertirea la creştinism, „*din obişnuința de până acum cu idolul, mâncând din cărnurile jertfite idolilor şi având conştiința slabă, se întinează*" (I Corinteni 8,7). De vreme ce Domnul Hristos S-a jertfit şi a murit pe cruce pentru toți oamenii, cei ce prin faptele lor devin pietre de poticnire pentru cei slabi în credință păcătuiesc împotriva Mântuitorului, de aceea Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe creştinii din Corint mai

înalți din punct de vedere duhovnicesc să nu mai mănânce carnea jertfită idolilor, pentru a nu-i sminti pe cei slabi în credință. În aceeaşi epistolă către corinteni, Sfântul Pavel îi lămureşte pe cititori: „*În ce priveşte a mânca din cărnurile jertfite idolilor, noi ştim că idolul nu este nimic în lume şi că nu este alt Dumnezeu decât numai Unul. De aceea, mâncați tot ce se vinde în măcelărie, fără să puneți întrebări pe temei de conştiință, căci al Domnului este pământul şi plinirea lui. Dacă cineva dintre necredincioşi vă cheamă la masă şi vreți să vă duceți, mâncați orice vă este pus înainte, fără să puneți nicio întrebare pe temei de conştiință. Dar dacă cineva vă va spune: Aceasta este din jertfa idolilor, să nu mâncați, din pricina celui ce v-a spus, pentru ca să nu fiți piatră de poticnire nici iudeilor, nici elinilor, nici Bisericii lui Dumnezeu*” (I Corinteni 8,4; 10, 25-29 şi 32). Având în vedere sensibilitatea problemei cărnii jerfite idolilor, Sfinții Apostoli, întruniți în Sinod la Ierusalim, au stabilit că este mai bine pentru creştini să se ferească „*de cele jertfite idolilor*” (Faptele Apostolilor 15,29).

Astfel, cuvintele Sfântului Pavel adresate romanilor: „*Cel ce mănâncă să nu-l disprețuiască pe cel ce nu mănâncă, iar cel ce nu mănâncă să nu-l judece pe cel ce mănâncă*” (Romani 14,3) se referă la carnea jertfită idolilor şi nu la faptul că postul este facultativ, acesta fiind obligatoriu pentru toți creştinii.

Sunt unii creştini care nu postesc, având în minte cuvintele Mântuitorului: „*Nu ceea ce intră în gură îl spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea îl spurcă pe om*” (Matei 15,11). Această afirmație constituie răspunsul pe care Domnul Hristos l-a dat fariseilor şi cărturarilor, care „*văzându-i pe unii din ucenicii Lui că mănâncă cu mâinile necurate, adică nespălate, cârteau; fiindcă fariseii şi toți iudeii, ținând datina bătrânilor, nu mănâncă până nu-şi spală cu grijă mâinile. Şi L-au întrebat pe Iisus: «De ce nu umblă ucenicii Tăi după datina bătrânilor, ci mănâncă pâine cu mâinile necurate?». Iar El le-a răspuns: «Nu este nimic din afara omului care, intrând în el, să-l poată spurca, pentru că nu intră în inimă, ci în pântece şi iese afară. Că bucatele sunt toate curate. Dar ceea ce iese din om, aceea îl spurcă pe om. Căci dinlăuntru, din inima omului, ies cugetele rele, desfrânările, hoțiile, omorurile, adulterul, lăcomiile, vicleniile, înşelăciunea, neruşinarea, invidia, defăimarea, trufia, uşurătatea. Toate relele acestea ies dinlăuntru, şi ele îl spurcă pe om, dar a mânca fără să-şi fi spălat mâinile, asta nu-l spurcă pe om»*” (Marcu 7,2-3,5,15,19-23 şi Matei 15,20). Afirmația Domnului Hristos nu se referă la alimentele de dulce, care de altfel, nu sunt considerate întinate în creştinism, ci la ritualul evreilor de spălare a mâinilor. Deci raționamentul de a nu posti, pornind de la aceste cuvinte, este fals.

În privința călcării sau nerespectării unora dintre poruncile lui Dumnezeu, Sfântul Iacob a scris: „*Cine va păzi toată legea, dar va greşi într-o singură poruncă, s-a făcut vinovat față de toate poruncile*” (Iacob 2,10), ceea ce arată fără echivoc faptul că cei ce împlinesc toate poruncile lui Dumnezeu, dar calcă una singură, precum aceea de a posti, îşi agonisesc osândă înaintea Domnului.

La înmormântările care au loc în post sufletul decedatului petrecut pe ultimul drum nu se bucură de o pomană care încalcă porunca lui Dumnezeu, de aceea în miercurile şi vinerile de peste an, precum şi în cele patru posturi rânduite de Biserică, le atragem luarea aminte preoților şi credincioşilor Eparhiei noastre, că în conformitate cu tradiția Bisericii, orice masă trebuie să fie de post.

Considerăm necesar să mai facem o lămurire. Postul Crăciunului nu se încheie după slujba vecerniei din ajunul praznicului, ci abia după miezul nopții, iar pentru cei ce se cuminecă în ziua Naşterii Domnului, după Sfânta Liturghie. De asemenea, postul Sfintelor Paşti se termină după slujba Învierii de la miezul nopții, iar pentru cei ce se împărtăşesc, după Sfânta Liturghie.

Dumnezeu este bun şi „*vrea ca toți oamenii să se mântuiască şi la cunoştința adevărului să vină*” (I Timotei 2,4), de aceea ne-a dat poruncile, pe care

noi suntem datori să le împlinim. De vreme ce numai de noi depinde dacă vrem sau nu să ajungem în împărăția cerurilor, să ne străduim să postim şi să împlinim celelalte porunci ale lui Dumnezeu, pentru a primi „*răspuns bun la înfricoşătoarea judecată a lui Hristos*”.

Vă dorim din inimă tuturor să aveți parte de un post binecuvântat, plin de roade duhovniceşti, spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor.

Amin

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2008

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcop al Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,
Hristos a înviat!

Prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu şi prin împreună lucrarea clerului şi a credincioşilor din județul nostru, în toamna anului trecut a fost înființată Episcopia Sălajului, iar în primăvara acestui an a fost ales şi întronizat primul întâistătător al acesteia. Avem convingerea că această importantă instituție bisericească, cea mai înaltă din istoria acestei zone, va fi spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea poporului dreptcredincios din cuprinsul Eparhiei.

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu sărbătorim pentru prima dată Sfintele Paşti ca Episcopie de sine stătătoare, iar de acum înainte sălăjenii vor avea întotdeauna ierarh la orice sărbătoare şi eveniment important din decursul anului bisericesc.

De Paşti noi celebrăm învierea Mântuitorului, deci biruința vieții asupra morții. De vreme ce Iisus fiul lui Sirah mărturiseşte că „*Dumnezeu a zidit pe om spre nestricăciune*" (Iisus Sirah 2,23), căci acesta a fost adus din neființă în existență pentru a trăi veşnic, iar înțeleptul Solomon spune că „*Dumnezeu nu a făcut moartea şi nu se bucură de pieirea celor vii*" (Înțelepciunea lui Solomon 1,13), atunci cum a ajuns omul să moară?

După ce l-a creat pe om şi l-a aşezat în grădina raiului, Dumnezeu i-a atras luarea aminte, zicându-i: „*Din toți pomii din rai poți să mănânci, dar din pomul cunoştinței binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit*" (Facere 2,16-17). Astfel, de vreme ce Creatorul l-a înzestrat pe om cu rațiune şi libertate, i-a oferit posibilitatea de a alege singur între viață şi moarte, după cum a grăit prin gura lui Moise: „*Viață şi moarte ți-am pus eu astăzi înainte, binecuvântare şi blestem. Alege viața ca să trăieşti tu şi urmaşii tăi*" (Deuteronom 30,19), de aceea Sfânta Scriptură afirmă pe bună dreptate că „*înaintea oamenilor este viața şi moartea şi oricare le va plăcea li se va da*" (Istoria Susanei 15,17).

Fiind invidios pe faptul că Adam şi Eva trăiau în ascultare de Dumnezeu şi erau stăpânii universului material, diavolul i-a ispitit, îndemnându-i să mănânce din rodul pomului oprit. Eva a fost prima care a cedat tentației, căci „*socotind că rodul pomului este bun de mâncat şi plăcut ochilor la vedere şi vrednic de dorit, pentru că dă ştiință, a luat din el şi a mâncat şi a dat bărbatului său şi a mâncat şi el*" (Facere 3,6). Prin călcarea de bunăvoie a poruncii lui Dumnezeu protopărinții au căzut în moarte sufletească, fiind alungați din rai.

De vreme ce omul este compus din suflet şi trup, prin păcatul strămoşesc legea păcatului s-a furişat în trup, iar pentru ca păcatul, care într-un anume chip ne-a devenit co-natural, să nu se eternizeze, pentru aceasta s-a hotărât moartea trupului, rânduită spre desființarea legii păcatului, pentru că omul păcătuieşte cât timp trăieşte, dar după moarte nu mai poate păcătui. De aceea trupul omului se destramă în moarte, pentru ca după ce păcatul va fi îndepărtat, natura umană să fie reconstruită în viața restaurată de la început, fără să mai fie amestecată cu păcatul. Astfel moartea are o legătură strânsă cu păcatul. Ea este plata păcatului, şi, în acelaşi timp, desființarea lui în planul văzut.

Sfântul Apostol Pavel a scris că „*precum printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, tot aşa moartea a trecut la toți oamenii, prin aceea că toți au păcătuit în el*" (Romani 5,12), iar întrucât toți oamenii se

nasc cu păcatul strămoşesc şi săvârşesc păcate personale, în urma morţii trupului sufletele tuturor urmaşilor lui Adam erau osândite la suferinţă în iad.

Pentru că Dumnezeu „*nu vrea moartea păcătosului, ci ca acesta să se întoarcă de la calea lui şi să fie viu*" (Iezechiel 33,11), Dumnezeu a hotărât să-L trimită în lume pe Fiul Său, pentru a-l mântui pe om. În acest sens Sfântul Arhanghel Gavriil a fost trimis să-i binevestească Sfintei Fecioare Maria faptul că Fiul lui Dumnezeu se va naşte din pântecele ei preacurat. Auzind cuvintele îngerului, Sfânta Fecioară l-a întrebat: „*Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu ştiu de bărbat? Şi răspunzând, îngerul i-a zis: «Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri»*" (Luca 1,34-35). Rodnicia firii umane se reface în Sfânta Fecioară Maria prin lucrarea Duhului Sfânt fără să fie necesară sămânţa bărbatului, cum n-a fost necesară femeia la scoaterea Evei din Adam. Domnul Hristos numai pentru că avea pe Dumnezeu ca Tată din veci S-a putut face Fiu al unei Maici omeneşti Fecioare. Numai fiindcă era Fiu al unui Tată ceresc nu avea nevoie de un tată pământesc şi S-a putut face fiu omenesc al unei Maici Fecioare.

Pentru că Sfânta Fecioară Maria nu a avut păcate personale, iar la bunavestire, odată cu zămislirea Fiului lui Dumnezeu, a fost curăţită de păcatul strămoşesc, Mântuitorul şi-a asumat la întrupare firea omenească curată, neîntinată de păcat. Pe lângă faptul că Domnul

Hristos S-a născut fără păcatul strămoşesc, El nu a avut nici păcate personale, de aceea a putut afirma înaintea evreilor: „*Cine dintre voi Mă vădeşte de păcat?*" (Ioan 8,46), fapt care l-a îndreptățit şi pe Sfântul Apostol Petru să spună că Domnul Hristos „*nu a săvârşit niciun păcat*" (I Petru 2,22). De vreme ce „*plata păcatului este moartea*" (Romani 6,23), pentru că: „*păcatul, odată săvârşit, aduce moarte*" (Iacob 1,15), iar Mântuitorul nu a avut niciun păcat, El nu era dator să moară, asemenea celorlalți oameni. Astfel, Domnul Hristos a acceptat de bunăvoie să moară pentru noi, oamenii, şi pentru a noastră mântuire, făcând aceasta numai din iubire, după cum singur a mărturisit: „*Mai mare iubire decât aceasta nimeni nu are, ca viața să şi-o pună pentru prietenii săi*" (Ioan 15,13). Marea iubire a lui Dumnezeu față de om se vede în aceea că Mântuitorul, Care nu era dator să moară, nu a suferit o moarte uşoară, ci a acceptat să fie răstignit. Prin moartea cu trupul pe cruce Domnul Hristos a iertat păcatele oamenilor, „*ştergând zapisul ce era asupra noastră, prin aceea că a trecut cu vederea păcatele făcute înainte, întru îngăduința lui Dumnezeu*" (Coloseni 2,14 şi Romani 3,25-26), iar prin aceasta ne-a împăcat cu Dumnezeu.

După ce trupul Mântuitorului a murit pe cruce, sufletul Lui a coborât la iad, i-a zdrobit porțile, a eliberat sufletele drepților Vechiului Testament din temnițele lui şi a urcat împreună cu ele în rai.

Vrednic de menționat este faptul că Domnul nostru Iisus Hristos nu l-a biruit pe diavol cu puterea Sa cea dumnezeiască, ci cu sufletul Lui omenesc, care lipsit fiind de păcat, era singur „*între cei morți slobod*” (Psalmul 87,4), după cum a grăit psalmistul.

Datorită faptului că Mântuitorul a intrat cu sufletele drepților Vechiului Testament în împărăția lui Dumnezeu, aceasta este deschisă tuturor oamenilor, încât după moartea trupului, sufletul oricărui om virtuos se duce la odihnă veşnică acolo, alături de sfinți, fără să mai sufere o perioadă de timp în iad, cum se întâmpla până la coborârea sufletului Domnului Hristos la iad.

După ce a urcat împreună cu sufletele drepților în rai, sufletul Mântuitorului a revenit pe pământ şi S-a unit cu trupul îngropat, care a înviat, făcându-Se prin aceasta „*începătură a învierii celor adormiți*” (I Corinteni 15,20). Cu toate că trupul înviat al Domnului Hristos purta semnele cuielor şi al suliței cu care fusese împuns, era pe deplin spiritualizat, pentru că Domnul a intrat prin uşile încuiate la Sfinții Apostoli (Ioan 20,19 şi 26), iar în Emaus S-a făcut nevăzut de la fața ucenicilor Luca şi Cleopa după ce a binecuvântat şi a frânt pâinea înaintea lor (Luca 24,30-31). Prin aceasta înțelegem că după înviere Mântuitorul S-ar fi putut înălța oricând cu trupul la cer, însă El a vrut să mai rămână timp de patruzeci de zile pe pământ, pentru a-i încredința deplin pe Sfinții Apostoli că a înviat din morți.

Asemenea trupului Domnului Hristos vor învia şi trupurile oamenilor. Învierea morților va avea loc la cea de-a doua venire în lume a Fiului lui Dumnezeu, „*pentru că Însuşi Domnul, întru poruncă, la glasul arhanghelului şi întru trâmbița lui Dumnezeu, Se va pogorî din cer, şi cei morți vor învia, iar noi, cei vii, care vom fi rămas până la venirea Domnului, nu o vom lua înaintea celor adormiți, dar toți ne vom schimba, deodată, într-o clipeală de ochi la trâmbița cea de apoi. Căci trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace în nestricăciune şi acest trup muritor să se îmbrace în nemurire. Iar când acest trup stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune şi acest trup muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris: «Moartea a fost înghițită de biruință. Unde îți este, moarte, biruința ta? Unde îți este, moarte, boldul tău?». Căci moarte nu va mai fi, nici plângere, nici strigăt, nici durere*” (I Tesaloniceni 4,15-16; I Corinteni 15,50-55 şi Apocalipsa 21,4). Atunci va avea loc judecata universală, în urma căreia Dumnezeu Judecătorul va răsplăti fiecăruia după faptele sale. Cei vrednici vor auzi cuvintele: „*Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, moşteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*” (Matei 25,34) şi vor intra în rai, iar Domnul Hristos „*Îi va preda lui Dumnezeu Tatăl împărăția. Căci El trebuie să împărățească până ce-Şi va pune pe toți vrăjmaşii sub picioarele Sale, cel din urmă vrăjmaş care va fi nimicit fiind moartea. Iar când toate*

Îi vor fi supuse Lui, atunci şi Fiul I Se va supune Celui care I le-a supus Lui pe toate, pentru ca Dumnezeu să fie totul întru toate" (I Corinteni 15,24-26 şi 28).

Iubiți fii sufleteşti,

Din cele prezentate până acum am înțeles modul în care a intrat moartea în lume, faptul că puterea ei a fost biruită de Mântuitorul şi ştim că ea va fi nimicită pentru totdeauna. Cu toate că nimeni dintre noi nu va scăpa de moartea trupului, important este faptul că Domnul Hristos ne-a eliberat pe toți din robia diavolului şi ne-a deschis raiul, încât numai de noi depinde să ajungem acolo. Drept aceea, să ne ferim de păcat, pentru a nu muri sufleteşte şi a ne încuia afară de împărăția cerurilor şi să ne străduim să săvârşim cât mai multe fapte bune, pentru a auzi la sfârşitul vieții pământeşti cuvintele Dreptului Judecător: „*Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră în rai, întru bucuria Domnului tău*" (Matei 25,21).

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2009

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți fii duhovniceşti,
Hristos a înviat!

Învierea Mântuitorului din morți este cel mai important eveniment din istoria lumii, care a transfigurat firea umană, trecând-o „de la moarte la viață şi de pe pământ la cer", după cum glăsuieşte cântarea bisericească.

Anul acesta vom prezenta mai multe date istorice legate de răstignirea şi învierea Domnului Hristos din morți, pentru a avea o idee cât mai clară asupra a ceea ce s-a întâmplat în Ierusalim în urmă cu aproape 2000 de ani.

În tradiția poporului ales nu exista condamnarea la moarte prin răstignire. Această pedeapsă capitală a fost introdusă în Palestina după cucerirea acesteia, în anul 63 î. d. Hr., de armata romană condusă de generalul Pompei. În provinciile romane numai dregătorii Imperiului aveau dreptul de a condamna o persoană la moarte, răstignirea fiind socotită cea mai cruntă pedeapsă, motiv pentru care era rezervată criminalilor şi celor mai periculoşi tâlhari. Înainte de a fi pironiți pe cruce, condamnații la moarte primeau puțin vin amestecat cu mirodenii, pentru a le fi alinată cât de cât suferința. În acest sens citim în Sfânta Scriptură că după ce soldații „*L-au dus pe Hristos la locul zis Golgota, care se tâlcuieşte «locul Căpățânii», I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n-a luat*” (Marcu 15,22-23). Domnul Hristos a refuzat vinul, asumându-Şi misiunea de Mântuitor al lumii până la capăt, cu toate suferințele ei, fără a încerca să-Şi uşureze supliciul.

Domnul Hristos a fost pironit pe cruce în ceasul al treilea (care corespunde orei nouă dimineața), iar „*de la ceasul al şaselea (orele douăsprezece), s-a făcut întuneric peste tot pământul, până la ceasul al nouălea (orele trei după amiaza)*” (Matei 27,45).

Conform calendarului iudaic Mântuitorul a fost răstignit în ziua de 14 Nisan, deci la mijlocul lunii, fapt care exclude categoric posibilitatea conjuncției soarelui şi a lunii, în vederea naşterii unei eclipse.

De asemenea, la orice eclipsă luna acoperă întâi partea răsăriteană a discului solar şi înaintând spre apus trece peste soare, încât partea de răsărit a acestuia se descoperă prima dată. În timpul patimii Mântuitorului luna a venit de la est şi a acoperit partea de răsărit a soarelui, apoi întregul disc, în continuare însă nu a înaintat spre apus, cum era firesc, ci s-a întors iarăşi spre răsărit, descoperind întâi partea de apus a discului solar, căci s-a mişcat înapoi, încât nu s-a făcut acoperirea şi descoperirea din aceeaşi parte. Acest aspect neobişnuit al eclipsei a fost constatat de mai mulţi privitori, printre care se numără şi Sfântul Dionisie Areopagitul, care se găsea în acea zi în Alexandria Egiptului, oraş situat la 507 kilometri de Ierusalim.

„*Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare, zicând: «Eli, Eli, lama sabahtani?». Adică: «Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?». Iar unii dintre cei ce stăteau acolo, auzind, ziceau: «Pe Ilie îl strigă Acesta». Iar ceilalţi ziceau: «Lasă, să vedem dacă vine Ilie să-L scape». Şi strigând Iisus cu glas tare, a zis: «Părinte, în mâinile Tale încredinţez duhul Meu». Şi acestea zicând, Şi-a dat duhul. Şi iată, catapeteasma templului s-a sfâşiat în două, de sus până jos, şi pământul s-a cutremurat şi pietrele s-au despicat; mormintele s-au deschis şi multe trupuri ale sfinţilor adormiţi au înviat. Iar sutaşul şi cei care-L păzeau pe Iisus împreună cu el,*

văzând cutremurul şi cele întâmplate, s-au înfricoşat foarte, zicând: «Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta!»" (Matei 27,46-47, 49, 51-52, 54; Luca 23,45-46).

Agonia Domnului Hristos pe cruce a durat şase ore, de la nouă dimineaţa până la trei după amiaza.

Mântuitorul a fost condamnat la moarte de Ponţiu Pilat şi răstignit vinerea, în ajunul Paştelui evreiesc, de aceea iudeii nu au vrut să intre în pretoriu, sala de judecată a procuratorului roman, care era păgân, „*ca să nu se spurce, ci să mănânce Paştile*" (Ioan 18,28). Sabatul sau ziua de odihnă a evreilor începe vineri seara şi se încheie sâmbătă seara, timp în care aceştia nu au voie să desfăşoare nicio activitate, după cum le-a poruncit Dumnezeu prin Moise (Ieşire 20,8-11). Pentru că se apropia deja seara, iar „*iudeii nu voiau ca trupurile celor trei răstigniţi să rămână sâmbăta pe cruce, căci era mare ziua sâmbetei aceleia, l-au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierele picioarelor şi să-i ridice. Deci au venit ostaşii şi au zdrobit fluierele celui dintâi şi pe ale celuilalt, care era răstignit împreună cu el. Dar venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise, nu I-au zdrobit fluierele, ci unul din ostaşi cu suliţa I-a împuns coasta şi îndată a ieşit sânge şi apă. Atunci Iosif, cel din Arimateea, sfetnic ales, care aştepta şi el împărăţia lui Dumnezeu, îndrăznind, a intrat la Pilat şi a cerut trupul lui Iisus. Iar Pilat s-a mirat că a şi murit; şi chemând*

sutaşul, l-a întrebat dacă a murit de mult. Şi aflând de la sutaş, i-a dăruit lui Iosif trupul" (Ioan 19,31-34 şi Marcu 15,42-45).

Ponțiu Pilat a fost procuratorul Iudeii între anii 26 şi 37 d. Hr., deci la răstignirea Mântuitorului era în funcție de aproximativ şapte ani. Cu siguranță că în toată această perioadă dregătorul condamnase la moarte mai multe persoane, chiar şi prin crucificare, şi cunoştea cu aproximație cât durează agonia unui răstignit, de aceea s-a mirat când a auzit că Domnul Hristos a murit pe cruce după numai şase ore de chin.

„*Iosif, cumpărând giulgiu şi coborând de pe cruce trupul lui Iisus, L-a înfăşurat în giulgiu şi L-a pus într-un mormânt care era săpat în stâncă, şi a prăvălit o piatră la uşa mormântului. Iar Maria Magdalena şi Maria, mama lui Iosif, priveau unde L-a pus*" (Marcu 15,46-47).

Trupurile evreilor decedați nu erau depuse în sicrie, ca la noi, ci erau unse cu miresme, înfăşurate în giulgiu şi aşezate în morminte (de obicei săpate în stâncă). Pentru că se apropia sabatul, Iosif din Arimateea a coborât trupul Domnului Hristos de pe cruce şi, ajutat de Nicodim, l-a uns în grabă cu smirnă şi aloe, după care l-a pus în mormânt (Ioan 19,39-40), de aceea femeile mironosițe s-au înțeles să vină duminică dimineața la mormânt şi să ungă trupul cu miresme după toată rânduiala.

Sâmbătă noaptea „*s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborând din cer şi venind, a prăvălit piatra de pe uşa mormântului şi şedea deasupra ei. Şi înfăţişarea lui era ca a fulgerului, iar îmbrăcămintea lui, albă ca zăpada. Şi de frica lui s-au cutremurat străjerii şi s-au făcut ca nişte morţi*" (Matei 28,1-4).

Dacă în momentul în care Mântuitorul şi-a dat duhul pe cruce pământul s-a cutremurat, constatăm că acelaşi lucru s-a petrecut şi la învierea Lui din morţi.

Spre deosebire de alte evenimente din viaţa Domnului nostru Iisus Hristos, pe care Sfinţii Evanghelişti le relatează cu lux de amănunte, învierea Lui nu este prezentată, pentru că niciun om nu a fost martor al învierii Celui ce a biruit iadul şi moartea şi nimeni nu L-a văzut ieşind din mormânt, cu toate că acesta era străjuit. Trupul înviat al Mântuitorului era înduhovnicit sau pnevmatizat şi putea să treacă prin piatra de la uşa mormântului aşa cum a intrat prin uşile încuiate, când li s-a arătat Sfinţilor Apostoli (Ioan 20,19) şi se putea face nevăzut, aşa cum s-a întâmplat în prezenţa lui Luca şi Cleopa în Emaus (Luca 24,31). Sfânta Scriptură păstrează tăcerea asupra învierii Domnului Hristos din morţi şi din pricina caracterului ei de taină de nedescris pentru mintea omenească.

„*Şi după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob, şi Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să ungă trupul Domnului.*

Şi dis-de-dimineaţă, pe când răsărea soarele, au venit la mormânt şi ziceau între ele: «Cine ne va prăvăli nouă piatra de la uşa mormântului?». Dar, ridicându-şi ochii, au văzut că piatra, care era foarte mare, fusese răsturnată. Şi intrând în mormânt, au văzut un tânăr şezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veşmânt alb, şi s-au spăimântat. Dar el le-a zis: «Nu vă înspăimântaţi! Căutaţi pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus. Mergeţi însă şi spuneţi-le ucenicilor Săi şi lui Petru că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veţi vedea, aşa cum v-a spus». Şi ieşind, au fugit de la mormânt, că erau cuprinse de frică şi de uimire" (Marcu 16,1-8).

Rolul îngerului la mormântul Mântuitorului a fost acela de a prăvăli piatra de la uşa acestuia şi de a da mărturie despre învierea lui Hristos.

Chiar dacă învierea Mântuitorului nu este înfăţişată de Sfinţii Evanghelişti, Sfânta Scriptură ne dă în schimb foarte multe date despre mormântul din care a înviat Domnul Hristos şi despre arătările Lui, dintre care vom prezenta câteva. După ce Maria Magdalena le-a vestit Sfinţilor Apostoli Petru şi Ioan ce a văzut la mormânt, „*a ieşit Petru, ca şi celălalt ucenic, şi veneau la mormânt. Şi alergau amândoi împreună, dar celălalt ucenic alerga înainte mai repede decât Petru şi a sosit cel dintâi la mormânt. Şi, aplecându-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat. A sosit şi Simon Petru, urmându-i, şi a*

intrat în mormânt şi a văzut giulgiurile puse jos, iar mahrama care fusese pe capul Său nu era pusă împreună cu giulgiurile, ci înfăşurată, într-un loc deoparte. Atunci a intrat şi celălalt ucenic, care sosise întâi la mormânt, şi a văzut şi a crezut" (Ioan 20,3-8). Hristos cel înviat li S-a arătat pentru prima dată femeilor mironosițe, lângă mormânt. Sfântul Evanghelist Matei relatează că „*pe când mergeau ele să-i vestească pe ucenici, iată Iisus le-a întâmpinat, zicând: «Bucuraţi-vă!». Iar ele, apropiindu-se, I-au cuprins picioarele şi I s-au închinat*" (Matei 28,9). În aceeaşi zi, „*seara, uşile fiind încuiate acolo unde erau adunaţi ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus şi a stat în mijloc şi le-a zis: «Pace vouă!». Şi zicând acestea, le-a arătat mâinile şi coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii văzându-L pe Domnul*" (Ioan 20,19-20). Sfântul Apostol Petru a afirmat în cuvântul său din ziua pogorârii Sfântului Duh că „*Dumnezeu L-a înviat pe Acest Iisus, Căruia noi toţi Îi suntem martori*" (Fapte 2,32). Sfântul Apostol Pavel mărturiseşte că Domnul Hristos cel înviat „*S-a arătat deodată la peste cinci sute de fraţi, dintre care cei mai mulţi trăiesc până astăzi, iar unii au adormit*" (I Cor. 15,6). Cu toate că după înviere trupul Mântuitorului era înduhovnicit, acesta purta semnele cuielor şi al suliței cu care fusese străpuns, de aceea Domnul înviat i-a zis lui Toma, care își mărturisise necredința în fața celorlalți Apostoli: „*Adu-ți degetul tău încoace şi vezi mâinile*

Mele şi adu-ţi mâna ta şi pune-o în coasta Mea şi nu fi necredincios, ci credincios!" (Ioan 20,27).

Arătările Mântuitorului de după înviere au avut rolul de a-i încredința pe Sfinții Apostoli, dar şi pe mulți alții, de faptul că El înviase cu adevărat cu trupul din morți.

Iubiți fii sufleteşti,

Domnul nostru Iisus Hristos nu a murit, nici nu a înviat pentru Sine, ci pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire. Aşa cum El a înviat, cu toții vom învia, la a doua Lui venire, când vom fi judecați pentru gândurile, cuvintele şi faptele noastre, în funcție de care vom primi răsplată sau pedeapsă veşnică. Drept aceea să împlinim poruncile lui Dumnezeu, străduindu-ne pe cât ne stă în putință să ne ferim de păcat şi să împlinim cât mai multe fapte bune, pentru a auzi la judecata de apoi cuvintele Dreptului Judecător: „*Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, moşteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*" (Matei 25, 34).

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2010

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiţi fii duhovniceşti,
Hristos a înviat!

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu sărbătorim din nou împreună Sfintele Paşti, „praznic al praznicelor şi sărbătoare a sărbătorilor”.

Termenul „paşte” vine de la evreiescul „pasah” sau „pesah”, care înseamnă „trecere”, fiind redat în greceşte prin „πάσχα” (pasha), iar în latină prin „pascha”. De paşti evreii celebrau eliberarea din robia egipteană, sub conducerea lui Moise, încheiată după trecerea miraculoasă prin Marea Roşie, în apele căreia şi-au găsit sfârşitul faraon şi oastea lui. Creştinii sărbătoresc de

paşti învierea Mântuitorului din morți, prin care Acesta ne-a trecut de la moarte la viață.

În cuvântul de anul acesta vom prezenta mai multe evenimente care au avut loc la răstignirea şi învierea Domnului Hristos cu trupul din morți.

Cu toate că în timpul activității Sale publice Mântuitorul a săvârşit foarte multe minuni, dintre care amintim: tămăduirea a numeroşi bolnavi, umblarea pe apă, potolirea furtunii pe mare, înmulțirea a cinci pâini şi doi peşti, din care s-au săturat mii de oameni, învierea a trei persoane etc., şi i-a învățat pe evrei cuvintele vieții veşnice, încât poporul a afirmat: „*Niciodată n-a vorbit un om aşa cum vorbeşte Acest Om*" (Ioan 7,46), totuşi conducătorii evreilor nu au vrut să accepte faptul că El era Mesia cel aşteptat. Acest lucru s-a întâmplat fie din cauza împietririi sau orbirii lor sufleteşti, fie pentru că „*au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu*" (Ioan 12,43) şi au preferat să-şi păstreze privilegiile oferite de poziția pe care o dețineau în societate, decât să-şi schimbe viața după poruncile lui Dumnezeu.

Vineri seara, după ce trupul Mântuitorului a murit pe cruce şi a fost îngropat, „*s-au adunat arhiereii şi fariseii la Pilat, zicând: «Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul Acela a spus încă de pe când era în viață: După trei zile Mă voi scula. Deci, porunceşte ca mormântul să fie păzit până a*

treia zi, ca nu cumva, venind ucenicii Lui, să-L fure şi să spună poporului: S-a sculat din morţi; şi să fie rătăcirea de pe urmă mai rea decât cea dintâi». Pilat le-a zis: «Aveţi strajă; mergeţi şi păziţi-l cum ştiţi». Iar ei, ducându-se, au pecetluit piatra şi au întărit cu strajă paza mormântului" (Matei 27,62-66). Prin această măsură fruntaşii poporului socoteau că ecoul faptelor Domnului Hristos se va stinge încet, încet, agitaţia provocată de Acesta în sânul evreilor va lua sfârşit şi lucrurile vor reintra în normal, iar ei vor putea conduce pe mai departe, fără probleme, destinele poporul ales, de vreme ce au terminat odată pentru totdeauna cu Cel pe care Îl numeau „*Fiul teslarului din Nazaret*" (Matei 13,55).

Sâmbătă noaptea spre duminică însă, Mântuitorul Hristos a înviat din morţi „*şi iată, s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, pogorându-se din cer şi venind, a prăvălit piatra de pe uşa mormântului şi şedea deasupra ei. Şi înfăţişarea lui era ca a fulgerului, iar îmbrăcămintea lui, albă ca zăpada. Şi de frica lui s-au cutremurat cei ce păzeau şi s-au făcut ca nişte morţi*" (Matei 28,2-4). Astfel străjerii au devenit, fără voia lor, primii martori ai învierii şi, de fapt, singurii care s-au aflat lângă mormânt în timpul acestui eveniment măreţ. În urma acestui fapt, „*unii din străjeri, venind în cetate, le-au dat de veste arhiereilor despre toate cele întâmplate. Şi adunându-se aceştia*

împreună cu bătrânii şi ţinând sfat, le-au dat ostaşilor bani mulţi, zicându-le: «Spuneţi că ucenicii Lui au venit noaptea şi L-au furat în timp ce noi dormeam. Şi de se va auzi aceasta la guvernator, noi îl vom înduplеca şi pe voi vă vom face fără grijă». Iar ei, luând arginţii, au făcut aşa cum au fost învăţaţi. Şi s-a răspândit cuvântul acesta între iudei, până în ziua de astăzi" (Matei 28,11-15).

Dacă mormântul Mântuitorului nu ar fi fost străjuit, varianta răpirii trupului Acestuia de către Sfinţii Apostoli era credibilă, însă de vreme ce mormântul fusese pecetluit şi păzit, această ipoteză este inacceptabilă. Ţinând cont şi de faptul că Apostolii erau atât de înspăimântaţi, încât la arestarea din Ghetsimani L-au părăsit pe Domnul Hristos şi s-au ascuns, cum de au prins brusc curaj şi au venit noaptea la mormântul străjuit pentru a-I fura trupul? Chiar dacă străjerii ar fi dormit în post, aşa cum s-a răspândit vorba în popor, cu siguranţă că s-ar fi trezit în momentul în care Apostolii răsturnau piatra de la uşa mormântului, despre care Sfânta Evanghelie afirmă că „*era foarte mare*" (Marcu 16,4), iar prăvălirea ei ar fi produs zgomot.

Să admitem totuşi ipoteza că Sfinţii Apostoli s-au umplut de curaj şi s-au dus în toiul nopţii să fure trupul Domnului Hristos. Ajungând în linişte la mormânt au constatat că toţi ostaşii dormeau, au răsturnat cu multă

grijă piatra, au intrat în mormânt, unde era beznă şi, în graba de a nu fi surprinşi de străjeri, s-au apucat, pe întuneric, să desfăşoare giulgiul în care era înfăşurat trupul Mântuitorului şi mahrama de pe cap, pe care le-au înfăşurat la loc şi le-au aşezat cu grijă jos, după care au luat trupul gol, cu care au dispărut în noapte.

Prezența giulgiului şi a mahramei Domnului în mormântul gol denotă faptul că străjerii erau atât de îngroziți după ce a apărut îngerul şi a răsturnat piatra, încât nu au cutezat să intre în mormânt. Dacă ar fi făcut acest lucru ar fi descoperit giulgiul şi mahrama, le-ar fi ascuns sau distrus, pentru a nu fi descoperite, ca să-şi poată susține varianta cu furtul trupului. Giulgiul şi mahrama Mântuitorului au rămas în mormânt ca o dovadă incontestabilă a învierii Lui din morți.

Giulgiul, care are impregnate trăsăturile chipului Domnului Hristos, a fost dus cu vremea în domul din Torino, Italia, unde cei interesați îl pot vedea şi astăzi.

Trupul Mântuitorului a fost îngropat, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, fără să fi fost uns cu miresme, aşa cum era obiceiul la evrei, pentru ca duminică dimineață, după încheierea sabatului, să vină femeile mironosițe să-l ungă, dar să nu-l mai găsească în mormânt. Termenul românesc de „femeie mironosiță" este traducerea grecescului „μυροφόρα γυναίκα" (mirofora ghineca) şi înseamnă „femeie purtătoare de mir".

Să vedem cum prezintă Sfântul Evanghelist Marcu experiența trăită duminică dimineața de femeile mironosițe la mormântul Domnului Hristos: „*După ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob, şi Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să ungă trupul Domnului. Şi dis-de-dimineață, pe când răsărea soarele, au venit la mormânt şi ziceau între ele: «Cine ne va prăvăli nouă piatra de la uşa mormântului?». Dar, ridicându-şi ochii, au văzut că piatra, care era foarte mare, fusese răsturnată*” (Marcu 16,1-4). Din această relatare constatăm că niciun străjer evreu nu se mai găsea în preajma mormântului Mântuitorului când femeile mironosițe au venit să ungă trupul Domnului. „*Şi intrând în mormânt, femeile au văzut un tânăr şezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veşmânt alb, şi s-au spăimântat. Dar el le-a zis: «Nu vă înspăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus». Şi ieşind, au fugit de la mormânt, că erau cuprinse de frică şi de uimire*” (Marcu 16,5-6 şi 8).

Maria Magdalena a alergat degrabă la Apostolii Petru şi Ioan şi le-a zis: „*Au luat pe Domnul din mormânt şi nu ştiu unde L-au pus. Deci a ieşit Petru, ca şi celălalt ucenic, şi veneau la mormânt. Şi alergau amândoi împreună, dar celălalt ucenic alerga înainte mai repede decât Petru şi a sosit*

cel dintâi la mormânt. Şi, aplecându-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat. A sosit şi Simon Petru, urmându-i, şi a intrat în mormânt şi a văzut giulgiurile puse jos, iar mahrama care fusese pe capul Său nu era pusă împreună cu giulgiurile, ci înfăşurată, într-un loc deoparte. Atunci a intrat şi celălalt ucenic, care sosise întâi la mormânt, şi a văzut şi a crezut" (Ioan 20,2-8).

Dacă Apostolii ar fi furat noaptea trupul Domnului, cum se răspândise vorba între evrei, mai alergau cei doi dimineața la mormânt să se încredințeze că nu mai este acolo? De aici constatăm fără echivoc faptul că afirmația conducătorilor evreilor cum că trupul Mântuitorului ar fi fost furat de Sfinții Apostoli este o pură scorneală, spulberată şi de prezența în mormânt a giulgiului şi a mahramei Domnului Hristos.

Iubiți fii sufleteşti,

În timpul activității Sale publice, Mântuitorul a rostit cele nouă fericiri, care sunt tot atâtea căi sau moduri prin care cei ce le împlinesc dobândesc împărăția lui Dumnezeu. În ziua învierii Sale din morți, Domnul Hristos S-a arătat Sfinților Apostoli, „*dar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus. Deci i-au zis ceilalți ucenici: «L-am văzut pe Domnul!». Dar el*

le-a zis: «Dacă nu voi vedea eu în mâinile Lui semnul cuielor şi dacă nu-mi voi pune degetul meu în semnul cuielor, şi dacă nu-mi voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede». Şi, după opt zile, ucenicii Săi erau iarăşi înlăuntru, şi Toma împreună cu ei. Şi a venit Iisus, uşile fiind încuiate, şi a stat în mijloc şi a zis: «Pace vouă!». Apoi i-a zis lui Toma: «Adu-ţi degetul tău încoace şi vezi mâinile Mele; şi adu-ţi mâna ta şi pune-o în coasta Mea; şi nu fi necredincios, ci credincios!». Răspunzând Toma, I-a zis: «Domnul meu şi Dumnezeul meu!». Iisus i-a zis: «Pentru că M-ai văzut, ai crezut; fericiţi cei ce au crezut fără să fi văzut!»" (Ioan 20,24-29). Cuvintele Domnului Hristos reprezintă cea de-a zecea fericire, care este practic baza sau premisa din care izvorăsc toate faptele bune ale creştinilor, pentru că fără credinţă nu putem face nimic. În acelaşi timp însă, nici credinţa fără de fapte nu are valoare, după cum a afirmat Domnul Hristos: „*Nu tot cel ce-Mi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăţia cerurilor, ci cel care face voia Tatălui Meu Celui din ceruri*" (Matei 7,21). Sfântul Iacov a spus şi el: „*Precum trupul fără suflet este mort, tot aşa şi credinţa fără fapte este moartă*" (Iacov 2,26). Sfinţii Părinţi ai Bisericii au afirmat despre legătura dintre credinţă şi fapte bune: Precum uneltele fără meşter şi meşterul fără unelte nu pot face nimic, tot aşa nici credinţa fără împlinirea poruncilor şi nici împlinirea

poruncilor fără credință nu valorează nimic. Drept aceea, nimeni să nu considere că simpla credință în Domnul Hristos ne poate mântui. Aceasta este cu neputință de nu vom dobândi şi iubirea față de El prin fapte, de vreme ce despre simpla credință Sfântul Iacov a scris, că „*şi dracii cred şi se cutremură*" (Iacov 2,19).

Cunoscând acestea, să avem credință puternică în Dumnezeu, pentru a nu ne asemăna conducătorilor evreilor, care L-au condamnat pe nedrept pe Domnul Hristos la moarte, iar după învierea Sa din morți au răspândit în popor vestea că trupul I-a fost furat din mormânt de către ucenici. Credința să ne-o manifestăm însă prin fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în rai, unde „*cele ce ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, pe acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El*" (I Corinteni 2,9).

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2011

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți fii duhovniceşti,
Hristos a înviat!

Ziua răstignirii Domnului nostru Iisus Hristos este cea mai neagră din istoria lumii, pentru că în aceasta omul, creat de Dumnezeu, L-a ucis pe Fiul lui Dumnezeu făcut om pentru noi şi a noastră mântuire.

Condamnarea Domnului Hristos la moarte şi răstignirea Lui au avut loc nu pentru că diavolul sau unii oameni păcătoşi le-au dorit, ci pentru că Dumnezeu a îngăduit acest lucru, altfel vrăjmaşul şi oamenii nu ar fi putut face nimic.

Sfântul Ioan Evanghelistul mărturiseşte că „*pentru aceasta S-a arătat în lume Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului*” (I Ioan 3,8), de aceea satana a luptat din răsputeri împotriva Domnului Hristos, pentru a-şi menține stăpânirea asupra lumii.

La începutul activității publice a Mântuitorului, „*după ce Acesta a postit patruzeci de zile şi patruzeci de nopți, în cele din urmă a flămânzit. Şi apropiindu-se ispititorul, I-a zis: «Dacă eşti Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini». Iar El, răspunzând, i-a zis: Scris este: «Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu». Atunci diavolul L-a dus în Sfânta Cetate şi L-a pus pe aripa templului şi I-a zis: Dacă eşti Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este: «Îngerilor Săi le va porunci pentru Tine şi ei Te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să-Ți izbeşti piciorul de piatră». Iisus i-a zis: Dar mai este scris: «Să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău». Diavolul L-a mai dus pe un munte foarte înalt şi I-a arătat toate împărățiile lumii şi slava lor şi I-a zis: «Pe acestea toate Ți le voi da Ție dacă vei cădea înaintea mea şi mi Te vei închina». Atunci Iisus i-a zis: Mergi înapoia Mea, satano, că scris este: «Domnului Dumnezeului tău să I te închini şi numai Lui să-I slujeşti». Atunci diavolul L-a lăsat*” (Matei 4,2-11). Sfântul Evanghelist Luca însă menționează faptul că

„*diavolul, sfârşind toată ispita, s-a îndepărtat de la El până la o vreme*” (Luca 4,13).

Vrăjmaşul ştia prea bine că nu putea face nimic împotriva Fiului lui Dumnezeu, dar încerca asupra omului Iisus, ca prin aceste ispite să-L abată de la misiunea Sa de Mântuitor al lumii şi să-L supună lui, aşa cum făcuse cu protopărinții Adam şi Eva în rai. După ce Domnul Hristos a respins ispitele, „*îngerii s-au apropiat de El şi Îi slujeau*” (Matei 4,11).

Diavolul a sădit de mai multe ori în mintea unor oameni gândul de a-L omorî pe Mântuitorul. În primul rând a încercat aceasta imediat după naşterea Pruncului Iisus, prin regele Irod, însă nu a reuşit, pentru că „*îngerul Domnului i s-a arătat în vis lui Iosif, zicând: «Ridică-te, ia Pruncul şi pe maica Sa şi fugi în Egipt şi stai acolo până când îți voi spune eu, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L omoare». Şi ridicându-se Iosif, i-a luat în timpul nopții pe Prunc şi pe maica Sa şi a plecat în Egipt. Şi au stat acolo până la moartea lui Irod*” (Matei 2,13-15).

În al doilea rând, pe când S-a dus odată Domnul Hristos „*în Nazaret, unde fusese crescut, a intrat după obiceiul Său în sinagogă în ziua sâmbetei şi S-a ridicat ca să citească. Şi tâlcuind din cartea profetului Isaia, le-a zis celor de acolo: „Adevăr vă spun Eu vouă că niciun profet nu este bine primit în patria sa. Şi auzind acestea, toți cei din sinagogă s-au umplut de mânie. Şi sculându-se, L-au*

scos afară din cetate şi L-au dus până pe sprânceana muntelui pe care le era zidită cetatea, ca să-L arunce în prăpastie. Dar El, trecând prin mijlocul lor, S-a dus" (Luca 4,16, 24 şi 28-30). Într-o iarnă, de sărbătoarea târnosirii templului din Ierusalim, după ce Domnul Hristos a purtat o discuție cu câțiva iudei în pridvorul lui Solomon, aceştia „*au luat pietre ca să arunce asupra Lui, dar El le-a scăpat din mână*" (Ioan 10,31 şi 39). Altă dată Mântuitorul se găsea tot în templul din Ierusalim şi le vorbea iudeilor, iar „*ei au luat pietre ca să arunce asupra Lui. Dar Iisus S-a ferit şi, trecând prin mijlocul lor, a ieşit din templu şi S-a dus*" (Ioan 8,59).

Iuda Iscarioteanul, unul dintre Apostolii Domnului Hristos, era iubitor de arginți şi fur. Să urmărim relatarea Sfântului Evanghelist Ioan în această privință: „*Înainte de Paşti cu şase zile, Iisus a venit în Betania, unde era Lazăr, cel pe care-l înviase din morți. Şi I-au făcut acolo cină şi Marta slujea. Şi Lazăr era unul dintre cei ce şedeau la masă cu El. Atunci Maria, luând o litră cu mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus şi le-a şters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mireasma mirului. Dar Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii Lui, cel care avea să-L vândă, a zis: «De ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari şi să-i fi dat săracilor?». Dar el a zis aceasta nu pentru că îi era lui grijă de săraci, ci pentru că era fur şi, având punga, lua din ce se punea în ea*" (Ioan 12,1-6).

Diavolul a căutat să-L omoare pe Domnul Hristos cu ajutorul lui Iuda, folosindu-se tocmai de slăbiciunea acestuia față de bani, de aceea în miercurea din săptămâna patimilor „*a intrat în el, iar Iuda s-a dus şi a vorbit cu arhiereii şi cu căpeteniile oastei, cum să-L dea în mâinile lor. Şi ei s-au bucurat şi s-au învoit să-i dea bani; iar el a primit şi căuta prilej să li-L dea în mână*" (Luca 22,3-6).

Deşi diavolul i-a încolțit în minte lui Iuda ideea de a-L vinde pe Domnul Hristos, iar acesta se înțelesese cu arhiereii şi căpeteniile oastei în acest sens, Mântuitorul a acceptat de bunăvoie trădarea apostolului, arestarea şi condamnarea Sa la moarte, pentru că Îşi încheiase misiunea de Mântuitor al lumii, după cum I-a mărturisit lui Dumnezeu Tatăl în timpul rugăciunii din Ghetsimani: „*Eu Te-am preamărit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârşit. Şi acum, preamăreşte-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuți, cu slava pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea*" (Ioan 17,4-5).

În ceea ce priveşte acceptarea trădării lui Iuda, Sfântul Evanghelist Ioan scrie că pe când Domnul Hristos se găsea cu Sfinții Apostoli la Cina cea de Taină, le-a spus: „*«Adevăr, adevăr vă spun că unul dintre voi Mă va vinde». Atunci ucenicii se uitau unii la alții, nepricepând despre cine vorbeşte. Iar unul din ucenicii Săi, cel pe care Iisus îl iubea, şedea la masă rezemat*

de pieptul lui Iisus. Deci Simon Petru i-a făcut acestuia semn şi i-a zis: «Întreabă-L, cine este cel despre care vorbeşte?». Şi aplecându-se acesta pe pieptul lui Iisus, I-a zis: «Doamne, cine este?». Iisus i-a răspuns: «Acela este, căruia Eu, întingând îmbucătura de pâine, i-o voi da». Şi întingând îmbucătura de pâine, a luat-o şi i-a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul. Şi după îmbucătura de pâine, atunci a intrat Satana în el. Iar Iisus i-a zis: «Ceea ce vrei să faci, fă mai degrabă!». Dar nimeni din cei ce şedeau la masă n-a înţeles pentru ce i-a zis aceasta, deoarece Iuda avea punga, iar unii gândeau că Iisus îi spune: «Cumpără ceea ce ne trebuie la sărbătoare!», sau să dea ceva la săraci. Deci după ce a luat acela îmbucătura de pâine, îndată a ieşit" (Ioan 13,21-30).

Referitor la faptul că Domnul Hristos S-a lăsat arestat de bunăvoie, citim în Sfintele Evanghelii că „*Iuda, luând o trupă de ostaşi, precum şi slujitori de la arhierei şi de la farisei, a venit în grădina Ghetsimani cu felinare, cu făclii şi cu arme. Iar Iisus, ştiind toate cele ce aveau să vină asupră-I, a ieşit şi le-a zis: «Pe cine căutaţi?». I-au răspuns: «Pe Iisus Nazarineanul». El a zis: «Eu sunt». Dar împreună cu ei stătea şi Iuda, cel care-L vânduse. Deci, după ce le-a zis: «Eu sunt!», ei s-au dat înapoi şi au căzut la pământ. Şi iarăşi i-a întrebat: «Pe cine căutaţi?». Iar ei au zis: «Pe Iisus Nazarineanul». Răspuns-a Iisus: «V-am spus că Eu*

sunt; deci, dacă pe Mine Mă căutaţi, pe aceştia lăsaţi-i să se ducă». Iar Simon Petru, având sabie, a scos-o şi a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea dreaptă; iar numele slugii era Malhus. Dar Iisus atingându-Se de urechea aceluia, l-a vindecat, iar lui Petru i-a spus: «Întoarce sabia ta la locul ei, că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri. Sau crezi cumva că nu pot să-L rog pe Tatăl Meu şi să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri? Dar cum se vor plini Scripturile, că aşa trebuie să fie?»" (Ioan 18,3-8 şi 10; Luca 22,51 şi Matei 26,52-54).

În privinţa condamnării Mântuitorului la moarte, când Ponţiu Pilat I-a spus Acestuia: „*«Nu ştii că putere am să Te eliberez şi putere am să Te răstignesc?». Iisus i-a răspuns: «Asupra Mea n-ai avea nicio putere dacă nu ţi-ar fi fost dat ţie de sus»*" (Ioan 19,10-11).

În planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii era inclusă întreaga activitate a Domnului Hristos, care cuprindea condamnarea la moarte, răstignirea, învierea din morţi, înălţarea cu trupul la cer şi şederea de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl.

Mântuitorul ştia prea bine ce avea să I se întâmple, de aceea Şi-a anunţat înaintea Sfinţilor Apostoli de mai multe ori patimile, dar şi învierea. Astfel, înaintea schimbării la faţă în Muntele Taborului, „*Iisus a început să le arate ucenicilor Săi că El trebuie să meargă la Ierusalim şi să pătimească multe de*

la bătrâni şi de la arhierei şi de la cărturari şi să fie omorât şi a treia zi să învie. Şi Petru, luându-L deoparte, a început să-L dojenească, zicându-I: «Fie-ţi milă de Tine, Doamne! Asta să nu Ţi se întâmple!». Iar El, întorcându-Se, i-a zis lui Petru: «Mergi înapoia Mea, Satano! Piatră de poticnire Îmi eşti, că nu le cugeţi pe cele ale lui Dumnezeu, ci pe cele ale oamenilor!»" (Matei 16,21-23).

Sfântul Evanghelist Matei scrie despre a doua vestire a patimilor că „*întorcându-se ei din Galileea, Iisus le-a spus: «Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor şi-L vor omorî şi a treia zi va învia»*" (Matei 17,22-23).

La cea de-a treia anunțare a patimilor, Domnul Hristos le prezintă Sfinților Apostoli cu lux de amănunte cele ce I se vor întâmpla, spunându-le: „*Iată, ne suim la Ierusalim şi Fiul Omului va fi dat în mâna arhiereilor şi cărturarilor; şi-L vor osândi la moarte şi-L vor da pe mâna păgânilor şi-L vor batjocori şi-L vor scuipa şi-L vor biciui şi-L vor omorî, dar după trei zile va învia*" (Marcu 10,33-34).

În Sfânta Evanghelie după Luca citim că la schimbarea la față în Muntele Taborului, Domnul Hristos a vorbit şi cu Moise şi Ilie „*despre sfârşitul Lui, pe care avea să-L împlinească în Ierusalim*" (Luca 9,31).

Chiar şi conducătorii evreilor ştiau că Domnul Hristos îşi vestise patimile şi învierea, pentru că după ce

trupul Mântuitorului a murit pe cruce şi a fost îngropat, „*arhiereii şi fariseii s-au adunat la Pilat, zicând: «Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul Acela a spus încă de pe când era în viaţă: După trei zile Mă voi scula. Deci, porunceşte ca mormântul să fie ţinut sub pază până a treia zi, ca nu cumva, venind ucenicii Lui, să-L fure şi să spună poporului: S-a sculat din morţi; şi să fie rătăcirea de pe urmă mai rea decât cea dintâi». Pilat le-a zis: «Aveţi strajă; mergeţi şi păziţi-l cum ştiţi». Iar ei, ducându-se, au pecetluit piatra şi au întărit cu strajă paza mormântului*" (Matei 27,62-66).

Iubiţi fii sufleteşti,

Dumnezeu din iubire l-a creat pe om şi tot din iubire l-a mântuit, acceptând ca Fiul Lui să moară pe cruce pentru noi. Astfel, cuvintele Domnului Hristos: „*Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să şi-l pună pentru prietenii săi*" (Ioan 15,13) nu reprezintă un simplu îndemn lipsit de conţinut, ci o realitate care ne obligă să răspundem la iubirea lui Dumnezeu cu acelaşi sentiment, nu cum au făcut contemporanii Mântuitorului. Iubirea lui Dumnezeu este însă strâns legată de iubirea aproapelui, după cum ne învaţă Sfântul Evanghelist Ioan: „*Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care*

l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Şi această poruncă avem de la El: cine iubeşte pe Dumnezeu să iubească şi pe fratele său" (I Ioan 4,20-21).

Având permanent în minte aceste cuvinte, să dovedim prin împlinirea lor că suntem creştini autentici, pentru că numai aşa vom putea ajunge în rai, alături de Domnul Hristos, de Maica Domnului, de sfinți şi de vrednicii noştri înaintaşi.

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2012

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți fii duhovniceşti,
Hristos a înviat!

La începutul slujbei de înviere din noaptea Sfintelor Paşti arhiereul sau preotul vine din sfântul altar pe solee, cu lumânarea aprinsă, şi rosteşte de trei ori: „Veniți de primiți lumină!”, iar credincioşii îşi aprind lumânările de la acesta şi, apoi, unul de la celălalt. Întrucât ne aflăm în săptămâna luminată, iar în paginile Sfintei Scripturi întâlnim, cu diferite înțelesuri, de foarte multe ori, cuvântul „lumină”, astăzi vom vorbi despre lumină şi sensurile ei în învățătura de credință a Bisericii.

Când citim în Noul Testament că „*Dumnezeu este lumină*” (I Ioan 1,5) şi El „*locuieşte în lumina cea neapropiată*” (I Timotei 6,16) trebuie să înțelegem că autorii biblici se referă la ființa lui Dumnezeu, care nu poate fi văzută sau percepută în vreun fel de om ori de vreo creatură de pe fața pământului, nici măcar de îngerii din ceruri.

Cu toate acestea, oamenii duhovniceşti pot contempla strălucirea naturii dumnezeieşti sau slava lui Dumnezeu, care nu trebuie însă confundată cu ființa Lui. În acest sens vom prezenta două exemple din Sfânta Scriptură. Primul este luat din Vechiul Testament. La rugămintea lui Moise de a-L vedea pe Dumnezeu, Acesta i-a spus: „*Eu Îmi voi trece slava pe dinaintea ta. Fața Mea însă nu vei putea s-o vezi, că nu poate omul să-Mi vadă fața şi să trăiască*” (Ieşire 33,19-20). În Muntele Sinai Moise nu doar a contemplat slava lui Dumnezeu, ci s-a şi umplut de harul dumnezeiesc sau de energiile Sale necreate, căci pe când „*se cobora din munte, fața îi strălucea, pentru că Dumnezeu grăise cu el, iar Aaron şi toți bătrânii lui Israel, văzându-l că are fața strălucitoare, s-au temut să se apropie de el*” (Ieşire 34,29-30).

Un părinte bisericesc a afirmat că fața lui Moise strălucea la coborârea din Muntele Sinai pentru că acesta a stat în ascultare de Dumnezeu şi a grăit cu El, dobândind prin aceasta chipul slavei lui Adam din rai.

Statuia lui Moise sculptată de Michelangelo, care este expusă în biserica San Pietro in Vincoli (Sfântul Petru înlănțuit) din Roma, are două coarne pe cap. Aceasta se datorează unei erori de traducere a textului care relatează faptul că fața lui Moise strălucea. Astfel fericitul Ieronim a tradus în Vulgata cuvintele „fața lui Moise strălucea" prin „fața lui Moise era cu coarne". Cuvintele „corn" şi „rază" sunt redate în limba ebraică prin aceleaşi consoane „k r n", iar întrucât în vechime în textele ebraice nu erau trecute vocalele, a fost foarte uşor să se realizeze această confuzie.

Al doilea exemplu de contemplare a slavei lui Dumnezeu este luat din Noul Testament. După ce Domnul Hristos a urcat în Muntele Taborului împreună cu Petru, Iacob şi Ioan, cei mai înalți din punct de vedere duhovnicesc dintre Sfinții Apostoli, „*S-a schimbat la față înaintea lor şi fața Lui a strălucit ca soarele, iar veşmintele I s-au făcut albe ca lumina*" (Matei 17,2). Sfinții Părinți ai Bisericii mărturisesc că pe Tabor nu Mântuitorul S-a schimbat la față, ci Sfinții Apostoli au fost înălțați la capacitatea de a-L vedea pe Domnul Hristos aşa cum era El de fapt, plin de slavă. Troparul praznicului schimbării la față lămureşte foarte clar acest lucru, când spune: „Schimbatu-Te-ai la față în munte, Hristoase Dumnezeule, arătând ucenicilor Tăi slava Ta, pe cât li se putea".

Dacă în Muntele Taborului s-ar fi aflat în acele momente un alt om, nu L-ar fi perceput pe Mântuitorul în slavă, ci ca pe o simplă ființă omenească, neavând înălțimea duhovnicească şi morală necesară pentru a sesiza lumina dumnezeiască.

Înainte de patima Sa, pe când se afla în grădina Ghetsimani, Domnul Hristos S-a rugat lui Dumnezeu Tatăl ca toți Apostolii să ajungă să-I vadă slava pe care El a avut-o mai înainte de a fi făcută lumea: „*Părinte, vreau ca acolo unde sunt Eu să fie împreună cu Mine şi cei pe care Mi i-ai dat, ca să-Mi vadă slava pe care Tu Mi-ai dat-o; pentru că Tu M-ai iubit mai înainte de întemeierea lumii*" (Ioan 17,24).

În cele ce urmează vom vorbi despre sfânta lumină care vine în fiecare an de Sfintele Paşti la mormântul Mântuitorului din Ierusalim, aceasta reprezentând un alt mod al manifestării în lume a harului sau a energiilor dumnezeieşti necreate.

Sfânta lumină nu coboară din cer la slujba învierii din noaptea Sfintelor Paşti, cum greşit crede foarte multă lume, ci la vecernie, care se săvârşeşte cu aproximativ unsprezece ore înaintea momentului învierii Domnului Hristos, ea fiind o pregustare a luminii celei necreate din împărăția lui Dumnezeu, după cum şi învierea Mântuitorului din morți este începutul şi arvuna învierii noastre.

În cadrul slujbei vecerniei oficiate în ziua din sâmbăta patimilor, când la strană se cântă imnul

„lumină lină”, patriarhul ortodox al Ierusalimului, împreună cu soborul de arhierei, preoți şi diaconi, înconjoară de trei ori Sfântul Mormânt. După ce poliția îl controlează pe patriarh, pentru a nu avea asupra lui chibrituri sau vreo brichetă, acesta rupe sigiliul de pe uşa Sfântului Mormânt, care a fost verificat de polițişti să nu conțină vreo sursă de foc, şi intră în el. La rugăciunile patriarhului sfânta lumină coboară din cer pe lespedea Sfântului Mormânt şi aprinde vata specială aşezată acolo din vreme. Patriarhul iese apoi cu sfânta lumină, pe care o oferă celor din biserică.

Drept dovadă a atotputerniciei lui Dumnezeu, sfânta lumină vine mereu sub alte forme: ca o ploaie de foc, ca un glob luminos, ca un fulger sau rază luminoasă etc. De asemenea, uneori se aprind singure candelele de la icoanele de pe Sfântul Mormânt sau lumânările din mâna celor mai vrednici creştini.

De vreme ce sfânta lumină coboară din cer numai la rugăciunile clericilor ortodocşi, unii reprezentanți ai altor religii sau culte creştine contestă autenticitatea acestei minuni dumnezeieşti, pretinzând că este vorba despre o înşelătorie.

În decursul istoriei însă a avut loc o întâmplare care spulberă neîncrederea sau reavoința unor astfel de oameni. Pe când Țara Sfântă se găsea sub stăpânire otomană (între 1516 şi 1917), întrucât pe an ce trecea soseau la Ierusalim de Sfintele Paşti tot mai

mulți pelerini dornici să vadă şi să primească sfânta lumină, autoritățile turceşti au hotărât într-un an să impună o taxă pentru cei care voiau să intre în biserica Sfântului Mormânt în sâmbăta patimilor. Pentru că suma percepută era cam mare, majoritatea pelerinilor nu şi-a permis să o achite, încât în biserică a intrat doar un număr redus de creştini înstăriți, în urma cărora uşa a fost încuiată. Credincioşii cei mulți au rămas în curtea Sfântului Mormânt, mângâindu-se cu gândul că cei dinăuntru le vor oferi şi lor sfânta lumină când vor ieşi din biserică. În sfântul lăcaş slujba vecerniei a fost săvârşită după tipicul obişnuit, însă când patriarhul a intrat în Sfântul Mormânt şi s-a rugat ca sfânta lumină să coboare din cer, aceasta nu a venit. Pelerinii din biserică au ieşit foarte dezamăgiți în curtea Sfântului Mormânt, unde au constatat cu uimire că sfânta lumină venise şi în acel an, dar de această dată afară, unde se găseau credincioşii cei mulți şi dintre cei trei stâlpi situați în partea stângă a uşii bisericii Sfântului Mormânt, l-a izbit pe cel din mijloc. Acel stâlp a crăpat pe loc şi aşa se păstrează până în zilele noastre. Oricine merge la Ierusalim îl poate vedea. Autoritățile turceşti şi-au dat seama că minunile lui Dumnezeu nu pot fi controlate de oameni şi, de atunci, nu au mai impus nicio taxă pentru pelerinii care voiau să intre în biserica Sfântului Mormânt în sâmbăta mare pentru a primi sfânta lumină.

Dacă patriarhul ortodox al Ierusalimului s-ar fi folosit de vreo înşelătorie în vederea producerii sfintei lumini, după cum pretind unii, aceasta ar fi venit şi în acel an în Sfântul Mormânt. De asemenea, sfânta lumină coboară din cer de foarte multă vreme, ori în vechime nu exista tehnologia performantă de astăzi. În plus, dacă această lumină ar fi creată artificial, ea ar veni la Sfântul Mormânt şi la slujbele celorlalte culte, care serbează Sfintele Paştile cu o săptămână înaintea ortodocşilor.

Ca dovadă că sfânta lumină este o energie necreată trimisă de Dumnezeu din cer, în primele trei minute flacăra acesteia nu este arzătoare. Oricine se poate atinge cu ea pe față ori pe mâini fără să fie vătămat. Abia după trei minute sfânta lumină devine arzătoare, dobândind calitățile unei flăcări pământeşti obişnuite.

În continuare vom prezenta alte două sensuri ale cuvântului „lumină" pe care le întâlnim în paginile Sfintei Scripturi. Astfel, în cartea Facerii citim că în prima zi a creației „*Dumnezeu a zis: «Să fie lumină!». Şi a fost lumină. Şi a văzut Dumnezeu că lumina este frumoasă; şi a despărțit Dumnezeu lumina de întuneric. Şi a numit Dumnezeu lumina «ziuă», iar întunericul l-a numit «noapte»*" (Facere 1,3-5). Lumina menționată aici nu este cea a soarelui, pentru că abia în cea de a patra zi a creației „*Dumnezeu a zis: «Să fie întru tăria cerului luminători care să lumineze pământul, să despartă ziua de noapte şi să fie ei spre semne şi*

spre anotimpuri şi spre zile şi spre ani, şi să fie ei întru tăria cerului luminători să lumineze pământul!». Şi a fost aşa: Dumnezeu i-a făcut pe cei doi luminători mari: luminătorul cel mai mare spre stăpânirea zilei şi luminătorul cel mai mic spre stăpânirea nopții, şi stelele. Şi le-a pus Dumnezeu întru tăria cerului, ca să lumineze pământul, să stăpânească ziua şi noaptea şi să despartă lumina de întuneric" (Facere 1,14-18).

Lumina de care vorbeşte Sfânta Scriptură că a fost creată de Dumnezeu în prima zi reprezintă energia luminoasă care stă la baza întregii creații spirituale şi materiale. Cercetările ştiințifice recente au dovedit faptul că nu numai spiritul, ci şi materia este, în esența ei, energie luminoasă.

Un scriitor bisericesc a afirmat că pământul însuşi era la începutul creației transparent sau străveziu, iar în urma păcatului strămoşesc şi a crimei lui Cain, care din invidie l-a ucis pe fratele său Abel, a devenit opac, pentru a ascunde trupul îngropat.

Lumina aştrilor cereşti creați de Dumnezeu în ziua a patra o vedem cu toții, de aceea nu necesită vreo explicație. Un om credincios cu fire poetică a afirmat că această lumină este umbra lui Dumnezeu.

Vom trece acum la analizarea altui sens al cuvântului „lumină" din paginile Sfintei Scripturi. Domnul Hristos a afirmat: „*Atât cât sunt în lume, Eu sunt Lumina lumii! Cel ce crede în Mine, nu în Mine*

crede, ci în Cel ce M-a trimis pe Mine. Şi cel ce Mă vede pe Mine Îl vede pe Cel ce M-a trimis pe Mine. Eu, Lumină am venit în lume, pentru ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână în întuneric" (Ioan 9,5 şi 12,44-46). Este vorba aici despre lumina cunoaşterii lui Dumnezeu, a voii Lui, precum şi a planului Său cu oamenii, pe care ni le-a descoperit Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Mântuitorul le-a spus şi Sfinților Apostoli: „*Voi sunteți lumina lumii*" (Matei 5,14), pentru că din moment ce aceştia au stat în preajma Lui mai bine de trei ani şi au învățat de la El evanghelia împărăției lui Dumnezeu, prin răspândirea ei la diverse popoare le aduceau din rătăcirea idolatră la cunoaşterea Dumnezeului Celui adevărat.

Când Domnul Hristos a afirmat: „*Eu sunt lumina lumii: cel ce-Mi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții*" (Ioan 8,12) nu s-a referit doar la revelația făcută de El oamenilor, ci şi la răsplata celor care Îi vor urma exemplul, ferindu-se de păcat şi săvârşind fapte bune. Călugărul german Toma de Kempis chiar a scris o carte faimoasă intitulată „Urmarea lui Hristos".

Prin cuvintele adresate creştinilor: „*Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre cele bune şi să-L slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri*" (Matei 5,16) Mântuitorul arată că cei ce se feresc de păcat şi săvârşesc fapte

bune se umplu de lumină, pentru că omul creat după chipul lui Dumnezeu este chemat să împlinească cât mai multe fapte bune, pentru a ajunge la asemănarea cu El. Sufletele oamenilor cu viață curată sunt asemenea unor oglinzi în care se reflectă Dumnezeu, însă aceştia se şi umplu de lumină, de aceea sfinții sunt reprezentați în icoane cu aureole în jurul capului.

Aura reflectă câmpul energetic al omului. Cu cât acesta săvârşeşte mai multe fapte bune, aura îi este mai luminoasă. Cu cât săvârşeşte mai multe fapte rele, aura îi este mai întunecoasă. Din acest motiv apostolul Iuda este reprezentat în unele icoane cu aură întunecată. De asemenea, pentru că Domnul Hristos este Fiul lui Dumnezeu, dar şi ca om a fost lipsit de păcat şi pe parcursul întregii vieți pământeşti a săvârşit numai fapte bune, este pictat în unele icoane nu doar cu aureolă în jurul capului, ci cu mandorlă, care Îi înconjoară întreg trupul în slavă.

Câtă vreme trăiesc pe pământ oamenii săvârşesc fapte bune, dar şi rele, încât în această viață binele este amestecat cu răul, pe când cei ajunşi în împărăția cerurilor au biruit definitiv în lupta cu diavolul şi păcatul, de aceea vor fi cu totul luminoşi, după cum a afirmat Domnul Hristos, că „*drepții vor străluci ca soarele în împărăția lui Dumnezeu*" (Matei 13,43).

Iubiți fii sufleteşti,

Viața noastră pe acest pământ, oricât ar fi de scurtă sau de lungă, este trecătoare, pentru că „*noi nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie*” (Evrei 13,14). În funcție de faptele noastre însă vom primi răsplată veşnică, drept aceea, dacă vrem să ajungem în rai, cu toții suntem datori să împlinim îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „*Umblați ca fii ai luminii, pentru că roada luminii este în orice bunătate, dreptate şi adevăr, săvârşind ce este bineplăcut Domnului. Şi nu fiți părtaşi la faptele cele neroditoare ale întunericului, ci mai degrabă osândiți-le fățiş, căci pe cele ce le fac păcătoşii întru ascuns, ruşine este a le şi grăi*” (Efeseni 5,8-12).

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2013

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți fii duhovniceşti,
Hristos a înviat!

După ce Dumnezeu l-a creat pe om şi l-a aşezat în grădina cea din Eden, acesta a nesocotit porunca dumnezeiască de a nu mânca din rodul pomului oprit şi a fost alungat din rai. Întrucât omul nu era în stare să se elibereze singur din robia păcatului şi a morții, Dumnezeu a hotărât să-l mântuiască, pentru că „*cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu*" (Luca 18,27).

În planul Său de mântuire a omului, Dumnezeu şi-a ales un popor, cu scopul ca din sânul acestuia

să se nască Mântuitorul lumii. Din vreme în vreme Dumnezeu trimitea între evrei proroci, pentru a le face cunoscut planul Său cu ei şi pentru a-i întoarce din căile rătăcite pe care o apucau. Uneori însă profeții anunțau şi diferite evenimente viitoare din viața poporului ales, pentru a-i întări pe evrei în credință şi pentru a-i pregăti de primirea lui Mesia, motiv pentru care foarte multe dintre prorociile Vechiului Testament se referă la Mântuitorul lumii.

Prima profeție consemnată în paginile Sfintei Scripturi a fost făcută de Dumnezeu Însuşi, la izgonirea protopărinților Adam şi Eva din rai, atunci când l-a blestemat pe şarpe, pentru că o ispitise pe Eva: „*Blestemat să fii între toate dobitoacele şi între toate fiarele pământului; pe pântecele tău să te târăşti şi pământ să mănânci în toate zilele vieții tale! Duşmănie voi pune între tine şi femeie, între sămânța ta şi sămânța ei; aceasta (*adică sămânța, cineva născut din femeie*) îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul* (îl vei face să sufere)" (Facere 3,14-15). Prin cuvintele Sale, Dumnezeu anunță deja venirea în lume a Mântuitorului, patimile Acestuia, precum şi surparea stăpânirii diavolului asupra oamenilor.

Întrucât profețiile mesianice din Vechiul Testament sunt numeroase, în cuvântul nostru de astăzi le vom prezenta doar pe cele legate de patimile şi învierea Domnului Hristos din morți, precum şi realizarea lor.

Când vorbim despre prorociile Vechiului Testament împlinite în persoana şi activitatea Domnului Hristos noi nu trebuie să înţelegem că Mântuitorul s-a supus acestora, ori că a căutat să le realizeze în sensul că ar fi fost predestinat, ci suntem conştienţi de faptul că profeţii au vestit prin descoperire de sus ceea ce avea să se întâmple cu El, pentru că aşa cum mărturiseşte Sfântul Apostol Petru, „*niciodată prorocia nu s-a făcut din voia omului, ci oamenii cei sfinţi ai lui Dumnezeu au grăit, purtaţi fiind de Duhul Sfânt*" (II Petru 1,21).

A doua zi după ce l-a înviat pe prietenul Său Lazăr din morţi, Domnul Hristos şi Sfinţii Apostoli „*s-au apropiat de Ierusalim. Iar la Betfaghe şi Betania, lângă Muntele Măslinilor, Domnul a trimis pe doi dintre ucenicii Săi şi le-a zis: «Mergeţi în satul care este în faţa voastră şi, intrând în el, îndată veţi afla un mânz legat, pe care niciun om n-a şezut până acum. Dezlegaţi-l şi aduceţi-l. Iar de vă va zice cineva: De ce faceţi aceasta, spuneţi-i: Domnul are trebuinţă de el. Şi îndată îl va trimite aici». Deci s-au dus şi au găsit mânzul legat la drum în faţa unei porţi şi l-au dezlegat. Şi unii din cei ce şedeau acolo le-au zis: «Ce faceţi? De ce dezlegaţi mânzul?». Iar ei le-au răspuns aşa cum le spusese Iisus; şi aceia i-au lăsat. Şi au adus mânzul la Iisus şi şi-au pus hainele pe mânz şi Iisus a şezut deasupra*" (Marcu 11,1-7). Prin acest episod din viaţa Mântuitorului s-a împlinit prorocia făcută de Zaharia: „*Bucură-te foarte,*

fiica Sionului, veseleşte-te, fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine drept şi biruitor, smerit şi călare pe asin, pe mânzul asinei" (Zaharia 9,9).

La intrarea Domnului Hristos în Ierusalim, din ziua respectivă, „*mulţi îşi aşterneau hainele-n cale, iar alţii aşterneau ramuri, pe care le tăiau de prin grădini. Iar cei ce mergeau înainte şi cei ce veneau în urmă strigau: «Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului!»*" (Marcu 11,8-9), reproducând întocmai cuvintele regelui David din psalmi, care preziceau acest eveniment (Psalmul 117,26).

După câteva zile „*Paştile iudeilor erau aproape şi mulţi din ţinutul acela s-au suit la Ierusalim mai înainte de Paşti, ca să se curăţească. Deci Îl căutau pe Iisus şi, pe când stăteau în templu, ziceau între ei: «Ce părere aveţi? Oare nu va veni la sărbătoare?». Iar arhiereii şi fariseii dăduseră porunci că, dacă va şti cineva unde este, să dea de ştire, ca să-L prindă. Atunci a intrat Satana în Iuda, cel numit Iscarioteanul, care era din numărul celor doisprezece. Şi el s-a dus şi a stat de vorbă cu arhiereii şi cu căpeteniile oastei şi le-a zis: «Ce vreţi să-mi daţi, şi eu vi-L voi da în mână?». Iar ei i-au dat treizeci de arginţi. Iar el a primit şi căuta să li-L dea în mână la adăpost de mulţime*" (Ioan 11,55-57, Matei 26,15 şi Luca 22,2-6). Vinderea Domnului Hristos de către Iuda pentru suma de treizeci de arginți a fost profețită de prorocul Zaharia: „*Dacă socotiţi cu cale,*

daţi-Mi plata, dacă nu, să nu Mi-o daţi! Iar ei Mi-au cântărit plata: treizeci de arginţi" (Zaharia 11,12).

La Cina cea de Taină Domnul Hristos le-a spus Sfinţilor Apostoli că unul dintre ei Îl va vinde. „*Şi ei, întristându-se foarte, au început să-I zică fiecare: «Doamne, nu cumva sunt eu?». Iar El, răspunzând, a zis: «Nu despre voi toţi grăiesc; Eu îi ştiu pe cei pe care i-am ales; ci ca să se plinească Scriptura: Cel ce mănâncă pâinea cu Mine a ridicat călcâiul asupră-Mi»*" (Matei 26,22-23 şi Ioan 13,18), citând din cartea psalmilor (Psalmul 40,9). „*Şi răspunzând Iuda, cel care L-a vândut, I-a zis: «Nu cumva sunt eu, Învăţătorule?». Răspunsu-i-a Iisus: «Tu ai zis»*" (Matei 26,25).

După încheierea Cinei celei de Taină, Mântuitorul şi Sfinţii Apostoli „*au cântat imnuri şi au ieşit la Muntele Măslinilor. Atunci Iisus le-a zis: «În această noapte, voi toţi vă veţi poticni întru Mine, că scris este: Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile turmei»*" (Matei 26,31), citând din prorocul Zaharia (13,7). Aceste cuvinte s-au împlinit foarte curând, pentru că imediat după arestarea Sa „*toţi ucenicii L-au lăsat şi au fugit*" (Matei 26,56).

Când Iuda a venit cu o trupă de ostaşi şi cu slujitori de la arhierei şi de la farisei pentru a-L aresta pe Domnul Hristos în grădina Ghetsimani, „*Iisus le-a zis: «Ca la un tâlhar aţi ieşit, cu săbii şi ciomege, ca să Mă prindeţi. În fiecare zi eram la voi în templu,*

învățând, şi nu M-aţi prins. Dar acestea sunt ca să se plinească Scripturile»" (Marcu 14,48-49). Mântuitorul se referă aici la textul din psalmi: „*Predat am fost şi n-am putut să scap*" (Psalmul 87,9).

După ce a fost arestat, Domnul Hristos a fost dus la arhiereul Caiafa, unde „*unii au început să-L scuipe şi să-I acopere faţa şi să-L bată cu pumnii şi să-I zică: «Profeţeşte!». Şi slugile Îl băteau cu palmele peste obraz*" (Marcu 14,65). A doua zi dimineaţa, după ce Mântuitorul a fost predat guvernatorului Ponţiu Pilat, „*ostaşii L-au dus înlăuntrul curţii, adică în pretoriu, şi au adunat toată cohorta şi L-au îmbrăcat în purpură; şi împletind o cunună de spini, I-au pus-o pe cap. Şi au început să I se închine, zicând: «Bucură-te, împăratul iudeilor!». Şi-L băteau peste cap cu o trestie şi-L scuipau şi, punându-I-se în genunchi, I se închinau*" (Marcu 15,16-19). Prin faptele lor, atât slujitorii evrei, cât şi soldaţii romani, au împlinit prorocia din Isaia: „*Spatele Mi l-am dat spre bătăi şi obrajii Mei spre pălmuiri şi faţa nu Mi-am întors-o dinspre ruşinea scuipărilor*" (Isaia 50,6).

După ce Domnul Hristos a fost condamnat la moarte de către Ponţiu Pilat, „*venind la locul numit Golgota, care înseamnă Locul Căpăţânii, I-au dat să bea vin amestecat cu fiere; şi gustând, n-a voit să bea*" (Matei 27,33-34). Mai târziu, pe când era răstignit pe cruce, „*ştiind Iisus că de-acum toate s-au săvârşit, ca să se plinească Scriptura, a zis: «Mi-e sete». Şi era*

acolo un vas plin cu oțet; atunci ei, punând în jurul unei ramuri de isop un burete plin cu oțet, I l-au dus la gură" (Ioan 19,28-29). Încercarea soldaților romani de a-i da Mântuitorului să bea vin cu fiere şi profeția de care vorbeşte Sfântul Evanghelist Ioan se regăsesc în psalmi: „*Ca hrană Mi-au dat fiere şi întru setea Mea Mi-au dat să beau oțet*" (Psalmul 63,21).

Domnul Hristos a fost răstignit în mod umilitor între doi tâlhari, ca şi cum ar fi fost asemenea lor. Prin aceasta s-a împlinit prorocia lui Isaia: „*Cu cei fărădelege a fost socotit*" (Isaia 53,12).

„*Iar după ce L-au răstignit pe Iisus, ostaşii I-au luat hainele şi le-au făcut patru părți, fiecărui ostaş câte o parte, şi cămaşa. Dar cămaşa era fără cusătură, de sus țesută în întregime. Deci au zis între ei: «Să n-o sfâşiem, ci să aruncăm sorții pentru ea, a cui să fie»; ca să se plinească Scriptura care zice: Împărțit-au hainele Mele loruşi, şi pentru cămaşa Mea au aruncat sorți*" (Ioan 19,23-24). După cum relatează Sfântul Evanghelist Ioan, prin acțiunea lor soldații romani au împlinit, fără să ştie, prorocia regelui David din psalmi (Psalmul 21,18).

„*Iar cei care treceau pe-acolo Îl defăimau pe Hristos, clătinându-şi capetele şi zicând: «Huo! Tu, cel ce dărâmi templul şi-n trei zile îl zideşti, mântuieşte-Te pe Tine Însuți coborându-Te de pe cruce!». Tot aşa şi arhiereii, batjocorindu-L între ei împreună cu cărturarii,*

ziceau: «Pe alții i-a mântuit, dar pe Sine nu poate să Se mântuiască; Hristos, regele lui Israel, coboară-Se acum de pe cruce, ca să vedem şi să credem. S-a încrezut în Dumnezeu: să-L scape acum, dacă-L vrea; că a zis: Sunt Fiul lui Dumnezeu»" (Marcu 15,29-32 şi Matei 27,43). Prin atitudinea lor, evreii au împlinit profeția mesianică din psalmi: „*Toți cei ce M-au văzut, M-au batjocorit, grăind cu buzele, clătinându-şi capul: «Nădăjduit-a în Domnul; acum să-L izbăvească; să-L mântuiască pentru că Îl vrea»*" (Psalmul 21,7-8).

Când şi-a dat duhul pe cruce, Mântuitorul a strigat cu glas mare: „*Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?*" (Matei 27,46), cuvinte pe care regele David le prezisese întocmai într-unul din psalmi (Psalmul 21,1).

„*Iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe cruce, că era mare ziua acelei sâmbete, l-au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierele picioarelor şi să-i ridice. Deci au venit ostaşii şi au zdrobit fluierele celui dintâi şi pe ale celuilalt, care erau răstigniți împreună cu El. Dar venind la Iisus, dacă au văzut că de-acum murise, nu I-au zdrobit fluierele, ci unul din ostaşi cu sulița coasta I-a împuns-o şi îndată a ieşit sânge şi apă. Căci s-au făcut acestea ca să se plinească Scriptura: Niciun os nu I se va zdrobi. Şi iarăşi altă Scriptură zice: Vor privi la Acela pe Care L-au străpuns*" (Ioan 19,31-34 şi 36-37). Ambele

profeții amintite de Sfântul Ioan Evanghelistul sunt preluate din psalmii lui David (Psalmul 33,20 şi Psalmul 21,16-17).

Prorocul Isaia a descris cu lux de amănunte patimile Domnului Hristos în capitolul 53 al cărții sale, motiv pentru care a fost supranumit „Evanghelistul Vechiului Testament". Întrucât timpul nu ne permite să prezentăm întregul capitol din cartea profetului amintit, le recomandăm celor interesați să îl citească în particular, pentru a se edifica.

Domnul Hristos s-a născut fără păcat strămoşesc din pântecele preacurat al Sfintei Fecioare Maria şi nu a săvârşit păcate personale, motiv pentru care i-a putut întreba pe evrei: „*Cine dintre voi Mă vădeşte de păcat?*" (Ioan 8,46). Sfântul Apostol Petru a confirmat şi el că Domnul Hristos „*nu a săvârşit niciun păcat*" (I Petru 2,22). Întrucât „*păcatul, odată săvârşit, aduce moarte*" (Iacob 1,15), iar Mântuitorul era lipsit cu desăvârşire de păcat, le-a spus Sfinților Apostoli în cuvântarea de despărțire: „*Vine diavolul, stăpânitorul acestei lumi; şi el întru Mine nu are nimic*" (Ioan 14,30). Domnul Hristos ştia prea bine că după moartea trupului Său pe cruce sufletul Îi va coborî la iad, pentru a elibera sufletele drepților Vechiului Testament ținute acolo în robie, şi numai pentru că era fără de păcat va fi lăsat singur „*între cei morți slobod*" (Psalmul 87,4), după cum a profețit psalmistul David.

Biruirea puterii iadului de către Mântuitorul, precum şi învierea Sa cu trupul din morți, sunt şi ele prezentate în psalmi de regele David, care în numele Domnului Hristos I se adresează lui Dumnezeu Tatăl: „*Nu-Mi vei lăsa sufletul în iad, nici nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea*" (Psalmul 15,10).

Inspirat, prorocul Osea a vorbit şi el, tot în numele Mântuitorului, despre sufletele drepților Vechiului Testament pe care Acesta le va elibera din robia iadului, precum şi despre biruirea morții, atunci când a scris: „*Din mâna iadului îi voi scoate, din moarte îi voi mântui. Moarte, unde-ți este biruința? Iadule, unde-ți este boldul?*" (Osea 13,14).

Iubiți fii sufleteşti,

Din toate exemplele prezentate în cuvântul nostru de astăzi nu am făcut decât să constatăm câtă dreptate a avut Domnul Hristos atunci când le-a spus evreilor: „*Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau prorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc*" (Matei 5,17).

Prin trimiterea Fiului lui Dumnezeu în lume s-a văzut iubirea lui Dumnezeu Tatăl față de aceasta, pentru „*că într-atât a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veşnică*" (Ioan 3,16). Prin asumarea misiunii de Mântuitor al lumii, dusă până la

jertfa supremă, prin moartea pe cruce, Dumnezeu Fiul şi-a dovedit cu prisosinţă iubirea Sa faţă de aceasta, după cum singur a afirmat: „*Mai mare iubire decât aceasta nimeni nu are, decât să-şi pună viaţa pentru prietenii săi*” (Ioan 15,13). Cunoscând marea iubire a lui Dumnezeu faţă de oameni, datori suntem şi noi să Îi răspundem cu acelaşi sentiment. Sfântul Ioan Evanghelistul însă ne-a atras luarea aminte: „*Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Şi această poruncă avem de la El: cine iubeşte pe Dumnezeu să iubească şi pe fratele său*” (I Ioan 4,20-21). De vreme ce iubirea noastră faţă de Dumnezeu este condiţionată de iubirea semenilor noştri, ori mai degrabă probată prin aceasta, să ne sporim acest nobil sentiment faţă de toată lumea, adăugându-i cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în rai, unde „*cele ce ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, pe acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El*” (I Corinteni 2,9).

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2014

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți fii duhovniceşti,
Hristos a înviat!

Bunul Dumnezeu ne-a învrednicit să prăznuim din nou marea sărbătoare a învierii Domnului Hristos din morți. Astăzi ne bucurăm de biruința vieții asupra morții, zilele trecute însă ne-am întristat, pentru că, prin arestarea şi condamnarea Mântuitorului la moarte, oamenii şi-au dovedit răutatea cu care au răspuns marii iubiri a lui Dumnezeu manifestată față de om şi lume.

Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan a afirmat „*că într-atât a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său*

Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică. Că Dumnezeu nu L-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci pentru ca lumea să se mântuiască printr-Însul" (Ioan 3,16-17). Domnul Hristos a spus şi El: „*Dacă aude cineva cuvintele Mele şi nu le păzeşte, Eu nu-l judec; că n-am venit să judec lumea, ci să mântuiesc lumea*" (Ioan 12,47), făcând referire la perioada petrecută de El pe pământ în calitate de Mântuitor al lumii.

Chiar dacă Domnul Hristos a săvârşit nenumărate fapte bune în timpul activităţii Sale publice şi nu a judecat pe nimeni, El Însuşi a fost judecat, de aceea în cuvântul nostru de astăzi vom prezenta procesul Mântuitorului.

După ce a fost arestat în Grădina Ghetsimani, Domnul Hristos a fost dus la arhiereul Anna, socrul lui Caiafa. „*Arhiereul L-a întrebat pe Iisus despre ucenicii Săi şi despre învăţătura Sa. Iisus i-a răspuns: «Eu i-am vorbit lumii pe faţă. Întotdeauna am învăţat în sinagogă şi în templu, unde se adună toţi iudeii, şi nimic n-am vorbit în ascuns. De ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă-i pe cei care au auzit ce le-am vorbit. Iată, aceştia ştiu ce am vorbit Eu». Şi zicând El acestea, unul dintre slujitorii care stăteau de faţă I-a dat lui Iisus o palmă, zicând: «Aşa-i răspunzi Tu arhiereului?». Iisus i-a răspuns: «Dacă am vorbit rău,*

mărturiseşte ce-a fost rău; dar dacă am vorbit bine, de ce Mă baţi?». Atunci Anna l-a trimis legat la Caiafa arhiereul, unde erau adunaţi cărturarii şi bătrânii" (Ioan 18,19-24 şi Matei 26,57).

Iar „*arhiereii şi tot sinedriul căutau mărturie împotriva lui Iisus, ca să-L omoare, dar nu găseau. Că mulţi mărturiseau mincinos împotriva Lui, dar mărturiile nu se potriveau. Şi ridicându-se unii, au dat mărturie mincinoasă împotriva Lui, zicând: «Noi l-am auzit spunând aşa: Voi dărâma acest templu făcut de mână şi în trei zile voi clădi altul, nefăcut de mână»*" (Marcu 14,55-58).

Mărturia pomenită aici porneşte într-adevăr de la cuvintele Domnului Hristos rostite după ce a izgonit negustorii din templul din Ierusalim: „*Dărâmaţi templul acesta şi-n trei zile îl voi ridica*" (Ioan 2,19). Mântuitorul însă nu a afirmat că El va dărâma templul, ci i-a îndemnat pe evrei să o facă şi nu a pomenit nimic despre vreun templu făcut sau nefăcut de mână omenească. Sfântul Ioan Evanghelistul ne lămureşte faptul că Domnul Hristos „*vorbea despre templul trupului Său. Deci, când a înviat din morţi, ucenicii Săi şi-au adus aminte că El zisese aceasta şi au crezut cuvântului pe care-l spusese Iisus*" (Ioan 2,21-22).

Atunci „*sculându-se arhiereul în mijloc, L-a întrebat pe Iisus, zicând: «Nimic nu răspunzi la tot ce mărturisesc aceştia împotriva ta?». Iar El tăcea şi*

nu răspundea nimic. Iarăşi L-a întrebat arhiereul şi I-a zis: «Eşti tu Hristosul, fiul Celui-Binecuvântat?». Iar Iisus i-a zis: «Eu sunt, şi-L veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta Puterii şi venind pe norii cerului». Iar arhiereul, sfâşiindu-şi hainele, a zis: «Ce trebuinţă mai avem de martori? Aţi auzit blasfemia! Ce părere aveţi?». Iar ei toţi au judecat că este vrednic de moarte" (Marcu 14,60-64).

Căpeteniile evreilor căutau de multă vreme să Îl omoare pe Domnul Hristos. Astfel, după ce l-a tămăduit pe paraliticul de la Vitezda în zi de sâmbătă, „*iudeii Îl prigoneau şi căutau să Îl omoare*" (Ioan 5,16). Mântuitorul însă le-a spus: „*Voi căutaţi să Mă ucideţi, pe Mine, Omul care v-am grăit adevărul pe care de la Dumnezeu l-am auzit, pentru că întru voi cuvântul Meu nu-şi află loc*" (Ioan 8,37 şi 8,40). De asemenea, când Domnul Hristos a afirmat: „*Eu sunt Pâinea cea vie, Care S-a pogorât din cer. De va mânca cineva din Pâinea aceasta, viu va fi în veci. Iar Pâinea pe care Eu o voi da pentru viaţa lumii este Trupul Meu, iudeii se certau între ei, zicând: «Cum poate acesta să ne dea trupul Lui să-l mâncăm?». Şi, după aceasta, Iisus umbla prin Galileea; că nu voia să umble prin Iudeea, deoarece iudeii căutau să-L omoare*" (Ioan 6,51-52 şi 7,1). Soarta Mântuitorului fusese definitiv pecetluită cu o zi înaintea intrării Sale triumfale în Ierusalim, după ce l-a înviat pe prietenul Său Lazăr din morţi, pentru

că „*mulţi dintre iudeii care văzuseră ce a făcut Iisus au crezut în El. Iar unii dintre ei s-au dus la farisei şi le-au spus cele ce făcuse Iisus. Deci arhiereii şi fariseii au adunat sinedriul şi ziceau: Ce facem, pentru că Omul Acesta face multe minuni? Dacă-L lăsăm aşa toţi vor crede în El, şi vor veni romanii şi ne vor lua ţara şi neamul. Deci din ziua aceea, s-au hotărât ca să-L omoare*" (Ioan 11,45-48 şi 53).

Vineri, „*când s-a făcut ziuă, s-au adunat bătrânii poporului, arhiereii şi cărturarii, şi L-au dus pe Iisus în sinedriul lor şi I-au zis: «Spune-ne nouă dacă eşti tu Hristosul». Şi El le-a zis: «Dacă vă voi spune, nu veţi crede; dar dacă vă voi întreba, nu-Mi veţi răspunde şi nici nu Mă veţi elibera. De acum însă Fiul Omului va şedea de-a dreapta puterii lui Dumnezeu». Iar ei cu toţii au zis: «Aşadar, tu eşti Fiul lui Dumnezeu?». Şi El le-a zis: «Voi o spuneţi, că Eu sunt». Şi ei au zis: «Ce trebuinţă mai avem de mărturie? Că noi înşine din gura Lui am auzit-o!». Şi sculându-se toată mulţimea acestora, L-au dus în faţa lui Pilat. Şi ei n-au intrat în pretoriu, ca să nu se spurce, ci să mănânce Paştile, aşa că a ieşit Pilat la ei, afară, şi le-a zis: «Ce învinuire-I aduceţi acestui om?». Ei i-au răspuns, zicând: «Dacă acesta n-ar fi răufăcător, nu ţi L-am fi predat». Pilat le-a zis: «Luaţi-L voi şi judecaţi-L după legea voastră!». Iudeii însă i-au zis: «Nouă nu ne este îngăduit să omorâm pe nimeni»*" (Luca 22,66-

71; 23,1 şi Ioan 18,28-31), arătând fără echivoc faptul că ei voiau ca Domnul Hristos să fie condamnat la moarte. Chiar dacă Mântuitorul fusese deja osândit de conducătorii evreilor la pedeapsa capitală, întrucât Palestina era provincie romană, această sentință putea fi dată numai de oficialii imperiali, motiv pentru care iudeii o şi solicitau din partea guvernatorului roman.

Aflându-le dorința, Ponțiu Pilat i-a întrebat ce fapte grave a săvârşit Cel învinuit, iar evreii „*au început să-L pârască, zicând: «Pe Acesta L-am găsit răzvrătind neamul nostru şi împiedicându-L să dea dajdie cezarului şi zicând că El este Hristos Împărat»*" (Luca 23,2).

Ura conducătorilor evreilor față de Domnul Hristos şi reaua lor credință au fost dovedite încă o dată prin acuzele false aduse împotriva Acestuia în fața guvernatorului Ponțiu Pilat. În ceea ce priveşte prima învinuire, vom relata două episoade din Sfânta Scriptură. Fariseii, care voiau să-L prindă pe Mântuitorul în cuvânt, L-au întrebat: „*Spune-ne nouă: Ce părere ai, se cuvine să dăm dajdie cezarului, sau nu? Dar Iisus, cunoscându-le vicleşugul, le-a răspuns: «De ce Mă ispitiți, fățarnicilor? Arătați-Mi banul dajdiei». Iar ei I-au adus un dinar. Şi Iisus le-a zis: «Ale cui sunt efigia şi inscripția de pe el?». Ei au zis: «Ale cezarului». Atunci El le-a zis: «Dați-i dar cezarului cele ce sunt ale cezarului şi lui Dumnezeu*

cele ce sunt ale lui Dumnezeu!». Şi auzind ei acestea, s-au minunat; şi, lăsându-L, s-au dus" (Matei 22,17-22). Într-o zi, când Domnul Hristos a intrat cu Sfinții Săi Apostoli în Capernaum, oraşul Său de suflet, „*s-au apropiat de Petru cei ce strâng dajdia şi i-au zis: «Învățătorul vostru nu plăteşte dajdia?». «Ba da», a zis el. Şi intrând el în casă, Iisus i-a luat-o înainte, zicând: «Ce părere ai, Simone, regii pământului de la cine iau dajdie sau bir, de la fiii lor, sau de la străini?». El I-a zis: «De la străini». Iar Iisus i-a zis: «Iată dar că fiii sunt scutiți. Dar ca să nu le fim lor piatră de poticnire, mergi la mare, aruncă undița, ia peştele care va ieşi întâi şi, deschizându-i gura, vei găsi un statir. Pe acela luându-l, dă-l lor, pentru Mine şi pentru tine»*" (Matei 17,24-27).

Din cele două exemple prezentate constatăm faptul că Mântuitorul i-a îndemnat pe evrei să plătească dajdie față de stăpânirea romană şi El Însuşi plătea birul respectiv, încât acuza care I-a fost adusă, cum că îi răzvrăteşte pe iudei şi îi împiedică să-şi achite dările către vistieria imperială, era total neîntemeiată.

În privința celei de a doua învinuiri, Domnul Hristos nu a afirmat niciodată despre Sine că este împărat. Natanael I-a spus când L-a cunoscut: „*Rabbi, Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Tu eşti Regele lui Israel!*" (Ioan 1,49), iar evreii L-au aclamat la intrarea triumfală în Ierusalim, zicând: „*Osana! Binecuvântat*

este Cel ce vine întru numele Domnului! Împăratul lui Israel!" (Ioan 12,13). De asemenea, când „*Pilat a intrat în pretoriu şi L-a întrebat pe Iisus: «Tu eşti împăratul iudeilor?», Iisus i-a răpuns: «De la tine însuţi o spui, sau alţii ţi-au spus-o despre Mine?». Pilat a răspuns: «Nu cumva sunt eu iudeu? Neamul Tău şi arhiereii mi Te-au predat. Ce-ai făcut?». Iisus a răspuns: «Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăţia Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu le fiu predat iudeilor. Dar împărăţia Mea nu este de aici». Atunci Pilat I-a zis: «Aşadar, eşti Tu împărat?». Răspuns-a Iisus: «Tu o spui, că Eu sunt împărat. Eu pentru aceasta M-am născut şi pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc pentru adevăr; tot cel ce este dintru adevăr ascultă glasul Meu». Pilat i-a zis: «Care este adevărul?». Şi, zicând aceasta, a ieşit iarăşi la iudei şi le-a zis: «Eu nu găsesc în El nicio vină». Dar ei stăruiau, zicând că El întărâtă poporul învăţând prin toată Iudeea, începând din Galileea până aici. Iar când Pilat a auzit aceasta, a întrebat dacă omul este galileean. Şi aflând că este sub stăpânirea lui Irod, L-a trimis la Irod, care era şi el în Ierusalim în acele zile. Iar Irod, văzându-L pe Iisus, s-a bucurat foarte, că de multă vreme dorea să-L vadă, fiindcă auzise de El şi nădăjduia să vadă vreo minune săvârşită de El. Şi I-a pus întrebări în vorbe multe, dar El nu i-a*

răspuns nimic. Şi arhiereii şi cărturarii erau de faţă, învinuindu-L cu înverşunare. Iar Irod, împreună cu ostaşii săi, batjocorindu-L şi luându-L în râs, L-au îmbrăcat cu o haină strălucitoare şi L-au trimis înapoi la Pilat. Şi chiar în ziua aceea Irod şi Pilat s-au făcut prieteni unul cu altul, că mai înainte erau duşmani unul altuia. Iar Pilat, chemând arhiereii şi căpeteniile şi poporul, a zis către ei: «Pe omul acesta L-aţi adus la mine ca pe unul ce răzvrăteşte poporul; şi iată că eu, cercetându-L în faţa voastră, în omul acesta n-am găsit nicio vină din cele pe care voi le aduceţi împotrivă-I; şi nici Irod, căci L-a trimis îndărăt la noi. Şi iată, El n-a săvârşit nimic vrednic de moarte»" (Ioan 18,33-38 şi Luca 23,5-15).

„*Iar la sărbătoarea Paştilor, guvernatorul avea obiceiul să-i elibereze mulţimii un întemniţat, pe care-l voiau ei. Şi aveau atunci un întemniţat vestit, care se numea Baraba, închis împreună cu nişte răsculaţi care în răscoală săvârşiseră omor. Deci, adunaţi fiind ei, Pilat le-a zis: «Pe care vreţi să vi-l eliberez: pe Baraba, sau pe Iisus căruia I se spune Hristos?». Fiindcă ştia că din invidie i L-au dat în mână. Şi pe când stătea Pilat în scaunul de judecată, femeia lui i-a trimis acest cuvânt: Nimic să nu-I faci Dreptului acestuia, că mult am suferit azi, în vis, pentru El. Iar arhiereii şi bătrânii au înduplecat mulţimile să-l ceară pe Baraba, iar pe Iisus să-L piardă. Iar guvernatorul, răspunzând, le-a*

zis: «Pe care din cei doi vreți voi să vi-l eliberez?». Iar ei au răspuns: «Pe Baraba!». Şi Pilat le-a zis: «Dar ce să fac eu cu Iisus căruia I se spune Hristos?». Toți au răspuns: «Să fie răstignit!». Pilat a zis din nou: «Dar ce rău a făcut?». Ei însă mai tare strigau, zicând: «Să fie răstignit!». Pilat însă căuta să-L elibereze pe Iisus; dar iudeii strigau, zicând: «Dacă Îl eliberezi, nu eşti prieten al cezarului. Oricine se face pe sine împărat este împotriva cezarului». Atunci Pilat, auzind cuvintele acestea, L-a dus pe Iisus afară şi a şezut pe scaunul de judecată, în locul numit Pardosit cu pietre, iar evreieşte Gabbata. Şi era Vinerea Paştilor, ca la al şaselea ceas; şi le-a zis iudeilor: «Iată, împăratul vostru!». Atunci ei au strigat: «Ia-L! Ia-L! Răstigneşte-L!». Pilat le-a zis: «Pe împăratul vostru să-L răstignesc?». Arhiereii au răspuns: «Nu avem împărat decât pe cezarul». Şi văzând Pilat că nimic nu foloseşte, ci mai mare tulburare se face, luând apă şi-a spălat mâinile înaintea mulțimii, zicând: Nevinovat sunt de sângele Dreptului acestuia. Voi veți vedea. Iar tot poporul, răspunzând, a zis: «Sângele lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri!». Atunci le-a eliberat pe Baraba, iar pe Iisus, după ce L-a biciuit, L-a dat să fie răstignit. Iar Pilat a scris şi titlu şi l-a pus pe cruce. Şi era scris: Iisus Nazarineanul, împăratul iudeilor. Deci mulți dintre iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape

de cetate. Şi era scris în evreieşte, latineşte şi greceşte. Atunci arhiereii i-au zis lui Pilat: «Nu scrie: împăratul iudeilor, ci că el a zis: Eu sunt împăratul iudeilor». Pilat a răspuns: «Ce-am scris, am scris!»" (Matei 27,15-26; Marcu 15,7; Ioan 19,12-15 şi 19-22).

Iubiți fii sufleteşti,

Din relatarea procesului Domnului Hristos am constatat că evreii I-au adus Acestuia mărturii mincinoase în fața arhiereului, pentru ca în cele din urmă să-L condamne la moarte pentru că El era Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Cu toate acestea, conducătorii iudeilor I-au adus alte învinuiri neadevărate în fața lui Ponțiu Pilat, care L-a osândit la moarte pentru vina falsă că Mântuitorul ar fi afirmat despre Sine că este împărat.

Total nefiresc este şi faptul că deşi Pilat a recunoscut nevinovăția Domnului Hristos, totuşi a pus să fie biciuit şi L-a condamnat la moarte.

Din procesul judecat de evrei am constatat răutatea acestora, iar din cel al guvernatorului Ponțiu Pilat slăbiciunea şi teama acestuia de a-şi pierde funcția. Ura conducătorilor iudeilor față de Mântuitorul s-a dovedit şi în faptul că au cerut ca El să fie răstignit, această pedeapsă fiind rezervată celor mai mari nelegiuiți.

În privința celor care L-au judecat şi condamnat pe Domnul Hristos la moarte prin răstignire nu putem spune

decât ceea ce a afirmat Mântuitorul Însuşi: „*Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac*” (Luca 23,34). În ceea ce ne priveşte pe noi însă, este deosebit de important să nu ne asemănăm acelora prin răutate, nedreptate, minciună şi laşitate, ori prin alte păcate, care-l duc pe om la pierzare, ci să ne străduim pe cât ne stă în putință să săvârşim cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăția lui Dumnezeu, alături de Domnul Hristos, de Maica Domnului şi de toți sfinții.

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2015

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,
Hristos a înviat!

Ne bucurăm şi anul acesta de marele praznic al Sfintelor Paşti, când moartea, vrăjmaşul de temut al neamului omenesc, a fost biruită o dată pentru totdeauna, prin învierea Domnului Hristos din morți.

Dacă în pastorala de anul trecut de la Sfintele Paşti am prezentat procesul Mântuitorului, în cuvântul de astăzi vom vorbi despre guvernatorul Iudeii, cel care L-a judecat şi condamnat la moarte pe Domnul Hristos. Fără îndoială, Ponțiu Pilat este unul dintre cele mai cunoscute personaje din istoria umanității, pe care îl întâlnim în

paginile Sfintei Scripturi şi al cărui nume este pomenit în toate bisericile la Sfânta Liturghie, precum şi la alte sfinte slujbe la care se citeşte Simbolul Credinţei, dar şi în rugăciunile particulare ale oricărui creştin care rosteşte Crezul. De asemenea, expresia „*s-a spălat pe mâini ca Pilat din Pont*" este extrem de răspândită şi utilizată în întreaga lume. În pofida acestui fapt, se cunosc foarte puține amănunte despre viața enigmaticului personaj. Întrucât multe date din biografia lui Pilat sunt incerte, iar altele de-a dreptul contradictorii, informațiile care circulă dau loc la tot felul de speculații, uneori fanteziste, care îl fac şi mai controversat. Pornind de la anumite mărturii contemporane cu Ponțiu Pilat despre viața acestuia, dar şi de la alte surse de informare ulterioare, am alcătuit o scurtă biografie a renumitului prefect al Iudeii, care sperăm să fie cât mai aproape de adevăr, care de multe ori este extrem de greu de aflat, iar alteori dificil ori chiar imposibil de pătruns cu mintea, într-o lume pervertită de păcat. Un exemplu tipic în acest sens îl întâlnim tocmai în discuția purtată de Domnul Hristos cu Ponțiu Pilat, în care Mântuitorul a afirmat: „*«Eu pentru aceasta M-am născut şi pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc despre adevăr», iar Pilat L-a întrebat: «Ce este adevărul?»*" (Ioan 18,37-38).

Conform unei vechi tradiții, Ponțiu Pilat s-a născut în localitatea Bisenti, din regiunea Samnit, astăzi Abruzzo, din Italia Centrală, unde se află ruinele unui

edificiu roman cunoscut drept „*Casa lui Pilat*”. S-a mai afirmat de asemenea că acesta ar fi venit pe lume în satul Fortingall, din zona Perthshire, Scoția, ca fiu nelegitim al unui ambasador roman, dar şi că ar fi văzut pentru prima dată lumina zilei într-o localitate din Spania, ori din Germania.

Unii cercetători consideră că guvernatorul Iudeii aparținea neamului Ponti, vechi nume de familie întâlnit în regiunea Samnit.

Pentru prenumele „Pilat” există mai multe variante de traducere din limba latină. Pe de o parte, acesta poate deriva din „pileatus”, care înseamnă „cel ce poartă pe cap o bonetă roşie”, denumire utilizată pentru sclavii eliberați, ceea ce ar denota că printre înaintaşii procuratorului Iudeii ar fi existat un sclav eliberat. Pe de altă parte, acest nume poate proveni din „pilum”, care înseamnă „lance”, şi ne indică faptul că judecătorul Domnului Hristos ar fi fost fiul unui ofițer roman decorat cu lancea de onoare. „Pilum” se mai poate traduce şi prin „om destoinic în a mânui lancea”, arma prin excelență a legionarului roman, care poate să însemne că Pilat ar fi fost militar, iar la sfârşitul carierei a fost numit guvernator al Iudeii, regiune specială în cadrul Imperiului Roman, unde calitățile de administrator ale reprezentantului Romei trebuiau dublate de cele de militar chemat să asigure ordinea amenințată în permanență.

Ponțiu Pilat a fost cel de-al cincilea prefect al Iudeii, fiind numit în această funcție în anul 26 d. Hr. de către împăratul Tiberiu (14-37 d. Hr.), foarte probabil la propunerea lui Lucius Aelius Sejanus, comandantul cohortelor pretoriene, garda personală a împăratului, care era considerat mâna dreaptă a lui Tiberiu.

Pilat a fost însoțit în Iudeea de către soția sa, Claudia Procula, cu care se presupune că ar fi avut un fiu, care a murit de mic.

Reşedința oficială a guvernatorului Iudeii se găsea în Cezareea, pe malul Mării Mediterane. Oraşul fusese ridicat între anii 22 şi 10 î. d. Hr. de către regele Irod cel Mare pe ruinele unui vechi port fenician, la o distanță de 120 km de Ierusalim, capitala religioasă a provinciei, unde se afla templul şi îşi aveau reşedința arhiereul sau marele preot şi sinedriul. Prefectul locuia, probabil, în palatul pe care Irod îl construise inițial pentru familia sa. La marile sărbători religioase iudaice guvernatorul se deplasa la Ierusalim pentru a supraveghea păstrarea ordinii de către miile de pelerini, dar şi pentru a înmâna arhiereului veşmintele sacre, păstrate de romani în fortăreața Antonia, ca semn al dependenței imperiale.

Pe lângă faptul că L-a judecat şi condamnat la moarte prin răstignire pe Mântuitorul lumii, Ponțiu Pilat a rămas faimos în analele istoriei prin gafele pe care le-a făcut în calitate de prefect al Iudeii.

În anul 26, la adăpostul nopții, Pilat a introdus în Ierusalim stindardele care purtau chipul împăratului, lucru evitat de prefecții dinaintea lui. Actul său a fost interpretat ca o frondă la adresa credinței localnicilor, care interzicea cu strictețe amplasarea în Ierusalim, orașul lor sfânt, a oricărui portret. Iudeii au protestat printr-o delegație numeroasă trimisă la Cezareea, unde se afla guvernatorul. Pilat le-a respins cererea, pentru a nu aduce jignire Cezarului. Evreii din delegație au înconjurat palatul guvernatorului şi s-au aruncat cu fața la pământ, iar vreme de cinci zile şi cinci nopți au rămas în această poziție, în semn de protest. În cea de-a şasea zi prefectul s-a aşezat pe jilțul de judecător din marele hipodrom, unde i-a chemat pe iudei, care au fost imediat împresurați de soldații săi. Pilat i-a amenințat că dacă nu acceptă portretele împăratului le va tăia pe loc capetele, poruncind soldaților să-şi scoată săbiile din teacă. Atunci, într-un gest spontan, de parcă ar fi fost înțeleşi, iudeii s-au aruncat cu fața la pământ şi şi-au dezvelit cefele, strigând cât îi ținea gura că preferă să moară decât să-şi încalce legile. Impresionat de acest gest, Pilat a cedat şi a dat ordin să fie retrase numaidecât toate portretele Cezarului din Ierusalim.

Întrucât alimentarea cu apă a Ierusalimului lăsa mult de dorit, Pilat a hotărât să construiască un nou apeduct în partea de sud a oraşului, prin care să aducă apă de izvor până la templu. Pentru realizarea proiectului

era nevoie de o sumă mare de bani, iar prefectul a decis să folosească în acest scop şi bani din tezaurul templului. Văzând că vistieria templului se golea, preoții au ațâțat poporul, iar când prefectul a venit la Ierusalim, cu prilejul unei sărbători, mii de oameni s-au răzvrătit, proferând insulte la adresa înaltului funcționar roman. Guvernatorul a ordonat intervenția armatei, iar revolta a fost înăbuşită în sânge.

Ponțiu Pilat a expus în palatul regelui Irod din Ierusalim, pe care îl folosea ca reşedință personală în acest oraş, câteva scuturi aurite cu inscripții religioase la adresa împăratului Tiberiu, pe care religia oficială romană îl socotea de natură divină. Evreii s-au indignat, pentru că aceste inscripții erau dedicate altei divinități decât Dumnezeului lui Israel, în cetatea lor sfântă. Locuitorii oraşului şi-au manifestat nemulțumirea, trimițând o delegație la prefect, cu scopul de a-l convinge să retragă scuturile aurite din palat, însă fără niciun rezultat. Protestul a devenit general, iar iudeii s-au plâns direct Romei, încât împăratul Tiberiu i-a poruncit lui Pilat să mute scuturile respective în templul lui Augustus din Cezareea.

În vara anului 36 un presupus profet din Samaria a îndemnat locuitorii zonei să urce pe Muntele Garizim, care se bucura în rândul samarinenilor de faima unui munte sfânt, pentru a le arăta vasele sfinte îngropate acolo de Moise, care le-ar fi permis să celebreze

cultul cel adevărat. Localnicii i-au dat crezare, iar în ziua în care s-a hotărât dezgroparea odoarelor, o mulțime de oameni s-a adunat în târgul Tirathaba, la poalele muntelui. Auzind de această adunare, care se presupunea că era îndreptată contra stăpânirii romane, în momentul în care a început urcuşul, Pilat le-a ieşit în întâmpinare cu trupe bine înarmate, care au împrăştiat cu lăncile mulțimea, capturând şi executând căpeteniile. Încleştarea a fost un adevărat masacru.

Samarinenii au trimis o solie la guvernatorul Siriei, Lucius Vitellius, pentru a se plânge de măcelul săvârşit de Pilat. Acesta l-a însărcinat pe prietenul său, Marcellus, să se ocupe de guvernarea Iudeii şi i-a poruncit lui Pilat să se înfățişeze înaintea Cezarului, pentru a da socoteală de acuzațiile pe care i le aduceau samarinenii. Pilat a pornit spre Roma, însă înainte de a ajunge în Oraşul Etern, la mijlocul lunii martie a anului 37 împăratul Tiberiu a murit, în locul lui fiind ales Caligula.

În privința sfârşitului lui Ponțiu Pilat există numeroase versiuni, dintre care vom prezenta câteva, fără a şti însă cu certitudine care este cea adevărată, ori dacă vreuna se apropie de adevăr.

După unele relatări, fostul prefect al Iudeii a fost condamnat la moarte de împăratul Caligula pentru faptele sale, după altele a fost asasinat de evreii din Roma. Unii afirmă că succesorul lui Tiberiu l-a exilat

în Galia, unde s-ar fi sinucis. Alții pretind că şi-ar fi pus singur capăt zilelor înainte de a fi judecat de către noul împărat, iar trupul său neînsufleţit ar fi fost aruncat în apele Tibrului, la Roma. Conform unor legende medievale, după ce s-a sinucis, trupul i-a ajuns în Elveția de astăzi, într-un loc care îi poartă de atunci numele, existând trei variante în acest sens: Pilatusberg, pe înălțimile Lucernei; Masivul lui Pilat, la sud de Muntele Saint-Ettiene; precum şi Muntele lui Pilat, în apropiere de Lucerna.

După alte izvoare, Pilat ar fi fost exilat în Galia, unde ar fi trăit până la moarte.

Unii cercetători afirmă că întrucât împăratul Tiberiu a murit înainte ca Pilat să i se înfățişeze, acesta nu a mai trebuit să dea socoteală pentru faptele sale ca prefect, din moment ce acela pe care îl reprezentase şi în fața căruia răspundea încetase din viață. De asemenea, o plângere adresată noului împărat împotriva lui ar fi fost zadarnică, întrucât Caligula şi-a început domnia prin decretarea unei amnistii generale. În această situație, fostul prefect ar fi abandonat cariera politică, retrăgându-se în Sicilia, unde avea o moşie, şi câte zile a mai avut, s-a întreținut din vânzarea grâului pe care îl cultiva aici.

Tradiția creştină apocrifă vorbeşte despre convertirea lui Ponțiu Pilat, care după ce ar fi îmbrățişat credința creştină, ar fi suferit moarte martirică în timpul persecuției anticreştine declanşate de împăratul

Nero, fiind primit în cer de Domnul Hristos. Pornind de la această tradiție şi considerând că judecătorul Mântuitorului lumii este un instrument prin care s-a realizat mântuirea, Biserica Etiopiană, care nu se află în comuniune cu Bisericile Ortodoxe, l-a trecut pe Pilat în rândul sfinților, sărbătorindu-l în 25 iunie, împreună cu soția sa, Claudia Procula.

Întrucât soția lui Pilat i-a trimis acestuia, în timpul procesului Mântuitorului, mesajul: „*Nimic să nu-I faci Dreptului Aceluia, că astăzi mult am pătimit în vis din pricina Lui*" (Matei 27,19), încercând prin aceasta să Îl salveze pe Domnul Hristos de la moarte şi pornind de la informația că aceasta s-a botezat, a devenit ucenită a Sfinților Apostoli şi a îndurat nenumărate suferințe pentru credința în Iisus Hristos, Biserica Greacă o numără pe Claudia Procula printre sfinți, cu dată de prăznuire în 27 octombrie.

Iubiți fii sufleteşti,

Dacă din cuvântul de astăzi am constatat cât de greu este uneori să cunoaştem anumite realități ale acestei lumi, precum şi să distingem adevărul de plăsmuire, înțelegem atunci cât de important este că Domnul Hristos, „Adevărul" cel veşnic, S-a revelat pe Sine, precum Însuşi a afirmat: „*Eu sunt Calea, Adevărul şi Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine*" (Ioan

14,6). În consecință, să nu căutăm mai mult decât este necesar să aflăm diverse taine ale acestei lumi, care nu mântuiesc pe nimeni, ci satisfac doar simpla curiozitate, ci să ne străduim din răsputeri să Îl cunoaştem pe Dumnezeu şi să Îi împlinim poruncile, pentru că numai aşa vom dobândi viața de veci în împărăția cerurilor, după cum i-a spus Domnul Hristos lui Dumnezeu Tatăl când se ruga în Grădina Ghetsimani: „*Viața veşnică aceasta este: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis*” (Ioan 17,3).

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2016

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,
Hristos a înviat!

În timpul intrării Sale triumfale în Ierusalim, „*când S-a apropiat şi a văzut cetatea, Iisus a plâns pentru ea, zicând: Dacă ai fi cunoscut şi tu, în ziua aceasta, cele ce sunt spre pacea ta! Dar acum sunt ascunse de ochii tăi. Căci vor veni peste tine zile, când duşmanii tăi vor săpa şanț în jurul tău şi te vor împresura şi te vor strâmtora din toate părțile. Şi te vor face una cu pământul, şi pe fiii tăi care sunt în tine, şi nu vor lăsa în tine piatră pe piatră pentru că nu ai cunoscut vremea cercetării tale*” (Luca 19,41-44). La câteva zile după ce a rostit această profeție,

„Ieşind Iisus din templu, S-a dus şi s-au apropiat de El ucenicii Lui, ca să-I arate clădirile templului. Iar El, răspunzând, le-a zis: «Vedeţi toate acestea? Adevărat grăiesc vouă: Nu va rămâne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească»" (Matei 24,1-2).

Întrucât Domnul Hristos şi-a găsit sfârşitul în Ierusalim, dar tot acolo a înviat din morţi, în cuvântul nostru de astăzi vom vorbi despre acest oraş şi templul din el.

În Talmud, renumita carte sfântă a evreilor, stă scris: „*Zece măsuri de frumuseţe i-au fost dăruite lumii. Nouă le-a luat Ierusalimul, iar una restul lumii*".

Ierusalimul sau „Cetatea păcii", cum s-ar traduce din limba ebraică în româneşte numele acestui oraş, este cel mai important centru spiritual de pe faţa pământului, fiind considerat sfânt de către creştini, evrei şi musulmani, ceea ce îl face să fie unic în lume. Oraşul este situat la cumpăna dintre Marea Mediterană şi Marea Moartă, pe vechiul „Drum al Patriarhilor", ce lega Egiptul de Asiria. Ierusalimul este aşezat în munţii Iudeii, pe un platou calcaros, înalt de 800 de metri peste nivelul mării, fiind înconjurat din trei părţi de văi adânci.

Oraşul vechi se prezintă astăzi ca o cetate medievală împrejmuită de ziduri groase, care au o lungime de patru kilometri şi o înălţime între zece şi douăzeci de metri, fiind ridicate de sultanul Soliman Magnificul (1520-1566). Oraşul vechi adăposteşte cartierele creştin,

armean, evreiesc şi arab, accesul în cetate fiind făcut prin opt porți.

În decursul îndelungatei sale istorii, Ierusalimul a fost distrus de două ori, asediat de douăzeci şi trei de ori, atacat de cincizeci şi două de ori, capturat şi recapturat de patruzeci şi patru de ori.

Originea oraşului se pierde în negura vremii. Descoperirile arheologice au stabilit că prima fundație a acestuia coboară în timp până la începutul celui de-al treilea mileniu î.Hr., fiind scoase la lumină vestigii ale unei cetăți vechi de peste cinci mii de ani.

Cea dintâi posibilă referire la cetatea Ierusalimului o întâlnim în cartea Facerii (14,18) din Vechiul Testament, unde Melchisedec este menționat ca rege al Salemului, prin anii 2150 - 2000 î.Hr. Identificarea Salemului cu Ierusalimul este susținută printre alții şi de către renumitul istoric evreu Iosif Flaviu.

Prima mențiune scrisă despre acest oraş apare în textele egiptene de blestem din secolele XIX-XVIII î.Hr., sub forma Rusalimum.

David, cel de-al doilea rege al evreilor, care a domnit între anii 1010 şi 970 î.Hr, după ce a capturat Ierusalimul de la tribul iebuseilor în anul 1003, şi-a mutat capitala regatului de la Hebron aici.

Regele babilonian Nabucodonosor al II-lea a cucerit Ierusalimul în anul 586 î.Hr., lăsându-l în ruine, iar pe locuitori i-a exilat în Babilon.

În 536 î.Hr., robii evrei s-au întors din Babilon şi au reclădit Ierusalimul, care a fost capturat în mod paşnic de împăratul Alexandru cel Mare, în 332 î.Hr.

În anul 63 î.Hr., Ierusalimul a fost cucerit de oştile romane conduse de generalul Pompei.

La finele revoltei iudaice din anii 66-70 d.Hr., romanii, sub conducerea lui Titus, au distrus Ierusalimul.

Între anii 132-135 d.Hr., a avut loc o nouă revoltă a iudeilor, care a fost înăbuşită în sânge de romani. În urma acesteia, Ierusalimul a fost nimicit, fiind arat cu plugurile, iar populația evreiască a fost trimisă în robie pe întinsele teritorii ale Imperiului Roman. Împăratul Adrian a ridicat aici o cetate păgână numită Aelia Capitolina, închinată zeului Jupiter Capitolinul, în care iudeilor nu le era permis să intre.

În urma edictului de toleranță de la Milan, emis în anul 313, de împăratul Constantin cel Mare, creştinii au dobândit libertate de manifestare în Imperiul Roman, încât în Ierusalim au fost ridicate mai multe biserici, iar evreilor li s-a dat voie să se stabilească aici.

În 614, Ierusalimul a căzut în mâinile perşilor conduşi de Khosroe al II-lea, care au distrus biserica Învierii Domnului şi au expulzat toți evreii din oraş.

În anul 629, Ierusalimul a fost recucerit de împăratul bizantin Heraclie I.

Califul Omar al Damascului a ocupat în 638 Ierusalimul, care a trecut sub stăpânire musulmană, ridicându-se aici mai multe moschei.

Cavalerul francez Godefroy de Bouillon, aflat în fruntea oştilor cruciate, a cucerit în anul 1099 Ierusalimul, devenind regele acestuia.

În 1187, Ierusalimul a fost capturat de musulmanii conduşi de sultanul Egiptului, Saladin, care era supranumit „Leul deşertului".

În anul 1244, mercenarii turci aflați sub conducerea lui Salih Ayyub, au cucerit Ierusalimul, pe care l-au transformat în ruine.

Ierusalimul a căzut în mâinile mamelucilor Egiptului, în 1260.

În anul 1517, Imperiul Otoman a preluat în mod paşnic Ierusalimul.

Trupele britanice, aflate sub comanda generalului Edmund Allenby, au cucerit Ierusalimul, în 1917.

În 14 mai 1948, a fost înființat Statul Israel, iar în 13 decembrie 1949, Ierusalimul a fost declarat capitala acestuia.

Întrucât Ierusalimul este considerat oraş sacru de către creştini, evrei şi musulmani, vom prezenta, în ordinea vechimii lor, cele mai importante locuri sfinte de aici, ale celor trei mari religii monoteiste din lume.

Muntele Moria este locul în care patriarhul Avraam, părintele poporului ales, trebuia să-l jertfească pe fiul

său Isaac, la porunca lui Dumnezeu. Renumita moschee a lui Omar se înalță astăzi pe acest munte.

Mormântul regelui şi psalmistului David, în timpul căruia Ierusalimul a devenit capitala regatului Israel, se găseşte sub foişorul Cinei de Taină.

Sionul este o colină din zona de sud-est a Ierusalimului. În timpul robiei babilonice acesta a devenit simbolul speranței mesianice a iudeilor.

La porunca lui Dumnezeu, evreii au alcătuit întâi cortul mărturiei, apoi au ridicat templul din Ierusalim, care era centrul spiritual al întregii vieți din Israel. Orice copil iudeu de parte bărbătească era închinat lui Dumnezeu în acest templu. De asemenea, fiecare familie de evrei trebuia să se închine la templul din Ierusalim cel puțin o dată în viață. Mare parte a materialelor din care a fost zidit templul au fost adunate de regele David, însă acesta a fost ridicat de fiul său, înțeleptul Solomon (970-930 î.Hr.), în decurs de şapte ani, fiind terminat şi sfințit în anul 955.

Când a fost gata, templul se putea număra printre minunile lumii. Era zidit din marmură albă şi acoperit din acelaşi material. Pe acoperiş erau înfipte cuie de aur, cu partea ascuțită în sus, pentru a nu se aşeza păsările să-l murdărească. Văzut din depărtare, acesta semăna cu un munte de zăpadă care străluceşte în soare.

Templul avea două încăperi: Sfânta şi Sfânta Sfintelor.

În Sfânta se aflau masa, pâinile punerii înainte pentru slujbă şi sfeşnicul cu şase braţe. Aici tămâia zilnic câte un preot, prin tragere la sorţi.

În Sfânta Sfintelor se găseau altarul tămâierii, care era tot de aur şi chivotul legământului, ferecat peste tot cu aur. În chivot se păstra urna de aur, în care era un vas cu mană, toiagul lui Aaron care odrăslise şi tablele legii. Deasupra chivotului erau doi heruvimi ai măririi, care umbreau altarul împăcării. În Sfânta Sfintelor intra numai arhiereul, o dată pe an, cu sânge de animale, adus ca jertfă pentru popor.

Templul era înconjurat de un pridvor şi de mai multe curţi.

În 586 î.Hr., regele Nabucodonosor al II-lea al Babilonului a jefuit şi incendiat templul din Ierusalim, a luat ca pradă de război sfintele vase şi podoabe, iar pe evreii din Israel i-a dus în robie.

După ce regele persan Cirus al II-lea (559-530 î.Hr.) a cucerit Babilonul, evreii, sub conducerea lui Zorobabel, s-au întors acasă în anul 538. Cu sprijin financiar din partea vistieriei regale a lui Cirus, evreii au reconstruit templul din Ierusalim, care a fost sfinţit în 515, reprimind şi odoarele confiscate de Nabucodonosor.

Când templul a fost gata, era mai mare decât cel al lui Solomon, dar departe de a fi ceea ce fusese vechiul templu. Bătrânii care apucaseră şi templul

lui Solomon, când priveau la modestia celui nou şi îşi aduceau aminte de măreția şi strălucirea celuilalt, izbucneau în plâns. Profetul Agheu însă îi mângâia şi le zicea că „*slava acestui templu de pe urmă va fi mai mare decât a celui dintâi*” (Agheu 2,9), pentru că în el va intra Mesia cel aşteptat.

În anul 169 î.Hr., regele seleucid Antioh al IV-lea Epifanes a prădat templul din Ierusalim. Doi ani mai târziu, acelaşi rege a interzis cultul iudaic şi a aşezat în templu statuia lui Zeus, impunând cultul acestuia.

Evreii, sub conducerea fraților Macabei, s-au răsculat şi au înlăturat jugul seleucid, iar în 164 î.Hr., Iuda Macabeul a reparat templul din Ierusalim.

Un secol mai târziu, regele Irod cel Mare a renovat complet şi a extins templul.

În acest templu s-a nevoit Sfânta Fecioară Maria, timp de doisprezece ani.

În urma unei revolte iudaice, în anul 70 d.Hr. templul din Ierusalim a fost distrus în întregime de către romani, fără a mai fi refăcut vreodată.

Tot ce a mai rămas în picioare din acest templu este un zid lung de 488 de metri, ridicat de regele Irod cel Mare, din care mare parte se află sub pământ. Zidul de astăzi are o înălțime de 32 de metri, din care doar 19 sunt la vedere, şi cuprinde un număr de 45 de rânduri de piatră, dintre care 28 la suprafața solului, iar 17 dedesubt. Doar primele şapte straturi de piatră

sunt din vremea lui Irod cel Mare, celelalte fiind adăugate ulterior.

Zidul plângerii este cel mai sfânt loc al evreilor, fiind tot ce a mai rămas din templul lor de altă dată. Pelerini iudei din toate colțurile lumii vin să se roage aici şi să plângă pierderea templului.

Evreii introduc în spațiile dintre pietrele zidului bucățele de hârtie pe care îşi scriu dorințele, în timp ce alții se roagă cu voce tare în cele mai diverse limbi ale lumii. De două ori pe an, înainte de sărbătoarea Paştilor şi de Anul Nou evreiesc, aceste bucăți de hârtie sunt scoase şi îngropate pe Muntele Măslinilor.

Pe esplanada din fața zidului plângerii au loc evenimente foarte importante: lunea şi joia dimineața se desfăşoară ceremonii în timpul cărora băieții de treisprezece ani îşi sărbătoresc majoratul religios; vinerea seara studenții celebrează, la apusul soarelui, sosirea sabatului; tinerii căsătoriți vin să se fotografieze, iar copiii din clasa întâi primesc aici primul lor exemplar al Vechiului Testament.

Pentru creştini, cele mai importante locuri sfinte din Ierusalim, în afară de cele comune cu ale evreilor, sunt: foişorul Cinei de Taină, unde a avut loc şi pogorârea Sfântului Duh peste Sfinții Apostoli; Grădina Ghetsimani; biserica Sfântului Mormânt, care cuprinde Golgota (locul în care Domnul Hristos a fost răstignit), piatra ungerii (pe care trupul Domnului a fost uns cu

miresme de Iosif din Arimateea şi de Nicodim), Sfântul Mormânt (în care a fost aşezat şi de unde a înviat, a treia zi, trupul mort al Mântuitorului); precum şi mormântul Maicii Domnului.

Musulmanii deţin în Ierusalim moscheea Al Aqsa, de unde ei consideră că profetul lor, Mahomed, s-a înălţat la cer, călare pe calul său Al-Buraq al-Sharif şi moscheea lui Omar, zidită pe locul fostului templu iudaic. Esplanada cu cele două moschei amintite este socotit cel de-al treilea loc sfânt al musulmanilor din lume, după oraşele Mecca şi Medina.

Iubiţi fii sufleteşti,

Orice creştin adevărat are dorinţa sfântă de a vizita Ierusalimul. Cei care însă, din diverse motive, nu pot ajunge să contemple frumuseţile Ierusalimului pământesc, să nu se întristeze, pentru că Dumnezeu a pregătit pentru cei vrednici Ierusalimul ceresc (Evrei 12,22), despre care Sfântul Ioan Evanghelistul a scris în Cartea Apocalipsei: „*Şi am văzut cetatea cea sfântă, noul Ierusalim, pogorându-se din cer de la Dumnezeu, gătită ca o mireasă împodobită pentru mirele ei. Tronul lui Dumnezeu şi al Mielului va fi într-însa, şi robii Săi I se vor închina, iar Dumnezeu va locui cu oamenii şi ei vor fi poporul Lui şi Dumnezeu Însuşi va fi cu ei*” (Apocalipsă 21,2-3 şi 22,3).

Cunoscând acestea, să ne străduim să împlinim poruncile lui Dumnezeu, ferindu-ne de păcat şi săvârşind cât mai multe fapte bune, pentru că numai în acest fel ne vom putea bucura de bunătăţile împărăţiei cerurilor sau ale Ierusalimului ceresc, pe care Dumnezeu „*le-a pregătit celor ce Îl iubesc pe El*” (I Corinteni 2,9).

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2017

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,
Hristos a înviat!

Într-una din epistolele sale, Sfântul Apostol Pavel menționează faptul că „*Dumnezeu nu este al neorânduielii*” (I Corinteni 14,33), de aceea trebuie să fim conştienți că în ceea ce priveşte relația Lui cu lumea, precum crearea, mântuirea şi judecarea acesteia, nimic nu este lăsat la voia întâmplării, ci totul se petrece conform unui plan bine stabilit, după cum vom vedea în cele ce urmează.

În timpul activității publice a Domnului Hristos, înainte ca vreunul dintre Sfinții Săi Apostoli ori dintre

evrei să fi ştiut că Acesta va fi condamnat la moarte şi răstignit, Mântuitorul a afirmat: „*Dacă voieşte cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie. Cel ce nu-şi ia crucea şi nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine*” (Luca 9,23 şi Matei 10,38).

Întrucât neamul omenesc a fost eliberat din robia diavolului prin moartea Domnului Hristos pe cruce şi prin evenimentele care i-au urmat, în cuvântul nostru de astăzi vom vorbi despre „Sfânta Cruce”. Cu toate că termenul de „cruce” are mai multe sensuri, în cele ce urmează ne vom referi doar la lemnul pe care a fost răstignit Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Pentru a cunoaşte istoria lemnului crucii Mântuitorului lumii, trebuie să ne întoarcem până la patriarhul Avraam, părintele poporului ales, în timpul căruia locuitorii renumitelor cetăți Sodoma şi Gomora săvârşeau păcate contra firii. Aceste fărădelegi au aprins mânia lui Dumnezeu, care i-a grăit lui Avraam: „*Strigarea Sodomei şi a Gomorei este mare şi păcatul lor cumplit de greu. Aşadar, Mă voi pogorî şi voi vedea dacă faptele lor sunt cu adevărat aşa cum s-a suit până la Mine strigarea împotriva lor*” (Facere 18,20-21).

Deoarece în Sodoma locuia Lot, nepotul lui Avraam, împreună cu familia sa, patriarhul s-a temut că pedeapsa lui Dumnezeu îi va lovi şi pe aceştia şi, cunoscându-i că sunt oameni drepți, a început cu

Dumnezeu un dialog, sau mai bine spus o tocmeală, care dovedeşte puterea de mijlocire a unui om cu viaţă curată înaintea Creatorului cerului şi al pământului.

Astfel, Avraam i-a zis lui Dumnezeu: „*«Îl vei pierde Tu oare pe cel drept odată cu cel păcătos? Şi îi va fi oare celui drept ca şi cum ar fi păcătos? Presupunând că în cetatea aceea sunt cincizeci de drepţi, îi vei face să piară? Oare nu vei cruţa tot locul acela de dragul celor cincizeci de drepţi ce se află în cetate? Departe de Tine să faci una ca asta: să-l pierzi pe cel drept odată cu cel păcătos şi să-i fie celui drept ca şi cum ar fi păcătos! Cel ce judecă tot pământul, nu va face dreptate?». Zis-a Domnul: «De se vor găsi în cetatea Sodomei cincizeci de drepţi, de dragul lor voi cruţa toată cetatea şi tot locul acela». Şi răspunzând Avraam, a zis: «Iată, cutez să vorbesc Domnului meu, eu, care sunt pulbere şi cenuşă! Să presupunem că din cei cincizeci de drepţi lipsesc cinci; din pricina celor cinci vei pierde oare toată cetatea?». Zis-a Domnul: «Nu o voi pierde dacă aflu acolo patruzeci şi cinci de drepţi». Şi din nou a grăit Avraam şi a zis: «Dar de se vor găsi acolo numai patruzeci de drepţi?». Şi Domnul a zis: «Nu o voi pierde de dragul celor patruzeci!». Şi a zis iarăşi Avraam: «Să nu Se mânie Domnul meu dacă voi mai grăi: Dar de se vor găsi acolo doar treizeci de drepţi?». Zis-a Domnul: «Dacă aflu acolo treizeci nu o voi pierde». Şi a zis Avraam:*

«Iată că încă mai cutez să-I vorbesc Domnului meu! Dar dacă se vor găsi acolo doar douăzeci de drepți?». Răspuns-a Domnul: «De dragul celor douăzeci nu o voi pierde». Şi a mai zis Avraam: «Să nu se mânie Domnul meu dacă voi mai grăi încă o dată: Dar dacă se vor găsi acolo doar zece drepți?». Iar Domnul i-a zis: «De dragul celor zece nu o voi pierde»" (Facere 18,23-32).

Întrucât în Sodoma nu existau zece oameni drepți, Dumnezeu a trimis doi îngeri în această cetate. „*Cei doi au ajuns în Sodoma spre seară; iar Lot şedea la poarta Sodomei. Şi văzându-i, Lot s-a ridicat să-i întâmpine şi s-a plecat cu fața până la pământ şi a zis: «Domnii mei, vă rog să vă abateți pe la casa robului vostru şi rămâneți acolo peste noapte; spălați-vă picioarele, iar mâine vă veți deştepta de dimineață şi vă veți duce în drumul vostru». Ei însă au zis: «Nu, ci vom rămâne în uliță». Dar el a stăruit atât de mult, încât ei s-au abătut pe la el şi au intrat în casa lui. Atunci el le-a făcut ospăț; le-a copt azime, iar ei au mâncat. Dar mai înainte ca ei să se fi culcat, oamenii cetății - sodomiții - tot poporul până la unul, de la tânăr până la bătrân, au înconjurat casa şi l-au chemat afară pe Lot şi i-au zis: «Unde sunt bărbații care au venit la tine asupra nopții? Adu-ni-i afară, ca să-i cunoaştem!». Lot a ieşit la ei în fața uşii, a închis uşa după el şi le-a zis: «Nu, frații lor, vă rog să nu faceți niciun rău. Iată, eu am*

două fete care n-au cunoscut bărbat; vi le-aduc să faceți cu ele ce vă place, numai acelor oameni să nu le faceți nimic, de vreme ce-au intrat sub acoperişul casei mele!». Dar ei au zis către el: «Dă-te la o parte! Eşti un venetic, şi-acum faci pe judecătorul? Ție-ți vom face mai rău decât lor!». Şi s-au năpustit asupra lui Lot şi s-au apropiat de uşă ca să o spargă. Atunci îngerii care găzduiau în casa lui Lot, şi-au întins mâna, l-au tras pe Lot în casă şi au încuiat uşa; iar pe oamenii care erau la uşa casei i-au lovit cu orbire, de la mic până la mare, încât în zadar se chinuiau să găsească uşa. Apoi îngerii i-au zis lui Lot: «Ai pe cineva dintre ai tăi aici? Pe fiii tăi, pe fetele tale, pe ginerii tăi sau pe oricine mai ai în cetate, scoate-i din locul acesta, căci noi avem să nimicim locul acesta, pentru că strigarea împotriva locuitorilor cetății s-a suit la fața lui Dumnezeu, şi Domnul ne-a trimis să pierdem locul acesta». Atunci a ieşit Lot şi a grăit cu ginerii săi, cei ce aveau să le ia pe fetele lui, şi le-a zis: «Ridicați-vă şi ieşiți din locul acesta, căci Domnul va să piardă cetatea». Ginerilor însă li s-a părut că el glumeşte. Iar în revărsatul zorilor, îngerii îl zoreau pe Lot, zicând: «Ridică-te, ia-ți femeia şi pe cele două fete ale tale pe care le ai şi ieşi, ca nu cumva să pieri odată cu nelegiuirile cetății!». Cum însă el zăbovea, îngerii, din mila Domnului, l-au apucat de mână, pe el şi pe femeia lui şi pe cele două fete ale lui. Şi a fost că după

ce l-au scos afară, unul dintre ei a zis: «Scapă-ți viața! Să nu te uiți înapoia ta, nici să te opreşti în câmpie, ci fugi în munte, ca nu cumva să fii mistuit împreună cu locuitorii cetății!». Atunci Domnul a făcut să plouă peste Sodoma şi Gomora pucioasă şi foc din cer, şi a nimicit cetățile acestea, toate împrejurimile lor, pe toți locuitorii cetăților şi tot ce odrăslea din pământ. Femeia lui Lot însă s-a uitat înapoi şi s-a prefăcut în stâlp de sare. Iar Lot s-a aşezat în munte, împreună cu cele două fete ale sale, şi a locuit într-o peşteră, el şi cele două fete ale sale. Şi a zis fata cea mai mare către cea mai mică: «Tatăl nostru e bătrân, iar în ținutul acesta nu-i nimeni care să intre la noi, aşa cum se obişnuieşte în tot pământul. Haidem dar să-l îmbătăm pe tatăl nostru cu vin şi să ne culcăm cu el; şi astfel din tatăl nostru să ne ridicăm urmaşi». Şi în noaptea aceea l-au îmbătat pe tatăl lor cu vin; şi a intrat fata cea mai mare şi s-a culcat cu tatăl ei; dar el nu şi-a dat seama când s-a culcat ea şi când s-a trezit. Iar a doua zi a zis fata cea mai mare către cea mai mică: «Iată, eu m-am culcat azi-noapte cu tatăl meu; să-l îmbătăm şi-n noaptea asta cu vin şi du-te să te culci şi tu cu el; şi astfel să ne ridicăm urmaşi din tatăl nostru!». Şi l-au îmbătat pe tatăl lor cu vin şi-n noaptea aceea; şi a intrat şi fata cea mai mică şi s-a culcat cu el; dar el nu şi-a dat seama când s-a culcat ea şi când s-a trezit. Astfel amândouă fetele lui Lot au rămas grele de la

tatăl lor. Cea mai mare a născut un fiu şi i-a pus numele Moab, zicând: «Este din tatăl meu». Acesta este tatăl moabiţilor, care sunt şi-n ziua de astăzi. Şi a născut şi cea mai mică un fiu şi i-a pus numele Ben-Ammi, zicând: «Acesta-i fiul neamului meu». Acesta este tatăl amoniţilor, care sunt şi-n ziua de astăzi" (Facere 19,1-17; 24-26 şi 30-38).

După ce a aflat modul în care fiicele sale au rămas însărcinate, Lot s-a necăjit foarte mult şi l-a întrebat pe Avraam, unchiul său, ce să facă pentru a i se ierta păcatul incestului. Avraam i-a dat nepotului său trei vreascuri uscate şi i-a zis să le sădească într-un loc anume în pământ şi să aducă în fiecare zi apă din Iordan pentru a le uda, iar când lemnele vor înverzi, atunci să ştie că păcatul i-a fost iertat de către Dumnezeu. Lot a ascultat de sfatul unchiului său, a sădit cele trei surcele în pământ şi aducea zilnic apă din Iordan, care era departe de locul unde se găseau lemnele. Diavolul însă nu voia ca păcatul lui Lot să fie iertat, de aceea îi bea pe ascuns apa din ulcior, îi apărea nepotului lui Avraam sub forma unui cerşetor însetat şi-i cerea apă să bea, lua chip de şarpe şi speria asinul lui Lot, care vărsa apa şi multe altele. Cu toate acestea, nepotul lui Avraam ajungea în fiecare zi cu câteva picături de apă la vreascuri şi le uda. După trei ani lemnele au înverzit şi din ele a crescut un copac falnic. Pe locul unde a crescut acel arbore se găseşte astăzi mănăstirea Sfintei Cruci din Ierusalim.

Regele Solomon a zidit templul din Ierusalim, iar tâmplarii lui au tăiat copacul lui Lot pentru lucrări. Tulpina acestuia însă era atât de tare, încât nu a putut fi prelucrată şi a fost abandonată la marginea cetății, de unde a ajuns cu vremea în scăldătoarea Vitezda.

În timpul Domnului Hristos, această scăldătoare era foarte renumită între evrei, pentru că „*avea cinci pridvoare, în care zăcea mulțime de bolnavi: orbi, şchiopi, uscați, aşteptând mişcarea apei, căci un înger al Domnului se cobora din când în când în scăldătoare şi tulbura apa şi cel ce intra întâi după tulburarea apei se făcea sănătos de orice boală era ținut*" (Ioan 5,2-4).

Dintre numeroasele şi diversele minuni săvârşite de Dumnezeu în această lume, doar despre tămăduirile de la scăldătoarea Vitezda, din timpul Mântuitorului, citim în paginile Sfintei Scripturi că aveau un caracter permanent, arătând purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de poporul ales.

La scăldătoarea Vitezda, Domnul Hristos a vindecat un slăbănog, care era bolnav de treizeci şi opt de ani (Ioan 5,5-16), prilej cu care avem convingerea că a văzut lemnul lui Lot de acolo.

Când conducătorii poporului ales au obținut de la Pilat condamnarea la moarte a Mântuitorului, iar guvernatorul le-a spus: „*Luați-l şi răstigniți-l*" (Ioan 19,6), aceştia au poruncit să fie adus lemnul lui Lot din

scăldătoarea Vitezda, aflată în apropierea pretoriului roman, pentru că lemnul respectiv era renumit pentru duritatea şi greutatea lui. Cărându-şi crucea, Domnul Hristos a căzut de mai multe ori sub povara ei, iar soldaţii care Îl escortau „*au silit pe un trecător care venea din ţarină, pe Simon Cireneul, tatăl lui Alexandru şi al lui Ruf, să-I ducă crucea. Şi L-au dus la locul Golgota, care se tâlcuieşte Locul Căpăţânii. Şi I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n-a luat. Şi L-au răstignit şi şi-au împărţit hainele Lui, aruncând sorţi pe ele, care ce să ia*" (Marcu 15,21-24).

Pentru a cunoaşte istoria Golgotei, locul în care a fost răstignit Mântuitorul lumii, trebuie să se întoarcem până la Noe şi la potopul din timpul său.

După ce Adam şi Eva au fost alungaţi din rai, au avut mai mulţi copii, iar lumea a început să se înmulţească pe pământ, devenind tot mai păcătoasă. „*Dar Domnul Dumnezeu a văzut că răutatea oamenilor s-a mărit pe pământ şi că toate cugetele şi dorinţele inimii lor erau fără încetare numai spre rău. Şi S-a căit Dumnezeu că l-a făcut pe om pe pământ, şi S-a mâhnit întru inima Sa. Şi a zis Domnul: «Şterge-voi de pe faţa pământului pe omul pe care l-am făcut, de la om până la dobitoc şi de la târâtoare până la păsările cerului, tot voi pierde, căci Îmi pare rău că le-am făcut». Noe însă a aflat har înaintea Domnului Dumnezeu*" (Facere 6,5-8).

La porunca lui Dumnezeu, Noe a construit o corabie, în care a urcat câte şapte perechi de animale şi păsări curate şi câte o pereche de animale şi păsări necurate, iar înainte de a intra el cu familia sa, a adus în arcă şi craniul lui Adam, care fusese îngropat într-un loc cunoscut de toţi urmaşii săi.

În ziua în care Noe a intrat în corabie, „*s-au desfăcut toate izvoarele adâncului celui mare şi jgheaburile cerului s-au deschis; şi a plouat pe pământ timp de patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi; şi apele au crescut şi au ridicat corabia şi ea s-a înălţat deasupra pământului. Şi s-au înstăpânit apele şi-au tot crescut pe pământ; şi corabia se purta pe deasupra apelor. Şi-atât de mult s-au înstăpânit apele pe pământ, încât toţi munţii cei înalţi care erau sub cer s-au acoperit; cu cincisprezece coţi s-a ridicat apa deasupră-le şi toţi munţii cei înalţi s-au acoperit. Şi a murit tot trupul ce se mişca pe pământ: păsările, animalele, fiarele, toate vietăţile ce mişunau pe pământ, şi toţi oamenii. Toate cele ce aveau în nări suflare de viaţă, toate cele ce erau pe pământ uscat, toate au murit. Şi s-a stins toată fiinţa care se afla pe faţa întregului pământ, de la om până la dobitoc şi până la târâtoare şi până la păsările cerului, toate s-au stins de pe pământ; şi n-a rămas decât Noe şi ce era cu el în corabie*” (Facere 7,11-12 şi 17-23).

După ce potopul a încetat, apele s-au retras şi pământul s-a zvântat, „*Noe, femeia sa, fiii săi şi femeile*

fiilor săi; şi toate fiarele, toate animalele, toate păsările şi toate târâtoarele care se mişcă pe pământ, după felul lor, au ieşit din corabie. Şi Noe I-a zidit Domnului un jertfelnic; şi a luat din toate animalele cele curate şi din toate păsările cele curate şi le-a adus ardere-de-tot pe jertfelnic. Şi Domnul Dumnezeu a mirosit bună mireasmă şi a zis Domnul Dumnezeu în inima Sa: «De-acum nu voi mai blestema pământul din pricina faptelor omului, căci cugetul inimii lui se pleacă spre rău încă din tinereţea lui; şi nici nu voi mai pierde toate făpturile vii aşa cum am făcut. De-acum, câte zile va avea pământul, semănatul şi seceratul, frigul şi căldura, vara şi iarna, ziua şi noaptea nu vor mai înceta!»" (Facere 8,18-22).

„*Şi i-a grăit Dumnezeu lui Noe şi fiilor săi care erau cu el, zicând: «Iată, Eu închei legământul Meu cu voi, cu urmaşii voştri de după voi şi cu toate fiinţele vii care sunt cu voi: cu păsările, cu animalele şi cu toate fiarele pământului care sunt cu voi, cu toate câte au ieşit din corabie; cu voi închei acest legământ: niciun trup nu va mai pieri de apele potopului şi niciun potop nu va mai fi să pustiască pământul». Şi a zis Domnul Dumnezeu către Noe: «Iată semnul legământului pe care Eu îl fac cu voi şi cu toată fiinţa vie care este cu voi, din neam în neam şi de-a pururi: curcubeul Meu îl aşez în nor, ca să fie el semn al legământului dintre Mine şi pământ. Şi fi-va că ori de câte ori voi*

aduna nor deasupra pământului şi curcubeul Meu se va arăta în nor, Îmi voi aduce aminte de legământul Meu pe care l-am încheiat cu voi şi cu toată ființa vie a oricărui trup, şi apele nu vor mai deveni potop ca să nimicească tot trupul. Fi-va curcubeul Meu în nor şi Eu îl voi vedea şi-Mi voi aduce aminte de legământul veşnic dintre Mine şi toată ființa vie din tot trupul care este pe pământ!». Şi iarăşi a zis Dumnezeu lui Noe: «Acesta este semnul legământului pe care Eu l-am încheiat între Mine şi tot trupul care este pe pământ»" (Facere 9,8-17).

„*Şi i-a binecuvântat Dumnezeu pe Noe şi pe fiii săi şi le-a zis: «Creşteți şi înmulțiți-vă şi umpleți pământul şi stăpâniți-l!»*" (Facere 9,1), repetând cuvintele pe care le-a adresat lui Adam şi Eva, după ce i-a creat şi i-a aşezat în grădina din Eden, dar de această dată Dumnezeu a adăugat: „*Groază şi frică de voi să aibă toate fiarele pământului, toate păsările cerului, tot ce se mişcă pe pământ şi toți peştii mării; căci toate acestea pe mâna voastră le-am dat. Tot ce se mişcă şi tot ce trăieşte să vă fie de mâncare; aşa cum iarba verde, pe toate vi le-am dat*" (Facere 9,2-3).

Dacă primii oameni care au trăit pe pământ nu s-au hrănit cu carne, Noe şi urmaşii lui au primit această binecuvântare din partea lui Dumnezeu, datorită faptului că Noe a salvat animalele şi păsările de la înec, luându-le cu el în corabie.

După ce Noe a fost binecuvântat de Dumnezeu, asemenea protopărinților Adam şi Eva, a îngropat craniul lui Adam sub un dâmb, pe care l-a numit „Locul căpățânii", „*căruia pe evreieşte i se zice Golgota*" (Ioan 19,17).

Prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, crucea Domnului Hristos a fost înfiptă pe culmea Golgotei, deasupra craniului lui Adam. În momentul în care Mântuitorul şi-a dat duhul pe cruce, „*pământul s-a cutremurat şi pietrele s-au despicat*" (Matei 27,51), iar sângele Domnului Hristos s-a prelins printr-o crăpătură până pe craniul lui Adam, spălându-i păcatul din rai şi, precum „*printr-un om a venit moartea, tot printr-un om a venit şi învierea morților, căci după cum toți mor în Adam, tot aşa toți vor învia întru Hristos*" (I Corinteni 15,21-22).

În unele icoane ale răstignirii Domnului Hristos, sub cruce este reprezentat un craniu, care nu este altul decât cel al lui Adam.

Numeroşi cercetători şi specialişti din întreaga lume au studiat cu multă atenție stânca crăpată a Golgotei, fără a putea oferi o explicație ştiințifică a faptului că, în timpul cutremurului care s-a produs la moartea Mântuitorului pe cruce, piatra de sub aceasta nu s-a despicat de-a lungul fibrei, aşa cum se întâmplă cu orice lemn sau stâncă, ci de-a curmezişul fibrei, ceea ce nu s-a mai întâmplat nicăieri în lume.

Cine se duce la Ierusalim poate vedea şi astăzi crăpătura din Golgota şi locul unde se găsea cândva craniul lui Adam.

Iubiți fii sufleteşti,

Din cele prezentate până acum am constatat că Dumnezeu săvârşeşte în lume nenumărate minuni, iar ceea ce constituie pentru cei lipsiți de credință simple coincidențe sau jocuri ale hazardului, pentru noi, cei luminați de credință, reprezintă lucrarea înțeleaptă a Atotputernicului Dumnezeu în creația Sa.

Cu toate că şi astăzi lumea este păcătoasă, ca în timpul lui Noe, Dumnezeu a făgăduit că nu o va mai pierde prin potop, ceea ce este liniştitor pentru noi.

Şi în zilele noastre sunt oameni care săvârşesc păcate contra firii, asemenea celor din Sodoma şi Gomora. În ultima vreme, aceştia vor să se căsătorească între ei şi chiar să înfieze copii. Unele state le-au permis acest lucru, iar anumite culte religioase chiar îi cunună. Dacă în vremea patriarhului Avraam şi a lui Lot nu fusese revelată încă nici măcar Legea Vechiului Testament, iar oamenii erau călăuziți doar de glasul propriei conştiințe, căci, după cum a afirmat Apostolul neamurilor, „*păgânii, care nu au lege, din fire fac cele ale legii, ei fără să aibă lege îşi sunt loruşi lege; ceea ce arată fapta legii scrisă în inimile lor, prin mărturia*

conştiinţei şi prin judecăţile lor, care îi învinovăţesc sau îi apără" (Romani 2,14-15), iar Dumnezeu s-a mâniat cumplit şi a pierdut cetăţile Sodoma şi Gomora „*cu pucioasă şi foc din cer*" (Facere 19,24), creştinii de astăzi nu pot aduce niciun argument pentru a justifica astfel de păcate, de vreme ce Domnul Hristos a spus: „*De n-aş fi venit şi nu le-aş fi grăit, păcat nu ar avea; dar acum ei nu au cuvânt de dezvinovăţire pentru păcatul lor*" (Ioan 15,22).

Ţinând cont de acest avertisment al Mântuitorului, să ne îndepărtăm de orice păcat şi să trăim în virtute, pentru că Dreptul Judecător, care va răsplăti tuturor oamenilor după faptele lor, „*pe cei răi cu rău îi va pierde*" (Matei 21,41), iar celor buni le va găti loc în rai, alături de Maica Domnului şi de toţi sfinţii.

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2008

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți fii duhovniceşti,

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu sărbătorim pentru prima dată în Episcopia Sălajului marele praznic al naşterii după trup a Domnului nostru Iisus Hristos, acest eveniment fiind punctul de referință în împărțirea anilor, care, după cum ştim prea bine, se numără înainte şi după Hristos. Părintele erei creştine, care a conceput această împărțire a timpului, este Sfântul Cuvios Dionisie Exiguul, cunoscut şi sub numele de „cel Smerit", un străromân născut în Dobrogea pe la 470, trecut la Domnul la Roma, în jurul anului 545, canonizat anul acesta de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române,

având ca dată de prăznuire ziua de 1 septembrie, în care începe anul bisericesc.

Deşi înțeleptul Solomon a afirmat: „*Ceea ce este a mai fost, ceea ce s-a întâmplat se va mai petrece, căci nu este nimic nou sub soare*” (Ecclesiast 1,9), aceste cuvinte au fost valabile până la întruparea Fiului lui Dumnezeu, când Creatorul S-a unit cu creatura, iar Dumnezeu cel veşnic a coborât în timp. Anul acesta vom prezenta naşterea Domnului Hristos din punct de vedere istoric.

În anul 63 î.Hr. Palestina a fost cucerită de armata generalului roman Pompei, devenind prin aceasta provincie imperială romană. În anul naşterii Domnului Hristos, împăratul Octavian Augustus a dispus efectuarea unui recensământ în întregul imperiu, pentru a cunoaşte cu exactitate numărul locuitorilor acestuia, încât să poată fi stabilite fără greşeală taxele pe care le avea de plătit fiecare provincie către vistieria imperială. Pentru a nu se crea nicio eroare de numărare a populației, împăratul a poruncit ca fiecare cetățean din imperiu să fie înregistrat în localitatea lui de baştină. Sfânta Scriptură relatează desfăşurarea acestui recensământ: „*În zilele acelea a ieşit poruncă de la Cezarul August să se înscrie toată lumea. Această înscriere, cea dintâi, s-a făcut pe când Quirinius ocârmuia Siria. Şi se duceau toți să se înscrie, fiecare în cetatea sa. Şi Iosif s-a suit şi el din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David,*

care se numeşte Betleem, pentru că el era din casa şi din seminţia lui David, ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată" (Luca 2,1-5). Din pricina mulţimii călătorilor sosiţi în Betleem, pentru a se înscrie la recensământ, toate hanurile sau casele de oaspeţi erau ocupate, de aceea Dreptul Iosif şi Fecioara Maria s-au adăpostit într-o peşteră de la marginea oraşului. „*Iar pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască, şi L-a născut pe Fiul ei Cel Întâi-Născut şi L-a înfăşat şi L-a culcat în iesle. Şi în ţinutul acela erau păstori care stăteau pe câmp şi-şi păzeau turma făcând noaptea de strajă. Şi iată, îngerul Domnului a stat lângă ei şi slava Domnului a strălucit împrejurul lor şi ei s-au înfricoşat cu frică mare. Dar îngerul le-a zis: «Nu vă temeţi. Că, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul; că în cetatea lui David vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul. Şi acesta vă va fi semnul: Veţi găsi un prunc înfăşat şi culcat în iesle». Şi, deodată, împreună cu îngerul s-a văzut mulţime de oaste cerească lăudându-L pe Dumnezeu şi zicând: «Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire!»*" (Luca 2,6-14). După ce îngerii au plecat, păstorii s-au dus „*şi au aflat pe Maria, pe Iosif şi pe Prunc culcat în iesle*" (Luca 2,16). Ei au devenit astfel primii martori ai naşterii Mântuitorului, aşa cum străjerii de la mormânt vor fi primii martori ai învierii Lui.

După naşterea Pruncului Iisus, Gaşpar, Melchior şi Baltazar, trei magi de la Răsărit, au sosit în Ierusalim, capitala Iudeii, întrebând: „*Unde este regele iudeilor, Cel ce S-a născut? Căci în Răsărit I-am văzut steaua şi am venit să I ne închinăm*" (Matei 2,2). Magii erau cititori în stele, care remarcând o stea cu o strălucire deosebită, au înțeles că aceasta le vesteşte naşterea unui om însemnat, despre care ei socoteau că este fiul unui rege, motiv pentru care au urmat steaua până la Ierusalim. Sfânta Scriptură nu consemnează numele celor trei magi, dar noi le cunoaştem din Sfânta Tradiție.

Auzind vestea răspândită de magi, Irod cel Mare, regele Iudeii, „*s-a tulburat şi tot Ierusalimul împreună cu el. Şi adunând pe toți arhiereii şi cărturarii poporului, i-a întrebat: «Unde este să Se nască Hristos?». Iar ei i-au zis: «În Betleemul Iudeii, că aşa este scris de prorocul: Şi tu, Betleeme, pământul lui Iuda, nicidecum nu eşti mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieşi Cârmuitorul care va păstori pe poporul Meu Israel». Atunci Irod i-a chemat în taină pe magi şi a aflat limpede de la ei vremea când li s-a arătat steaua. Şi trimițându-i la Betleem, le-a zis: «Mergeți şi cercetați cu de-amănuntul despre Prunc şi dacă-L veți afla, dați-mi şi mie de veste, pentru ca să vin şi eu să mă închin Lui». Iar ei, ascultându-l pe rege, au plecat; şi iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit şi a stat deasupra locului unde era Pruncul. Şi intrând în*

casă, L-au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Sa; şi căzând la pământ, I s-au închinat; şi deschizându-şi vistieriile, I-au adus daruri: aur, tămâie şi smirnă. Dar luând prin vis înştiinţare să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s-au dus în ţara lor" (Matei 2,3-12).

Irod ştia prea bine că în casa lui nu se născuse niciun copil în ultimul timp, acest lucru fiind cu neputinţă, de vreme ce el avea peste şaptezeci de ani, ceea ce însemna foarte mult pentru acea vreme, de aceea regele şi-a dat imediat seama că magii vorbesc despre naşterea lui Mesia. Adunând toţi arhiereii şi cărturarii poporului, regele i-a întrebat despre locul în care urma să se nască Mântuitorul. Aceştia cunoscând cărţile profeţilor, i-au relatat prorocia lui Miheia, care anunţa că Mântuitorul se va naşte în Betleem. Chemându-i pe magi, regele i-a trimis la Betleem, spunându-le să-i dea de ştire dacă găsesc Pruncul, pentru a merge şi el să I se închine.

Irod era un om deosebit de suspicios, care nu a pregetat să-şi ucidă soţia, pe Mariamne, şi trei fii, pe Alexandru, Aristobul şi Antipater, crezând că aceştia uneltesc împotriva lui, pentru a-i uzurpa tronul. Motivul real pentru care regele i-a trimis pe magi la Betleem, să afle unde se găsea Pruncul, era acela că el voia să ia viaţa Acestuia. Pentru un om raţional este lipsită de orice sens gândirea regelui septuagenar, care îşi simţea tronul ameninţat de un prunc abia născut. De asemenea, cu toate că Irod ştia că Pruncul de care vorbeau magii

era Mesia cel promis de Dumnezeu şi aşteptat de evrei, acest fapt nu l-a împiedicat să-i dorească moartea.

După ce au ieşit de la rege, magilor le-a apărut din nou steaua, conducându-i până în Betleem, la locul unde se găsea Pruncul. Ținând cont de faptul că între Ierusalim şi Betleem sunt doar zece kilometri, magii, care călătoreau pe cămile, au parcurs această distanță într-un timp scurt.

Astronomul Johannes Kepler a demonstrat ştiințific, în anul 1606, că steaua care i-a condus pe magi din Răsărit până la Betleem a fost o triplă conjuncție a planetelor Jupiter şi Saturn în constelația Peştilor. Conjuncțiile simple au loc la aproximativ douăzeci de ani, pe când o asemenea conjuncție se produce la intervale de câteva sute de ani. Datorită faptului că Betleemul se găseşte la sud de Ierusalim, în cazul unei călătorii efectuate de către magi după-amiaza, steaua, foarte strălucitoare la apropierea amurgului, dădea într-adevăr impresia că mergea înaintea lor, aşa cum se menționează în Sfânta Scriptură. Omul de ştiință Richard Hennind a reconstituit artificial între 1933-1937, la planetariul din Dusseldorf, Germania, drumul stelei celor trei magi, demonstrând ipoteza lui Kepler în fața a mii de vizitatori.

Poporul ales a fost condus spre Hristos de Legea Veche, pe când magii, care au fost reprezentanții păgânilor la naşterea Pruncului Iisus, au fost călăuziți spre Acesta de o stea, ceea ce arată că Mântuitorul a venit în lume pentru toate popoarele. Se împlineşte

aici promisiunea făcută de Dumnezeu lui Avraam: „*Cu binecuvântare te voi binecuvânta, iar pe urmaşii tăi îi voi face numeroşi ca stelele cerului şi ca nisipul de pe ţărmul mării şi urmaşii tăi vor stăpâni cetăţile duşmanilor lor; şi prin urmaşul tău se vor binecuvânta toate neamurile pământului*" (Facere 22,17-18). Aşa cum păstorii din Betleem îi reprezintă pe evreii care vor îmbrăţişa învăţătura Mântuitorului, magii îi înfăţişează pe păgânii care vor fi convertiţi la creştinism.

După ce afluxul de călători prilejuit de recensământul din Betleem s-a încheiat, Sfânta Fecioară Maria cu Pruncul Iisus şi Dreptul Iosif au găsit loc într-o casă de oaspeţi. Aici i-au găsit magii şi s-au închinat Pruncului, aducându-I daruri de aur (ca Unui împărat), tămâie (ca Unui preot) şi smirnă (ca Unuia care Îşi va jertfi viaţa pentru mântuirea oamenilor). Înnoptând la Betleem, cei trei magi au primit înştiinţare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, încât a doua zi au pornit spre ţara lor pe alt drum. Deasupra peşterii în care magii şi-au petrecut prima noapte după plecarea lor din Betleem există astăzi mănăstirea Sfântului Teodosie, începătorul vieţii de obşte.

„*După plecarea magilor, îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif, zicând: «Ridică-te, ia Pruncul şi pe maica Sa şi fugi în Egipt şi stai acolo până când îţi voi spune eu, fiindcă Irod vrea să caute Pruncul ca să-L omoare». Şi ridicându-se Iosif, i-a luat în timpul nopţii pe Prunc şi pe maica Sa şi a plecat în Egipt*" (Matei

2,13-14). Pe drum, celor trei le-a ieşit în cale un tâlhar vestit, care privind la faţa Pruncului, a exclamat: „Chiar dacă Dumnezeu S-ar fi făcut om, nu ar fi putut fi mai frumos decât Pruncul Acesta”, şi i-a lăsat să-şi continue călătoria, fără să le facă vreun rău.

După ce şi-a dat seama că magii nu se mai întorc, regele „*Irod s-a mâniat foarte şi, trimiţând ostaşi, i-a ucis pe toţi pruncii care erau în Betleem şi în toate hotarele lui, de doi ani şi mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi*” (Matei 2,16). Prin această măsură sângeroasă regele credea că Îl va ucide pe Pruncul Iisus şi în acest fel îşi va proteja tronul. Pe cât de nepopular fusese Irod între evrei până acum, din acest moment va ajunge să fie chiar urât de către supuşii săi.

Dreptul Iosif, Sfânta Fecioară Maria şi Pruncul Iisus au stat o vreme în Egipt, existând până astăzi mărturii ale trecerii lor prin această ţară, iar „*după moartea lui Irod, îngerul Domnului i s-a arătat în vis lui Iosif, zicându-i: «Ridică-te, ia Pruncul şi pe maica Sa şi mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau viaţa Pruncului». Iar el, ridicându-se, a luat Pruncul şi pe maica Sa şi a venit în pământul lui Israel. Şi auzind că Arhelau domneşte în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo şi, luând poruncă prin vis, s-a dus în părţile Galileii şi a venit şi a locuit în oraşul numit Nazaret, ca să se plinească ceea ce s-a spus prin profeţi, că Nazarinean Se va chema*” (Matei 2,19-23).

Acestea au fost evenimentele petrecute la naşterea Pruncului Iisus, care au dovedit de atunci că Cel ce a venit în lume nu era un om oarecare, ci Fiul lui Dumnezeu făcut om.

În această perioadă a anului avem solstiţiul de iarnă, când zilele încep să crească, iar nopţile să se scurteze. Prin acest fenomen parcă şi natura vrea să ne anunţe că zorii mântuirii s-au ivit, pentru că a venit în lume Hristos, „*Soarele dreptăţii*" (Maleahi 3,20).

Cunoscând faptul că Fiul lui Dumnezeu a venit în lume numai din iubire, pentru noi şi pentru a noastră mântuire, să ne apropiem şi noi de Dumnezeu prin credinţă, iubire şi fapte bune, pentru a putea fi alături de El şi de sfinţi în împărăţia cerurilor.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor să aveţi parte de sănătate deplină, viaţă îndelungată, realizări spirituale şi materiale spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. „La mulţi ani binecuvântaţi!".

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2009

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiţi fii duhovniceşti,

Ne găsim astăzi în ziua marelui praznic al naşterii după trup a Domnului nostru Iisus Hristos. Cu toate că acest eveniment a avut loc în urmă cu aproape două mii de ani, el a fost plănuit de Dumnezeu din veşnicie, chiar înainte de a fi creată lumea. Întruparea Fiului lui Dumnezeu a fost numită de Biserică „taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută", pentru că până în ziua în care Sfântul Arhanghel Gavriil a fost trimis de Dumnezeu să-i binevestească Sfintei Fecioare Maria că ea va naşte pe Fiul Lui, nici puterile cereşti nu cunoşteau acest plan măreţ al lui Dumnezeu.

Sfinții Părinți afirmă că venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu le-a fost necunoscută îngerilor pentru ca diavolii, care sunt îngeri pervertiți lăuntric şi alungați de la fața lui Dumnezeu, să nu ştie nimic despre ea.

Cu toate că întruparea Fiului lui Dumnezeu a fost o taină, lumea a fost pregătită cu multă grijă de Dumnezeu pentru aceasta. Momentul în care oamenii au fost pe deplin pregătiți pentru venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu a fost numit sugestiv de către Sfântul Apostol Pavel „*plinirea vremii*" (Galateni 4,4).

Primul act în pregătirea lumii pentru primirea Fiului lui Dumnezeu a avut loc în grădina cea din Eden, după căderea protopărinților Adam şi Eva în păcat, dar înainte de alungarea lor, când Dumnezeu a anunțat că peste timp lucrarea Satanei în lume va fi zădărnicită de un urmaş al femeii. Dumnezeu i-a zis în acest sens şarpelui (adică Satanei): „*Duşmănie voi pune între tine şi femeie, între sămânța ta şi sămânța ei; aceasta (adică sămânța, cineva născut din femeie) îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul* (îl vei face să sufere)" (Facere 3,15).

În realizarea scopului Său, Dumnezeu şi-a ales un popor, din sânul căruia urma să se nască la momentul potrivit, sau la plinirea vremii, Mântuitorul lumii. Acest popor a primit de la Dumnezeu Legea Vechiului Testament, care a fost, conform afirmației Sfântului Apostol Pavel, „*o călăuză spre Hristos*" (Galateni

3,24). Dumnezeu a ridicat din timp în timp proroci dintre evrei, pentru a menține în permanență trează conştiința acestora despre rolul lor cu totul aparte în istoria lumii.

În cele ce urmează vom prezenta cele mai importante prorocii mesianice ale Vechiului Testament care au vestit venirea în lume a Mântuitorului cu sute de ani înainte ca aceasta să aibă loc, înfățișând chiar unele evenimente din viața Lui.

Dumnezeu i-a spus lui Avraam, părintele poporului ales: „*Eu voi ridica din tine un popor mare, te voi binecuvânta şi-ți voi mări numele şi tu vei fi izvor de binecuvântare. Voi binecuvânta pe cei ce te vor binecuvânta, iar pe cei ce te vor blestema îi voi blestema; şi se vor binecuvânta întru tine toate neamurile pământului*" (Facere 12,2-3). Această prorocie vesteşte că Mântuitorul se va naşte din urmaşii lui Avraam şi faptul că El va veni pentru toate neamurile pământului.

Poporul ales era format din douăsprezece seminții, însă din prima Carte a Sfintei Scripturi s-a profețit faptul că „*nu va lipsi sceptrul din Iuda, nici toiag de cârmuitor din coapsele lui, până ce va veni Împăciuitorul, Căruia I se vor supune popoarele*" (Facere 49,10).

Profetul Miheia a scris: „*Iar tu, Betleeme Efrata, deşi eşti mic între miile lui Iuda, din tine va ieşi Stăpânitor peste Israel, iar obârşia Lui este dintru*

început, din zilele veşniciei" (Miheia 5,1), arătând locul naşterii Mântuitorului.

Prorocul Daniel a vorbit despre timpul naşterii: „*Şaptezeci de săptămâni de ani au fost rânduite pentru poporul tău şi pentru cetatea ta cea sfântă până ce se va sfârşi fărădelegea, se va pecetlui păcatul şi se va curăţi nedreptatea, până ce dreptatea cea veşnică va veni, se vor pecetlui vedenia şi prorocia şi se va unge Sfântul Sfinţilor*" (Daniel 9,24).

Despre naşterea lui Mesia din pântecele unei Fecioare şi despre pururea fecioria Maicii Domnului au scris profeţii Isaia şi Iezechiel: „*Iată, Fecioara va purta în pântece şi va naşte fiu şi-L vor chema cu numele de Emanuel, care înseamnă «Cu noi este Dumnezeu»*" (Isaia 7,14). „*Uşa aceasta va fi încuiată; ea nu se va deschide şi nimeni nu va trece prin ea, căci Domnul Dumnezeul lui Israel va intra prin ea, şi ea va fi încuiată*" (Iezechiel 44,2).

Prorocul Ieremia a scris despre pruncii din Betleem şi împrejurimi ucişi la porunca regelui Irod: „*Glas în Rama s-a auzit, plângere, tânguire şi jale: Rahela îşi plânge copiii şi nu vrea să se mângâie, pentru că nu mai sunt*" (Ieremia 31,15). Spre lămurire menţionăm faptul că în apropiere de Betleem se găsea orăşelul Rama, în vecinătatea căruia se afla mormântul Rahelei, soţia patriarhului Iacob, strămoaşa triburilor Efraim şi Manase.

Despre întoarcerea Pruncului Iisus din Egipt în Țara Sfântă, Dumnezeu a grăit prin gura profetului Osea: „*Din Egipt am chemat pe fiul Meu*” (Osea 11,1).

Prorocul Isaia a scris despre minunile pe care le va săvârşi Mântuitorul: „*Atunci ochii orbilor se vor deschide şi urechile surzilor vor auzi. Atunci va sări şchiopul ca cerbul şi limpede va fi limba gângavilor*” (Isaia 35,5-6).

Vinderea Mântuitorului de către Iuda pentru treizeci de arginți a fost profețită de Zaharia: „*Dacă socotiți cu cale, dați-Mi plata, dacă nu, să nu Mi-o dați! Iar ei Mi-au cântărit plata: treizeci de arginți*” (Zaharia 11,12).

Acelaşi profet a scris următoarele cuvinte despre intrarea triumfală a lui Mesia în Ierusalim: „*Bucură-te foarte, fiica Sionului, veseleşte-te, fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine drept şi biruitor; smerit şi călare pe asin, pe mânzul asinei*” (Zaharia 9,9).

Prorocul Isaia a prezentat în capitolul 53 al cărții sale cu lux de amănunte patimile Mântuitorului, motiv pentru care a fost supranumit pe bună dreptate „Evanghelistul Vechiului Testament”. Nu vom reda aici întregul capitol, pentru că este prea lung, dar el poate fi citit pe îndelete, acasă, de toți cei interesați.

Regele şi psalmistul David a prorocit despre sorții aruncați de soldații romani pentru cămaşa Mântuitorului:

„*Împărțit-au hainele mele loruşi, iar pentru cămaşa mea au aruncat sorți*” (Psalmul 21,20).

Acelaşi rege a vorbit şi despre învierea Domnului din morți: „*Nu-Mi vei lăsa sufletul în iad, nici nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea*” (Ps. 15,10).

Toate aceste profeții împlinite în persoana Domnului Hristos de la naşterea Sa din Preacurata Fecioară Maria, până la învierea Sa cu trupul din morți, nu au făcut decât să confirme cuvintele Mântuitorului spuse evreilor: „*Să nu socotiți că am venit să stric legea sau prorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc*” (Matei 5,17).

Dumnezeu a conlucrat şi cu celelalte popoare pentru venirea în lume a Fiului Său. Unul dintre principalele instrumente prin care lumea păgână a fost pregătită în vederea acceptării învățăturii Domnului Hristos a fost Alexandru Macedon, renumitul conducător de oşti, care la vârsta de 32 de ani era cârmuitorul celei mai mari împărății din antichitate. Aceasta se întindea din Grecia, peste întregul Orient Mijlociu, până la râul Hyfaz, din îndepărtata Indie.

Dumnezeu l-a înzestrat pe Alexandru cel Mare cu o inteligență şi un curaj de excepție, acesta fiind nu doar un mare cuceritor, ci şi un dibaci cârmuitor al vastului său imperiu, compus dintr-un conglomerat de popoare şi triburi de diferite religii şi mentalități. În cele ce urmează vom prezenta două exemple de tact ale lui

Alexandru Macedon, care a fost unul dintre cei mai mari strategi pe care i-a avut lumea vreodată.

În timpul campaniei sale prin Orientul Mijlociu, Alexandru a ajuns la cetatea Aornos, ridicată pe un perete stâncos înalt şi abrupt, care o făcea, practic, de necucerit. Un oracol prevestise că fortăreaţa va fi ocupată de nişte soldaţi înaripaţi. Ţinând cont de faptul că marele cuceritor se afla la poarta cetăţii în secolul al IV-lea î.Hr., nimeni nu se putea gândi atunci că omul va fi vreodată capabil să zboare.

Aflând de prezicerea oracolului, Alexandru a alcătuit o unitate de elită, compusă din trei sute de soldaţi originari din Muntele Epir, antrenaţi în ascensiuni periculoase, cărora le-a cerut să escaladeze, pe timp de noapte, stânca ameţitoare, pentru a ajunge deasupra fortăreţei, unde să fluture la revărsatul zorilor nişte văluri mari, albe, care să semene a aripi. Cu corzi şi crampoane, soldaţii s-au căţărat cu greu pe stâncă, dar până în zori au reuşit să ajungă pe creasta de deasupra cetăţii, unde au început să agite vălurile albe în toate direcţiile. În acel moment Alexandru a trimis un sol în cetate şi i-a înştiinţat pe cei de acolo că ostaşii înaripaţi de deasupra fortăreţei fac parte din oastea lui, somându-i să se predea imediat. Îngroziţi că prezicerea oracolului se adevereşte, apărătorii cetăţii s-au predat fără să opună rezistenţă. Datorită unei stratageme,

Alexandru cel Mare a ocupat fortăreața de necucerit fără să scoată măcar sabia din teacă.

În drumul său, Alexandru Macedon a cucerit o altă cetate, al cărei rege îşi aştepta resemnat sfârşitul. Marele cuceritor însă i-a cruțat viața, căsătorindu-se cu Roxana, frumoasa lui fiică, şi confirmându-l pe acesta în continuare ca rege al cetății respective, dar supus lui.

Marele merit al lui Alexandru Macedon în planul lui Dumnezeu a fost acela că el a răspândit limba şi cultura greacă pe un teritoriu foarte întins.

Alt pas important al pregătirii lumii păgâne în vederea primirii învățăturii Mântuitorului l-a făcut regele Ptolemeu Philadelphul din Alexandria Egiptului, oraş înființat de Alexandru cel Mare, care îi poartă numele până astăzi. La insistențele lui Demetrius, bibliotecarul şef al renumitei Biblioteci din Alexandria, regele Ptolemeu a dispus în anul 250 î.Hr. ca Vechiul Testament să fie tradus din ebraică în limba greacă. Datorită acestui fapt, cei care au citit cartea sfântă a evreilor au ajuns să cunoască Legea Veche şi profețiile despre Mântuitorul. Drept consecință, la pogorârea Sfântului Duh peste Sfinții Apostoli, în Ierusalim erau prozeliți, adică adepți ai religiei mozaice, „*bărbați cucernici din toate neamurile care sunt sub cer: parți, mezi, elamiți şi cei ce locuiesc în Mesopotamia, în Iudeea, în Capadocia, în Pont, în Asia, în Frigia, în Pamfilia, în Egipt şi în părțile Libiei, cretani şi arabi*" (Faptele Apostolilor 2,5 şi 9-11).

Cu siguranță mulți dintre aceştia au devenit simpatizanți ai religiei iudaice după ce au citit Vechiul Testament în greceşte, limba de circulație din acel timp.

Cu trecerea vremii Imperiul Roman a luat locul celui întemeiat de Alexandru cel Mare. Întrucât dintre cele două culturi cea greacă era superioară, a ieşit vorba: „Romanii i-au cucerit pe greci cu armele, dar grecii i-au cucerit pe romani prin cultură". În urma acestui fapt, în provinciile vastului Imperiu a fost impusă limba latină, fără a fi însă înlăturată cea greacă.

Alt moment pregătitor crucial al „plinirii vremii" a avut loc în anul 63 î.d.Hr., când generalul roman Pompei a cucerit Palestina, fiind înlesnită prin aceasta libera circulație a evreilor pe tot cuprinsul Imperiului Roman, dar şi a celorlalți cetățeni ai Imperiului în Țara Sfântă.

Acest fapt nu a rămas fără urmări în istoria mântuirii. Ca dovadă avem recensământul efectuat la porunca împăratului Octavian Augustus, datorită căruia Dreptul Iosif şi Sfânta Fecioară Maria au călătorit de la Nazaret la Betleem, localitatea lor de baştină, unde S-a născut Pruncul Iisus, împlinindu-se prin aceasta prorocia lui Miheia, precum şi închinarea celor trei magi de la Răsărit, care au venit de departe pentru a-I aduce daruri Pruncului.

Fiul lui Dumnezeu S-a născut în sânul poporului ales, dar El a venit pentru întreaga omenire. Deşi Mântuitorul a propovăduit în aramaică, limba evreilor

din vremea Sa, toate cărțile Noului Testament au fost scrise în greacă, pentru ca învățătura cea mântuitoare să se poată răspândi cu uşurință în toată lumea cunoscută atunci. Singura carte a Noului Testament scrisă în aramaică a fost Evanghelia după Matei, care şi ea a fost tradusă imediat în greceşte.

Domnul Hristos le-a poruncit Sfinților Apostoli: „*Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă*" (Matei 28,19-20). Ucenicii Mântuitorului au îndeplinit cu succes această misiune, predicând Evanghelia din Spania până în India (unde fuseseră odinioară hotarele răsăritene ale Imperiului lui Alexandru cel Mare). Răspândirea foarte rapidă a învățăturii Domnului Hristos la neamuri, prin Apostoli şi ucenicii lor, a dovedit faptul că popoarele păgâne erau pregătite pentru venirea Fiului lui Dumnezeu în lume.

Mântuitorul a spus: „*Nu tot cel ce-Mi zice: Doamne, Doamne! va intra în împărăția cerurilor, ci cel care face voia Tatălui Meu Celui din ceruri*" (Matei 7,21). Din aceste cuvinte înțelegem că simplul fapt de a fi creştini nu ne mântuieşte, ci noi trebuie să conştientizăm că în zadar S-a născut Pruncul Iisus în Betleem, dacă nu se naşte şi în inimile noastre. De aceea să împlinim poruncile lui Dumnezeu, ferindu-ne

de păcat şi săvârşind fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor să aveţi parte de sănătate deplină, viaţă îndelungată, realizări spirituale şi materiale spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. „La mulţi ani buni!”.

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2010

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu sărbătorim din nou împreună măreţul praznic al Crăciunului sau naşterea Pruncului Iisus din pântecele preacurat al Maicii Sale. Când vorbim despre zămislirea lui Dumnezeu Cuvântul în pântecele Sfintei Fecioare Maria şi despre naşterea Sa din Maica Sfântă noi spunem că Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat. Acest termen însă nu acoperă în întregime sensul coborârii Fiului lui Dumnezeu în lume, pentru că El nu şi-a asumat numai trup omenesc, ci şi suflet, de aceea corect este să spunem că Fiul lui Dumnezeu s-a înomenit, de vreme ce El Şi-a asumat în persoana Sa cea dumnezeiască omul întreg, nu doar o parte a acestuia.

Care este însă motivul pentru care Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om?

În primul verset din Sfânta Scriptură citim că „*la început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul*” (Facere 1,1). Sfinții Părinți ai Bisericii înțeleg prin „cer” universul spiritual, adică lumea îngerilor, iar prin „pământ” universul material. Spre deosebire de spirit, care este simplu, materia, creată la început netocmită, a fost organizată de Dumnezeu în cele şase zile ale creației în diverse forme de existență şi moduri de manifestare, iar în cea de-a şasea zi, „*luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om şi a suflat în fața lui suflare de viață şi s-a făcut omul ființă vie*” (Facere 2,7). Întrucât trupul omului a fost plămădit din pământ, iar sufletul i-a venit prin suflare de la Dumnezeu, dintre toate creaturile universului numai omul este compus din materie şi spirit, fapt care îl face să aparțină ambelor lumi (materială şi spirituală), el fiind prin aceasta inelul de legătură dintre ele sau sinteza lor. Dacă nu avea suflet, omul era animal, dacă nu avea trup, era înger.

Omul a fost creat compus pentru că Dumnezeu voia să se unească cu el, iar prin intermediul lui cu întreaga creatură. De aceea l-a creat Dumnezeu pe om ca inel de legătură al lumii spirituale şi materiale, ca recapitulare şi epilog al tuturor creaturilor, cu scopul ca unindu-Se cu el, să se unească cu toate creaturile şi să recapituleze în Hristos cele cereşti şi cele pământeşti.

Înainte de a hotărî creația, fie a îngerilor, fie a oamenilor, fie a oricărei altei creaturi, Dumnezeu a prehotărât în sfatul Lui cel veşnic înomenirea Fiului Său.

Există oare şi vreun alt scop al venirii Fiului lui Dumnezeu în lume?

Prin mâncarea din roadele pomului oprit, în grădina cea din Eden, omul căzuse în păcat şi pentru că singur nu se putea elibera sau mântui din robia păcatului, a diavolului şi a morții, Dumnezeu Însuşi îl mântuieşte, pentru că „*cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu*" (Luca 18,27). Astfel, cel de-al doilea scop al înomenirii Fiului lui Dumnezeu este mântuirea omului din robia diavolului, a păcatului şi a morții, căci aşa cum a afirmat Sfântul Evanghelist Ioan, „*pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu în lume: ca să strice lucrurile diavolului*" (I Ioan 3,8).

Ce este de fapt mântuirea sau restaurarea? Mântuirea înseamnă revenirea omului, căzut prin păcat, la starea dinaintea căderii, de unde procesul desăvârşirii se continuă, aşa cum îl continua Adam dacă nu ar fi căzut în păcat.

Omul singur nu se putea mântui, nu se putea elibera de păcat, de aceea a fost necesară intervenția lui Dumnezeu în acest sens. Prin păcat însă, omul se pervertise în sine, deci pentru a fi mântuit, el trebuia schimbat lăuntric, trebuia restaurat din interior, încât doar o intervenție exterioară, străină omului, care nu

îl transforma lăuntric, nu era eficientă. Tocmai din acest motiv Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om, pentru a-l mântui pe om din interior.

Foarte multă lume este tentată să creadă că Fiul lui Dumnezeu S-a înomenit numai din cauza căderii omului. Dacă venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu ar fi fost determinată de căderea în păcat, atunci Satana, răul, ar fi condiționat-o. Realitatea însă nu este aceasta. Hristos nu este o întâmplare, un accident în istorie. Înomenirea lui Dumnezeu Cuvântul nu constituie o simplă consecință a biruinței diavolului asupra omului. Hristos nu este efectul unei lucrări a Satanei. Unirea naturii divine şi umane s-a făcut pentru că Dumnezeu a hotărât aceasta din veci. Indiferent dacă omul cădea în păcat sau nu, datorită iubirii Sale față de om, Dumnezeu se înomenea, pentru a se uni în acest mod cu creatura. Cu sau fără cădere, Dumnezeu a creat lumea pentru ca aici El să devină om şi pentru ca omul să devină dumnezeu prin har, participând la condițiile de existență dumnezeiască.

Mai mult decât în înomenire nu se poate coborî Dumnezeu la om. Mai mult nu poate fi ridicată umanitatea la Dumnezeu.

Dacă singurul motiv al venirii Fiului lui Dumnezeu în lume ar fi fost eliberarea omului din robia păcatului, atunci Dumnezeu Cuvântul trebuia să se facă şi înger, pentru a mântui şi pe îngerii căzuți. Dar aşa cum a afirmat Apostolul neamurilor, Fiul lui Dumnezeu „*nu*

a luat firea îngerilor, ci sămânța lui Avraam a luat" (Evrei 2,16).

Mântuirea omului nu a fost un act de dreptate din partea lui Dumnezeu, în sensul că omul a meritat prin faptele lui acest lucru, ci unul de iubire, pentru că „*Dumnezeu şi-a arătat dragostea Lui faţă de noi prin aceea că, pentru noi, Hristos a murit când noi eram încă păcătoşi, căci Dumnezeu ne-a mântuit, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre şi după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor*" (Romani 5,8 şi II Timotei 1,9).

De ce s-a născut Fiul lui Dumnezeu dintr-o Fecioară?

Când l-a aşezat în grădina raiului, Dumnezeu i-a zis lui Adam, primul om: „*Din toți pomii raiului poți să mănânci, dar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit!*" (Facere 2,16-17). Mâncând din rodul pomului oprit Adam a călcat porunca lui Dumnezeu şi a săvârşit păcatul strămoşesc, care a fost transmis tuturor urmaşilor săi, căci „*precum printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, tot aşa moartea a trecut la toți oamenii, pentru că toți au păcătuit în el*" (Romani 5,12). Despărțirea sufletului de trup înseamnă moartea trupului, iar despărţirea sufletului de Dumnezeu, prin păcat, înseamnă moartea acestuia, deci Adam, în urma călcării poruncii dumnezeieşti, a căzut întâi în moarte

sufletească şi abia după o viaţă întreagă trăită în afara grădinii raiului a murit şi cu trupul.

Dacă Fiul lui Dumnezeu S-ar fi născut la plinirea vremii dintr-o femeie obişnuită, ca orice om, ar fi moştenit şi El păcatul strămoşesc, iar de vreme ce „*plata păcatului este moartea*" (Romani 6,23), şi El ar fi trebuit să moară ca orice om, fără să poată învia din morţi şi fără să poată învia oamenii a căror fire a asumat-o. În această situaţie crucea Lui n-ar fi fost mântuitoare, pentru că El nu ar fi acceptat moartea de bunăvoie pentru ceilalţi oameni, ca să o poată birui, ci ar fi suportat-o fără voie, pentru vina Lui, ca o lege căreia i-ar fi fost şi El supus.

Sfânta Fecioară Maria nu a avut păcate personale, iar la bunavestire, odată cu zămislirea Fiului lui Dumnezeu, a fost curăţită de păcatul strămoşesc, astfel încât Fiul lui Dumnezeu Şi-a asumat firea omenească curată, neîntinată de păcat. Arhanghelul Gavriil i-a spus Fecioarei Maria în Nazaret: „*Duhul Sfânt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri*" (Luca 1,35). Astfel Duhul Sfânt pe care Fiul lui Dumnezeu l-a comunicat umanităţii Sale în momentul zămislirii Sfintei Fecioare, a făcut ca această umanitate să fie fără de păcat, aşa cum a fost şi Adam la crearea lui, şi acelaşi Duh Sfânt i-a fost comunicat şi Fecioarei, pe care a curăţit-o de păcatul strămoşesc, încât să poată da din trupul şi din sângele ei trupul omenesc al Fiului

ei dumnezeiesc lipsit de păcatul strămoşesc, cât şi să-L poată naşte ca Fecioară. Întrucât Domnul nostru Iisus Hristos S-a născut dintr-o Fecioară, fără sămânță bărbătească, deci fără poftă, nu a avut păcat strămoşesc, şi fiind lipsit şi de păcate personale, după răstignire nu a putut fi reținut de moarte, care este o consecință a păcatului. Astfel între naşterea Fiului lui Dumnezeu din pântecele Sfintei Fecioare Maria şi biruirea morții pentru mântuirea oamenilor este o strânsă legătură.

Prin faptul că Fiul lui Dumnezeu, cea de-a doua persoană a Sfintei Treimi, a luat trup şi suflet omenesc, nu înseamnă că El s-a transformat din Dumnezeu în om, ci El a rămas Dumnezeu, dar şi-a asumat în ipostasul Său cel unul, alături de firea dumnezeiască, şi firea omenească, fiind Dumnezeu deplin şi om deplin, într-o singură persoană, după cum mărturiseşte Sfântul Apostol Pavel: „*Căci întru El locuieşte, trupeşte, toată plinătatea dumnezeirii*" (Coloseni 2,9).

Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu înomenit, a fost om deplin, asemenea nouă, dar fără de păcat. El Însuşi a spus despre Sine: „*Cine dintre voi Mă vădeşte de păcat?*" (Ioan 8,46), iar Sfântul Petru a afirmat despre Domnul Hristos că „*nu a săvârşit niciun păcat*" (I Petru 2,22). Mântuitorul nu putea să păcătuiască, pentru că păcatul este o faptă împotriva lui Dumnezeu, iar Dumnezeu nu poate lucra împotriva Sa, „*căci nu poate să Se tăgăduiască pe Sine Însuşi*" (II Timotei 2,13).

Dacă Domnul nostru Iisus Hristos nu a păcătuit, este El om adevărat?

Pe bună dreptate Domnul Hristos este om deplin, pentru că păcatul nu ține de firea omului. Păcatul nu a fost creat de Dumnezeu, ci a apărut în lumea îngerilor prin pervertirea lăuntrică a unora dintre ei, care prin aceasta s-au transformat în diavoli, îndepărtându-se prin voia lor de Dumnezeu şi de ceilalți îngeri. În rai, până la ispitirea de către diavol şi căderea în păcat, Adam şi Eva erau neîntinați de păcat. Păcatul a intrat în lumea noastră prin reaua întrebuințare de către protopărinți a libertății cu care i-a înzestrat Dumnezeu. Păcatul nu este propriu firii omeneşti, ci el este asemenea unui cariu care roade, strică şi denaturează firea omenească creată de Dumnezeu bună. Datorită păcatului au intrat în lume bolile, suferința şi moartea, iar „*cel ce săvârşeşte păcatul este de la diavolul, pentru că diavolul de la început păcătuieşte*" (I Ioan 3,8). Neavând păcate, Mântuitorul este în mod mai deplin om decât cei care păcătuiesc, iar prin aceasta îşi alterează firea creată de Dumnezeu bună.

Iubiți fii duhovniceşti,

Din cele prezentate până acum am înțeles rolul important pe care i l-a hărăzit Dumnezeu omului în lume, motiv pentru care regele şi psalmistul David I se adresează admirativ lui Dumnezeu: „*Ce este omul,*

că-ţi aminteşti de el? Sau fiul omului, că-l cercetezi pe el? Micşoratu-l-ai cu puţin faţă de îngeri, cu mărire şi cu cinste l-ai încununat şi l-ai pus peste lucrul mâinilor Tale, pe toate le-ai supus sub picioarele lui, oile şi boii, da, totul, chiar şi fiarele câmpului, păsările cerului şi peştii mării, cele ce străbat cărările mărilor. Doamne, Dumnezeul nostru, cât de minunat este numele Tău în tot pământul" (Psalmul 8,4-9).

De vreme ce Dumnezeu a făcut atât de multe pentru noi, oamenii, iar Fiul Lui a venit în lume, făcându-Se om, datori suntem şi noi să conlucrăm cu Dumnezeu, împlinindu-I poruncile, prin săvârşirea de fapte bune şi ferirea de păcat, pentru că doar în acest mod ne lucrăm propria mântuire şi ne gătim loc în împărăţia cerurilor.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor să aveţi parte de sănătate deplină, viaţă îndelungată, realizări spirituale şi materiale spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. „La mulţi ani buni!".

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2011

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,

Colindul străbun, atât de îndrăgit de noi toți, ne vesteşte că „*Astăzi s-a născut Hristos, / Mesia chip luminos, / Lăudaţi şi cântaţi / Şi vă bucuraţi!*”, introducându-ne în atmosfera de taină a naşterii Pruncului Iisus în Betleemul Iudeii sau a Crăciunului.

Întrucât venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu a fost rodul conlucrării dintre Dumnezeu şi om, iar anul acesta Maica Domnului a fost proclamată protectoarea oraşului Zalău, fiind pictată şi o frumoasă icoană care o reprezintă, astăzi vom vorbi despre Sfânta Fecioară Maria, cea pe care Dumnezeu şi-a ales-o de Mireasă şi

de Maică a Fiului Său, ea fiind vasul preacurat pe care omenirea l-a oferit lui Dumnezeu în vederea întrupării.

În faptul că Fiul lui Dumnezeu S-a născut din pântecele Sfintei Fecioare Maria avem dovada de necontestat că ea este cea mai neprihănită ființă de parte femeiască ce a trăit vreodată pe pământ, motiv pentru care a şi fost aleasă de Născătoare şi Maică a Fiului lui Dumnezeu.

Dacă Sfântul Duh întruchipează sfințenia divină, Fecioara Maria întruchipează sfințenia umană.

Când Arhanghelul Gavriil i-a vestit Sfintei Fecioare Maria că ea a fost aleasă să dea naştere Fiului lui Dumnezeu, „*Maria a zis către înger: «Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu ştiu de bărbat?»*" (Luca 1,34). Întrebarea Sfintei Fecioare este perfect justificată, pentru că fără sămânță bărbătească nicio femeie nu poate zămisli şi naşte, or ea era fecioară, deci din punct de vedere omenesc era cu neputință să zămislească. Atunci, „*răspunzând, îngerul i-a zis: «Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfântul care Se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema»*" (Luca 1,35). Rodnicia firii umane se reface în Sfânta Fecioară Maria prin lucrarea Duhului Sfânt, fără să fie necesară sămânța bărbatului, cum n-a fost necesară femeia la scoaterea Evei din Adam.

Dumnezeu Fiul numai pentru că avea din veci ca Părinte pe Dumnezeu Tatăl s-a putut face şi Fiu al unei

Maici omeneşti Fecioară. Numai fiindcă era Fiu al unui Tată ceresc nu avea nevoie de un tată pământesc ori s-a putut face fiu omenesc al unei Maici Fecioară. Paternității Tatălui din sfera divină îi corespunde maternitatea Născătoarei de Dumnezeu în sfera omenească.

Dumnezeu nu o forțează pe Fecioara Maria să accepte zămislirea Fiului Său, ci îi comunică prin înger că este vrednică de aceasta şi o invită să conlucreze cu El. Prin acceptul Sfintei Fecioare: „*Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău*" (Luca 1,38), adresat arhanghelului Gavriil, noi toți, întregul neam omenesc, ne-am dat acordul la întruparea Fiului lui Dumnezeu, fiind tainic cuprinşi în voința Sfintei Fecioare Maria. Astfel întruparea nu a fost numai lucrarea lui Dumnezeu, ci şi lucrarea voinței şi a credinței Fecioarei Maria.

La bunavestire Cuvântul lui Dumnezeu s-a sălăşluit întâi în sufletul înțelegător al Sfintei Fecioare, formându-şi cu consimțământul ei sufletul Său înțelegător plin de puterile sau rădăcinile spirituale ale trupului Său şi, prin aceasta, şi-a format din trupul Fecioarei trupul Său.

Sunt unii rătăciți de la dreapta credință care consideră că Maica Domnului nu este Născătoare de Dumnezeu, pentru că ea L-a născut pe Iisus Hristos ca om, iar nu ca Dumnezeu. Aceştia spun că de vreme ce Fiul s-a născut ca Dumnezeu din veci din Tatăl, iar ca om s-a născut la plinirea vremii din Fecioara Maria, Maica Domnului nu poate fi numită Născătoare de

Dumnezeu. Ținând cont şi de faptul că omul nu-L poate naşte pe Dumnezeu, în niciun caz Sfânta Fecioară nu este şi nu poate fi numită Născătoare de Dumnezeu.

Părinții Bisericii ne lămuresc însă în această privință, afirmând că Sfânta Fecioară Maria nu a născut firea omenească sau natura umană a Domnului nostru Iisus Hristos: „Natura nu are existență proprie, ci apare mereu personalizată. Aşadar, natura nu există decât prin persoane, şi fiecare persoană îşi posedă natura pe deplin. Fiecare dintre persoanele Sfintei Treimi deține deplinătatea naturii dumnezeieşti, aşa cum fiecare persoană umană posedă plinătatea naturii umane. Natura este aceeaşi la toți oamenii, însă persoanele sunt nenumărate, fiecare dintre ele fiind unică şi de neînlocuit". La întrupare, Fiul lui Dumnezeu şi-a asumat în persoana Lui, alături de firea dumnezeiască, natura omenească luată din Sfânta Fecioară, iar El s-a născut din Preacurata ca persoană, iar nu ca natură, pentru că întotdeauna natura este concretizată în ipostas. Maica Domnului a născut deci persoana lui Iisus Hristos, care cuprinde cele două firi: dumnezeiască şi omenească, iar nu firea Lui omenească, astfel încât pe drept cuvânt este şi poate fi numită Născătoare de Dumnezeu.

Întrucât Sfântul Evanghelist Luca menționează faptul că Sfânta Fecioară Maria a născut în Betleem pe „*Fiul ei Cel Întâi-Născut*" (Luca 2,7), iar Sfinții Evangheliști Matei şi Marcu vorbesc despre frații şi

surorile Domnului Hristos, amintindu-i chiar cu numele pe Iacob, Iosif, Simon şi Iuda (Matei 13,55 şi Marcu 6,3), unii interpreți neavizați ai Sfintei Scripturi au tras concluzia că Maica Domnului ar fi avut şi alți copii în afară de Domnul Hristos.

Deşi niciuna dintre surorile Mântuitorului nu este menționată cu numele în paginile Noului Testament, numărul acestora trebuie să fi fost cel puțin de trei, de vreme ce evreii din Nazaret au afirmat că „toate surorile Lui sunt la noi" (Matei 13,56).

Termenul „întâi-născut" utilizat de Sfântul Evanghelist Luca nu se referă la faptul că Domnul Hristos ar fi avut alți frați şi alte surori mai mici, ci la prescripțiile Legii Vechiului Testament, care îi acordau primului născut de parte bărbătească din familie o demnitate aparte şi prerogative speciale. Din acest motiv înțelegem de ce Iacob i-a răpit fratelui său Esau dreptul de întâi-născut (Facere 25,29-34). Respectând prevederile Vechiului Testament, Dreptul Iosif şi Sfânta Fecioară Maria au dus pruncul Iisus „*la Ierusalim, ca să-L pună înaintea Domnului, aşa cum este scris în legea Domnului, că tot întâi-născutul de parte bărbătească va fi închinat Domnului; şi ca să dea jertfă, aşa cum s-a zis în legea Domnului, o pereche de turturele sau doi pui de porumbel*" (Luca 2,22-24).

De asemenea, termenul „frate" întâlnit în paginile Sfintei Scripturi nu are numai sensul de fii ai aceloraşi

părinți, ci şi pe acela de nepot, verişor, rudenie, om din acelaşi popor, locuitor din aceeaşi cetate, aliat din alt popor sau chiar aparținător aceleiaşi religii. Pentru lămurire, vom prezenta mai multe exemple luate din Sfânta Scriptură: Lot era nepotul lui Avraam, pentru că „*lui Terah i s-au născut Avram, Nahor şi Haran, iar Haran i-a dat naştere lui Lot*" (Facere 11,27). Cu toate acestea, patriarhul Avraam îi spune nepotului său Lot: „*Să nu fie sfadă între mine şi tine, între păstorii mei şi păstorii tăi, căci suntem fraţi*" (Facere 13,8). „*Eleazar a murit fără să fi avut fii, ci numai fiice, pe care le-au luat de soții fiii lui Chiş, fraţii lor*" (I Paralipomena 23,22). Când regele David a transportat chivotul legii la Ierusalim „*a chemat pe căpetenia Uriel şi pe fraţii lui, o sută douăzeci şi pe căpetenia Asaia şi pe fraţii lui, două sute douăzeci*" (I Paralipomena 15,5-6). „*Când a ajuns mare, Moise a mers la fraţii săi, fiii lui Israel, şi le-a văzut corvezile*" (Ieşire 2,11). Lot le-a zis locuitorilor Sodomei, în care locuia: „*Fraţilor, vă rog, nu faceți acest rău*" (Facere 19,7). „*Din Cadeş Moise a trimis soli la regele Edomului ca să-i spună: «Aşa grăieşte fratele tău Israel»*" (Numeri 20,14). Sfinții Apostoli le spuneau tuturor creştinilor frați (Faptele Apostolilor 3,17; Romani 1,13; Iacov 5,9; II Petru 1,10; I Ioan 3,13 etc.).

Când Maica Domnului şi dreptul Iosif s-au întors din pelerinajul de la templul din Ierusalim fără copilul Iisus de doisprezece ani, „*socotind că El este printre*

călători, au mers cale de o zi, căutându-L printre rude şi cunoscuţi" (Luca 2,44). De vreme ce în această relatare nu există niciun indiciu că Iisus ar fi avut fraţi sau surori de sânge până la vârsta de doisprezece ani, teoria conform căreia aceştia s-ar fi născut ulterior este neverosimilă. De asemenea, dacă Maica Domnului ar fi avut alţi copii în afară de Domnul Hristos, când Acesta a fost răstignit nu ar fi încredinţat-o pe Sfânta Fecioară Apostolului Ioan, care „*din ceasul acela a luat-o acasă la el*" (Ioan 19,27).

Demn de remarcat este şi faptul că în paginile Noului Testament fraţii Domnului nu sunt numiţi niciodată fiii Mariei, mama lui Iisus, ci numai fraţii Lui.

Aşadar, fraţii şi surorile Domnului nostru Iisus Hristos despre care se vorbeşte în Noul Testament sunt fie verişori sau rude apropiate ale Mântuitorului, fie copiii dreptului Iosif, logodnicul Sfintei Fecioare Maria, dintr-o căsătorie anterioară.

Ţinând cont de mărturiile Sfintei Scripturi şi ale Sfinţilor Părinţi, Biserica a afirmat dintotdeauna că Maica Domnului a fost fecioară înainte de naştere, în timpul naşterii, precum şi după naşterea lui Iisus Hristos.

Despre naşterea lui Mesia din pântecele unei Fecioare a scris profetul Isaia: „*Iată, Fecioara va purta în pântece şi va naşte fiu şi-L vor chema cu numele de Emanuel, care înseamnă «Cu noi este Dumnezeu»*" (Isaia 7,14).

În legătură cu această profeție vom relata o istorioară. În antichitate exista în Alexandria Egiptului o bibliotecă foarte vestită, care era cea mai mare din toată lumea cunoscută atunci. Demetrius, bibliotecarul şef, l-a rugat în anul 250 î.Hr. pe regele Ptolemeu Philadelphul al Egiptului să organizeze traducerea cărților Vechiului Testament din ebraică în greacă, pentru a avea şi ei în bibliotecă faimoasa carte sfântă a evreilor. La reputația acelei biblioteci, la pretențiile ei şi la prețuirea de care se bucura în lumea întreagă, nici nu se concepea să lipsească o astfel de carte din rafturile ei. Regele a luat legătura cu arhiereii şi cu preoții templului din Ierusalim, şi le-a făcut cunoscută intenția sa, iar aceştia au fost de acord. Pentru traducere au fost desemnați şaptezeci de învățați evrei, care cunoşteau bine limba greacă. Cei şaptezeci de traducători au fost aşezați de către rege pe o insulă, repartizându-i-se fiecăruia dintre ei câte un fragment din Vechiul Testament, pentru ca traducerea să poată fi efectuată în cel mai scurt timp. Cartea profetului Isaia i-a revenit preotului Simeon. Acesta a început să traducă textul cărții, dar când a ajuns la cuvintele: „*Iată, Fecioara va purta în pântece şi va naşte fiu*” s-a gândit că o fecioară nu poate rămâne însărcinată şi a tradus: „tânăra femeie va lua în pântece”. A doua zi a vrut să-şi continue munca de traducător, dar a constatat că în textul grecesc în loc să scrie „tânăra femeie”, aşa cum tradusese el, era scris „fecioara”. A şters acest cuvânt şi a trecut din

nou „tânăra femeie”. Ziua următoare, când s-a uitat la text, a descoperit cu consternare că era scris tot „fecioara va lua în pântece”. A vrut să schimbe iarăşi expresia, însă Sfântul Arhanghel Gavriil, trimis de Dumnezeu, l-a prins de mână şi i-a spus să traducă textul aşa cum era în limba ebraică. Pentru a se convinge el însuşi că acest lucru este cu putință, arhanghelul i-a spus că nu va gusta moartea până nu va vedea pe Mesia născut dintr-o Fecioară.

După ce traducerea Vechiului Testament în limba greacă s-a încheiat a fost numită „Septuaginta”, după numărul celor şaptezeci de traducători.

Învățații evrei s-au întors în țara lor şi o dată cu trecerea anilor s-au mutat la Domnul unul după altul. Preotul Simeon îmbătrânea tot mai mult, fără a se putea stinge din viață, şi aştepta împlinirea făgăduinței făcută lui de Dumnezeu prin înger.

Când Pruncul Iisus a fost adus la templul din Ierusalim şi a fost închinat Domnului, aşa cum cerea tradiția iudaică cu fiecare întâi-născut, Simeon, care era foarte înaintat în vârstă, a venit şi el la templu, din îndemnul lui Dumnezeu. Văzându-l pe dreptul Iosif, un om bătrân, împreună cu Fecioara Maria, care era foarte tânără, Simeon a înțeles că Pruncul Iisus fusese zămislit în pântece fecioresc fără sămânță bărbătească, după cum prorocise Isaia. Simeon a luat Pruncul în brațele sale slăbite de bătrânețe, a binecuvântat pe Dumnezeu şi a spus: „*Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după*

cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor şi slavă poporului Tău Israel" (Luca 2, 29-32). Minunatul imn rostit de dreptul Simeon a intrat în cultul Bisericii şi se cântă la sfârşitul vecerniei.

Despre pururea fecioria Maicii Domnului a scris prorocul Iezechiel: „*Uşa aceasta va fi încuiată; ea nu se va deschide şi nimeni nu va trece prin ea, căci Domnul Dumnezeul lui Israel va intra prin ea, şi ea va fi încuiată*" (Iezechiel 44,2).

Sfinții Părinți ai Bisericii au recunoscut încă din primul veac creştin faptul că Maica Domnului a fost fecioară înainte de naştere, în timpul naşterii, precum şi după naşterea lui Iisus Hristos, această învățătură fiind dogmatizată la Sinodul V Ecumenic de la Constantinopol, din anul 553.

Pururea fecioria Maicii Domnului este ilustrată în toate icoanele care o reprezintă pe Sfânta Fecioară prin cele trei steluțe de pe fruntea şi umerii acesteia.

Iubiți fii sufleteşti,

Toți creştinii care o cinstim pe Maica Domnului avem mare mângâiere, pentru că ştim că ea este mijlocitoare pentru noi pe lângă Fiul ei, care ne va judeca şi ne va răsplăti fiecăruia cu dreptate pentru

faptele noastre. Să o avem însă pe Sfânta Fecioară Maria şi de model în împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, pentru că atunci când i s-a cerut, ea s-a predat voii Lui, zicând: „*Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău*” (Luca 1,38). Să urmăm îndemnul Maicii Domnului adresat slujitorilor de la nunta din Cana Galileii, dar şi nouă tuturor: „*Faceți tot ce vă va spune Fiul meu*” (Ioan 2,5), pentru că altă cale de a ajunge în împărăția lui Dumnezeu nu avem.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor să aveți parte de sănătate deplină, viață îndelungată, bucurii duhovniceşti şi realizări materiale. „La mulți ani binecuvântați!”.

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2012

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,

Cu purtarea de grijă a Bunului Dumnezeu ne bucurăm din nou de marele praznic al Crăciunului, la care sărbătorim venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu.

O frumoasă colindă ne prezintă foarte pe scurt ce s-a întâmplat în urmă cu mai bine de două mii de ani în Betleem: „*Cerul şi pământul / În cântec răsună, / Îngeri şi oameni / Cântă împreună. / Hristos se naşte, / Domnul coboară, / Îngerii cântă, / Magii Îl adoră, / Păstori aleargă, / Ieslea o-nconjoară, / Mari minuni se întâmplară*”.

Întrucât mesagerii naşterii Pruncului Iisus în peştera de lângă Betleemul Iudeii au fost îngerii, în cuvântul nostru de astăzi vom prezenta, prin mărturii ale Sfintei Scripturi, rolul pe care aceştia l-au avut la întruparea Fiului lui Dumnezeu, precum şi în timpul activității Lui pe pământ, deci în realizarea operei de mântuire a lumii.

Îngerii sunt ființe spirituale care au fost aduse în existență de Dumnezeu în prima zi a creării lumii. Ei Îl preamăresc în permanență pe Dumnezeu. Sfântul Proroc Isaia mărturiseşte în acest sens: „*L-am văzut pe Domnul şezând pe un tron înalt şi măreț; şi casa Lui era plină de slavă. Serafimi şedeau împrejurul Său; fiecare avea câte şase aripi: cu două îşi acopereau fața, cu două îşi acopereau picioarele şi cu două zburau. Şi strigau unul către altul şi ziceau: «Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Atotțiitorul, plin este tot pământul de slava Sa!»*" (Isaia 6,1-3).

În relația dintre Dumnezeu şi oameni îngerii sunt soli sau mesageri, care le fac cunoscută oamenilor voia lui Dumnezeu, invitându-i să conlucreze în realizarea planului lui Dumnezeu cu lumea.

Sfântul Arhanghel Gavriil i-a binevestit Sfintei Fecioare Maria că va naşte pe Fiul lui Dumnezeu. Sfântul Evanghelist Luca relatează întâlnirea dintre cei doi: „*În a şasea lună, îngerul Gavriil a fost trimis de la Dumnezeu într-o cetate din Galileea, al cărei*

nume era Nazaret, la o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria. Şi intrând îngerul la dânsa, i-a zis: «Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei!». Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui şi cugeta: «Ce fel de închinare poate fi aceasta?». Şi îngerul i-a zis: «Nu te teme, Marie, fiindcă ai aflat har la Dumnezeu. Şi iată, vei zămisli în pântecele tău şi vei naşte Fiu şi vei chema numele Lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui-Preaînalt Se va chema şi Domnul Dumnezeu Îi va da tronul lui David, părintele Său, şi va împărăţi peste casa lui Iacob în veci şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit». Şi a zis Maria către înger: «Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu ştiu de bărbat?». Şi răspunzând îngerul, i-a zis: «Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui-Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfântul Care Se va naşte din tine Fiul lui Dumnezeu Se va chema. Şi iată, Elisabeta, rudenia ta, a zămislit şi ea fiu la bătrâneţea ei, şi aceasta este a şasea lună pentru ea, cea numită stearpă. Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputinţă». Iar Maria a zis: «Iată, roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!». Şi îngerul a plecat de la ea" (Luca 1,26-38).

Când dreptul Iosif a observat că Sfânta Fecioară Maria, logodnica sa, avea în pântece, fără ca ei să fi

fost împreună, a vrut să o părăsească, însă un înger i-a apărut în vis şi i-a spus că Fecioara Maria a zămislit de la Duhul Sfânt, împlinindu-se prin aceasta profeția făcută de prorocul Isaia (7,14). Sfântul Evanghelist Matei ne prezintă discuția dintre cei doi: „*Maria fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, ea s-a aflat pe sine având în pântece de la Duhul Sfânt. Iar Iosif, bărbatul ei, drept fiind şi nevrând s-o dea el în vileag, a vrut s-o lase pe ascuns. Şi cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: «Iosife, fiul lui David, nu te teme s-o iei pe Maria drept femeia ta, fiindcă ceea ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt; ea va naşte Fiu, Căruia tu Îi vei pune numele Iisus, căci El va mântui pe poporul Său de păcatele lor». Iar acestea toate s-au făcut ca să se plinească ceea ce s-a spus de Domnul prin profetul ce zice: Iată, Fecioara va purta în pântece şi va naşte Fiu şi-L vor chema cu numele de Emanuel, care se tâlcuieşte: Cu noi este Dumnezeu. Şi trezindu-se Iosif din somn, a făcut aşa cum i-a poruncit îngerul Domnului şi a luat-o la sine pe femeia sa*” (Matei 1,18-24).

Un înger trimis de Dumnezeu le-a vestit păstorilor de lângă Betleem că Mesia cel aşteptat S-a născut într-o peşteră din apropiere. Sfântul Evanghelist Luca relatează în acest sens că: „*În ținutul acela erau păstori care stăteau pe câmp şi-şi păzeau turma făcând noaptea*

de strajă. Şi iată, îngerul Domnului a stat lângă ei şi slava Domnului a strălucit împrejurul lor şi ei s-au înfricoşat cu frică mare. Dar îngerul le-a zis: «Nu vă temeţi. Că, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul; că în cetatea lui David vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul. Şi acesta vă va fi semnul: Veţi găsi un Prunc înfăşat şi culcat în iesle». Şi, deodată, împreună cu îngerul s-a văzut mulţime de oaste cerească lăudându-L pe Dumnezeu şi zicând: «Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire!». Iar după ce îngerii au plecat de la ei la cer, păstorii vorbeau unii către alţii: «Să mergem dar până la Betleem şi să vedem lucrul acesta ce s-a făcut, pe care Domnul ni l-a făcut nouă cunoscut». Şi, grăbindu-se, au venit şi au aflat pe Maria şi pe Iosif şi pe Prunc culcat în iesle. Şi văzându-L, au vestit cuvântul ce li se grăise despre Copilul Acesta. Şi toţi cei ce au auzit se mirau de cele ce le spuneau păstorii" (Luca 2,8-18).

După ce magii s-au închinat Pruncului Iisus în Betleem şi i-au oferit daruri de aur, smirnă şi tămâie, regele Irod îi aştepta în Ierusalim, pentru a afla unde se găsea micul Iisus. Cunoscând gândul ascuns al lui Irod de a lua viaţa Pruncului, Dumnezeu a trimis un înger la cei trei magi, iar aceştia „*luând înştiinţare prin vis să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s-au dus în ţara lor*" (Matei 2,12).

„*După plecarea magilor, îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif, zicând: «Ridică-te, ia Pruncul şi pe maica Sa şi fugi în Egipt şi stai acolo până când îţi voi spune eu, fiindcă Irod vrea să caute Pruncul ca să-L omoare». Şi ridicându-se Iosif, i-a luat în timpul nopţii pe Prunc şi pe maica Sa şi a plecat în Egipt*" (Matei 2,13-14).

„*După moartea lui Irod, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis lui Iosif, în Egipt, zicându-i: «Ridică-te, ia Pruncul şi pe maica Sa şi mergi în ţara lui Israel, căci au murit cei ce căutau viaţa Pruncului». Iar el, ridicându-se, a luat Pruncul şi pe maica Sa şi a venit în ţara lui Israel. Şi auzind că Arhelau domneşte în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo şi, luând poruncă prin vis, s-a dus în părţile Galileii. Şi a venit şi a locuit în oraşul numit Nazaret, ca să se plinească ceea ce s-a spus prin profeţi, că Nazarinean Se va chema*" (Matei 2,19-23).

La începutul activităţii Sale publice, Domnul Hristos a fost ispitit de diavol în pustiul Carantaniei. După ce a respins cele trei ispite ale vrăjmaşului, „*îngerii s-au apropiat de El şi Îi slujeau*" (Matei 4,11).

În timp ce Mântuitorul se ruga după Cina cea de Taină în grădina Ghetsimani, cunoscând prea bine suferinţa pe care o va avea de îndurat a doua zi, „*un înger din cer I s-a arătat şi-L întărea*" (Luca 22,43).

După ce Domnul Hristos a murit pe cruce în vinerea patimilor, iar trupul I-a fost înfăşurat în giulgiu şi aşezat în mormânt de către Iosif din Arimateea şi Nicodim, sâmbătă noaptea „*s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborând din cer şi venind, a prăvălit piatra de pe uşa mormântului şi şedea deasupra ei. Şi înfăţişarea lui era ca a fulgerului, iar îmbrăcămintea lui, albă ca zăpada. Şi de frica lui s-au cutremurat străjerii şi s-au făcut ca nişte morţi*" (Matei 28,2-4).

Duminică, dis-de-dimineaţă, femeile mironosiţe s-au dus la mormântul Mântuitorului pentru a-I unge trupul cu miresme, după cum era obiceiul la evrei. Intrând în mormânt, nu au găsit trupul Domnului Hristos, dar au văzut un înger, care le-a zis: „*Nu vă temeţi, că ştiu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutaţi; nu este aici, căci S-a sculat precum a zis. Veniţi de vedeţi locul unde fusese pus; şi mergând degrabă, spuneţi-le ucenicilor Săi că S-a sculat din morţi; şi iată că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veţi vedea*" (Matei 28,5-7).

La patruzeci de zile de la învierea Sa din morţi, Domnul Hristos s-a dus împreună cu Sfinţii Apostoli „*până spre Betania şi, ridicându-Şi mâinile, i-a binecuvântat. Şi pe când îi binecuvânta, S-a despărţit de ei şi S-a înălţat la cer şi un nor L-a luat de la ochii lor. Şi privind ei, în timp ce El mergea la cer, iată că lângă ei au stat doi bărbaţi în haine albe, care au şi*

zis: «Bărbaţi galileeni, de ce staţi privind la cer? Acest Iisus, Care S-a înălţat de la voi la cer, aşa va şi veni, cum L-aţi văzut voi mergând la cer»" (Luca 24,50-51 şi Faptele Apostolilor 1,9-11). Prin aceste cuvinte cei doi îngeri anunţă deja a doua venire în lume a Fiului lui Dumnezeu, de această dată în calitate de Judecător al acesteia, când va veni „*întru slava Sa, cu toţi sfinţii îngeri şi va şedea pe tronul slavei Sale*" (Matei 25,31).

La sfârşitul lumii îngerii vor organiza judecata de apoi, pentru că Dumnezeu îi „*va trimite pe îngerii Săi, cu sunet mare de trâmbiţă, şi vor aduna pe cei aleşi ai Lui din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini şi vor culege şi pe cei ce fac fărădelegea*" (Matei 24,31 şi 13,41). Iar „*la un semn poruncitor, la glasul arhanghelului şi în trâmbiţa lui Dumnezeu, Însuşi Domnul Se va pogorî din cer*" (I Tesaloniceni 4,16). Atunci „*vor ieşi îngerii şi vor despărţi pe cei răi din mijlocul celor drepţi şi-i vor arunca în cuptorul de foc; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor, iar cei drepţi vor străluci ca soarele în împărăţia Tatălui lor*" (Matei 13,43 şi 49-50).

Iubiţi fii sufleteşti,

Când au fost creaţi de Dumnezeu şi îngerii au fost înzestraţi cu voie liberă, asemenea oamenilor, de aceea o parte dintre ei, sub conducerea lui Lucifer, s-au putut

răzvrăti împotriva lui Dumnezeu. Ceilalți îngeri însă, în frunte cu Sfântul Arhanghel Mihail, au luptat cu îngerii căzuți şi i-au alungat din împărăția cerurilor.

Sfinții Părinți ai Bisericii spun că oamenii cu viață sfântă vor ocupa în împărăția lui Dumnezeu locurile din care au căzut îngerii care s-au pervertit lăuntric şi s-au transformat în diavoli, fiind îndepărtați de la fața lui Dumnezeu. Când numărul sfinților va fi acelaşi cu cel al îngerilor căzuți va veni sfârşitul lumii, de aceea demonii îi ispitesc atât de mult pe oameni, pentru a nu-i lăsa să le ocupe locurile din care ei au fost alungați, dar şi pentru a amâna cât mai mult cu putință sfârşitul lumii, când ei vor fi judecați pentru faptele lor şi vor fi aruncați în „*iezerul cel de foc*" (Apocalipsă 20,14). Din acest motiv Dumnezeu a rânduit fiecărui om câte un înger păzitor, pentru a-l feri de rău şi a-l călăuzi pe calea binelui.

Dacă sfinții ajung în împărăția lui Dumnezeu în locul îngerilor căzuți, Maica Domnului este mai presus decât cetele îngereşti, ea fiind „*mai cinstită decât heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decât serafimii*". Drept aceea, să ne rugăm Sfintei Fecioare Maria şi sfinților să ne fie mijlocitori înaintea lui Dumnezeu, dar să îi avem şi modele, urmându-le pilda vieții, prin împlinirea voii lui Dumnezeu exprimată în porunci, pentru că numai aşa vom putea ajunge alături de ei în împărăția cerurilor.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor să aveți parte de sănătate deplină, viață îndelungată, realizări spirituale şi materiale spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. „La mulți ani buni!”.

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2013

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu suntem din nou părtaşi bucuriei naşterii Pruncului Iisus în Betleemul Iudeii, iar una dintre cele mai renumite şi răspândite colinde de pe la noi ne anunță: „*O, ce veste minunată / Lângă Viflaim s-arată, / Cerul strălucea / Îngerii veneau / Pe-o rază curată! / Păstorilor din câmpie / Le vesteşte-o bucurie, / Că-ntr-un mic lăcaş / Din acel oraş, / S-a născut Mesia. / Păstorii cum auziră / Spre lăcaşul sfânt porniră, / Unde au aflat, / Pruncul luminat / Şi Îl preamăriră. / E Iisus Păstorul Mare, / Turmă ca El nimeni n-are, / Noi Îl lăudăm / Şi ne închinăm / Cu credință mare*”.

Sfântul Evanghelist Luca relatează faptul că la naşterea Pruncului Iisus în Betleem: „*în ţinutul acela erau păstori care stăteau pe câmp şi-şi păzeau turma făcând noaptea de strajă. Şi iată, îngerul Domnului a stat lângă ei şi slava Domnului a strălucit împrejurul lor şi ei s-au înfricoşat cu frică mare. Dar îngerul le-a zis: «Nu vă temeţi. Că, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul; că în cetatea lui David vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul. Şi acesta vă va fi semnul: Veţi găsi un Prunc înfăşat şi culcat în iesle». Şi, deodată, împreună cu îngerul s-a văzut mulţime de oaste cerească lăudându-L pe Dumnezeu şi zicând: «Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire!». Iar după ce îngerii au plecat de la ei la cer, păstorii vorbeau unii către alţii: «Să mergem dar până la Betleem şi să vedem lucrul acesta ce s-a făcut, pe care Domnul ni l-a făcut nouă cunoscut». Şi, grăbindu-se, au venit şi au aflat pe Maria şi pe Iosif şi pe Prunc culcat în iesle. Şi văzându-L, au vestit cuvântul ce li se grăise despre Copilul Acesta. Şi toţi cei ce au auzit se mirau de cele ce le spuneau păstorii*” (Luca 2,8-18).

Autorul unei frumoase colinde româneşti poartă un dialog imaginar cu păstorii din Betleem după ce aceştia s-au întors la stână de la peştera în care se născuse Pruncul Iisus: „*Ce-aţi văzut păstori / Sculaţi până-n zori? / Am văzut pe Nou Născutul, / Prunc Iisus*

din Cer Venitul, / Fiu Dumnezeiesc. / Ce palat era / Unde Domnul sta? / Peşteră străină, rece / Peşteră de dobitoace, / Palatul era. / Ce-avea de-aşternut / Micul Nou Născut? / Ieslea Îi era culcuşul, / Fân şi paie aşternutul, / Micului Iisus. / Cine sta cu El / Domnul Mititel? / Sta Maria, Maica Sfântă, / Sta Iosif cu faţa-i blândă / Stau şi se-nchinau. / Cine Îi cânta / Cine-L preamărea? / Îngerii din cer veniră, / Vesele cântări doiniră / Micului Iisus".

Întrucât primii martori ai naşterii Pruncului Iisus în peştera de lângă Betleemul Iudeii au fost păstorii, în cuvântul nostru de astăzi vom vorbi despre cei mai renumiţi păstori din sânul poporului ales şi despre locul pe care Dumnezeu l-a rânduit acestora între evrei, precum şi despre păstorii sufleteşti.

Primul păstor din istoria omenirii a fost Abel, cel de-al doilea fiu al protopărinţilor Adam şi Eva. În cartea Facerii citim că „*Abel era păstor de oi, iar Cain, lucrător de pământ. Şi a fost că, după un timp, Cain a adus din roadele pământului jertfă lui Dumnezeu. Şi a adus şi Abel din cele întâi-născute ale oilor sale şi din grăsimea lor. Şi Domnul a căutat spre Abel şi spre darurile lui, dar spre Cain şi spre darurile lui n-a căutat. Şi s-a umplut Cain de mânie şi faţa-i era posomorâtă. Şi Cain a zis către Abel, fratele său: «Să ieşim la câmp!». Şi a fost că în timp ce erau ei pe câmp, Cain s-a aruncat asupra lui Abel, fratele său, şi l-a omorât*" (Facere 4,2-5 şi 8).

Cain şi-a ucis fratele din invidie, pentru că jertfa curată a lui Abel fusese primită de Dumnezeu, în timp ce a lui a fost respinsă. Sfântul Apostol Pavel a scris în acest sens că „*prin credință Abel I-a adus lui Dumnezeu o jertfă mai bună decât Cain şi prin ea a primit el mărturie că este drept, Însuşi Dumnezeu mărturisind despre darurile lui*" (Evrei 11,4).

Abel este pomenit în calendarul creştin în duminica sfinților strămoşi, înaintea naşterii după trup a Domnului nostru Iisus Hristos.

Deşi primii oameni s-au îndeletnicit cu păstoritul imediat după alungarea lui Adam şi Eva din rai, deci de la începutul lumii, inițial ei s-au hrănit doar cu laptele animalelor, fără a le consuma carnea. Abia în urma potopului din vremea lui Noe, Dumnezeu i-a zis acestuia şi familiei lui, implicit tuturor urmaşilor lor: „*Groază şi frică de voi să fie peste toate fiarele pământului, peste toate păsările cerului, peste tot ce se mişcă pe pământ şi peste toți peştii mării; căci pe mâna voastră le-am dat. Tot ce se mişcă şi tot ce trăieşte să vă fie spre hrană; precum şi iarba verde, pe toate vi le-am dat*" (Facere 9,2-3).

Patriarhul Avraam, părintele poporului ales, a fost şi el păstor, având foarte multe turme. „*Şi s-a iscat ceartă între păstorii vitelor lui Avram şi păstorii vitelor lui Lot. Şi Avram i-a zis lui Lot: «Sfadă să nu fie între mine şi tine, între păstorii mei şi păstorii tăi, căci*

suntem fraţi. Iată, nu-i oare tot pământul înainte-ţi? Desparte-te dar de mine! Şi de vei apuca tu la stânga, eu voi apuca la dreapta; iar de vei apuca tu la dreapta, eu voi apuca la stânga». Şi ridicându-şi Lot ochii, a privit toată câmpia Iordanului, că toată, până la Ţoar, era udată de apă ca raiul Domnului şi ca pământul Egiptului. Deci şi-a ales Lot toată câmpia Iordanului şi a apucat Lot spre răsărit; şi aşa s-au despărţit ei unul de altul: Avram s-a aşezat în ţinutul Canaan, iar Lot s-a aşezat în cetăţile din câmpie" (Facere 13,7-12).

Dumnezeu i-a făgăduit lui Avraam: „*Eu voi face din tine un neam mare; şi te voi binecuvânta şi-ţi voi mări numele şi tu vei fi izvor de binecuvântare. Voi binecuvânta pe cei ce te vor binecuvânta, iar pe cei ce te vor blestema îi voi blestema; şi întru tine se vor binecuvânta toate neamurile pământului*" (Facere 12,2-3).

Patriarhul Avraam are ca dată de prăznuire ziua de 9 octombrie.

Despre Iosif, fiul patriarhului Iacov, se afirmă în Sfânta Scriptură că „*era de şaptesprezece ani când păştea oile împreună cu fraţii săi*" (Facere 37,2). Iosif a fost păstor până să fie vândut de fraţii săi unor negustori care călătoreau cu caravana înspre Egipt.

După ce Iosif a tâlcuit visele lui faraon, acesta i-a zis: „*«De vreme ce Dumnezeu ţi-a descoperit ţie toate acestea, om mai înţelept şi mai priceput decât tine nu se află. Tu să fii dar peste casa mea. Tot poporul meu*

se va supune poruncii tale, iar eu numai prin tronul meu voi fi mai mare decât tine! Iată, eu te pun astăzi peste toată țara Egiptului!». Şi şi-a scos faraon inelul din deget şi l-a pus în degetul lui Iosif, l-a îmbrăcat cu haină de vison şi i-a pus lanț de aur împrejurul gâtului şi a poruncit să fie purtat în cea de a doua sa trăsură şi crainicul să strige înaintea lui: «Cădeți în genunchi!». Şi în felul acesta a fost pus Iosif peste toată țara Egiptului. Apoi faraon a zis către Iosif: «Eu sunt faraon! În toată țara Egiptului nimeni nu-şi va mişca mâna sau piciorul fără încuviințarea ta!»" (Facere 41,39-44).

Pe lângă faptul că era om cu frica lui Dumnezeu, Iosif era foarte înțelept şi un administrator remarcabil. Din numeroasele exemple în acest sens, vom prezenta doar unul. Pentru grânele adunate în hambare în cei şapte ani rodnici, Iosif le-a luat egiptenilor în timpul foametei toți banii, toate animalele şi pământurile, care au devenit proprietatea faraonului, apoi i-a făcut robii acestuia pe toți locuitorii țării, cu excepția preoților, care se bucurau de drepturi speciale din partea regelui (Facere 47,14-22).

Iosif este pomenit în calendarul creştin luni, în săptămâna patimilor.

Moise a fost şi el păstor şi pe când „*păştea oile lui Ietro, socrul său, preotul din Madian*" (Ieşire 3,1) în muntele Horeb, i s-a arătat Dumnezeu într-un rug care ardea şi nu se mistuia şi l-a chemat la misiunea

de eliberator al poporului ales din robia egipteană şi conducător al acestuia spre pământul făgăduinței.

Moise este prăznuit în 4 septembrie.

Înainte de a fi regele evreilor, David a fost şi el păstor. Când Dumnezeu l-a trimis pe profetul Samuel în casa lui Iesei pentru a unge pe unul dintre fiii acestuia rege peste Israel, „*Iesei a adus pe şapte dintre fiii lui să treacă prin fața lui Samuel. Dar Samuel a zis către Iesei: «Pe niciunul dintre aceştia nu l-a ales Domnul!». Şi a zis Samuel către Iesei: «Aceştia sunt oare toți fiii tăi?». Iar Iesei a zis: «Mai este cel mai mic; acela paşte oile». Şi a zis Samuel către Iesei: «Trimite şi adu-l, că nu vom sta la masă până când el nu va veni aici». Şi a trimis şi l-a adus şi era bălan, cu ochi frumoşi şi plăcut înaintea Domnului. Şi a zis Domnul către Samuel: «Scoală-te şi unge-l pe David, căci el este bun!». Atunci Samuel a luat cornul cu untdelemn şi l-a uns în mijlocul fraților săi; şi Duhul Domnului a venit năprasnic peste David, din ziua aceea şi de atunci înainte*" (I Regi 16,10-13).

Mai important decât faptul că David a fost regele evreilor este acela că prin Sfânta Fecioară Maria, Domnul Hristos se trăgea din casa acestuia, de aceea Mântuitorul este adeseori numit în paginile Noului Testament „*Fiul lui David*" (Matei 1,1; 12,23; 15,22 şi Luca 18,38).

Regele şi psalmistul David este pomenit în calendarul creştin în duminica după naşterea Domnului.

De asemenea, Dumnezeu a oferit darul prorociei unui păstor. Este vorba despre profetul Amos, care este prăznuit în ziua de 15 iunie.

Din exemplele prezentate am văzut că Dumnezeu a făcut din nişte simpli păstori care L-au iubit şi au stat în ascultare de El, oameni care au jucat un rol deosebit în istoria poporului ales şi implicit a mântuirii lumii. Mai important însă este faptul că toți aceştia au ajuns să fie sfinți în împărăția lui Dumnezeu.

În sens spiritual păstorul este un conducător sau îndrumător duhovnicesc, iar credincioşii acestuia sunt numiți oi cuvântătoare.

Sfântul Apostol Pavel a spus că Domnul Hristos este „*Marele Păstor al oilor*" (Evrei 13,20), iar Mântuitorul Însuşi a afirmat despre Sine: „*Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale. Dar simbriaşul şi cel ce nu este păstor şi cel ce nu este stăpân al oilor când vede lupul venind lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte. Iar simbriaşul fuge, fiindcă este plătit, şi nu are grijă de oi. Eu sunt Păstorul cel bun, şi cunosc oile Mele şi ele Mă cunosc pe Mine. Aşa cum Tatăl Mă cunoaşte pe Mine, tot aşa Îl cunosc şi Eu pe Tatăl. Şi viaţa Mea Mi-o pun pentru oi. Mai am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc; şi-Mi vor auzi glasul, şi va fi o turmă şi un păstor*" (Ioan 10,11-16).

De vreme ce Mântuitorul este Marele Păstor, toți ceilalți păstori din Biserică sunt slujitorii Lui, pentru că „*El i-a dat pe unii să fie apostoli, pe alții profeți, pe alții binevestitori, pe alții păstori şi învățători, ca să-i pregătească pe sfinți pentru lucrarea slujirii, spre zidirea trupului lui Hristos*” (Efeseni 4,11-12).

Mântuitorul le-a atras luarea aminte Sfinților Săi Apostoli, precum şi urmaşilor acestora: „*Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi; şi v-am rânduit să mergeți şi roadă să aduceți şi roada voastră să rămână*” (Ioan 15,16), pentru că la slujirea lui Dumnezeu se ajunge numai prin chemare de sus. Sfântul Apostol Pavel a afirmat în acest sens că „*nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, precum şi Aaron*” (Evrei 5,4). Referindu-se la propria persoană, Apostolul neamurilor mărturisește: „*Dumnezeu m-a ales din pântecele mamei mele şi m-a chemat prin harul Său*” (Galateni 1,15).

Întrucât sunt chemați de Dumnezeu la această slujire înaltă, păstorii Bisericii sunt îndemnați de Sfântul Apostol Petru: „*Păstoriți turma lui Dumnezeu ce vi s-a dat în seamă, veghind asupra ei nu de nevoie, ci de bunăvoie, după Dumnezeu, nu pentru câştig ruşinos, ci din tragere de inimă, nu ca şi cum ați fi stăpânii celor ce v-au căzut la sorți, ci voi făcându-vă pilde ale turmei. Iar când Se va arăta Mai-Marele păstorilor, veți primi cununa cea neveştejită a măririi*” (I Petru 5,2-4).

Iubiți fii sufleteşti,

În cuvântul de astăzi am văzut că Dumnezeu a făcut din nişte simpli păstori care Îl iubeau, conducători ai poporului ales, despre care se va vorbi cât va dăinui lumea, dar mai ales i-a învrednicit să intre în împărăția cerurilor. Pilda lor trebuie să constituie pentru toți creştinii, indiferent de ce pregătire sau profesie ar avea, un imbold în a împlini poruncile lui Dumnezeu, fiindcă Mântuitorul a spus: „*Oile Mele ascultă de glasul Meu şi Eu le cunosc şi ele Mă urmează. Şi Eu le dau viață veşnică şi ele în veac nu vor pieri şi din mâna Mea nimeni nu le va răpi. Tatăl Meu, Cel ce Mi le-a dat, este mai mare decât toți, şi din mâna Tatălui Meu nimeni nu le poate răpi*" (Ioan 10,27-29).

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor să aveți parte de sănătate deplină, viață îndelungată, realizări spirituale şi materiale spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. „La mulți ani buni!".

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2014

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,

Măreţul praznic al naşterii după trup a Domnului nostru Iisus Hristos ne umple din nou sufletele de bucurie, iar colindele ne poartă înapoi în timp, în atmosfera Betleemului de acum două mii de ani.

La naşterea Pruncului Iisus au avut loc mai multe evenimente importante, în care au fost implicate foarte multe persoane. În cuvântul nostru de astăzi însă ne vom opri doar asupra a trei personaje, care sunt printre cele mai misterioase din întreaga Sfântă Scriptură. Este vorba despre magii de la Răsărit, despre care o colindă glăsuieşte: „*Trei crai de la Răsărit / Cu steaua-au călătorit /*

Şi-au mers, după cum citim, / Până la Ierusalim. / Acolo când au ajuns, / Steaua-n nori li s-a ascuns. / Prin oraş ei căutau / Şi pe toţi îi întrebau, / Unde s-a născut, zicând, / Un crai mare, de curând? / Ca să mergem să-L vedem / Şi Lui să ne închinăm. / Iară Irod împărat / Auzind s-a tulburat, / Pe crai la el i-a chemat / Şi în taină i-a întrebat, / Zicând: «Mergeţi de aflaţi / Şi venind mă înştiinţaţi, / Să merg să mă-nchin şi eu, / Ca unuia Dumnezeu». / Craii dacă au plecat, / Steaua iar s-a arătat / Şi-au mers, până a stătut, / Unde Hristos s-a născut. / Cu daruri s-au închinat / Şi cu toţi s-au bucurat. / Iar 'napoi dac-au purces / Pe altă cale au mers".

Despre cei trei magi, cititori în stele, regi sau crai, cum au mai fost numiţi, nu avem prea multe date. Cert este însă faptul că toţi aveau oarecare dare de mână şi erau preocupaţi de astrologie, pentru că văzând o stea cu o strălucire aparte, au pornit din ţările lor în urmărirea ei, convinşi fiind că aceasta vesteşte naşterea unui om important, despre care ei credeau că este un vlăstar regesc.

Pornind de la textul din cartea Facerii, care spune că din Sem, Ham şi Iafet, fiii lui Noe, „*s-au răspândit oamenii pe întregul pământ*" (Facere 9,19), unii interpreţi ai Sfintei Scripturi susţin că magii ar fi reprezentanţii celor trei rase care au descins din aceştia: albii din Iafet, semiţii din Sem, iar oamenii de culoare din Ham.

În Sfânta Scriptură nu sunt consemnate numele magilor. Beda Venerabilul (672-735) ne spune că aceştia se numeau: Gaşpar, Melchior şi Baltazar.

După ce au văzut steaua de la Răsărit, fiecare dintre cei trei magi a călătorit săptămâni sau poate chiar luni de zile pe drumurile prăfuite ale Orientului, până în oraşul Petra din deşertul Iordaniei, unde întâlnindu-se, au constatat că toți trei erau călăuziți de acelaşi astru.

În urmă cu două mii de ani acest oraş era situat la intersecția celor mai importante căi comerciale din zonă. Astfel, prin acest nod comercial treceau drumurile spre Gaza în vest, spre Bosra şi Damasc în nord, spre Aqaba şi Leuce Come peste Marea Roşie, şi spre Golful Persic, peste deşert.

Caracteristica specială a oraşului Petra constă în faptul că majoritatea clădirilor sale sunt săpate aproape în întregime în stâncă. Reprezentanții UNESCO au descris oraşul din Valea Iordaniei drept „una dintre cele mai prețioase moşteniri culturale ale omenirii", motiv pentru care în 6 decembrie 1985 a fost declarat monument mondial.

Să vedem cum prezintă Sfântul Evanghelist Matei călătoria celor trei magi în Țara Sfântă: „*Iar dacă în zilele regelui Irod S-a născut Iisus în Betleemul Iudeii, iată magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, întrebând: «Unde este Cel ce S-a născut rege al iudeilor? Că în Răsărit I-am văzut steaua şi am venit să I ne închinăm».*

Şi auzind acestea, regele Irod s-a tulburat, şi tot Ierusalimul împreună cu el. Şi adunând pe toţi arhiereii şi cărturarii poporului, i-a întrebat: «Unde este să Se nască Hristos?». Iar ei i-au zis: «În Betleemul Iudeii, că aşa este scris prin profetul: Şi tu, Betleeme din pământul lui Iuda, nicicum nu eşti mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieşi Cârmuitorul Care-l va păstori pe poporul Meu Israel». Atunci Irod i-a chemat în taină pe magi şi a aflat limpede de la ei vremea când li se arătase steaua. Şi trimiţându-i la Betleem, le-a zis: «Mergeţi şi cercetaţi cu de-amănuntul despre Prunc şi dacă-L veţi afla, daţi-mi şi mie de veste, pentru ca să vin şi eu şi să mă închin Lui». Iar ei, ascultându-l pe rege, au plecat; şi iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit şi a stat deasupra locului unde era Pruncul. Şi văzând ei steaua, s-au bucurat cu bucurie mare foarte. Şi intrând în casă, L-au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Sa; şi căzând la pământ, I s-au închinat; şi deschizându-şi vistieriile, I-au adus daruri: aur, tămâie şi smirnă" (Matei 2,1-11).

După ce afluxul de călători care au venit în Betleem din pricina recensământului s-a încheiat, Sfânta Fecioară Maria cu Pruncul Iisus şi Dreptul Iosif au găsit loc într-o casă de oaspeţi. Aici i-au găsit magii şi s-au închinat Pruncului, aducându-I daruri.

Conform unei tradiţii pioase Adam a lăsat aceste daruri pe un munte din Persia, pentru a-I fi oferite lui

Mesia cel făgăduit, atunci când va veni pe pământ. Vreme îndelungată preoții care păzeau aceste daruri s-au rugat lui Dumnezeu să le trimită un semn care să le indice faptul că Mântuitorul lumii a sosit. Când o stea deosebit de strălucitoare a apărut pe bolta cerească, aceştia au înțeles că este semnul lui Mesia şi I-au trimis darurile lăsate de strămoşul neamului omenesc.

Înnoptând la Betleem, cei trei magi au primit înştiințare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, încât a doua zi au pornit spre țările lor pe alt drum. Deasupra peşterii în care magii şi-au petrecut prima noapte după plecarea lor din Betleem există astăzi mănăstirea Sfântului Teodosie, începătorul vieții de obşte.

Într-un calendar medieval tipărit la Kőln, în Germania, citim că cei trei magi s-au reîntâlnit la Sebaste, în Armenia, în anul 54, pentru a sărbători împreună praznicul naşterii Domnului Hristos. În acelaşi calendar se mai spune că Melchior a murit în ziua de 1 ianuarie, la vârsta de 116 ani, Baltazar la 6 ianuarie, în vârstă de 112 ani, iar Gaşpar în 11 ianuarie, la 109 ani.

Conform unei tradiții bisericești, în veacul al IV-lea, după îndelungi cercetări, Sfânta împărătească Elena a descoperit mormintele celor trei magi, le-a deshumat osemintele, pe care le-a dus la Constantinopol, de unde au fost mutate ulterior în biserica San Eustorgio din Milano.

În anul 1164 împăratul Frederic I Barbarossa (1152-1190) al Germaniei a cucerit oraşul Milano şi

a luat ca pradă de război osemintele magilor, pe care le-a dăruit lui Rainald von Dassel, arhiepiscopului de Kőln, care le-a aşezat în catedrala din acest oraş, unde se păstrează până astăzi.

Darurile de aur, tămâie şi smirnă pe care cei trei magi le-au oferit Pruncului Iisus nu au fost alese la voia întâmplării, ci ele au un simbolism adânc.

Aurul I-a fost dăruit pentru că El era împărat. Deşi Domnul Hristos este Fiul lui Dumnezeu, „*Stăpânul cerului şi al pământului, Împăratul întregii făpturi*" (Iudita 9,12), El nu a afirmat niciodată despre Sine că ar fi împărat. Cu toate acestea, a doua zi după ce l-a înviat din morți pe prietenul Său Lazăr din Betania, pe când intra în Ierusalim, „*marea mulţime care venise la sărbătoare, auzind că Iisus vine în Ierusalim, au luat ramuri de finic şi au ieşit în întâmpinarea Lui şi strigau: «Osana, binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!*»". (Ioan 12,12-13).

Când conducătorii evreilor L-au predat pe Mântuitorul în mâinile lui Ponțiu Pilat pentru a-L condamna la moarte, iar guvernatorul i-a întrebat ce fapte grave săvârşise Cel învinuit, aceştia „*au început să-L pârască, zicând: «Pe Acesta L-am găsit răzvrătind neamul nostru şi zicând că El este Hristos Împărat»*" (Luca 23,2). Auzind aceste cuvinte, „*Pilat a intrat în pretoriu şi L-a întrebat pe Iisus: «Tu eşti împăratul iudeilor?», Iisus i-a răpuns: «De la tine însuți o spui,*

sau alţii ţi-au spus-o despre Mine?». Pilat a răspuns: «Nu cumva eu sunt iudeu? Neamul tău şi arhiereii mi te-au predat. Ce-ai făcut?». Iisus a răspuns: «Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăţia Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu le fiu predat iudeilor. Dar împărăţia Mea nu este de aici»" (Ioan 18,33-36).

După ce L-a condamnat pe Domnul Hristos la moarte, „*Pilat a scris titlu şi l-a pus pe cruce. Şi era scris: Iisus Nazarineanul, împăratul iudeilor. Deci mulţi dintre iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Şi era scris în evreieşte, greceşte şi latineşte. Atunci arhiereii i-au zis lui Pilat: «Nu scrie: împăratul iudeilor, ci că El a zis: Eu sunt împăratul iudeilor». Pilat a răspuns: «Ce-am scris, am scris!»*" (Ioan 19,19-22).

Tăbliţa cu inscripţia în cele trei limbi a fost aşezată deasupra crucii Mântuitorului de către Ponţiu Pilat pentru că ebraica era limba vorbită de poporul evreu, greaca fusese răspândită în regiune în urma cuceririi Ţării Sfinte de către Alexandru cel Mare în anul 332 î.Hr., iar latina era limba cotropitorilor romani.

Tămâia, care este întrebuinţată în aproape toate religiile lumii, I-a fost oferită de către magi în dar Pruncului Iisus în calitate de Arhiereu.

În Vechiul Testament Dumnezeu a instituit pentru poporul ales slujirea arhierească prin Aaron, fratele lui

Moise. De vreme ce evreii, în frunte cu arhiereii Anna şi Caiafa, nu L-au acceptat pe Domnul Hristos ca şi Mesia şi au cerut răstignirea Lui, iar în momentul morții Sale pe cruce „*catapeteasma templului s-a sfâşiat în două, de sus până jos*" (Matei 27,51), prin aceasta s-a arătat că Legea Veche s-a încheiat, iar arhieria acesteia a fost înlocuită de Mântuitorul, care este „*Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec*" (Evrei 6,20).

Magii I-au oferit în dar Pruncului Iisus smirnă, ca Unuia care urma să se jertfească pentru mântuirea lumii. Sfântul Evanghelist Marcu scrie în acest sens că după ce Domnul Hristos a fost condamnat la moarte, când a ajuns la Golgota, „*I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n-a luat*" (Marcu 15,23). Femeile miloase din Ierusalim obişnuiau să prepare această băutură anestezică pentru cei condamnați la răstignire, pentru a le uşura chinurile. Mântuitorul însă a refuzat să bea acest amestec, asumându-Şi calvarul până la capăt, fără a căuta vreo alinare.

Maica Domnului a păstrat cu sfințenie darurile primite de Pruncul Iisus de la magi. Când i s-a vestit că se va muta din această lume la Fiul Său, ea a lăsat Bisericii din Ierusalim, printre alte odoare de preț, şi aceste daruri, care au rămas în custodia acestei Biserici până spre anul 400, când împăratul bizantin Arcadie (395-408) le-a mutat la Constantinopol. În urma cruciadei a IV-a, din 1204, când capitala Imperiului

Bizantin a căzut în mâinile oştilor cruciate apusene, darurile magilor au fost duse la Niceea, pentru a nu cădea în mâinile cotropitorilor, unde au rămas aproximativ şaizeci de ani. Împăratul Mihail al VIII-lea Paleologul (1259-1282) a recucerit Constantinopolul de la cruciaţi în anul 1261, readucând darurile celor trei magi în capitală. După căderea Constantinopolului sub turci din 1453, regina Maro, fiica regelui Brancovici al Serbiei şi soţia creştină a sultanului Murad al II-lea (1421-1451), a oferit aceste daruri Mănăstirii Sfântul Pavel din Muntele Athos. Hrisovul în care se relatează evenimentul primirii darurilor magilor de la regina Maro este păstrat până în zilele noastre în arhiva Mănăstirii Sfântul Pavel.

Darurile magilor, în forma prezentă, constau în douăzeci şi opt de monede din aur de formă dreptunghiulară, trapezoidală şi poligonală, care au între cinci şi şapte centimetri, fiind minuţios gravate, iar tămâia şi smirna sunt sub forma a şaizeci şi două de mărgele, aproximativ sferice, de dimensiunea unor măsline mici.

În anul 614 oştile persane au invadat Ţara Sfântă şi au dărâmat mai multe lăcaşuri de cult. Intrând în biserica naşterii Domnului din Betleem, au observat că într-un mozaic erau reprezentaţi cei trei magi în straie persane, motiv pentru care au cruţat acest sfânt lăcaş de la distrugere, aceasta putând fi considerată

o adevărată minune a celor trei magi: Gaşpar, Melchior şi Baltazar.

Iubiţi fii sufleteşti,

După cum magii L-au căutat şi L-au aflat pe Pruncul Iisus, oferindu-I daruri, să le urmăm şi noi pilda, aducându-I ofranda noastră de fapte bune, pentru că numai aşa dovedim că suntem împlinitori ai poruncilor lui Dumnezeu şi ne putem găti loc în împărăţia cerurilor.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor sănătate deplină, viaţă îndelungată, realizări spirituale şi materiale spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. „La mulţi ani buni!”.

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2015

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,

Să-i dăm slavă Bunului Dumnezeu pentru că ne-a învrednicit şi anul acesta să sărbătorim marele praznic al Crăciunului.

Biserica a numit planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii „taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută”, pentru că până în momentul în care Sfântul Arhanghel Gavriil a fost trimis de Dumnezeu să-i binevestească Sfintei Fecioare Maria în Nazaretul Galileii că ea va naşte pe Fiul Lui, nici puterile cereşti nu cunoşteau acest plan măreț al lui Dumnezeu.

Sfinții Părinți ai Bisericii afirmă că venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu le-a fost necunoscută îngerilor pentru ca diavolii, care sunt îngeri pervertiți lăuntric şi îndepărtați de la fața lui Dumnezeu, să nu ştie nimic despre ea, pentru a nu lupta împotriva realizării ei.

În cuvântul nostru de astăzi vom vorbi despre regele Irod, prin care vrăjmaşul a încercat să curme viața Pruncului Iisus, iar prin aceasta să zădărnicească planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii.

Cine a fost de fapt regele Irod?

Acesta s-a născut în anul 73 î.Hr. la Ascalon, fiind fiul influentului procuror idumeu Antipater şi a soției sale Kypros, o femeie de descendență arabă. La vremea aceea conducător politic şi religios al Iudeei era Ioan Hyrcan al II-lea, din dinastia Hasmoneilor, o cunoscută familie evreiască.

În anul 63 î.Hr. oştile romane conduse de generalul Pompei au cucerit Palestina. Ioan Hyrcan a fost confirmat în funcție, ca vasal al Romei, iar Antipater a fost numit epitrop, un fel de prim-ministru al lui Hyrcan, care şi-a promovat fiul în funcția de prefect militar al Galileii.

În anul 43 î.Hr. Antipater a murit otrăvit, iar Irod a fost numit epitrop în locul tatălui său.

Trei ani mai târziu, Antigon, nepotul lui Hyrcan al II-lea, ajutat de perşi, l-a înlăturat de la putere pe unchiul său şi a proclamat independența regatului față de Imperiul

Roman. Pierzându-şi funcţia, Irod, care era un apropiat al generalului roman Marc Antoniu, a plecat la Roma şi a promis în faţa senatului că dacă va fi numit regele evreilor va readuce Palestina sub stăpânire romană. Primind acceptul senatorilor şi sprijin militar, Irod a început recucerirea ţării, iar în anul 37 î.Hr. l-a capturat şi ucis pe Antigon, luându-şi regatul în stăpânire.

Irod a guvernat sub control roman. Manifestându-şi simpatia faţă de civilizaţia Greciei şi a Romei, acesta a construit temple în onoarea zeilor acestora şi a adus la curtea din Ierusalim învăţaţi greci. De asemenea, între anii 23-20 î.Hr. a construit, în pustiul Iudeii, o puternică fortăreaţă şi un palat.

În Vechiul Testament Dumnezeu poruncise poporului ales: „*Dintre fraţii tăi să-ţi pui rege peste tine; să nu pui peste tine rege de alt neam, că acela nu este fratele tău*" (Deuteronom 17,15). Întrucât Irod era idumeu, uzurpator al dinastiei evreieşti a Hasmoneilor şi supus Romei, nu era pe placul iudeilor. Dându-şi seama că sprijinul roman nu îi era suficient pentru a-i asigura o guvernare sigură, Irod s-a căsătorit cu prinţesa Mariamne, nepoata fostului rege Hyrcan al II-lea, iar în anul 20 î.Hr., a început reconstrucţia templului din Ierusalim, care era centrul spiritual al întregii vieţi din Israel. Optsprezece luni au fost dedicate reclădirii sanctuarului propriu-zis şi opt ani au fost necesari pentru ridicarea platformelor înconjurătoare, a zidurilor şi curţilor.

Cunoscând antipatia evreilor față de persoana lui, Irod își simțea în permanență tronul amenințat, încât a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a-l proteja. Astfel, aproape imediat după ce a ajuns rege, a executat patruzeci şi cinci de nobili care îl sprijiniseră pe Antigon, confiscându-le averile. De asemenea, la scurt timp după urcarea sa pe tron, cunoscând profețiile care vesteau că Mesia urma să se nască din casa regelui David, a ordonat distrugerea registrelor cu datele genealogice ale urmaşilor prezumtivi ai acestui rege.

Prima victimă din familia lui Irod care a căzut pradă suspiciunilor acestuia a fost marele preot Aristobul, fratele Mariamnei. Întrucât la sărbătoarea corturilor a fost aclamat de mulțimea de la templu, marele preot a fost invitat de Irod la palatul său din Ierihon. Fără să bănuiască ceva, în timp ce făcea baie în piscina palatului, Aristobul a fost înecat de oamenii regelui.

Acuzat de asasinarea marelui preot, Irod a trebuit să se prezinte în fața lui Marc Antoniu pentru explicații. Înainte de a pleca la judecată, regele i-a poruncit în taină unchiului său Iosif ca în cazul în care el va fi executat, soția sa Mariamne să fie ucisă, pentru a nu deveni soția altcuiva. Fiind achitat de acuzația ce i s-a adus, Irod s-a întors la Ierusalim, unde a aflat că Mariamne ştia de porunca tainică dată de el lui Iosif, fapt pentru care acesta a fost imediat omorât.

Deşi Irod o iubea pe Mariamne, datorită actelor de gelozie ale celorlalte soţii ale sale şi răcelii cu care aceasta îl trata, regele a poruncit ca Mariamne să fie executată. Regretându-şi fapta, Irod a căzut grav bolnav la pat. Crezând că sfârşitul regelui este aproape, Alexandra, mama Mariamnei, a făcut tot ce a putut pentru ca tronul acestuia să fie moştenit de nepoţii ei, Aristobul şi Alexandru, fiii lui Irod cu Mariamne. Pentru această faptă soacra regelui a fost executată.

Aristobul şi Alexandru, fiii lui Irod cu Mariamne, fuseseră într-adevăr pregătiţi pentru a fi moştenitorii tronului, căci făcând parte din familia Hasmoneilor, pe linie maternă, ar fi fost acceptaţi de poporul evreu. În acest scop ei au fost trimişi de tatăl lor să studieze la Roma. Când cei doi s-au înapoiat la Ierusalim, au devenit obiectul uneltirilor Salomeii, sora lui Irod, şi ale lui Antipater, fiul cel mai mare al regelui, cu prima sa soţie, Doris. Ca urmare a acuzelor de trădare, cei doi au fost executaţi, iar alţi trei sute de iudei învinuiţi că simpatizau cu ei au fost omorâţi cu pietre.

Spre sfârşitul domniei lui Irod, „*în Betleemul Iudeii S-a născut Iisus, iar magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, întrebând: «Unde este Cel ce S-a născut rege al Iudeilor? Că în Răsărit I-am văzut steaua şi am venit să I ne închinăm». Şi auzind acestea, regele Irod s-a tulburat, şi tot Ierusalimul împreună cu el. Şi adunând pe toţi arhiereii şi cărturarii poporului, i-a*

întrebat: «Unde este să Se nască Hristos?». Iar ei i-au zis: «În Betleemul Iudeii, că aşa este scris prin profetul: Şi tu, Betleeme din pământul lui Iuda, nicicum nu eşti mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieşi Cârmuitorul Care-l va păstori pe poporul Meu Israel». Atunci Irod i-a chemat în taină pe magi şi a aflat limpede de la ei vremea când li se arătase steaua. Şi trimiţându-i la Betleem, le-a zis: «Mergeţi şi cercetaţi cu de-amănuntul despre Prunc şi dacă-L veţi afla, daţi-mi şi mie de veste, pentru ca să vin şi eu şi să mă închin Lui». Iar ei, ascultându-l pe rege, au plecat; şi iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit şi a stat deasupra locului unde era Pruncul. Şi văzând ei steaua, s-au bucurat cu bucurie foarte mare. Şi intrând în casă, L-au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Sa; şi căzând la pământ, I s-au închinat; şi deschizându-şi vistieriile, I-au adus daruri: aur, tămâie şi smirnă. Dar luând prin vis înştiinţare să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s-au dus în ţara lor. Iar după ce au plecat ei, iată îngerul Domnului i se arătă în vis lui Iosif, zicând: «Ridică-te, ia Pruncul şi pe maica Sa şi fugi în Egipt şi stai acolo până când îţi voi spune eu, fiindcă Irod vrea să caute Pruncul ca să-L omoare». Şi ridicându-se Iosif, i-a luat în timpul nopţii pe Prunc şi pe maica Sa şi a plecat în Egipt. Iar Irod, văzând că fusese amăgit de magi, s-a mâniat foarte şi, trimiţând, i-a ucis pe toţi pruncii care erau în Betleem şi-n toate

hotarele lui, de doi ani şi mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi" (Matei 2,1-14 şi 16).

Prin această măsură sângeroasă Irod credea că Îl va ucide pe Mesia cel profeţit şi astfel îşi va proteja tronul. Pe cât de nepopular fusese până acum între evrei, din acest moment va ajunge să fie chiar urât de către supuşii săi.

Spre sfârşitul vieţii regele a suferit de o boală cumplită. Viermii îi mâncau carnea de viu, în timp ce trupul îi era plin de răni. Puroi amestecat cu viermi îi curgea din plăgi, iar mirosul îngrozitor îi alunga pe toţi cei apropiaţi lui. Slujitorii îi puneau bucăţi de carne proaspătă de viţel pe răni, pentru a atrage viermii, însă aceştia preferau să se hrănească din carnea bătrânului rege. Pentru că medicii nu au mai întâlnit la nimeni această maladie, au denumit-o „boala lui Irod".

Răspândindu-se în popor vestea că regele nu se mai poate însănătoşi, o bucurie delirantă a izbucnit în Ierusalim şi o gloată de evrei a dărâmat vulturul de aur, emblema stăpânitorilor romani, pe care Irod îl pusese la intrarea templului. Înzdrăvenindu-se, regele a poruncit ca făptaşii să fie arşi de vii.

După ce starea de sănătate a regelui s-a înrăutăţit din nou, acesta a încercat să se sinucidă. Vestea tentativei de suicid a început să circule prin palat, iar Antipater, fiul cel mare al regelui, care era întemniţat din porunca acestuia în închisoarea palatului, auzind larma, a crezut că tatăl lui murise. Întrucât el fusese

desemnat de rege drept succesor la tron, a încercat să-i mituiască pe gardieni, pentru a fi eliberat. Temnicerii i-au făcut cunoscută regelui intenția lui Antipater, iar Irod a ordonat omorârea pe loc a fiului său, fapt petrecut cu doar cinci zile înainte de moartea lui Irod.

Întrucât evreii nu mâncau carne de porc, pentru că acest animal era considerat necurat sau spurcat în legea lor şi ținând cont de cruzimea lui Irod față de proprii săi copii, împăratul Octavian Augustus a afirmat: „Melius Herodius porcum esse quam filium", adică, „este mai bine să fii porcul lui Irod decât fiul său".

Simțindu-şi sfârşitul aproape şi ştiind prea bine cât de nepopular era între supuşii săi, Irod a trimis scrisori capilor familiilor evreieşti cele mai de cinste, cerându-le să se prezinte lângă patul său de moarte. Cinci sute de fruntaşi ai poporului au venit la reşedința de iarnă a regelui şi au fost adunați în hipodromul din Ierihon. Irod i-a poruncit surorii sale, Salomeea, ca imediat după moartea lui, toți cei din hipodrom să fie omorâți, pentru ca poporul să nu se bucure de moartea lui, ci să plângă. Din fericire, în urma decesului lui Irod, Salomeea i-a eliberat pe cei cinci sute, lăsându-i să se întoarcă la casele lor.

Istoricul evreu Joseph Khusner a caracterizat domnia lui Irod ca fiind un fluviu de sânge, şi având în vedere viclenia, cruzimea şi sfârşitul regelui, a spus că acesta s-a urcat pe tron ca o vulpe, a domnit ca un tigru şi a murit ca un câine.

Irod a avut 10 soții și 14 copii, iar după moartea lui regatul a fost împărțit între patru dintre fiii săi.

Iubiți fii sufleteşti,

Cunoscând viața regelui Irod constatăm lucrarea celui rău în lume şi înțelegem de mânia cărui tiran a scăpat Pruncul Iisus. În acelaşi timp vedem modul în care Dumnezeu poartă de grijă de cei aleşi, de aceea să încercăm şi noi să ne numărăm printre aceştia, pentru că aşa cum a afirmat Sfânta Scriptură, „*mulți sunt chemați, dar puțini aleşi*" (Matei 22,14).

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor sănătate deplină, viață îndelungată, realizări spirituale şi materiale spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. „La mulți ani buni!".

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2016

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,

Poetul nostru național, Mihai Eminescu, a scris: „*Colinde, colinde! / E vremea colindelor, / Căci gheața se-ntinde / Asemeni oglinzilor. / Şi tremură brazii / Mişcând rămurelele, / Căci noaptea de azi-i / Când scânteie stelele*”.

Creştinii de pe fața întregului pământ vestesc prin colinde Naşterea Pruncului Iisus, iar pentru frumusețea şi farmecul lui, Crăciunul este celebrat chiar în unele țări necreştine. Cu toate acestea însă, nicăieri în lume nu există atât de multe colinde ca şi la români, pentru că tradiția sfântă a colindatului s-a format odată cu

poporul nostru şi cu răspândirea creştinismului pe meleagurile noastre.

Deşi cea mai importantă sărbătoare din decursul anului bisericesc este Învierea Domnului Hristos din morţi, totuşi cea mai cântată este Naşterea Pruncului Iisus. Aceasta se datorează faptului că îndeletnicirile de bază ale poporului nostru au fost pentru vreme îndelungată agricultura şi păstoritul, iar drept consecinţă, înaintaşii noştri aveau mai mult timp liber iarna, când se serbează Crăciunul, pentru a-l dedica alcătuirii de cântări sfinte, decât primăvara, când se celebrează Sfintele Paşti.

Cu toate că unii autori vestiţi de la noi au compus poezii sau cântări închinate naşterii Pruncului Iisus, totuşi majoritatea covârşitoare a colindelor noastre este de sorginte populară, autorul lor rămânând necunoscut.

Colindele sunt cântece tradiţionale cântate de cete de copii, de flăcăi sau de adulţi, cu prilejul sărbătorii Crăciunului. Ele se cântă din ajunul Crăciunului până la Bobotează. Ca şi oricare alte obiceiuri tradiţionale, colindele au o sumedenie de variante şi versiuni, specifice diferitelor regiuni de unde provin.

Important de menţionat este faptul că rolul colindelor este de a fi cântate în grup, după cum păstorii din Betleem şi magii de la Răsărit nu s-au închinat singuri Pruncului Iisus, pentru că întotdeauna bucuria

sporeşte în comuniune cu alţii. O zicală grecească afirmă în acest sens că: „Bucuria împărtăşită se dublează, iar mâhnirea împărtăşită se înjumătăţeşte”.

De ce colindele nu se cântă de către membrii fiecărei familii acasă, în jurul mesei sau la gura sobei? Pentru că Maica Domnului colinda din casă-n casă în Betleem pentru a-L naşte pe Pruncul Iisus, după cum spune colindul: „*Noi umblăm să colindăm, / Pe Iisus Îl lăudăm. / Noi umblăm precum umblară / Maica Sfântă într-o seară / Ca să-şi nască Fiul dulce / Şi-n căldură să şi-L culce. / Nimenea nu o lăsară, / Trebuia să nasc-afară. / Noi umblăm din casă-n casă / La acei care ne lasă*”.

Colindele alcătuiesc un tezaur nepreţuit al Bisericii şi al poporului nostru, ele cuprinzând foarte multe învăţături de credinţă şi surprinzând toate aspectele Naşterii Pruncului Iisus, de aceea în cuvântul nostru de astăzi vom prezenta aceste detalii numai cu exemple luate din colinde.

Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, născut din veci din Tatăl, după cum se afirmă: „*Astăzi s-a născut / Cel făr’ de-nceput*”, „*Că veşnicul Dumnezeu / A trimis pe Fiul Său*”. „*Iată, Cel fără-nceput / Şi în lume ne-ncăput, / Iată, Iisus Dumnezeu, / Fiu trimis de Tatăl Său, / Împăratul cel ceresc, / Într-un sălaş pământesc*”.

Prin El a fost creată lumea: „*Hristos astăzi s-a născut, / Cel ce lumea a făcut*”.

Pe lângă firea dumnezeiască, El şi-a asumat în persoana Sa şi firea omenească, pentru „*Că Mântuitorul / Şi Izbăvitorul / Cu trup s-a născut*”.

El a fost trimis de Tatăl în lume pentru mântuirea noastră: „*Pe Fiul, în al Său nume, / Tatăl L-a trimis în lume, / Să se nască şi să crească, / Să ne mântuiască*”. Altă colindă spune că e „*Prunc dumnezeiesc, frumos, / Carele din iad ne-a scos*”, căci „*Şarpelui cumplit / Capul s-a zdrobit*”.

El este Mesia cel făgăduit şi aşteptat: „*Că noi ştim că s-a născut / Cel aşteptat de demult, / Împăratul veacului / Şi Cuvântul Tatălui*”.

În persoana şi opera Domnului Hristos se împlinesc proorociile Vechiului Testament: „*Doamne, a Tale cuvinte, / Care s-au scris mai nainte, / S-au plinit, precum şi scrie, / Moise la cartea întâie*”. „*Că s-a născut Iisus Prunc, / Cum s-a prorocit demult*”. „*Astăzi proorociile / Şi toate Scripturile, / Despre Mesia Hristos, / Toate s-au plinit frumos*”. „*Că El astăzi în Vifleem s-a născut, / Precum au vestit prorocii cei de demult*”.

În perioada în care s-a născut Pruncul Iisus, împăratul Octavian Augustus a dispus efectuarea unui recensământ în Imperiul Roman. Despre acesta o colindă glăsuieşte: „*Împăratul Romei, / August, stăpânea / Multe ţări a lumii, / Şi el poruncea, / Că-n a sa împărăţie / Tot poporul să se-nscrie*”.

Datorită acestui recensământ Fecioara Maria şi dreptul Iosif au fost nevoiți să plece de la Nazaret, localitatea în care locuiau, la Betleem, oraşul lor natal: „*Şi din Galileea, / De la Nazaret, / Mers-a şi Maria, / La Vifleem drept*”. Ori altă colindă spune că „*Mergând Iosif cu Maria / În Viflaim să se-nscrie*”.

Din pricina recensământului, toate casele de oaspeți din Betleem erau ocupate. Situația neplăcută în care se găsea Sfânta Fecioară Maria este prezentată astfel: „*Şi-a ajuns într-un oraş / Şi-a cerut puțin sălaş, / Ca s-o lase să se culce, / Noaptea-n drum să n-o apuce. / Iar oamenii din cetate / I-au răspuns cu răutate: / Du-te, du-te şi ne lasă, / Că n-ai loc la noi în casă*”.

Locuitorii Betleemului nu ştiau că Sfânta Fecioară va naşte pe Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, dar răutatea lor s-a dovedit în aceea că au refuzat să ofere găzduire pe timp de iarnă unei tinere însărcinate, gata să nască. „*Atunci Sfânta Fecioară / Din Viflaim ieşea, / Şi-n câmp, într-o poiată, / Acolo s-aşeza*”.

Locul naşterii Pruncului Iisus este prezentat în colinde fie ca staul cu animale, fie ca peşteră, pentru că după ce Sfânta Fecioară a ieşit din Betleem, „*Mai târziu găsi apoi, / Un staul frumos de oi*”, unde „*O încălziră boii, / Cu aburii suflând*”. „*Şi între dobitoace, / Pe fânul cel uscat, / Născut-a Preacurata, / Un mare Împărat*”.

Întrucât Cel ce s-a născut este Fiul lui Dumnezeu, „*Împăratul întregii făpturi*” (Iudita 9,12), autorul unei

colinde întreabă retoric şi tot el răspunde: „*Ce palat era / Unde Domnul sta? / Peştera întunecoasă, / Peştera străină rece / Palatul era. Ce-avea de-aşternut / Micul nou născut? / Ieslea îi era culcuşul, / Fân şi paie aşternutul / Micului Iisus*”.

Refuzul locuitorilor din Betleem de a oferi găzduire Sfintei Fecioare Maria, care era gata să nască, este deplâns într-o colindă întreagă: „*Viflaime, Viflaime, / Cum de n-ai primit în tine / Pe Fecioara Maria / Să nască pe Mesia? / N-ai ştiut tu, Viflaime, / Cu câtă dragoste vine / Cea mai sfântă-ntre Fecioare, / A Domnului Născătoare? / N-ai primit tu, Viflaime, / În casele tale bune, / Să-I dai un pic de sălaş / Celui mai Sfânt Copilaş. / Pat moale pe fân uscat, / Numai vitele I-au dat, / Lumină I-a dăruit, / Steaua de la Răsărit. / Peştera întunecoasă / A fost a Domnului casă, / La venirea Sa în lume, / Din vina ta, Viflaime*”.

Colindele ne prezintă faptul că Maica Domnului L-a născut ca Fecioară pe Pruncul Iisus, iar naşterea a fost lipsită de durere: „*Mariei, fată fecioară, / I-a sosit vremea să nască*” şi ieşind din Betleem „*S-aşează-ntr-o poiecioară / Şi-a născut Maica Fecioară*”. În timpul naşterii „*Ajutor ceresc cerea, / Ca uşor să nască ea. / Şi uşor a şi născut, / Un Fiu mândru şi plăcut*”.

Întrucât Domnul nostru Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, născut din veci din Tatăl, fără de mamă, la plinirea vremii El s-a putut naşte dintr-o Fecioară, fără

sămânță bărbătească, după cum spune colinda: „*Că s-a născut făr' de tată, / Din cea Fecioară curată*".

O colindă istoriseşte cu lux de amănunte cum îngerul Domnului le-a făcut cunoscută păstorilor din apropierea peşterii de lângă Betleem vestea naşterii. „*Pe-un deal păstorii şedeau, / Noaptea oile-şi păzeau. / Şi cum stau, din slavă, iată, / Că un înger li se-arată. / Fața lui când o zăresc, / Ei de spaimă-ncremenesc. / Iar al Domnului trimis, / Nu vă spăimântați, le-a zis. / Vă vestesc o bucurie, / Vesel azi tot omul fie, / Salte fericit poporul, / S-a născut Mântuitorul! / Jos la staul coborâți / Şi în iesle-o să găsiți, / Prunc în scutece-nfăşat, / E Iisus Cel aşteptat*".

Dacă păstorii de lângă Betleem ştiau din proorociile Vechiului Testament despre Mesia care urma să se nască în sânul poporului ales, Dumnezeu le-a trimis şi păgânilor un semn despre venirea în lume a Fiului Său prin steaua de la Răsărit, pe care remarcând-o trei cititori în stele, au urmat-o până în Țara Sfântă.

Steaua care a apărut în Răsărit, precum şi închinarea magilor, care mai sunt numiți crai, regi sau filozofi, sunt foarte bine surprinse în mai multe colinde: „*Steaua sus răsare / Ca o taină mare, / Steaua străluceşte / Şi lumii vesteşte / Că astăzi Curata, / Preanevinovata, / Fecioara Maria, / Naşte pe Mesia*". „*Şi trei crai mânați de dor, / Lăsând țări în urma lor, / După stea călătoresc / Să găsească Prunc ceresc*".

Călătoria celor trei magi: Gaşpar, Melchior şi Baltazar, precum şi întâlnirea lor cu regele Irod, cu toate urmările ei nefaste, sunt de asemenea relatate în colinde: „*Trei crai de la Răsărit / Cu steaua-au călătorit / Şi-au mers, după cum citim, / Până la Ierusalim. / Acolo când au ajuns, / Steaua-n nori li s-a ascuns. / Prin oraş ei căutau / Şi pe toţi îi întrebau, / Unde s-a născut, zicând, / Un crai mare, de curând? / Ca să mergem să-L vedem / Şi Lui să ne închinăm. / Iară Irod împărat / Auzind s-a tulburat, / Pe crai la el i-a chemat / Şi în taină i-a întrebat, / Zicând: Mergeţi de aflaţi / Şi venind mă înştiinţaţi, / Să merg să mă-nchin şi eu, / Ca unuia Dumnezeu. / Craii dacă au plecat, / Steaua iar s-a arătat / Şi-au mers, până a stătut, / Unde Hristos s-a născut. / Cu daruri s-au închinat / Şi cu toţi s-au bucurat. / Iar 'napoi dac-au purces / Pe altă cale au mers. / Irod rău s-a necăjit, / Oaste mare a pornit / Şi-n Viflaem a intrat, / Pe toţi pruncii i-a tăiat, / De doi ani şi mai în jos, / Ca să-L taie pe Hristos*”.

Darurile oferite Pruncului Iisus de către magi sunt şi ele amintite în colinde: „*Ce dar I-au adus, / Magii când s-au dus? / Aur, smirnă şi tămâie / Spre mărirea Lui să fie, / Acum şi-n vecie*”.

Uciderea pruncilor din Betleem şi împrejurimi, la porunca regelui Irod, este relatată în amănunt de o colindă: „*Iară Irod împărat / Foarte rău s-a tulburat, / Oastea lui şi-a adunat, / Pe toţi pruncii i-a tăiat, /*

Patrusprezece mii / De nevinovați copii, / De doi ani şi mai în jos, / Vrând să-L taie pe Hristos. / Viflaimul se-ntristează, / Lumea-ntreagă lăcrimează, / Suspinări şi lacrime, / Pe la toate casele. / Glas în Rama se-auzea, / Rahela se tânguia, / Şi plângea pe fiii ei, / Că-i pierire mititei".

O altă colindă îi îndeamnă pe creştini să nu deplângă soarta pruncilor ucişi din porunca regelui Irod, pentru că de vreme ce au murit pentru Hristos, au devenit primii martiri ai Bisericii: „*Irod împărat, / La suflet spurcat, / Poruncă a dat, / Pruncii i-a tăiat. / Dar tăceți de-a plânge, / Văzând pruncii-n sânge, / Căci ei n-au murit, / Ci au înflorit. / Acei copilaşi, / Acum îngeraşi, / De Domnul Iisus, / Sus în cer s-au dus*".

În pofida încercării disperate a regelui Irod de a lua viața Pruncului Iisus, acesta „*Pe Hristos nu L-a tăiat, / Tatăl Sfânt L-a apărat, / Căci un înger i-a trimis, / De-a spus lui Iosif în vis, / De-a lui Irod cuget rău, / Spre Fiul lui Dumnezeu. / Iar atuncea Maria / A plecat din Iudeea. / Până în Egipt s-a dus, / Cu dulcele Prunc Iisus*".

Iubiți fii sufleteşti,

Pe lângă descrierea evenimentelor care au avut loc la Naşterea Pruncului Iisus, colindele mărturisesc credința puternică a poporului nostru în Domnul nostru Iisus Hristos, pentru că „*Noi Îl lăudăm şi ne închinăm*

/ Cu credinţă tare”, dar încearcă şi să ne transforme în oameni buni, atunci când ne adresează îndemnul: „*Şi-acum te las, fii sănătos şi vesel de Crăciun, / Dar nu uita, când eşti voios, române, să fii bun*”.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor sănătate deplină, viaţă îndelungată, realizări spirituale şi materiale spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. „La mulţi ani buni!”.

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

PASTORALĂ LA NAŞTEREA DOMNULUI
Zalău, 2017

† Petroniu
Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal şi dreptcredincioşilor
creştini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor şi milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiți credincioşi,

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu sărbătorim din nou Crăciunul, iar colindul străbun ne îndeamnă: „*Veniţi astăzi credincioşii să săltăm, / De naşterea lui Hristos să ne bucurăm. / Că El astăzi în Vifleem s-a născut, / Precum au grăit prorocii cei de demult. / Îngeri şi păstori cântare I-au adus / Şi noi să-I cântăm mărire întru cei de sus. / Pace şi bunăvoire pe pământ, / Că azi s-a născut în iesle Domnul Sfânt*”.

Colindele ne încarcă sufletele de bucurie la fiecare început de iarnă, cu frumusețea şi gingăşia lor unică, întorcându-ne parcă în timp, în anii copilăriei.

Termenul „colindă” provine din latinescul „calendae”, care la romani semnifica prima zi a fiecărei luni. În timpul calendelor din ianuarie copiii romanilor umblau din casă în casă, cu prilejul Anului Nou, şi cântau imnuri, urând gazdelor noroc şi fericire în anul care începea. După ce Dacia a fost cucerită de către romani, acest obicei s-a răspândit şi la noi, iar odată cu încreştinarea strămoşilor noştri, aceste imnuri sau urări păgâne au dobândit un conținut creştin, fără a-şi pierde însă, denumirea latină.

Colindele sunt creații anonime ale poporului nostru, inspirate din Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție şi slujbele bisericeşti, care au, în general, între 20 şi 60 de versuri, şi exprimă pe înțelesul tuturor învățătura Bisericii despre naşterea Pruncului Iisus, anumite evenimente din viața Mântuitorului, precum şi alte momente importante din istoria mântuirii. Ca parte integrantă a folclorului religios, colindele au o valoare neprețuită prin conținutul, originea şi mai ales prin vechimea lor. Ele reprezintă cântecul nostru strămoşesc şi una dintre cele mai vechi forme de manifestare a folclorului religios românesc.

Colindele sunt cântări caracteristice perioadei Crăciunului, care preamăresc naşterea Pruncului Iisus în Betleemul Iudeii şi descriu cu lux de amănunte tot ceea ce s-a petrecut atunci. În acelaşi timp însă, ele ne înfățişează şi alte evenimente importante din viața şi

activitatea publică a Domnului Hristos, precum şi din istoria mântuirii, pe care le vom prezenta în cuvântul nostru de astăzi.

Totuşi, întrucât colindele nu sunt tratate de teologie, ele nu descriu în amănunt viaţa şi activitatea Domnului Hristos şi nici nu fac o sinteză a acestora, ci ele prezintă doar anumite evenimente din viaţa Mântuitorului şi a Bisericii. Din acest motiv, nici cuvântul nostru nu va înfăţişa întreaga viaţă şi activitate publică a Fiului lui Dumnezeu întrupat, ci numai faptele relatate de colinde.

În urma căderii protopărinţilor Adam şi Eva în păcat, Dumnezeu i-a alungat din rai. O colindă relatează izgonirea lui Adam din grădina Edenului, precum şi jalea care l-a cuprins: „*Adam dacă a greşit, / Din rai Domnul l-a gonit. / Din raiul cel din Eden, / Osândit cu greu blestem. / Iar Adam dac-a văzut, / Că-n greşeală a căzut, / Din rai afar-a fost dat, / Izgonit şi lepădat, / A şezut jos într-un loc, / Plângând cu lacrimi de foc, / Raiul cu jale privind / Şi către dânsul grăind: / O, raiule, lăcaş sfânt, / Mă vezi în ce jale sunt, / Că sunt cumplit urgisit / Şi de la tine gonit. / O, ce mă mai bucuram, / În slava ta când eram. / Că de-acum nu voi gusta, / Din sfântă dulceaţa ta. / Amar, Evo, ce făcuşi? / Unde vom merge acuş? / Pe tine te ascultai / Şi din acel pom mâncai. / Că tu, Evo, m-ai silit / Şi de-ăst bine m-ai lipsit*”.

Unul dintre principalele momente de început ale istoriei mântuirii a fost Bunavestire, despre care o colindă glăsuieşte: „*Colo sus în vremea 'ceea, / În frumoasa Galileea, / O Fecioară vieţuia, / Ce Maria se numea. / Nazaret era oraşul / Unde ea-şi avea sălaşul. / Într-o zi Maria sta / Singură şi se ruga, / Dar deodată ce văzu, / Casa toată se umplu, / De-o lumină lucitoare, / Ca lumina de la soare. / Îngerul Gavriil intrase / La Sfânta Fecioară-n casă / Şi din zbor cum se opri, / Bucură-te, îi grăi. / Tu, de daruri încărcată, / Cea mai binecuvântată / Din femei pe-acest pământ, / E cu Tine Domnul Sfânt. / Ea văzând, s-a-nspăimântat, / Întru sine s-a-ntrebat, / Doamne, ce să fie oare / Aste vorbe de-nchinare? / Îngerul i-a zis, Marie: / N-avea teamă, pace ţie. / Sunt al Domnului trimis, / Nu te-nspăimânta, i-a zis. / Nu te-nspăimânta Maria, / Că vei naşte pe Mesia. / Fiu al Domnului va fi / Şi Iisus se va numi, / Sfânta Lui Împărăţie / Nesfârşită o să fie. / Maria când a auzit, / Cu smerenie a grăit: / Dacă-aşa vrea Cel de sus, / Fie mie cum mi-ai spus*".

Evenimentul de debut, cu care Domnul Hristos şi-a început activitatea publică, a fost botezul Său în râul Iordan de către Sfântul Ioan Botezătorul, care este prezentat într-o colindă astfel: „*La marginea râului, / La apa Iordanului, / Vedem lucruri minunate, / De toţi sfinţii lăudate. / La Iordan, râul frumos, / Venit-a Domnul Hristos, / Apele să le sfinţească, / Pe noi să ne*

mântuiască. / Iată, şi Sfântul Ioan / Vine către Iordan, / Şi dacă s-apropia, / Domnul Hristos îi grăia: / Vino Ioane de cutează, / Pe Mine de Mă botează. / Doamne, cum voi cuteza / Pe Tine-a Te boteza? / Eu sunt iarbă şi ţărână / Şi tremură a mea mână. / Tu eşti foc ce mistuieşti, / Care şi munţii-i topeşti, / De Tine de m-oi atinge, / Mă voi arde, mă voi frige. / Lasă Ioane şi cutează / Şi vino de Mă botează. / Vino şi nu te mira, / Că asta e voia Mea. / Atunci Ioan a cutezat / Şi mâna şi-a ridicat, / Pe Domnul L-a botezat. / Atunci cerul s-a deschis, / Glasul Tatălui a zis: / Iată Fiul Meu iubit, / În care-am binevoit".

Prima minune pe care a săvârşit-o Domnul nostru Iisus Hristos este descrisă într-o colindă foarte renumită, după cum urmează: „*La nunta ce s-a-ntâmplat / În Cana Galileea, / Fost-a şi Iisus chemat. / Şi vrând trişti a nu-i lăsa, / A venit cu Maica Sa. / Şezând la masă şi bând, / Băutura ne-ajungând, / Toţi cei câţi la masă stau, / În tăcere se uitau, / Necutezând a-ntreba, / De mai este vin ori ba. / Iară mama lui Iisus / Văzând că nu-i vin de-ajuns, / Zise: Fiul meu iubit, / Vinul li s-a isprăvit. / Atunci Iisus s-a sculat / Şi slugile a chemat. / Apă-n şase vase-au pus / Şi le-au umplut până sus. / El le-a binecuvântat, / Apa-n vin s-a preschimbat. / Şi-a zis să dea-ntâi la nun, / Să guste vinul de-i bun. / Iar nunul dac-a gustat, / Cu glas mare a strigat: / Ceia ce fac mese mari, / Dau întâi vinuri mai tari, / Iar dacă*

se-nveselesc / Şi pe cel rău îl primesc. / Noi pe cel slab l-am băut / Şi pe cel bun l-am ținut. / Atunci toți au cunoscut, / Că Mesia s-a născut".

Minunile săvârşite de Domnul Hristos în timpul activității Sale publice sunt foarte succint amintite într-o colindă: „*Iar Fiul dacă creştea, / Multe minuni El făcea: / Bolnavi-i tămăduia, / Pe orbi cu ochi îi făcea*".

Intrarea triumfală a Domnului Hristos în Ierusalim, moment în care a fost întâmpinat de către evrei ca un împărat, este şi ea prezentată de o colindă: „*Hristos vine-ncetinel / Spre patimă ca un miel. / Azi intră-n Ierusalim, / Călare pe mânz de-asin. / De popor e aşteptat / Ca un mare împărat. / La poartă e-ntâmpinat, / Toți, osana, I-au cântat. / Osana dintru-nălțime, / Că Hristos împărat vine. / Pruncii cu stâlpări în mână / Cântă cu toți împreună: / Osana dintru-nălțime, / Că Hristos Dumnezeu vine*".

Precum Dreptul Simeon i-a prorocit Sfintei Fecioare Maria, după ce a binecuvântat Pruncul Iisus în templul din Ierusalim, că prin sufletul ei va trece sabie, o colindă relatează cum şi Maica Domnului Îi vesteşte încă din leagăn Pruncului vinderea Lui de către apostolul Iuda şi răstignirea Sa pe cruce: „*În cetatea împărătească, / Prins-au rugii să-nflorească. / Însă nu e rug în floare, / Ci e Sfânta Născătoare. / Lângă Maica-n legănel, / Doarme Pruncul mititel, / Iar în jurul Pruncului / Creşte floarea rugului. / Printre rugii*

înfloriți / Cresc şi spinii ascuțiți. / Pruncu-n somn se mişcă lin, / I-a ajuns mânuța-n spini. / Din mânuță-I curge sânge, / Pruncuşoru-ncepe-a plânge. / Maica Sfântă-L legăna, / Şi din gură cuvânta: / Taci cu mama Fiul meu, / Că-Ți va fi cu mult mai greu, / Ucenicul când Te-a vinde / Şi pe cruce Te-or întinde. / Atunci naşterea de-acum / Îți va fi un aspru drum. / Când sudoarea Îți va curge, / Să ne ierți Iisuse dulce".

Despre apostolul vânzător o colindă spune: „*Iuda, ucenic viclean, / S-a făcut mare duşman, / Vrând pe Hristos, Fiul Sfânt, / Să-L piardă de pe pământ*".

Condamnarea la moarte şi răstignirea Domnului Hristos sunt prezentate într-o colindă astfel: „*Jude-cându-L pe Hristos, / Pe Mântuitorul nost', / Pe dealul Golgotei, sus, / Pe cruce de brad L-au pus, / Cu sulița L-au străpuns, / Sânge şi apă au curs*".

O colindă descrie ce s-a întâmplat în momentul în care Domnul Hristos şi-a dat duhul pe cruce: „*Nourii s-au tulburat, / Soarele s-a-ntunecat, / Pietrele s-au despicat*".

În urma morții trupului Domnului Hristos pe cruce, sufletul Acestuia a coborât la iad, de unde a eliberat sufletele drepților Vechiului Testament, cu care a intrat în rai. O colindă grăieşte în acest sens: „*Şi s-a coborât la iad, / Ca să scoată pe Adam / Şi pe pruncii lui Avraam. / Scoală Adame, hai cu mine, / Să mergi de la rău la bine, / Că de când aici şedeai, / Tare rău te necăjeai. /*

Scoală dară, să pornim, / Sus în rai să ne suim. / Sus la cer când s-au suit, / Ei cu Tatăl au vorbit, / Cum de noi ne-am mântuit, / De-acel veşnic iad cumplit".

Despre învierea trupului Mântuitorului de a treia zi, o colindă afirmă că „*Hristos a înviat din morţi, / Ca să ne scoale pe toţi, / Cu moartea moarte călcând / Tuturor viaţă dând*".

După ce şi-a încheiat activitatea publică pe pământ, Mântuitorul S-a înălţat cu trupul la cer. O colindă prezintă foarte pe scurt acest eveniment, spunând: „*Iar Fiul lui Dumnezeu / S-a suit la Tatăl Său*".

A doua venire a Fiului lui Dumnezeu în lume, de această dată ca Judecător al ei, este ilustrată în următoarea colindă: „*Răsună blând spre seară, / Al clopotelor cânt, / Că vine, vine iară / Hristos pe-acest pământ. / Tânărul crai / Cu mult alai, / Vine din cer, / Hai lerui ler. / El vine-n haină albă, / De îngeraşi purtat, / Să spele lumea toată / De rău şi de păcat*".

Judecata de obşte este şi ea prezentată într-o colindă, sub forma unei promisiuni făcută de Maica Domnului Pruncului Iisus, pentru a-L linişti atunci când Acesta plângea: „*Tu, Fiule, nu mai plânge, / Că eu Ţie Ţi-oi aduce / Un scaun de judecată, / Ca să judeci lumea toată. / Să dai drepţii la dreptate / Şi strâmbii la strâmbătate, / Să iei ceru-n stăpânire, / Pământul în moştenire*".

Împărăţia cerurilor, unde vor ajunge cei care au împlinit pe pământ poruncile lui Dumnezeu, este

descrisă într-o colindă astfel: „*Că în cer sunt multe case, / Împodobite, frumoase, / Tot cu raze luminoase, / Unde drepții se adună, / Cu toți sfinții împreună / Şi îşi fac tot voie bună. / Şi cântând c-o glăsuire, / Dănțuiesc într-o unire, / Dând lui Dumnezeu mărire*”.

Unele colinde prezintă evenimentul naşterii Pruncului Iisus de parcă s-ar petrece în zilele noastre: „*Aseară, pe asfințit, / Mândră stea ne-a răsărit, / După care noi ne-am dus, / Să-L căutăm pe Iisus. / Noi pe Iisus L-am aflat / În iesle de boi culcat. / Numa' ce ne-am închinat / Şi-napoi ne-am înturnat, / Pe zăpadă şi pe lună, / Să v-aducem veste bună*”.

O colindă înfățişează credința poporului român în Domnul Hristos, Cel născut în Betleemul Iudeii, dar şi evlavia domnitorului Ştefan cel Mare: „*La poartă la Ştefan Vodă, / Boierii s-au strâns la vorbă. / Dar vorba de cine este? / De Iisus născut în iesle. / Însă Ştefan Domn cel sfânt, / De la rugă auzind, / Pe boierii ce vorbeau / Şi pe Domnul proslăveau. / El pe dată s-a plecat, / Cu boierii s-a-nchinat, / Şi cu glasul de supus, / A slăvit pe Domn Iisus*”.

Iubiți fii sufleteşti,

Credința poporului nostru şi marea sa iubire față de Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, sunt dovedite cu prisosință de strădaniile depuse în trecut de

generații întregi de români, care au alcătuit mulțimea de colinde dedicate naşterii Lui, dar şi altor evenimente din viața Sa. Urmând pilda înaintaşilor noştri, să ne dovedim şi noi credința şi dragostea față de Dumnezeu, lucrându-ne propria mântuire, după cum ne îndeamnă colindul: „*Creştinilor, noi astăzi / Degrabă s-alergăm, / Spre-a noastră mântuire, / Veniți la Viflaim!*”.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei vă dorim tuturor sănătate deplină, viață îndelungată, realizări spirituale şi materiale spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor. „La mulți ani!”.

Al vostru de tot binele doritor
şi către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului

Biografia Preasfinţitului Părinte Petroniu

Petroniu (Petru din botez) Florea s-a născut în 30 noiembrie 1965, în localitatea Târgu-Mureş, judeţul Mureş, din părinţii Traian şi Fira Florea (fiind al 8-lea dintre cei 9 copii ai familiei).

Cursurile şcolii primare, gimnaziul şi prima treaptă de liceu le-a urmat în Târgu-Mureş.

Între anii 1983-1988, a fost elev al Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca.

În iulie 1988, a dat examen de admitere la Institutul Teologic Ortodox din Sibiu şi a fost declarat admis.

Din septembrie 1988, până în iunie 1989, a satisfăcut stagiul militar, ca soldat cu termen redus, într-o unitate militară din localitatea Lugoj, judeţul Timiş.

În anul universitar 1989-1990, a urmat cursurile anului I ale Institutului Teologic Ortodox din Sibiu.

În octombrie 1990, s-a transferat la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (nou înfiinţată), pe care a absolvit-o în iunie 1993, ca şef de promoţie.

Teza de licenţă cu titlul: „**Moise la interferenţa realităţii istorice şi a reflecţiilor patristice**”, a

susținut-o în sesiunea iunie 1993, obținând nota 10, iar media generală a celor patru ani de studiu a fost 9,67.

În anul universitar 1993-1994, a urmat cursuri de greacă modernă în cadrul secției de Filologie a Facultății de Filosofie din cadrul Universității Aristotel, Tesalonic, Grecia, pe care le-a absolvit cu calificativul „excepțional".

Între iunie 1994 - decembrie 1998, a fost doctorand al Facultății de Teologie Ortodoxă din Tesalonic.

În ziua de 15 decembrie 1998, şi-a susținut teza de doctorat cu titlul: „**Literatura patrologică românească în secolul XX**", la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Tesalonic, Grecia, obținând calificativul: „excepțional".

În 15 ianuarie 1999, a depus jurământul de doctor în teologie, la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Tesalonic.

În 4 februarie 1999, a dat examen şi a fost admis ca preparator la disciplinele: Catehetică, Omiletică şi Practică Pedagogică la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia.

În 10 aprilie 1999, a fost hirotonit diacon.

În noaptea Sfintelor Paşti, din 11 aprilie 1999, a fost hirotonit preot celib pe seama catedralei arhiepiscopale din Alba-Iulia.

La data de 4 iunie 2000, a primit distincția de iconom stavrofor.

În 27 iunie 2000, a fost tuns în monahism de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei, fiind închinoviat la catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia, care are regim de mănăstire, schimbându-i-se numele din Petru, în Petroniu. În aceeaşi zi, a fost ridicat la rangul de protosinghel.

În sesiunea de lucru din ziua de 12 septembrie 2000, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a ales Arhiereu Vicar al Episcopiei Oradiei.

În 14 septembrie 2000, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei l-a hirotesit arhimandrit.

În ziua de 1 octombrie 2000, a fost hirotonit şi instalat ca Arhiereu Vicar al Episcopiei Oradiei. Hirotonia a avut loc în „Biserica cu lună" din Oradea.

În anul 2001, Ministerul Educației Naționale din România i-a echivalat diploma de doctor în teologie.

Între anii 2001 şi 2007, s-a ocupat de lucrările de ridicare a catedralei episcopale din Oradea şi de renovare ale Centrului Eparhial.

Între anii 2002 - 2005, a predat cursuri de „Formare duhovnicească" la Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității din Oradea.

În anul 2007, a identificat şi dobândit în Zalău un sediu provizoriu pentru Centrul Eparhial al Episcopiei Sălajului, iar în 2008, l-a amenajat în funcție de cerințele impuse.

În 5 martie 2008, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a ales episcop titular al Episcopiei Sălajului, iar în 13 aprilie acelaşi an a fost întronizat ca întâistătător al acestei Eparhii, în catedrala „Înălțarea Domnului” din Zalău.

În intervalul de timp noiembrie 2003 - octombrie 2008, a fost reprezentantul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în Comisia Mixtă Internațională de Dialog Teologic Ortodox - Catolic, iar între noiembrie 2005 - octombrie 2008, a fost membru în Comitetul Coordonator al acestei Comisii.

În 2010, a obținut în Zalău un teren pentru Episcopia Sălajului, pe care a ridicat clădirea sediului eparhial şi anexele.

În 14 septembrie 2013, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înconjurat de un sobor de ierarhi, preoți şi diaconi, a târnosit paraclisul centrului eparhial al Episcopiei Sălajului.

Ca episcop a sfințit piatra de temelie pentru 43 de biserici, a târnosit 116 lăcaşuri de cult, a resfințit 168 de biserici, a hirotonit 212 diaconi, 200 preoți şi 3 arhierei (în sobor) şi a prezidat 84 de conferințe preoțeşti.

A efectuat peste 2800 de vizite pastorale şi canonice în parohiile din Eparhie.

A susținut un număr mare de conferințe în Eparhie, în afara acesteia, precum şi în străinătate.

A acordat numeroase interviuri la televiziune, radio şi în presă.

Activităţi peste hotare:

În perioada 29 ianuarie - 24 februarie 1991, a participat la Canberra, **Australia**, la cea de-a VII-a Adunare Generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, fiind reprezentantul studenţilor Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca şi membru al delegaţiei Bisericii Ortodoxe Române. Tema generală a acestei Adunări a fost: „**Vino, Sfinte Duh - reînnoieşte întreaga creaţie**”.

Între 20 aprilie - 9 mai 1992, a efectuat un pelerinaj în **Grecia şi Sfântul Munte Athos**.

În perioada 13-31 August 1993, s-a aflat în pelerinaj în **Grecia şi Sfântul Munte Athos**.

Între 26 iunie - 19 august 1994, s-a aflat în misiune creştină la Calcutta şi în Bengalul de Vest, **India**, predând elemente generale de învăţătură creştin-ortodoxă creştinilor ortodocşi de acolo, precum şi hinduiştilor interesaţi de ortodoxie.

În perioada 21 aprilie - 1 mai 1995, a efectuat un pelerinaj la mănăstirile din **Sfântul Munte Athos**.

Între 4-20 iulie 1995, s-a aflat în pelerinaj la locurile sfinte ale creştinilor din **Egipt**.

În perioada 26 iulie - 3 septembrie 1995, a fost în misiune creştină la Calcutta şi în Bengalul de Vest, **India**.

Între 10-14 octombrie 1995, a efectuat un pelerinaj la Mănăstirile din **Sfântul Munte Athos**.

În perioada 9-16 noiembrie 1995, s-a aflat în vizită de studii la Roma, în **Italia**.

Între 3-23 aprilie 1996, a efectuat un pelerinaj la locurile sfinte din **Israel şi Palestina**.

În perioada 7 iunie - 7 iulie 1996, s-a aflat în misiune creştină la Calcutta şi în Bengalul de Vest, **India**.

Între 6-11 octombrie 1996, a efectuat un pelerinaj la mănăstirile din **Sfântul Munte Athos**.

În perioada 13-17 martie 1997, s-a aflat în pelerinaj la locurile sfinte ale creştinilor din **Turcia**.

Între 7-9 noiembrie 1998, a efectuat un pelerinaj la mănăstirile din **Sfântul Munte Athos**.

În perioada 28 iunie - 1 septembrie 1999, a predat la Calcutta, **India**, cursuri aprofundate de teologie ortodoxă preoților ortodocşi din Bengalul de Vest.

În 14 iunie 2001, a efectuat o vizită pastorală la Parohia Ortodoxă Română Apateu din **Ungaria**.

Între 17-24 octombrie 2001, s-a aflat în vizită pastorală la Mitropolia Ortodoxă Română din Limours, lângă Paris, şi la Parohia Ortodoxă Română „Sfântul Iosif" din Bordeaux, **Franța**, cu prilejul hirotoniei întru arhiereu a Preasfințitului Părinte Siluan.

În perioada 8-28 ianuarie 2002, a efectuat o vizită pastorală la Parohia Ortodoxă Română „Sfânta Maria"

din Wellington, **Noua Zeelandă,** şi la Mitropolia Ortodoxă Greacă din aceeaşi localitate.

Între 18-22 aprilie 2002, a efectuat o vizită pastorală la Parohia Ortodoxă Română „Bunavestire" din Bruxelles, **Belgia**.

În perioada 18-27 septembrie 2002, a participat la cel de-al treilea congres internațional organizat de Patriarhia Ecumenică în insula Leros, **Grecia**, cu tema: „**Ortodoxia şi lumea**".

Între 9-20 decembrie 2002, a efectuat o vizită pastorală în **Statele Unite ale Americii**, la Parohiile Ortodoxe Române „Naşterea Maicii Domnului" şi „Sfântul Nicolae" din New York şi la Parohia „Sfânta Maria" din Anaheim, Los Angeles, California. A vizitat, de asemenea, catedrala grecească „Sfânta Sofia" din Los Angeles şi biserica grecească „Sfântul Apostol Pavel" din Irvine, ambele în California, precum şi Mănăstirea grecească „Sfântul Antonie cel Mare" din Florence, Arizona.

În perioada 9-25 ianuarie 2003, a fost oaspetele Mitropoliei Ortodoxe Greceşti din Mexico City, **Mexic**.

Între 2-7 aprilie 2003, a luat parte la Bad Segeberg, **Germania**, la consultația „**Despre cooperare în misiune**", organizată de Conferința Bisericilor Europene, Consiliul Bisericilor din America Latină şi

Consiliul Ecumenic al Bisericilor, ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române.

Între 20-26 mai 2003, a participat la Roma, **Italia**, la simpozionul: „**Slujirea petrină**", organizat de Consiliul Pontifical pentru Promovarea Unității Creştine al Vaticanului, ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române.

În perioada 9-13 iunie 2003, a efectuat o vizită pastorală la Parohia Ortodoxă Română din Viena, **Austria** şi la Mitropolia Ortodoxă Română din Nurenberg, **Germania**.

Între 23-27 septembrie 2003, a luat parte la Padova, **Italia**, la colocviul ecumenic internațional al episcopilor ortodocşi şi catolici, cu tema: „**Biserica şi societatea**", organizat de Episcopia Romano Catolică de Padova, în colaborare cu Mitropolia Moldovei şi Bucovinei şi cu Episcopia Romano Catolică de Iaşi, ca membru al delegației Bisericii Ortodoxe Române.

În perioada 13 ianuarie - 4 februarie 2004, s-a aflat în **Statele Unite ale Americii**, unde a efectuat vizite pastorale în Parohia Ortodoxă Română „Sfânta Maria" din Anaheim, California, la catedrala rusească „Maica Domnului, bucuria tuturor celor necăjiți" din San Francisco, unde se află moaştele Sfântului Ierarh Ioan Maximovici, precum şi la biserica grecească „Sfinții împărați Constantin şi Elena" din Honolulu, Hawaii.

Între 20-22 octombrie 2004, a luat parte la Tesalonic, **Grecia**, la cea de-a opta consultație dintre Biserica Ortodoxă şi Grupul Partidului Popular European (Creştin Democrat) şi Partidele Democrate din Parlamentul European, cu tema: „**Construirea Europei prin reconciliere şi cooperare**", ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române.

În perioada 14-21 martie 2005, a fost oaspetele Parohiei Ortodoxe Române „Intrarea Maicii Domnului în biserică" din Lisabona, **Portugalia**.

Între 9-16 mai 2005, a luat parte în localitatea Aghios Andreas, de lângă Atena, **Grecia**, la cea de-a 13-a conferință internațională despre misiune şi evanghelizare, cu tema: „**Vino, Sfinte Duh, vindecă şi reconciliază**" organizată de Consiliul Ecumenic al Bisericilor, ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române.

În zilele de 11-13 septembrie 2005, a participat la Constantinopol (Istanbul), **Turcia**, la întâlnirea delegaților Bisericilor Ortodoxe din Comisia Mixtă Internațională de Dialog Teologic Ortodox - Catolic, ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române.

În perioada 3-8 decembrie 2005, a luat parte la Volos, **Grecia**, la simpozionul internațional „**Rolul Bisericilor din țările balcanice în Europa extinsă**" organizat de Mitropolia de Dimitrias şi Almyros, ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române.

Între 13-16 decembrie 2005, a participat la Roma, **Italia**, şi la **Vatican**, la întâlnirea Comitetului Coordonator al Comisiei Mixte Internaţionale de Dialog Teologic Ortodox-Catolic.

În perioada 9 februarie - 4 martie 2006, a efectuat vizite pastorale în Parohiile Ortodoxe Române „Sfânta Maria" din Sydney şi „Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel" din Melbourne, precum şi în Arhiepiscopia Ortodoxă Greacă din Sydney şi în biserica grecească „Sfântul Nicolae" din Canberra, **Australia**.

În 29 aprilie 2006, s-a aflat în vizită pastorală la Episcopia Ortodoxă Română din Gyula, **Ungaria**.

Între 18-25 septembrie 2006, a luat parte la Belgrad, în **Serbia**, la întâlnirea Comisiei Mixte Internaţionale de Dialog Teologic Ortodox-Catolic.

În perioada 16-24 octombrie 2006, a efectuat un pelerinaj în **Israel şi Egipt**.

Între 1-20 decembrie 2006 s-a aflat în **Statele Unite ale Americii**, unde a efectuat vizite pastorale în Arhiepiscopia Ortodoxă Română din Chicago, Illinois şi în Episcopia Ortodoxă Română din Detroit, Michigan. În statul Michigan s-a aflat în vizită pastorală la Mănăstirea Ortodoxă Română „Înălţarea Domnului" din Detroit, la Mănăstirea Ortodoxă Română „Adormirea Maicii Domnului" din Rives Junction, la Parohiile Ortodoxe Române „Sfântul Rafael" din Detroit, „Pogorârea Sfântului Duh" din Warren şi

„Sfânta Treime” din Troy. În cadrul aceleiaşi vizite, a fost oaspetele Mănăstirii Greceşti „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Kenosha, Wisconsin, al Parohiei Ortodoxe Române „Sfânta Maria Magdalena” din Houston, Texas, precum şi al Parohiei Ortodoxe Române „Sfânta Maria” din Anaheim, California.

În perioada 7-21 iulie 2007, a efectuat o vizită pastorală în cadrul Mitropoliei Greceşti din Arkalohoriu, Kasteliu şi Vianu din Insula Creta, în **Grecia**.

Între 18-28 septembrie 2007, s-a aflat în pelerinaj la mai multe mănăstiri şi biserici din **Grecia**.

În perioada 6-15 octombrie 2007, a participat la Ravenna, **Italia**, la întâlnirea Comisiei Mixte Internaţionale de Dialog Teologic Ortodox-Catolic.

În zilele de 5-8 mai 2008, s-a întâlnit la Neuendettelsau şi Regensburg, **Germania**, cu reprezentanţi ai conducerii fundaţiei social filantropice luterane „Diakonia”, în vederea încheierii unui parteneriat între Episcopia Sălajului şi această fundaţie.

În perioada 27 septembrie - 5 octombrie 2008, a participat la Elounda, Creta, **Grecia**, la lucrările Comitetului Coordonator al Comisiei Mixte Internaţionale de Dialog Teologic Ortodox - Catolic.

Între 14-24 octombrie 2008, s-a aflat în **Statele Unite ale Americii**, unde a efectuat vizite pastorale în Parohiile Ortodoxe Române „Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena” şi „Izvorul Tămăduirii” din Lilburn, Georgia,

precum şi în bisericile greceşti „Sfântul Dimitrie” din Daytona Beach şi „Sfânta Treime” din oraşul Saint Augustine, ambele în statul Florida.

Între 7-14 noiembrie 2008, a efectuat un pelerinaj în **Israel şi Palestina**.

În perioada 27 septembrie - 1 octombrie 2009, a avut întâlniri la Neuendettelsau şi Nurenberg, **Germania**, cu reprezentanți ai conducerii fundației social filantropice luterane „Diakonia”, pentru a definitiva detaliile parteneriatului dintre Episcopia Sălajului şi această fundație.

În zilele de 9-11 noiembrie 2009, s-a întâlnit la Filiro, **Grecia**, cu reprezentanții unei asociații filantropice a Bisericii Ortodoxe din această țară, în vederea încheierii unui parteneriat între Episcopia Sălajului şi această asociație.

În perioada 11-27 aprilie 2010, s-a aflat în **Statele Unite ale Americii**, unde a efectuat vizite pastorale în Mitropolia Ortodoxă Greacă din Atlanta, Georgia, la Parohia Ortodoxă Greacă „Sfântul Dimitrie şi Sfânta Marcela” din Fort Walton, la bisericile greceşti „Sfântul Apostol Marcu” din Boca Raton, „Sfânta Ecaterina” din Naples, „Sfântul Ştefan” din Saint Petersburg şi „Sfântul Nicolae” din Tarpon Springs, toate în Florida, la Centrul Diakonia din Salem, Carolina de Sud, care aparține de Mitropolia Greacă de Atlanta, la biserica grecească „Sfânta Treime” din Charlotte, Carolina de Nord, la

catedrala grecească „Sfânta Sofia” din Washington D. C., precum şi la biserica grecească „Sfânta Ecaterina” din Falls Church, Virginia.

Între 7-18 iunie 2010, s-a aflat în vizită pastorală la Parohia Ortodoxă Română „Botezul Domnului” din Roquetas de Mar, **Spania**.

În perioada 12-29 iulie 2010, s-a aflat în vizită pastorală în **Statele Unite ale Americii**, unde a fost oaspetele Parohiilor Ortodoxe Române „Sfinții Trei Ierarhi” din Seattle, Washington, „Sfânta Maria” din Anaheim şi „Înălțarea Sfintei Cruci” din Upland, ambele în California, precum şi al Parohiei Ortodoxe Române „Sfânta Maria Magdalena” din Houston, Texas.

În perioada de timp 1-8 octombrie 2010, a efectuat un pelerinaj în **Israel**.

Între 19-22 septembrie 2011, a luat parte la o conferință la Neuendettelsau, **Germania**.

În perioada 4-17 noiembrie 2011, a efectuat o vizită pastorală la Parohia Ortodoxă Română „Sfânta Maria” din Anaheim, California, **Statele Unite ale Americii**.

Între 3-5 martie 2012, a luat parte la o întâlnire ecumenică în Neuendettelsau, **Germania**.

În perioada 7-12 iulie 2012, a fost oaspetele Mitropoliei Ortodoxe din Helsinki, **Finlanda**, unde a efectuat vizite pastorale la catedrală şi la mai multe biserici ortodoxe finlandeze, precum şi la parohia finlandeză „Sfântul Ierarh Nicolae” din oraşul Kotka.

Între 17-24 septembrie 2012, s-a aflat în pelerinaj la locurile sfinte din **Armenia şi Georgia**.

În perioada 11-22 ianuarie 2013, s-a aflat în **Africa de Sud**, unde a efectuat vizite pastorale în Mitropolia Ortodoxă Greacă din Johannesburg, la Parohia Ortodoxă Română „Sfântul Apostol Andrei" din aceeaşi localitate şi la Parohia „Sfântul Atanasie cel Mare" din Benoni.

Între 16-19 mai 2013, a luat parte la o conferință la Neuendettelsau, **Germania**.

În perioada 4-6 iunie 2013, a participat la o conferință în Tesalonic, **Grecia**, ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române.

În zilele de 15-16 iunie 2013, a efectuat o vizită pastorală la Episcopia Ortodoxă Română şi cea sârbă din Vârşeț, **Serbia**.

În perioada 6-19 noiembrie 2013, a efectuat o vizită pastorală în cadrul Episcopiei Ortodoxe Române a Australiei şi Noii Zeenlande, unde a fost oaspetele Centrului Eparhial din Melbourne, al Parohiilor Ortodoxe Române „Sfântul Apostol Toma" din Dandenong, „Sfinții Apostoli Petru şi Pavel" din Melbourne şi „Sfântul Ioan Botezătorul" din Sydney, **Australia**, precum şi al Parohiei Ortodoxe Române „Sfântul Ignatie Teoforul" din Auckland, **Noua Zeelandă**.

Între 19-21 martie 2014, a avut întâlniri la Neuendettelsau şi Nurenberg, **Germania**, cu

reprezentanți ai conducerii fundației social-filantropice luterane „Diakonia”.

În perioada 25-30 iulie 2014, s-a aflat în **Suedia**, unde a efectuat vizite pastorale la Centrul Eparhial al Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord din Stockholm şi la Parohia Ortodoxă Română „Adormirea Maicii Domnului” din aceeaşi localitate.

Între 6-10 octombrie 2014, a luat parte la o conferință la Neuendettelsau şi a efectuat o vizită pastorală la Nurenberg, **Germania,** la Centrul Eparhial al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale şi de Nord.

În zilele de 11-13 martie 2015, a avut întâlniri la Neuendettelsau şi Nurenberg, **Germania**, cu reprezentanți ai conducerii fundației social-filantropice luterane „Diakonia”.

În perioada 21-30 aprilie 2015, a efectuat o vizită pastorală în Parohia Ortodoxă Română „Sfântul Ignatie Teoforul” din Auckland, **Noua Zeelandă**.

Între 7-12 august 2015 s-a aflat în **Finlanda**, unde a vizitat sediul Mitropoliei Ortodoxe Finlandeze din Helsinki, catedrala din capitala finlandeză, Parohia „Sfântul Gherman de Alaska” din Tapiola şi Parohia „Sfânta Alexandra” din Turku.

În perioada 25-28 septembrie 2015 a avut întâlniri la Neuendettelsau, **Germania**, cu reprezentanți ai conducerii fundației social-filantropice luterane „Diakonia”.

În zilele de 16-18 martie 2016, a avut întâlniri la Neuendettelsau şi Nurenberg, **Germania**, cu reprezentanți ai conducerii fundației social-filantropice luterane „Diakonia”.

Între 13-20 mai 2016, a luat parte la Qom, în **Iran**, la conferința: „Islamismul şi creştinismul - importanța dialogului interreligios şi intercultural în lumea contemporană”.

În perioada 16-26 iunie 2016, a participat, la Academia Ortodoxă din Creta, **Grecia**, la lucrările Sfântului şi Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe.

Între 9-14 noiembrie 2016, a efectuat o vizită pastorală în Parohia Ortodoxă Română „Botezul Domnului” din Roquetas de Mar, **Spania**.

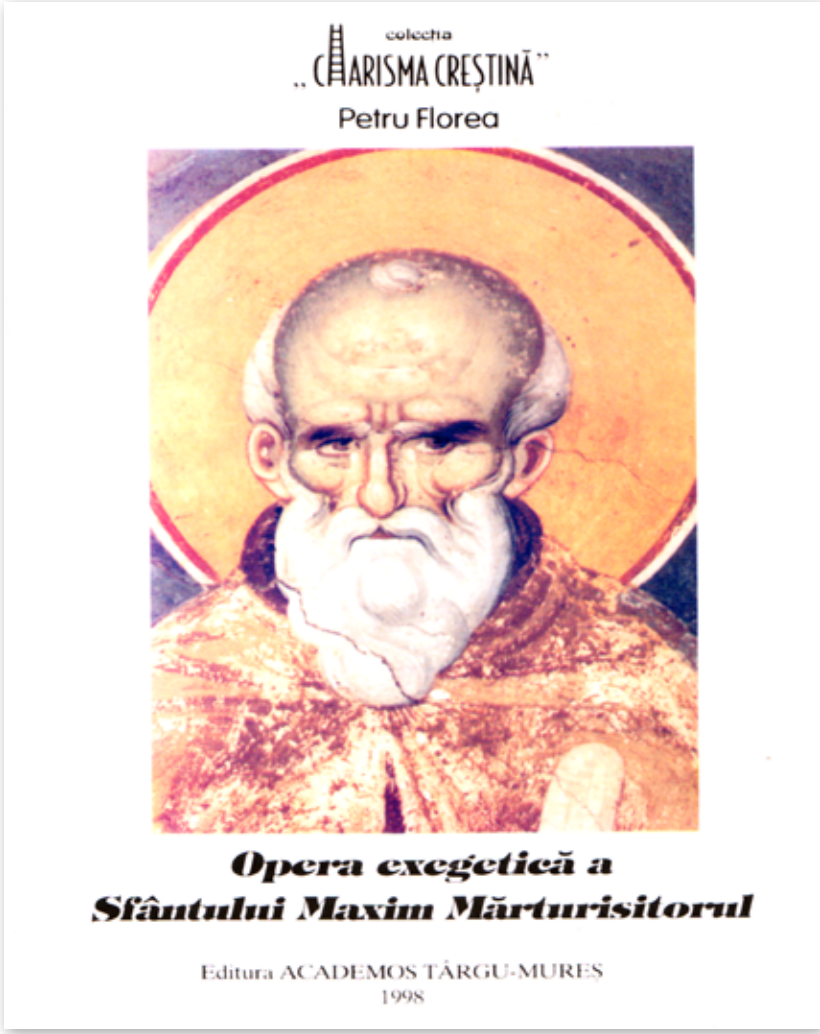
În perioada 30 martie - 5 aprilie 2017, s-a aflat la Antananarivo, în Mitropolia Ortodoxă de **Madagascar**.

Între 19-22 august 2017 s-a aflat în **Estonia**, unde a efectuat vizite pastorale la sediul Mitropoliei Ortodoxe a Estoniei din Tallinn, la catedrala mitropolitană din aceeaşi localitate, la catedralele din Tartu şi Pärnu, precum şi la bisericile „Sfânta Maria Magdalena” din Haapsalu şi „Schimbarea la Față a Domnului” din Obinitsa.

În perioada 19-21 septembrie 2017 a avut mai multe întâlniri la Neuendettelsau, **Germania**, cu reprezentanți ai conducerii fundației social-filantropice luterane „Diakonia”.

Cărți publicate:

1. *Opera exegetică a Sfântului Maxim Mărturisitorul*, Editura Academos, Târgu-Mureş, 1998, 160 pagini.

2. *Virtuțile la Părinții Filocalici*, Editura Universității din Oradea, 2001, 329 pagini.

3. *Icoana ortodoxă*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului şi Sălajului, 2002, 259 pagini.

† Petroniu Florea

ICOANA ORTODOXĂ

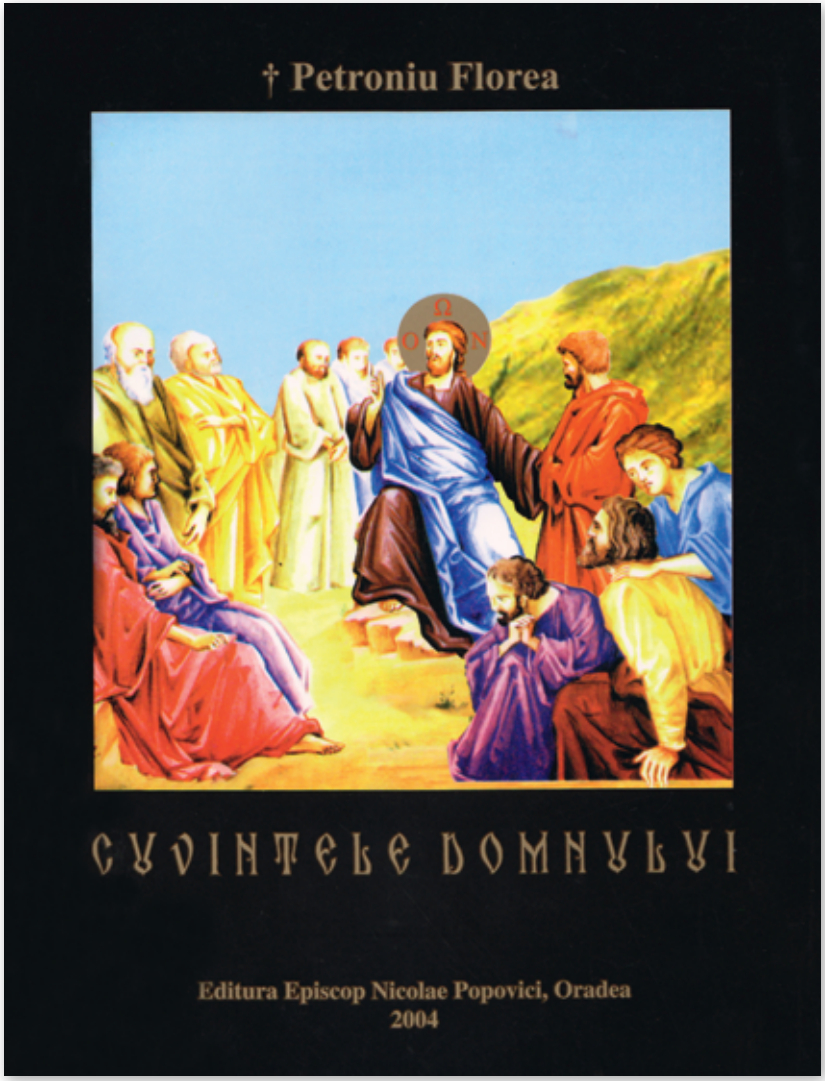

Episcopia Ortodoxă Română a Oradiei, Bihorului şi Sălajului
Oradea – 2002

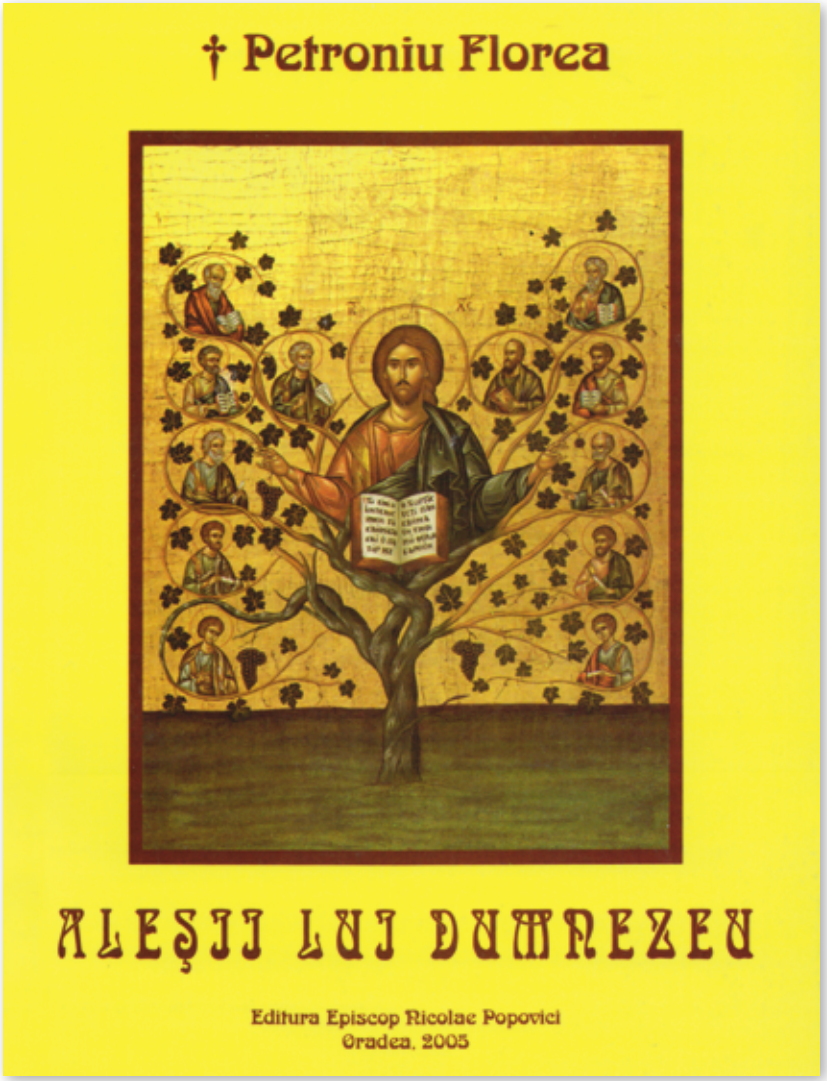
4. *Calea mântuirii*, Editura Episcop Nicolae Popovici, Oradea, 2003, 278 pagini.

5. *Cuvintele Domnului*, Editura Episcop Nicolae Popovici, Oradea, 2004, 313 pagini.

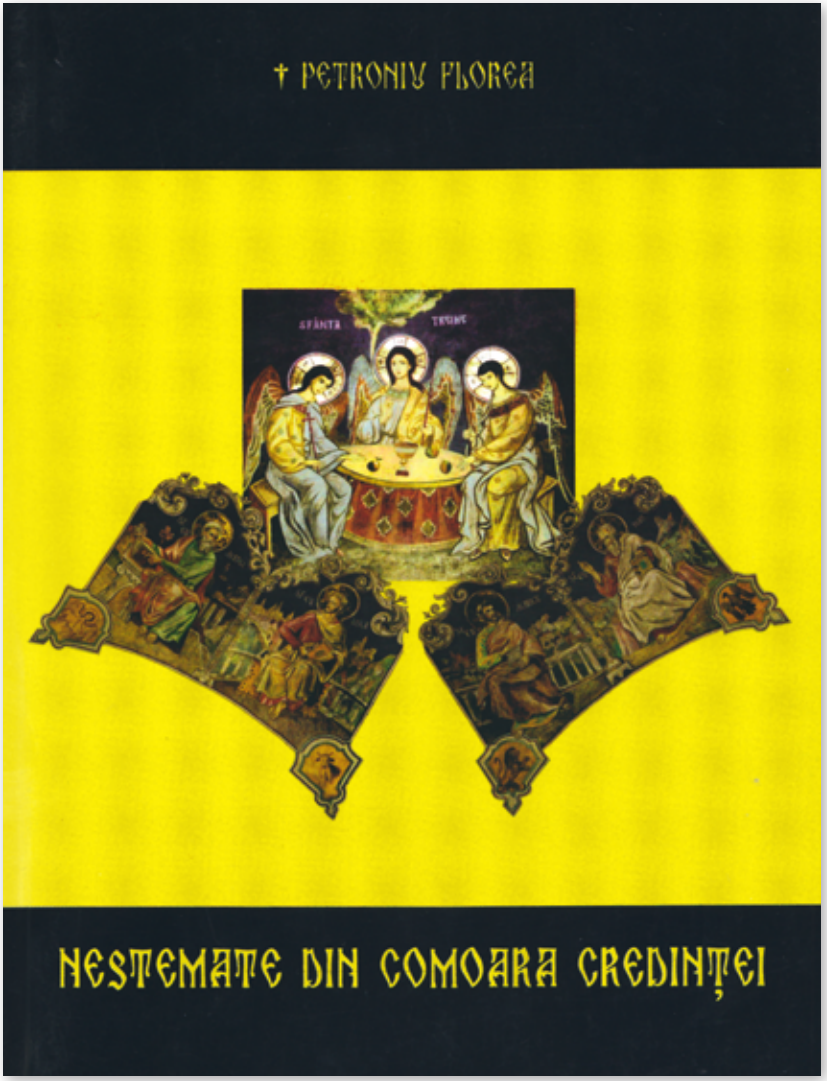
6. *Aleşii lui Dumnezeu*, Editura Episcop Nicolae Popovici, Oradea, 2005, 245 pagini.

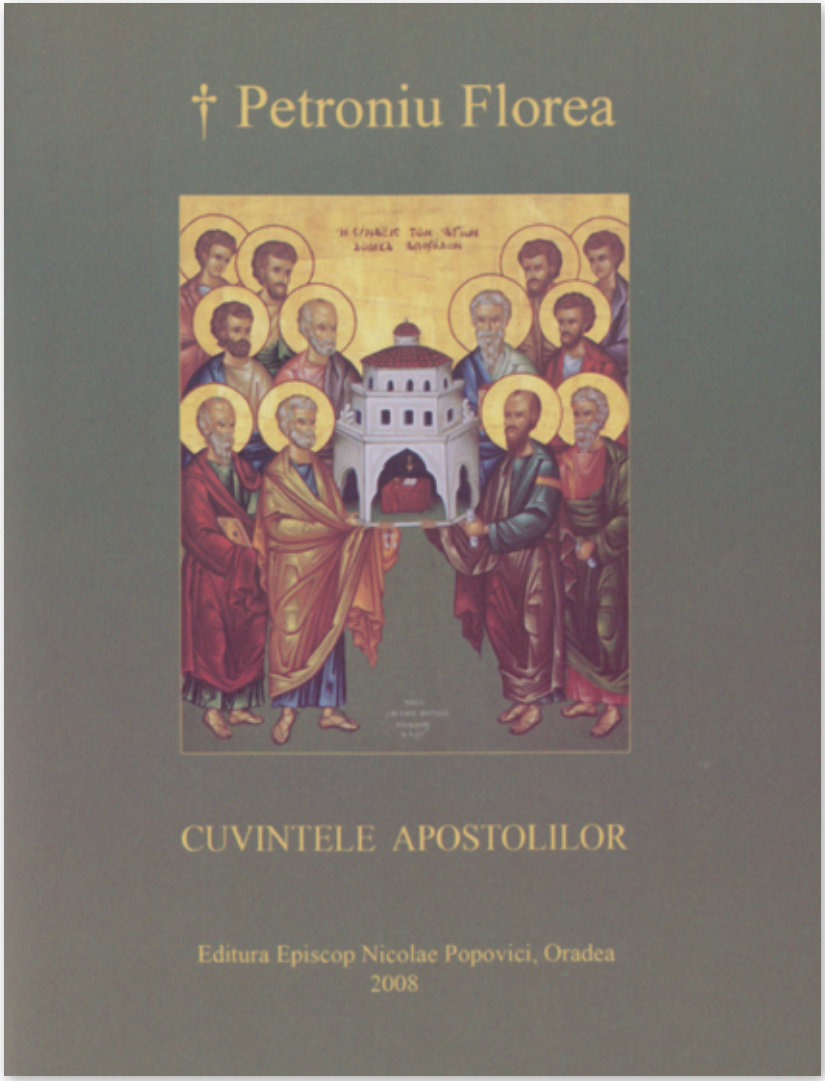
7. *Merinde pentru suflet*, Editura Episcop Nicolae Popovici, Oradea, 2006, 337 pagini.

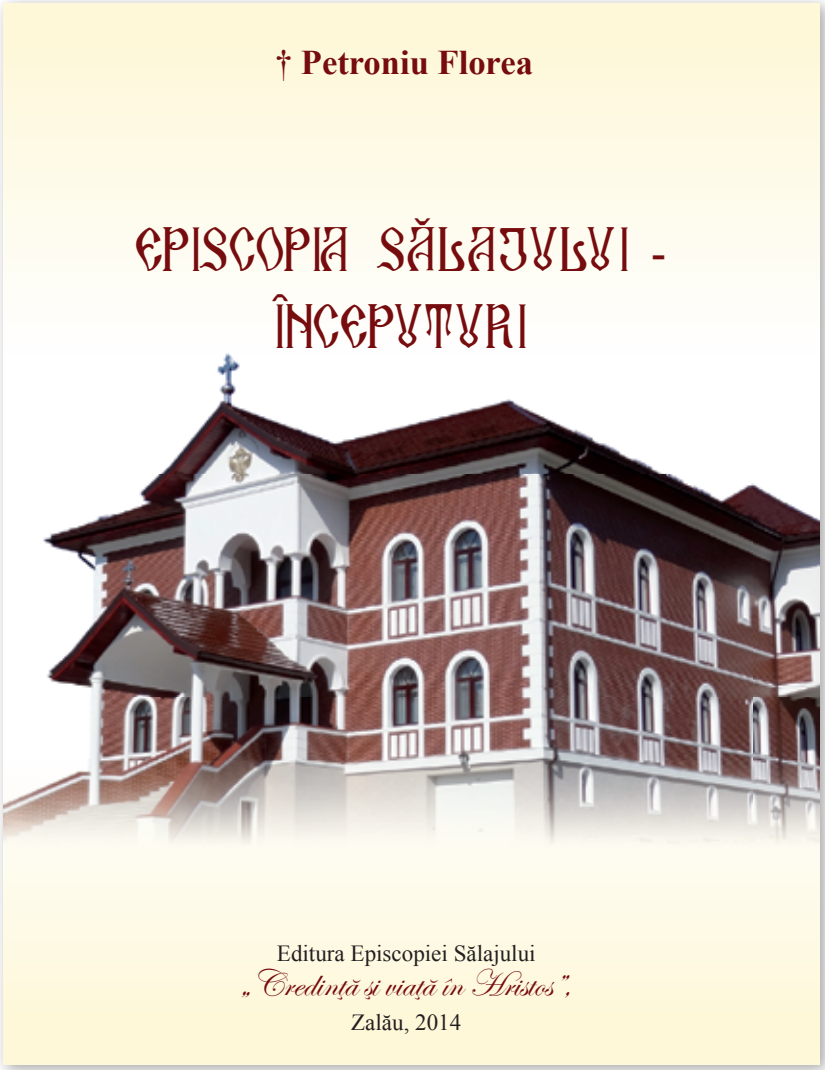
8. *Nestemate din comoara credinței*, Editura Episcop Nicolae Popovici, Oradea, 2007, 301 pagini.

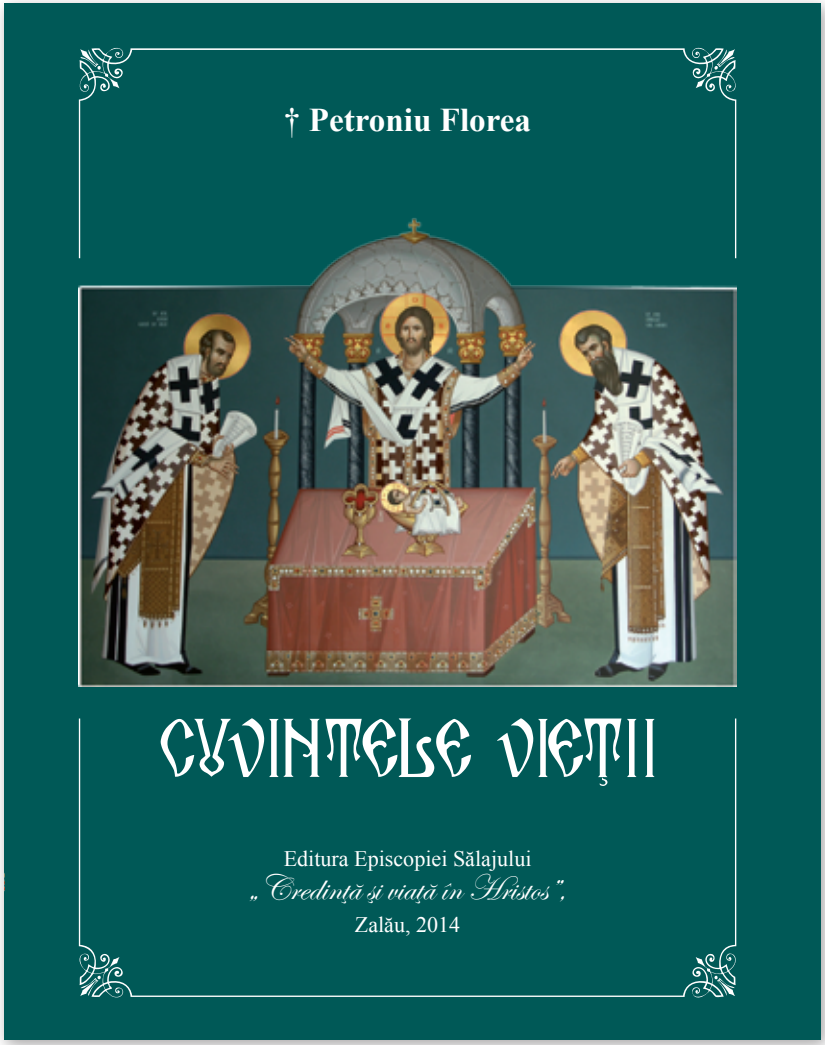
9. *Cuvintele Apostolilor*, Editura Episcop Nicolae Popovici, Oradea, 2008, 281 pagini.

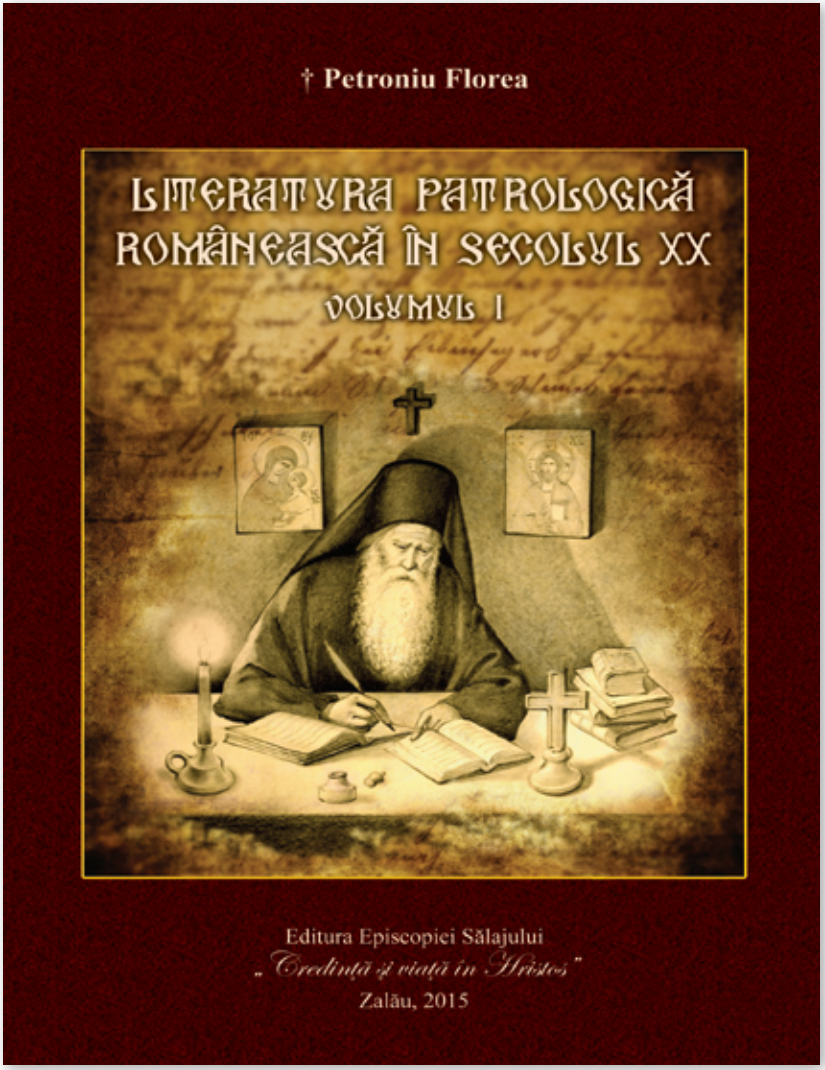
10. *Episcopia Sălajului - începuturi*, Editura Episcopiei Sălajului „Credință şi viață în Hristos”, Zalău, 2014, 347 pagini.

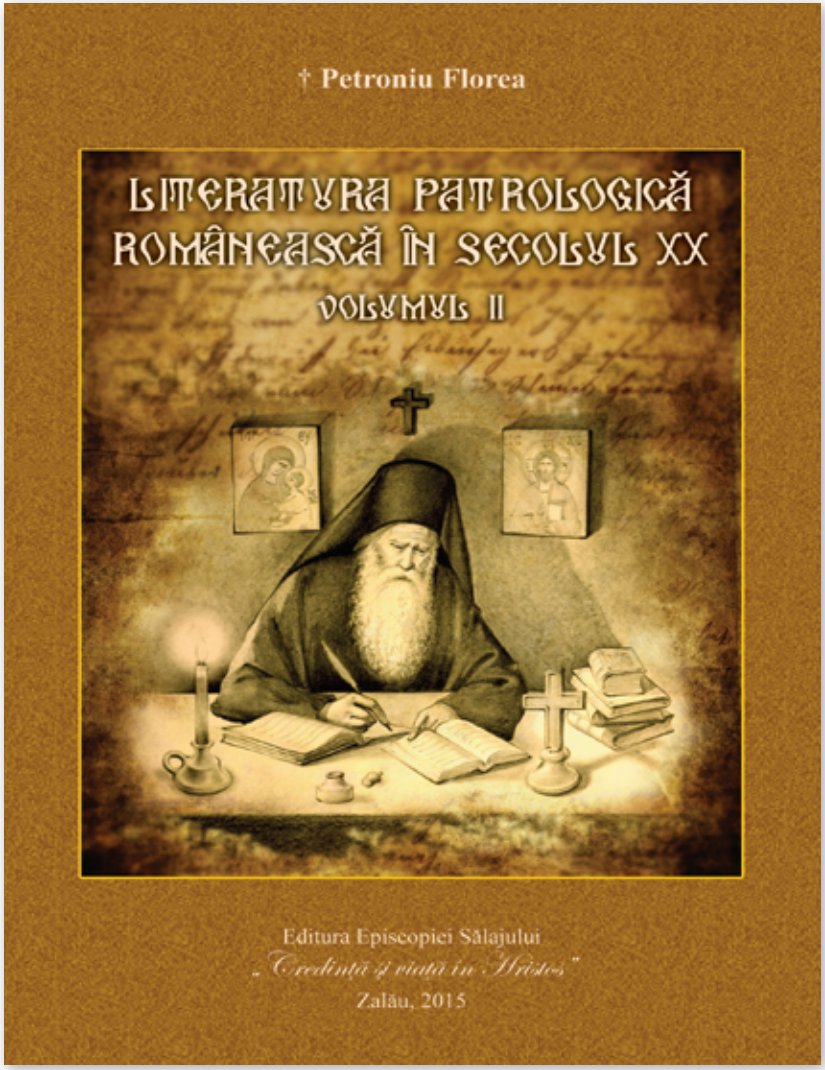
11. *Cuvintele vieții*, Editura Episcopiei Sălajului „Credință și viață în Hristos”, Zalău, 2014, 259 pagini. Cartea a fost premiată la „Gala Culturii Sălăjene” din Zalău, la 21 februarie 2015.

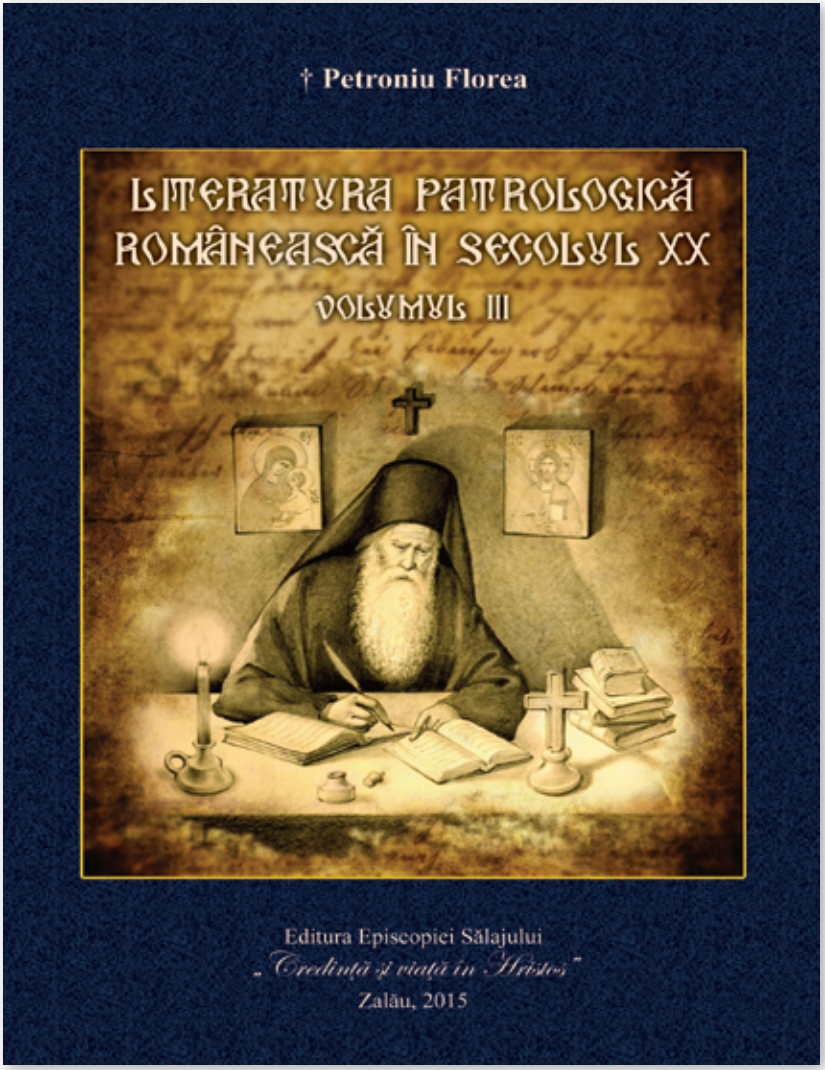
12. *Literatura Patrologică Românească în secolul XX*, Editura Episcopiei Sălajului „Credință şi viață în Hristos”, Zalău, 2015, volumul I, 324 pagini.

Literatura Patrologică Românească în secolul XX, Editura Episcopiei Sălajului „Credință și viață în Hristos”, Zalău, 2015, volumul II, 332 pagini.

Literatura Patrologică Românească în secolul XX, Editura Episcopiei Sălajului „Credință şi viață în Hristos”, Zalău, 2015, volumul III, 384 pagini.

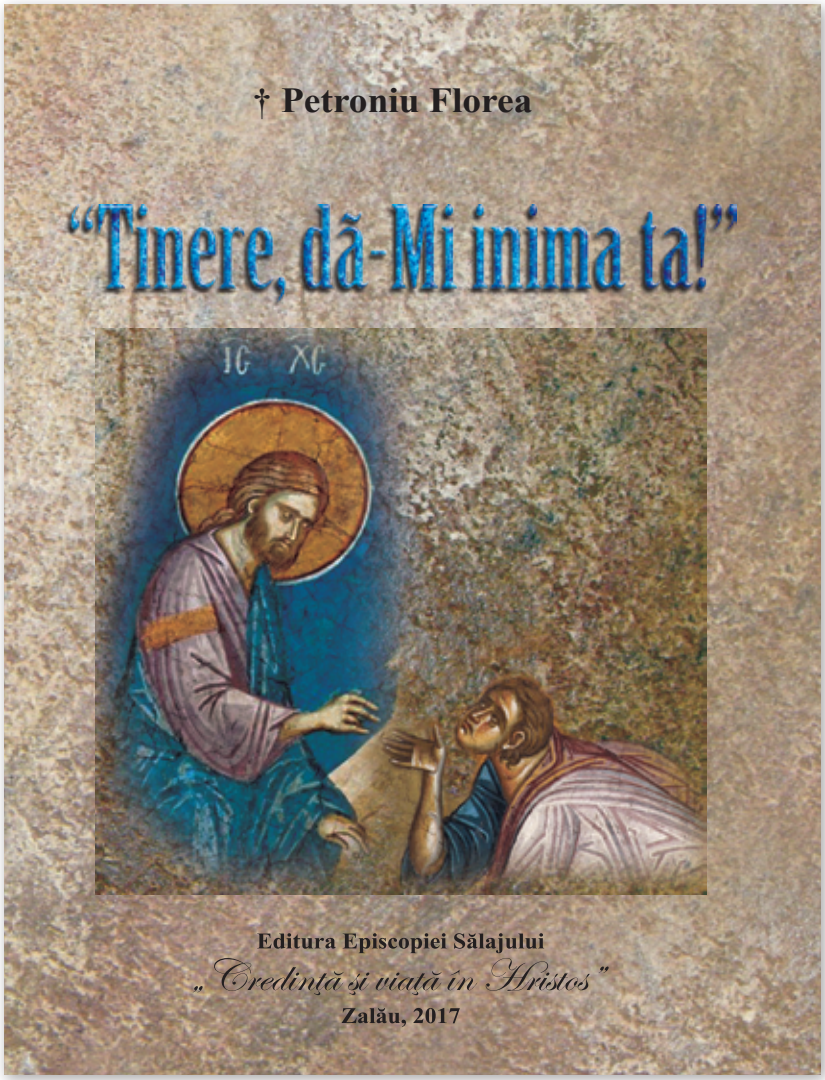
13. „*Împărăția Mea nu este din lumea aceasta*”, Editura Episcopiei Sălajului „Credință și viață în Hristos”, Zalău, 2016, volumul I, 324 pagini.

„*Împărăția Mea nu este din lumea aceasta*”, Editura Episcopiei Sălajului „Credință și viață în Hristos”, Zalău, 2016, volumul II, 408 pagini.

14. „*Tinere, dă-Mi inima ta*”, Editura Episcopiei Sălajului „Credință și viață în Hristos”, Zalău, 2017, 533 pagini.

15. „*Casnicii lui Dumnezeu*”, Editura Episcopiei Sălajului „Credință și viață în Hristos”, Zalău, 2017, 404 pagini.

În anul 2003, a elaborat Pastorala Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la Duminica Ortodoxiei.

Studii şi articole publicate:

1. *Vino, Sfinte Duh*, în cotidianul mureşean „Cuvântul liber", din 25. 04. 1991, p. 2.

2. *De la Eden la Paradis*, publicat în revista „Logos" a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, nr. 1, 1991. p. 11.

3. *India: a propovădui este dumnezeieşte (India: Sharing is divine)*, în revista americană „Orthodox Christian Mission Center", numărul 2, 1994, p. 11.

4. *Misterul morții*, în „Credința Ortodoxă", Revista Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba-Iulia, nr. 2, 1999, pp. 201-207.

5. *Incursiune în absolut*, articol publicat în „Legea Românească", Revistă de cultură religioasă a Episcopiei Ortodoxe a Oradiei, numărul 3, 1999, pp. 6-7.

6. *Suferința - cruce pe calea mântuirii*, publicat în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 4, 1999, pp. 5-6.

7. *Crearea omului la Sfinții Părinți*, în revista „Credința Ortodoxă", nr. 1, 2000, pp. 86-104.

8. *Sfinții Îngeri*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 1, 2000, pp. 17-18.

9. *Întruparea Cuvântului, plan veşnic al lui Dumnezeu*, publicat în revista „Credința Ortodoxă”, nr. 2, 2000, pp. 89-99.

10. *Rătăcirile acestui veac*, în revista „Legea Românească” a Episcopiei Oradiei, nr. 2, 2000, pp. 5-6.

11. *Odihna lui Dumnezeu*, în revista „Legea Românească” a Episcopiei Oradiei, nr. 3, 2000, pp. 4-5.

12. *Întruparea Fiului lui Dumnezeu şi mântuirea omului*, publicat în revista „Legea Românească” a Episcopiei Oradiei, numărul 4, 2000, pp. 4-6.

13. *Acatistul Învierii Domnului*, în revista „Legea Românească” a Episcopiei Oradiei, nr. 1, 2001, pp. 5-6.

14. *Profesia*, în revista „Legea Românească” a Episcopiei Oradiei, nr. 2, 2001, pp. 4-5.

15. *Iubirea lui Dumnezeu față de om*, publicat în revista „Legea Românească” a Episcopiei Oradiei, nr. 3, 2001, pp. 4-5.

16. *Întoarcere spre trecut*, în revista „Legea Românească” a Episcopiei Oradiei, nr. 3, 2001, p. 13.

17. *Icoana naşterii Domnului*, în revista „Legea Românească” a Episcopiei Oradiei, nr. 4, 2001, pp. 4-7.

18. *Criza României de astăzi este materială sau spirituală?*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 4, 2001, pp. 11-13.

19. *Geniul cel bun*, în volumul „Grai maramureşean şi mărturie ortodoxă", Volum omagial dedicat Preasfinţitului Părinte Episcop Justinian Chira al Maramureşului şi Sătmarului la împlinirea vârstei de 80 de ani, Editura Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, Baia Mare, 2001, pp. 33-35.

20. *Anii omului*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 1, 2002, pp. 6-7.

21. *Moment aniversar la Oradea: 200 de ani de la naşterea lui Emanuil Gojdu*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, numărul 1, 2002, p. 51.

22. *Icoanele Învierii Domnului*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 2, 2002, pp. 5-6.

23. *Iubirea lui Dumnezeu, suport al întregii existenţe*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 3, 2002, p. 5.

24. *Împărăţia cerurilor*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 4, 2002, pp. 13-14.

25. *Învierea Domnului Hristos*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 1, 2003, pp. 5-6.

26. *Păcatul clevetirii*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 1, 2003, pp. 8-10.

27. *Frecventarea bisericii*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 2, 2003, pp. 5-6.

28. *Sfântul Munte Athos*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 3, 2003, pp. 4-6.

29. *Iisus Hristos, Dumnezeu şi om într-un ipostas*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 4, 2003, pp. 5-7.

30. *Părintele Dumitru Stăniloae şi Filocalia*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 4, 2003, pp. 46-47.

31. *Samarinenii*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 1, 2004, pp. 5-6.

32. *Credința*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 2, 2004, pp. 5-6.

33. *Începuturile vieții creştine la „gurile Dunării"*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 2, 2004, pp. 28-29.

34. *Pentru o „biografie dogmatică" a consumismului*, în volumul „Spiritualitate şi consumism în Europa unită", Editura Reîntregirea, Alba Iulia 2004, pp. 268-290.

35. *Puterile îngereşti şi Sfânta Liturghie*, publicat în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 3, 2004, pp. 4-5.

36. *Sfântul Ştefan al românilor*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 3, 2004, pp. 16-19.

37. *Istoria naşterii Domnului Hristos*, publicat în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 4, 2004, pp. 5-6.

38. *Icoana, caracteristică a spiritualităţii ortodoxe*, în volumul „Biserica în misiune; Patriarhia Română la ceas aniversar", Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti 2005, pp. 264-277.

39. *Praznicul Buneivestiri*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 1, 2005, pp. 6-7.

40. *Luca şi Cleopa pe drumul Emausului*, publicat în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 2, 2005, pp. 5-6.

41. *Sfânta Cruce*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 3, 2005, pp. 5-7.

42. *Mila*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 4, 2005, pp. 6-8.

43. *Păcatul*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 1, 2006, pp. 15-16.

44. *Urcuşul duhovnicesc*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 2, 2006, pp. 6-7.

45. *Sfinţii şi animalele*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 3, 2006, pp. 43-46.

46. *Moştenirea duhovnicească a Ţărilor Balcanice şi rolul Bisericilor din Balcani în Europa Unită*, publicat în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 4, 2006, pp. 5-7.

47. *Preafericitul Hristodoulos - un model de slujire*, în revista „Legea Românească" a Episcopiei Oradiei, nr. 1, 2008, pp. 48-49.

48. *Preasfinţitul Părinte Vasile, omul lui Dumnezeu*, în volumul „Un neobosit slujitor al Bisericii", dedicat Preasfinţitului Părinte Vasile Someşanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului la împlinirea vârstei de 60 de ani, Editura Renaşterea, Cluj-Napoca, 2008, pp. 15-16.

49. *Cuvânt la lucrările Adunării Extraordinare a Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului*, publicat în volumul „Credinţă şi viaţă în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2009, pp. 48-51.

50. *Cuvânt la constituirea Adunării Eparhiale a Episcopiei Sălajului*, în volumul „Credinţă şi viaţă în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2009, pp. 65-67.

51. *Omilie la alegerea ca episcop al Sălajului*, publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2009, pp. 70-71.

52. *Cuvânt la întronizarea ca episcop al Sălajului*, publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2009, pp. 84-87.

53. *Pastorală la Învierea Domnului 2008*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2009, 249-253.

54. *Pastorală la Naşterea Domnului 2008*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2009, pp. 254-259.

55. *Pastorală la Învierea Domnului 2009*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2010, pp. 165-170.

56. *Pastorală la începutul postului Crăciunului 2009*, publicată în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2010, pp. 171-176.

57. *Pastorală la Naşterea Domnului 2009*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul

Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2010, pp. 229-233.

58. *Cuvânt la aniversarea a doi ani de la înființarea Episcopiei Sălajului*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2010, pp. 183-189.

59. *Pastorală la Învierea Domnului 2010*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2011, pp. 229-233.

60. *Pastorală la Naşterea Domnului 2010*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2011, pp. 235-240.

61. *Pastorală la Învierea Domnului 2011*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2012, pp. 217-221.

62. *Înaltpreasfințitul Părinte Justinian nonagenar*, publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2012, pp. 223-224.

63. *Biserica Ortodoxă Română: istorie şi actualitate, realizări şi provocări*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2012, pp. 225-231.

64. *Relația lui Dumnezeu cu lumea*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2012, pp. 233-241.

65. *Maica Domnului - ocrotitoarea Zalăului*, publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2012, pp. 243-248.

66. *De la Eden la paradis: traseul spiritual al omului*, publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2012, pp. 249-256.

67. *Criza spirituală cauză a crizei economice*, publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2012, pp. 257-258.

68. *Pastorală la Naşterea Domnului 2011*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2012, pp. 259-265.

69. *Pilda fiului risipitor*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 215-219.

70. *Apropiere şi colaborare între culte pe tărâm practic*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 221-223.

71. *Joia patimilor: răutatea zilei*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 225-232.

72. *Vinerea patimilor: biruit-au necredincioşii*, publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 233-242.

73. *Pastorală la Învierea Domnului 2012*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 243-248.

74. *Împreună cu Hristos în această viață şi în veşnicie*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 249-255.

75. *Reprezentanți de seamă ai Bisericii Ortodoxe Române - corifei ai culturii*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 257-268.

76. *Harul Sfântului Duh, începătorul desăvârşirii*, publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 269-275.

77. *Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei

Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 277-282.

78. *Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul*, publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 283-290.

79. *Moment festiv la Zalău: cinci ani de la înființarea Episcopiei Sălajului*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 291-296.

80. *Crucea silită*, articol publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 297-299.

81. *Pastorală la Naşterea Domnului 2012*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2013, pp. 301-305.

82. *Mânca-v-ar raiul*, articol publicat în volumul „Părintele Cleopa Ilie - luminător de suflete pe calea mântuirii", Editura Basilica, Bucureşti, 2013, pp. 74-77.

83. *Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, omul lui Dumnezeu*, în volumul „Părintele Mitropolit Andrei: Dialogul vremii cu memoria", Editura GEDO, Cluj-Napoca, 2014, pp. 10-11.

84. *Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 37-42.

85. *Mare eşti Doamne şi minunate sunt lucrurile Tale***,** publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 89-98.

86. *Mireasa lui Hristos***,** în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 139-149.

87. *Pilda talanților*, cuvântare publicată în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 373-377.

88. *Te Deum laudamus*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 379-383.

89. *Pastorală la Învierea Domnului 2013*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 385-390.

90. *Luca şi Cleopa pe drumul Emausului*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului”, Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 391-398.

91. *Omul ca şi chip al lui Dumnezeu, bază a dialogului ecumenic*, articol publicat în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 399-402.

92. *Realizarea solidarității în mediul spiritual şi fizic: obstacole şi provocări, o perspectivă ortodoxă*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 403-407.

93. *Înălțarea Domnului cu trupul la cer*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 409-414.

94. *Slujire şi comuniune: cinci ani de activitate a Episcopiei Sălajului*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 415-417.

95. *Adormirea Maicii Domnului*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 419-436.

96. *De la teocrație la demo(no)crație*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 437-452.

97. *Săptămâna la creştini*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 453-458.

98. *Personalităţi de excepţie, cârmuitori ai poporului român*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 459-467.

99. *Pastorală la Naşterea Domnului 2013*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2014, pp. 469-474.

100. *Înaltpreasfinţitul Părinte Arhiepiscop Calinic la ceas aniversar*, publicat în volumul „Calinic Arhiepiscopul, un ierarh misionar, harnic şi cărturar", Editura Arhiepiscopiei Argeşului şi Muscelului, Curtea de Argeş, 2014, pp. 210-213.

101. *Timpul şi însemnătatea lui*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2015, pp. 231-236.

102. *Pastorală la Învierea Domnului 2014*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2015, pp. 237-242.

103. *Moartea şi învierea Domnului nostru Iisus Hristos*, în volumul „Credință şi viață în Hristos -

Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2015, pp. 243-250.

104. *Sfântul Apostol Toma*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2015, pp. 251-270.

105. *Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2015, pp. 271-282.

106. *Preasfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2015, pp. 283-291.

107. *Pilda samarineanului milostiv*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2015, pp. 293-302.

108. *Pastorală la Naşterea Domnului 2014*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2015, pp. 303-307.

109. *Pastorală la Învierea Domnului 2015*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2016, pp. 241-246.

110. *Mănăstirea Ortodoxă, vatră a spiritualității şi misiunii creştine*, în volumul „Credință şi viață

în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2016, pp. 247-266.

111. *Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul şi Judecătorul lumii*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2016, pp. 267-274.

112. *Cele şapte minuni ale lumii antice*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2016, pp. 275-284.

113. *Sumerienii*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2016, pp. 285-290.

114. *Pastorală la Naşterea Domnului 2015*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2016, pp. 291-295.

115. *Sfântul Cuvios Ioan Damaschin*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2017, pp. 235-245.

116. *Sfântul Cuvios Maxim Mărturisitorul*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2017, pp. 247-276.

117. *Sfântul Cuvios Serafim de Sarov*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei

Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2017, pp. 277-292.

118. „*Nu judecați ca să nu fiți judecați*", în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2017, pp. 293-298.

119. *Adevărata bogăție*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2017, pp. 299-305.

120. *Sfântul Ierarh Andrei Şaguna, Mitropolitul Transilvaniei*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2017, pp. 307-311.

121. *Pastorală la Învierea Domnului 2016*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2017, pp. 313-318.

122. *Pastorală la Naşterea Domnului 2016*, în volumul „Credință şi viață în Hristos - Anuarul Episcopiei Sălajului", Editura Episcopiei Sălajului, Zalău, 2017, pp. 319-323.

CUPRINS

Cuvânt înainte 3
„De pofteşte cineva Episcopie, bun lucru doreşte”... 7
Libertate şi responsabilitate 14
„Nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta” 18
Priorităţi ale slujirii chiriarhale 21
Pastorala Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la Duminica Ortodoxiei din anul 2003 27
Postul, poruncă dumnezeiască şi rânduială bisericească 33
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2008 ... 43
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2009 ... 51
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2010 ... 60
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2011 ... 69
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2012 ... 79
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2013 ... 90
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2014 101
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2015 113
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2016 123
Pastorală la praznicul „Învierii Domnului” 2017 134
Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2008 ... 149
Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2009 ... 158
Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2010 ... 169
Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2011 ... 178

Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2012 ... 189
Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2013 ... 199
Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2014 ... 209
Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2015 ... 219
Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2016 ... 228
Pastorală la praznicul „Naşterii Domnului” 2017 ... 238
Biografia Preasfințitului Părinte Petroniu 248